Jurnalul științific internațional

„SUPREMAȚIA LEGII”

REVISTĂ ȘTIINȚIFICĂ INTERNAȚIONALĂ

„SUPREMAȚIA DREPTULUI”

REVISTA INTERNAȚIONALĂ DE ȘTIINȚĂ

"REGULA LEGII"

JOURNAL SCIENTIFIC INTERNATIONAL

„SUPREMATIE DE DROIT”

Jurnalul științific internațional

"REGULA LEGII"

Nr. 1, 2021

SUPREMAȚIA LEGII

Jurnalul științific internațional

Nu. 1, anul 6 (2021)

Revista este înregistrată de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Decizia nr. 311 din 12 iulie 2016

Domeniul de cercetare: Științe juridice

Electronic version: http://uspee.md/supremdrept/; http://americanuniversity.md/supremdrept/. Web: www.supremdrept.revistestiintifice.md All articles are double-blindpeer reviewed

SUPREMAȚIA DREPTULUI

REVISTĂ ȘTIINȚIFICĂ INTERNAȚIONALĂ

Nr. 1, anul 6 (2021) Revista este înregistrată de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Decizia nr. 311 din 12 iulie 2016

Domeniu de cercetare: Științe juridice

Versiunea electronică: http://uspee.md/supremdrept/; http://americanumversity.md/supremdrept/. Pagina web: yvww.supremdrept.revistestiintifice.md Toate articolele sunt recenzate în sistem „double-blindpeer review”

SUPREMATIE DE DROIT

JOURNAL SCIENTIFIQUE INTERNATIONAL

№1, anul 6 (2021) Ziarul este înregistrat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Hotărârea nr. 311 din 12 iulie 2016.

Domeniu de cercetarre: Științe juridice

Versiune electronică: http://uspee.md/supremdrept/; http://americanuniversity.md/supremdrept/NNAr. www.supremdrept.revistestiintifice.md Toate articolele sunt evaluate utilizând sistemul dublu-orb de evaluare inter pares.

REGULA LEGII

Jurnalul științific internațional

Nu. 1, anul 6 (2021) Jurnalul este înregistrat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Hotărârea nr. 311 din 12 iulie 2016.

Domeniul de studiu: Științe juridice

COMISIA DE EXPERTI

Versiune electronică: http://uspee.md/supremdrept/; http://americanuniversity.md/supremdrept/. Site: www.supremdrept.revistestiintifice.md

Toate articolele sunt revizuite folosind sistemul de „evaluare dublu-orb”.

Autorii sunt singurii responsabili pentru conținutul textelor.

CONŢINUT

CUPRINS

TABLE DE MATIÈRES

ОГЛАВЛЕНИЕ

CZU 341.9(478)

DOI https://doi.org/10.52388/2345-1971.2021.el.01

HISTORY OF CODIFICATION OF PRIVATE LAW IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA0

Gheorghe AVORNIC

Doctor habilitai in Law, University Professor, University of European Politicai and Economic Studies „Constantin Stere”, Chisinau, Republic of Moldova

e-mail: ctvornicaycthoo.fr https://orcid.org/0000-0002-2673-4331

Violeta COJOCARU

Doctor habilitai in Law, University Professor, State University of Moldova, Chisinau, Republic of Moldova e-mail : violetacojocaru@yahoo.fr https://orcid.org/0000-0002-3670-5665

Iulian MORARU

PhD student, State University of Moldova, Chisinau, Republic of Moldova
e-mail : iulian. moraru94@gmail. coт https://orcid.org/0000-0002-3670-5665

Împărțirea întregului sistem de drept în drept public și drept privat vine din cele mai vechi timpuri, la care ne-am referit în mai multe publicații personale anterioare. În acest articol vom analiza evoluția dreptului privat în Republica Moldova. Dreptul privat constituie una dintre subdiviziunile fundamentale ale științei dreptului în ansamblu. La nivelul Republicii Moldova, subdiviziunea în cauză reprezintă un specific distinct în contextul în care: (i) este stratificată în ramuri mimeroane ale dreptului și (ii) constituie o simbioză a mai multor legislații private naționale, supranaționale și internaționale care corespund tendințelor moderne de evoluție a relațiilor sociale conexe. Una dintre principalele ramuri ale dreptului privat intern este dreptul civil, și anume regulile tangente la ramura de drept în cauză reglementează un număr considerabil de relații sociale variate ca structură și conținut. Acest articol va aborda pe scurt aspecte evolutiv-istorice ale legislației de drept privat a Republicii Moldova. În special, vom analiza influența Modelului Codului Civil al Statelor CSI, pe de o parte, și a legislației europene, pe de altă parte. Aspectele istorice vor fi împărțite în trei perioade.

Keywords: private law, public law. Civil Code, Republic of Moldova, Commonwealth of Independent States, European Union, European législation.

ISTORICUL CODIFICĂRII MATERIEI DE DREPT PRIVAT ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Divizarea întregului sistem de drept în drept public și drept privat vine din cele mai vechi timpuri, la care ne-aт referit în mai multe publicații personale anterioare. In prezentul articol vom analiza evoluția dreptului privat în Republica Moldova. Dreptul privat constituie una dintre subdiviziunile fundamentale ale științei dreptului în ansamblu. La nivelul Republicii Moldova, subdiviziunea în cauză reprezintă un specific distinct în contextul în care: (i) este stratificat în numeroase ramuri de drept și (ii) constituie o simbioză a mai multor legislații private naționale, supranationale și internaționale care corespund tendințelor moderne de evoluție a relațiilor sociale aferente. Una dintre principalele

Acest articol a fost publicat în limba română (https://uspee.md/wp-content/uploads/2022/04/SD_nr.-l_RO_tipar_var.15_final.pdf. - Paginile 8-28) și rusă (Dreptul privat în țările fosta URSS.Rezumat de articole.- New York: februarie, 2022. - 546 p. - P. 331-361).

ramuri de drept privat autohton este dreptul civil, or anume normele tangente ramurii de drept în cauză reglementează un număr considerabil de raporturi sociale variate din punct de vedere a structurii și conținutului. In prezentul articol vor fi abordate succint aspecte evolutiv-istorice ale legislației în materie de drept privat a Republicii Moldova. In particular, vom analiza influența modelului Codului Civil al Statelor CSI, pe de o parte și a legislației europene, pe de altă parte. Aspectele istorice vor fi divizate în trei perioade.

Cuvinte-cheie: drept privat, drept public. Cod civil. Republica Moldova, Comunitatea Statelor Independente (CSI), Uniunea Europeană, legislație europeană.

HISTOIRE DE LA CODIFICATION DU DROIT PRIVÉ EN RÉPUBLIQUE DE MOLDOVA

Împărțirea întregului sistem juridic în drept public și drept privat vine din cele mai vechi timpuri, la care ne-am referit în mai multe publicații personale anterioare. În acest articol vom analiza evoluția dreptului privat în Republica Moldova. Dreptul privat constituie una dintre subdiviziunile fundamentale ale științei dreptului în general. La nivelul Republicii Moldova, subdiviziunea în cauză reprezintă o specificitate distinctă în contextul că: (i) este stratificată în numeroase ramuri de drept și (ii) constituie o simbioză a mai multor legislații private naționale, supranaționale și internaționale. care corespund tendinţelor moderne în evoluţia relaţiilor sociale conexe. Una dintre principalele ramuri ale dreptului privat național este dreptul civil, adică regulile tangente la ramura de drept în cauză guvernează un număr considerabil de relații sociale variate ca structură și conținut. Acest articol va discuta pe scurt aspectele istorice în evoluție ale legislației de drept privat a Republicii Moldova. În special, vom analiza influența Modelului Codului Civil al Statelor CSI, pe de o parte, și a legislației europene, pe de altă parte. Aspectele istorice vor fi împărțite în trei perioade.

Mots-clés: droit privé, drept public. Cod civil, Republica Moldova, Communauté d'Etats Indépendants, Union Européenne, législation européenne.

ISTORIA CODIFICARII DREPTULUI PRIVAT ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Împărțirea întregului sistem juridic în drept public și drept privat datează din cele mai vechi timpuri, așa cum am menționat în mai multe dintre publicațiile noastre anterioare. În acest articol vom analiza evoluția dreptului privat în Republica Moldova. Dreptul privat este una dintre secțiunile fundamentale ale științei juridice în ansamblu. La nivelul Republicii Moldova, diviziunea în cauză reprezintă o specificitate distinctă într-un context în care: (i) este stratificată în mai multe ramuri de drept și (ii) reprezintă o simbioză a mai multor persoane private naționale, supranaționale și internaționale. legislaţii care corespund tendinţelor moderne în dezvoltarea relaţiilor sociale. Una dintre principalele ramuri ale dreptului privat intern este dreptul civil, adică regulile legate de această ramură de drept reglementează un număr semnificativ de relații sociale care diferă ca structură și conținut. De asemenea, articolul examinează pe scurt aspectele evolutive și istorice ale legislației de drept privat a Republicii Moldova. În special, vom analiza influența modelului Codului

civil al țărilor CSI, pe de o parte, și a legislației europene, pe de altă parte. Aspectele istorice vor fi împărțite în trei perioade.

Cuvinte cheie: drept privat, drept public. Cod Civil. Republica Moldova, Comunitatea Statelor Independente (CSI), Uniunea Europeană, legislație europeană.

Introducere

Dreptul privat este una dintre subdiviziunile fundamentale ale științei dreptului în ansamblu. La nivelul Republicii Moldova, subdiviziunea în cauză este una distinctă în context

de: (I) stratificat în numeroase ramuri de drept și (ii) constituie o simbioză a mai multor drepturi private naționale, supranaționale și internaționale care corespund tendințelor moderne în evoluția relațiilor sociale. Una dintre principalele ramuri ale dreptului privat intern este dreptul civil,

sau, regulile tangente ale ramurii de drept în cauză reglementează un număr considerabil de relații sociale diferite în ceea ce privește structura și conținutul.

Acest articol va aborda pe scurt aspectele evolutive și istorice ale legislației de drept privat a Republicii Moldova.

1. Privire de ansamblu asupra cronologiei evoluției dreptului civil al Republicii Moldova

Cronologic, istoria dreptului privat al Republicii Moldova poate fi împărțită în trei etape, astfel:

- 1991-2002 - perioada în care a fost în vigoare Codul civil al Republicii Sovietice Socialiste Moldova, adoptat la 26 decembrie 1964,

- 2002-2019 - perioada de aplicare a prevederilor Codului civil al Republicii Moldova, adoptat la 6 iunie 2002;

- 2019-prezent - perioada de aplicare a Codului civil modernizat.

1.1.1991-2002

a) În ceea ce privește prima perioadă, ea începe cu adoptarea Codului civil la 26 decembrie 1964, la a 4-a ședință a fostului Soviet Suprem al Republicii Moldova din timpul celui de-al 6-lea terni, care urma să fie pus în aplicare de la 1 iulie. , 1965. Acest cod era alcătuit din 603 articole, grupate în 8 titluri, astfel: Dispoziţii generale; proprietate; Obligatii; Drepturi de autor; Righi la

descoperire; Dreptul la invenție, Propuneri de raționalizare și prototip industrial (abrogată prin Legea nr. 735 din 22.02.1996); Drept succesoral; Capacitatea juridică a străinilor și străinilor. Punerea în aplicare a legilor civile ale statelor străine și a tratatelor internaționale.1

Titlul I cuprindea 88 de articole cuprinse în 5 capitole și vizau dispoziții referitoare la persoane, convenții, reprezentare și prescripție. De-a lungul anilor, mai ales după 1990, prevederile privind persoanele juridice au devenit învechite.

1 Codul civil al RSSM din 26.12.1964.

Titlul II avea 66 de articole care reglementau relațiile de proprietate - proprietatea socialistă a bunurilor de capital sub formă de proprietate de stat și proprietatea cooperativă ko/k-hozal (ferme colectivă). Categoriile de bunuri care erau în proprietate privată erau limitate și includeau cele de uz zilnic, consum personal, confort și gospodărie.

Titlul ПI a fost împărțit în două părți: Dispoziții generale privind obligațiile și diferite categorii de obligații.

Prevederile primei părți impuneau concluzia că aceste reguli au fost menite să asigure dezvoltarea economiei planificate. În ceea ce privește a doua parte, Codul prevedea onorariile acestora în mod corespunzător și în termen, inclusiv interdicția de a refuza unilateral îndeplinirea obligațiilor.

Titlul IV - drepturi de autor, completat cu prevederile Legii cu privire la dreptul de autor și drepturile conexe, a reglementat raporturile izvorâte în legătură cu crearea și exploatarea operelor literare, artistice și științifice și a drepturilor conexe.

Titlul VП - legea succesorală a fost destinată regulilor relațiilor succesorale. Regulile cuprinse în titlul specificat prevăd că succesiunea poate fi testamentară și legală. În cazul moștenirii legale au fost prevăzute trei clase de moștenitori, iar pentru unele categorii de persoane s-a prevăzut dreptul la o cotă-parte obligatorie din succesiune.

Titlul VIII, prin articolele 596 - 603, a fost consacrat Reglementării raporturilor cu elemente de extraneitate - capacitatea juridică a străinilor și apatrizilor și a persoanelor juridice străine, indicând în mod expres legile care reglementează aceste raporturi.1 2

1.2. 2002-2019

În ceea ce privește a doua perioadă, aceasta începe cu intrarea în vigoare a noului Cod civil. De remarcat că procesul de adoptare a noului Cod civil în sine a cuprins o fază prealabilă, a

2 Codul civil al Republicii Moldova din 06.06.2002

proces care s-a încheiat cu adoptarea Codului. Astfel, la 3 noiembrie 1994, Parlamentul a adoptat Hotărârea nr. 954 - XIII, prin care a desemnat grupul de redactare a Codului civil. La 19 octombrie 2000, Parlamentul a adoptat în primă lectură proiectul Codului civil, instituind la 26 octombrie 2000, prin hotărârea nr. 1315, o comisie specială care va înainta Parlamentului proiectul propus.

La 6 iunie 2002, Parlamentul a adoptat noul cod civil structurat în cinci cărţi, după cum urmează: Cartea I - Partea generală; Cartea II - Drepturi în Rem; Cartea a III-a - Obligații; Cartea a IV-a - Legea succesiunii; Cartea V - Drept internațional privat.3

În Cartea I, Partea generală, există patru titluri: Dispoziții comune, Persoane, Acte juridice și Termene. Meritul acestei cărți constă în reglementarea detaliată a unor astfel de instituții, cum ar fi actul juridic, obiectul raportului juridic, termenele de prescripție.

Cartea a II-a - Drepturi în Rem - include cinci titluri: Patrimoniu, Posesiune, Proprietate, Alte drepturi în Rem și Registrul bunurilor imobile. În această carte, pentru prima dată, pe lângă dreptul de proprietate, au fost reglementate și alte drepturi reale cunoscute sub denumirea de dezmembrare a dreptului de proprietate - uzu-firuct, folosință, habitat, servitute și superficie.

A treia Carte - Obligațiile - este cea mai voluminoasă și conținea aproximativ 900 de articole, împărțite în trei titluri: Despre obligații în general, despre contracte și despre categorii de obligații. Instituțiile sunt reglementate în Titlul I ca pluralitate de creditori și debitori, cesiunea de daune și preluarea datoriilor, efectele neexecutării, mijloacele de garantare a executării obligațiilor și încetării obligațiilor etc. . Al doilea titlu conține reguli privind conținutul și încheierea contractului, efectele juridice, interpretarea și rezilierea. Titlu

3 Modelul Codului civil al Comunității Statelor Independente (CSI), aprobat la 17.02.1996.

III stabilește regulile care guvernează diferite categorii de obligații, precum: vânzare-cumpărare, schimb, donație, închiriere etc.

Cartea a IV-a conține titluri VII: Dispoziții generale privind moștenirea; Moștenirea testamentară; Moștenirea legală; Succesiune de sărbători; Aranjamentul juridic al moștenitorului; Confirmarea dreptului la moștenire; Împărțirea succesiunii.

Cartea a V-a conține titluri II: Dispoziții generale privind dreptul internațional privat; Reguli de conflict.

Noul Cod civil, față de cel aplicabil anterior, conține o serie de instituții noi, pe care vom încerca să le enumeram exhaustiv mai jos.

Astfel, noul Cod civil consacră obiceiurile ca izvor de drept, stipulând că: „Umele se aplică dacă nu contravin legii, ordinii publice sau morei”. Codul civil reglementează, de asemenea, autoapărarea ca mijloc de protejare a drepturilor civile. Instituția curățeniei și tutelei este reglementată și în Codul civil, anterior era reglementată în Codul familiei. În ceea ce privește instituția posesiei, aceasta este tratată ca o chestiune de fapt și servește drept bază pentru uzurpare ca mijloc de dobândire a proprietății. Un loc aparte, ca noutate adusă de Codul civil, îl constituie Reglementarea dezmembrarii dreptului de uzufruct, folosință, habitat, servitute și superficie.

1.3. 2019- prezent

La 1 martie 2019 au intrat în vigoare prevederile Codului civil modern, ceea ce a însemnat o evoluție considerabilă a cadrului normativ civil al Republicii Moldova. În acest context, precizăm că au fost aduse o serie de modificări substanțiale.

2. Respectarea prevederilor Codului civil al Republicii Moldova din 6 iunie 2002 a prevederilor Codului statelor CSI

Adoptarea Codului civil al Republicii Moldova la 6 iunie 2002 a fost o adevărată revélație a dreptului civil din Republica Moldova.

Menționăm că modelul de reglementare a fost preluat parțial din modelul Codului civil al Comunității Statelor Independente (CSI).

În context, trebuie precizat că legislația model a statelor CSI are următoarea structură: Compartimentul I - Dispoziții comune (Articolul 1 - Articolul 219); Compartimentul II - Proprietate și alte drepturi în REM (Articolul 220 - Articolul 307); Compartimentul III - Partea generală a legii obligatorii (art. 308 - art. 448); Compartimentul IV - Tipuri speciale de obligații (art. 449 - art. 1033); Compartimentul V - Proprietate intelectuală (Articolul 1034 - Articolul 1145); Compartimentul VI - Legea succesorală (art. 1146 - art. 1193); Compartimentul VII - Drept internațional privat (articolul 1194- articolul 1235)4

Astfel, este clar că principala diferență structurală dintre reglementările Codului civil al Republicii Moldova și Codul model civil al statelor CSI constă în reglementarea proprietății intelectuale. În acest context, precizăm că normele referitoare la dreptul proprietății intelectuale sunt cuprinse în alte acte decât Codul civil.

În continuare, vom aborda asemănările dintre reglementările Codului civil al Republicii Moldova și modelul Codului Statelor IS, conform structurii actelor normative respective.

La nivelul dispozițiilor generale, ambele acte cuprind reguli privind raporturile de drept civil, structura dreptului civil, obiceiurile, analogia dreptului și a dreptului, acțiunea în timp a dreptului civil, raporturile dintre dreptul civil și trioul internațional, temeiurile înfățișării. a drepturilor și obligațiilor civile, exercitarea drepturilor, apărarea judiciară a drepturilor civile, modalitățile de apărare a drepturilor civile, declarația de nulitate a actelor contrare legii emisă de o autoritate publică, legitima apărare, repararea prejudiciului, apărarea onoarei profesionale. , demnitatea și reputația, persoanele (capacitatea de a folosi și de a exercita natura

4 Modelul Codului civil al Comunității Statelor Independente (CSI), aprobat la 17.02.1996.

si persoane juridice), tutela si curatenie, reorganizare persoane juridice, societati comerciale, tipuri particulare de societati comerciale, organizatii necomerciale, acte juridice si reprezentare, termene.

Astfel, printre cele mai importante prevederi co-incidente din Cartea I a Codului civil al Republicii Moldova cu prevederile modelului de state IS din Codul civil, avem în vedere următoarele:

Ambele acte prevăd raporturi guvernate de dreptul civil. Astfel, potrivit prevederilor art. 2 alin. (1) din Codul civil al Republicii Moldova din 6 iunie 2002 în redacția inițială: „Legea civilă stabilește statutul juridic al participanților la procesul civil, temeiurile în baza cărora dreptul de proprietate este stabilit și modul în care acesta este exercitat și guvernează obligațiile contractuale și de altă natură și alte relații neproprietate legate de acestea."

În consecință, în conformitate cu prevederile art. 1 alin. (1) din modelul Codului statelor CSI, „Legislația civilă stabilește statutul juridic al participanților la tranzacțiile civile, temeiurile apariției și procedura de exercitare a drepturilor de proprietate și alte drepturile de proprietate, drepturile asupra rezultatelor activității intelectuale, reglementează obligații contractuale și de altă natură, precum și alte proprietăți și relații personale non-proprietate aferente, bazate pe egalitatea, autonomia de voință și independența de proprietate a participanților lor."

„Dreptul civil reglementează situația juridică a participanților la procedurile civile, temeiurile și procedura de exercitare a dreptului de proprietate și a altor drepturi reale și a drepturilor asupra rezultatelor activității intelectuale și reglementează obligațiile contractuale și de altă natură; precum și alte proprietăți și relații personale non-proprietate aferente, bazate pe egalitatea, autonomia de voință și autonomia de proprietate a participanților."

Articolul 2 alineatul (2) prevede, de asemenea, reglementarea familiei, locuințelor, muncii, exploatării resurselor naturale și protecția mediului.

În același context, modelul Codului CIS prevede următoarele: „Familia, relațiile de muncă, relațiile privind utilizarea resurselor naturale și protecția mediului, întrunind criteriile specificate la primul alin al prezentului alineat, sunt reglementate de legea civilă, dacă legea căsătoriei și familiei, muncii, pământului și alte legislații speciale nu prevede altfel.”

„Familia, relațiile de muncă, utilizarea resurselor naturale și protecția mediului, care îndeplinesc criteriile prevăzute la paragraful 1 al prezentului alineat, sunt guvernate de legea civilă dacă legea căsătoriei și a muncii familiale, a pământului și a altor legislații speciale nu prevăd altfel. ”

Ulterior, art. 4 guvernele practică ca sursă de drept civil. Astfel, potrivit acestor prevederi: „(1) practica este un standard de conduită care, deși nu este consacrat în legislație, este general recunoscut și aplicat într-un anumit domeniu al relațiilor civile pentru o lungă perioadă de timp. (2) practica se aplică numai dacă nu este contrară legii, ordinii publice și principiilor morale acceptate.”

Totodată, în conformitate cu prevederile art. 5 din Codul de clasificare al statelor CSI, „1. Un obicei de afaceri este o regulă de conduită care a fost stabilită și este utilizată pe scară largă în orice domeniu de activitate comercială și nu este prevăzută de lege, indiferent dacă este consemnată în vreun document. 2. Nu se aplică obiceiurile de afaceri care contravin prevederilor legislației sau acordului care sunt obligatorii pentru participanții la relația respectivă.”

„1. Utilizarea în afaceri recunoaște o regulă de conduită stabilită și aplicată pe scară largă, care nu este prevăzută de lege într-un anumit domeniu de activitate, indiferent dacă este sau nu înregistrată într-un document.

ment. (2) Nu se aplică obiceiurile comerciale care contravin prevederilor legii sau contractului care obligă părțile în cauză. ”

În mod consecvent, Codul civil al Republicii Moldova consacră analogia legii și analogia dreptului. O reglementare similară este reflectată și în modelul Codului civil al statelor CSI. În plus, articolul 6 (care reglementează acțiunea în timp a dreptului civil) stabilește două principii fundamentale ale dreptului în cauză: principiul neretroactivității legii noi și principiul ultraactivității legii vechi.

Contextual, în conformitate cu prevederile Regulii articolului 4 din Codul civil model al statelor CSI, „1. Actele de legislație civilă nu au forță retroactivă și se aplică raporturilor apărute după intrarea lor în vigoare. Legea se aplică raporturilor apărute înainte de intrarea sa în vigoare numai în cazurile în care acest lucru este prevăzut expres de lege. 2. Pentru raporturile apărute înainte de

intrarea în vigoare a unui act de legislație civilă, se aplică drepturilor și obligațiilor apărute după intrarea în vigoare a acestuia, cu excepția raporturilor părților în temeiul unui acord încheiat înainte de intrarea în vigoare a acestuia. forţa unui act de legislaţie civilă.

„ 1. Legile civile nu sunt retroactive și se aplică relațiilor care au apărut de la data promulgarii lor. Legea se aplică relațiilor care au apărut înainte de promulgarea sa numai în cazul în care este prevăzut în mod expres de lege. 2. Pentru relațiile care apar înainte de promulgarea unei legi civile, aceasta se aplică drepturilor și obligațiilor care decurg după promulgarea legii civile, cu excepția relațiilor părților la un contract încheiat anterior promulgarii legii civile. lege .

Dacă, după încheierea unui acord, se adoptă o lege care stabilește reguli obligatorii pentru părți, altele decât cele care erau în vigoare la încheierea acordului, termenii acordului încheiat rămân în vigoare,

cu excepția cazurilor în care legea stabilește că efectul său se extinde asupra raporturilor care decurg din acorduri încheiate anterior.”

Dacă, după încheierea contractului, a fost adoptată o lege care stabilește reguli obligatorii pentru părți, altele decât cele în vigoare la momentul încheierii contractului, termenii contractului rămân în vigoare, cu excepția cazului în care legea prevede: că se aplică raporturilor care decurg din contractele anterioare. »

Ulterior, sursa drepturilor și obligațiilor civile este indicată de articolul 8 alineatul (2). În acest sens, s-a spus: „Drepturile și obligațiile civile decurg din:

a) contracte și alte acte juridice;

b) actele emise de o autoritate publică care sunt prevăzute de lege ca bază pentru apariția drepturilor și obligațiilor civile;

c) o hotărâre judecătorească în care sunt stabilite drepturi și obligații;

d) în urma creării și achiziționării de active pe motive neinterzise de lege;

e) urmărirea dezvoltării operelor științifice, creării de opere literare, opere de artă, invenții și alte rezultate ale activității intelectuale;

f) ca urmare a producerii unui prejudiciu unei alte persoane;

g) în urma îmbogățirii fără justă cauză;

h) ca urmare a altor fapte ale persoanelor fizice și juridice și a unor evenimente la care legea se referă la crearea de efecte juridice în materie civilă.

Articolul omologat din Codul civil model al statelor CSI, prin paragraful 1, va avea:

„...drepturile și obligațiile civile apar:

1) din contracte și alte tranzacții prevăzute de lege, precum și din contracte și alte tranzacții, deși nu sunt prevăzute de lege, dar nu contrare acesteia;

2) din actele organelor statului care sunt prevăzute de lege ca

motive pentru apariția drepturilor și obligațiilor civile;

3) dintr-o hotărâre judecătorească prin care se stabilesc drepturi și obligații civile;

4) ca urmare a creării și dobândirii proprietății pe motive neinterzise de lege;

5) datorită creării de opere de știință, literatură, artă, invenții și alte rezultate ale activității intelectuale;

6) din cauza producerii unui prejudiciu unei alte persoane;

7) din cauza îmbogățirii fără justă cauză;

8) din cauza altor acțiuni ale cetățenilor și persoanelor juridice;

9) din cauza unor evenimente cu care legea asociază apariția unor consecințe civile.”

...drepturi și obligații civile apar:

1) contractele fmm și alte tranzacții prevăzute de lege, precum și contractele fmm și alte tranzacții neprevăzute de lege, dar care nu sunt contrare acesteia;

2) actele organelor statului care sunt prevăzute de lege ca temei pentru crearea drepturilor și obligațiilor civile;

3) dintr-o hotărâre judecătorească prin care se stabilesc drepturi și obligații civile;

4) prin crearea și dobândirea de proprietăți pe motive neinterzise de lege;

5) ca urmare a creării de lucrări științifice, literare, artistice, inventive și de altă natură intelectuală;

6) ca urmare a unei răniri aduse unei alte persoane;

7) din cauza îmbogățirii fără justă cauză;

8) ca urmare a altor acțiuni ale cetățenilor și persoanelor juridice;

9) în urma unor evenimente cărora legea le atribuie consecinţe civile. ”

Ulterior, prevederile art. 11 din Codul civil al Republicii Moldova din editorialul inițial reglementau metodele de apărare a drepturilor civile, ceea ce se realizează prin:

a) „recunoașterea dreptului;

b) restabilirea situației anterioare încălcării și înlăturarea actelor care încalcă sau creează pericol de încălcare;

c) recunoaşterea nulităţii actului juridic;

d) o declarație că actul emis de o autoritate publică este nul;

e) executarea obligației în natură;

f) autoapărare;

g) compensarea prejudiciului;

h) încasarea clauzei penale;

i) compensarea prejudiciului moral;

j) încetarea sau modificarea raportului juridic;

k) neaplicarea de către instanță a oricărui act contrar legii emis de o autoritate publică;

l) alte rute prevăzute de lege.”

Prevederi similare sunt cuprinse în modelul codului de clasificare al statelor CSI. În acest scop, în conformitate cu articolul 12 din actul propus, „Protecția drepturilor civile se realizează de”: „Protecția drepturilor civile se realizează de către:

1) recunoașterea dreptului;

2) restabilirea situației care exista înainte de încălcarea dreptului;

3) suprimarea acțiunilor care încalcă dreptul sau creează o amenințare cu încălcarea acestuia;

4) recunoașterea tranzacției ca invalidă și aplicarea consecințelor invalidității acesteia;

5) invalidarea unui act al unui organ de stat;

6) premii pentru îndeplinirea sarcinilor în natură;

7) compensarea pierderilor;

8) încasarea penalităților;

9) compensarea prejudiciului moral;

10) încetarea sau modificarea raportului juridic;

11) neaplicarea de către instanță a unui act al unui organ de stat care nu este conform legii;

12) în alte moduri prevăzute de lege.”

1) Recunoașterea unui righi;

2) Restabilirea situaţiei existente înainte de încălcarea dreptului;

3) Prevenirea acţiunilor care încalcă sau ameninţă cu încălcarea dreptului;

4) Invalidarea tranzactiei si aplicarea consecintelor invaliditatii acesteia;

5) Anularea unui act al unei autorități publice;

6) Executarea atribuirii sarcinilor în natură;

7) Despăgubiri pentru daune;

8) Recuperarea daunelor lichidate;

9) Despăgubiri pentru vătămarea morală;

10) Încetarea sau modificarea raportului juridic;

11) Neaplicarea de către instanță a unui act al unui organ de stat care nu respectă legea;

12) Alte mijloace prevăzute de lege”.

Ultima Artide din Tifie I reglementează apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale. Prevederile corespunzătoare ale Codului civil model al statelor CSI sunt cuprinse în textul articolului 19.

În continuare, textul titlului II conține prevederi privind regimul juridic al persoanelor în general.

Cu referire la persoanele juridice, prin intermediul prevederilor art. 55 din Codul civil al Republicii Moldova în versiunea sa originală, persoana juridică este definită astfel: „Persoana juridică este o organizație care are un patrimoniu distinct și este responsabil pentru obligațiile sale față de moștenirea respectivă, poate dobândi și exercita drepturi personale și de proprietate neproprietate în nume propriu, să își asume obligații, să fie reclamant și pârât în fața instanței”. O prevedere similară este prevăzută în regula de la articolul 61 alineatul (1) din modelul Codului civil model al statelor CSI. Astfel, în conformitate cu acele prevederi: „O entitate juridică este o organizație care are proprietăți separate în proprietate, management economic sau management operațional și este responsabilă pentru obligațiile care îi revin față de această proprietate.

societate, poate, în nume propriu, să dobândească și să exercite drepturi de proprietate și drepturi personale non-proprietate, să poarte responsabilități și să fie reclamant și pârât în instanță.”

„O persoană juridică este o entitate care deține, administrează sau este administrată operațional proprietăți separate și este abilitată pentru obligațiile sale de acea proprietate, poate dobândi și exercita, în nume propriu, proprietăți și drepturi personale non-proprietate, să poarte obligații, să fie un reclamant și un intimat în instanță. ”

De remarcat, de asemenea, că textul ambelor acte conține prevederi privind aptitudinea de utilizare și capacitatea de exercitare a persoanelor fizice și juridice, precum și dispoziții privind formele de organizare juridică a persoanelor juridice cu scop lucrativ și nonprofit. scop, precum și reguli privind modul de reorganizare/transformare a persoanelor juridice pentru profit.

Titlul III va fi denumit „Act juridic și reprezentare”, un nume similar fiind semnat pentru compartimentul corespunzător în modelul Codului statelor CSI - „Сделки и представительство” „Tranzacții și reprezentare”.

Astfel, definiția actului juridic a fost prevăzută în articolul 195, care este definit ca „manifestarea de către persoanele fizice și juridice a voinței de a da naștere, de a modifica sau de a stinge drepturi și obligații civile”. Adică, articolul 152 din Codul civil model consacră următoarea definiție a actului juridic „Tranzacțiile sunt acțiunile cetățenilor și persoanelor juridice care vizează stabilirea, modificarea sau încetarea drepturilor și obligațiilor civile”. Tranzacțiile sunt definite ca acțiuni ale cetățenilor și

persoanelor juridice care vizează stabilirea, modificarea sau încetarea drepturilor și obligațiilor civile. ”

Urmează apoi prevederile privind nulitatea actului juridic. Codul civil distinge nulitatea absolută de nulitatea relativă a actului juridic. În același context, articolul 165 din modelul Codului CIS reglementează „Оспоримые и ничтожные сделки”. „Tranzacții negociabile și nule. ”

În continuare, remarcăm că prevederile modelului statelor CSI ale Codului civil CSI se suprapun cu prevederile Codului civil al Republicii Moldova doar din punct de vedere structural. Astfel, ambele acte includ norme privind drepturile de proprietate și alte drepturi reale, obligații, contracte, tipuri speciale de obligații, dreptul succesoral și dreptul internațional privat în ordinea specificată.

3. Influenţa legislaţiei europene asupra dreptului civil al Republicii Moldova

La 1 martie 2019 au intrat în vigoare modificările aduse textului Codului civil al Republicii Moldova, cunoscute sub denumirea de modemizarea Codului civil.

Cele mai importante surse legislative de referință pentru întocmirea proiectului de modificare a Codului civil al Republicii Moldova (în continuare - proiectul) sunt următoarele:

- Proiectul Cadrului Comun de Referință al Uniunii Europene elaborat de mediul academic din Europa publicat în 2008;

- Codul civil german;

- Codul civil francez, inclusiv modificările aduse prin Ordinul nr. 2016-131 din 10 februarie 2016 de reformare a dreptului contractelor, regulilor generale și dovezilor obligațiilor (Ordonnance nr. regim general et de la prevue des obligații)”,

- Codul civil al Italiei; din Țările de Jos; legile de drept privat ale Estoniei; noile Coduri Civile ale Republicii Cehe (2014), Ungariei (2014), Argentina (2015);

- Noul Cod civil al României, în vigoare de la 1 octombrie 2011;

- Codul civil al Federației Ruse, astfel cum a fost modificat prin reforma implementată între 2013 și 2015;

- Dreptul european - în special directivele privind dreptul privat și protecția consumatorilor. A fost luată în considerare, de asemenea, Proiectul de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind o lege europeană comună a vânzării.

Regulamentul (CESL), care, totuși, nu a fost adoptat la nivelul UE.

Scopul proiectului a fost modernizarea dreptului privat al Republicii Moldova, în concordanță cu ultimele tendințe europene și internaționale în domeniu, pentru a face dreptul civil mai precis și mai previzibil, pentru a reglementa mai bine drepturile personalității și limitele acestora. , pentru a proteja mai bine valabilitatea contractelor, pentru a împuternici managerii persoanelor juridice guvernate de drept privat5.

În ceea ce privește dispozițiile comune, proiectul completează articolul 1 din Cod cu principiile protecției vieții private, private și de familie, ale bunei-credințe și ale protecției consumatorului. În același context, proiectul introduce principiul deja recunoscut de Curtea Europeană a Drepturilor Omului al interpretării și aplicării uniforme și certe a legii (articolul 4(4) din Codul civil modern).

În același context, în vederea dezvoltării principiului bunei-credințe, care, în dreptul privat, îndeplinește numeroase funcții de a fili legai lacune și de a ordona comportamentul subiecților de drept civil, după modelul articolului I. - 1:103 din proiectul de cadru comun de referință (DCFR), este definită buna-credință. Caracterul rezonabil va fi definit și pe baza modelului articolului I. - 1:104 DCFR.

„După modelul articolului 7 din Codul civil Quebec, al articolului 15 din Codul civil al României și al articolului 10 din Codul civil al Federației Ruse, abuzul de drept este definit și reglementat, adică exercitarea unui drept subiectiv exclusiv cu intenția de a provoca vreun rău unei alte persoane sau de a le răni în alt mod. Proiectul introduce, de asemenea, principiul recunoscut în dreptul privat, пето auditurpropria™ turptitu-dem allegans, adică interzicerea invocării unui comportament ilegal sau de rea-credință (articolul 14 din Codul civil modernizat), care este legiferat de articolul 1:4(2) și (3) Cod civil maghiar,

5 Nota informativă asupra proiectului de modernizare a Codului Civil al Republicii Moldova. http://justiție. gov.md/public/files/transparenta_in_procesul_decizional/ coordonare/2017/aprilie/Nota_infomiativ_proiect_amenda- re_Cod_civil_xxxxxxx.pdf

Artă. 1, paragraful 4 Cod civil al Federației Ruse, precum și §6(2) Cod civil al Republicii Cehe.

Mai mult, având în vedere că în raporturile juridice civile, notificările joacă un rol decisiv, fie atunci când se comunică un act juridic (se face o daună, se face o ofertă de contract sau se dă o notificare de reziliere), fie o informare în scop legal. (se dau unele informatii consumatorului), proiectul introduce in Codul civil noul articol 22, dupa modelul articolului I. -1:109 DCFR. Se recunoaște că sesizarea se poate face prin orice mijloc adecvat circumstanțelor dacă legea sau actul juridic nu impune o cerință de formă specifică. Pentru protecția consumatorilor, orice clauză contrară prevederilor prezentului articol în detrimentul consumatorului este nulă.

În ceea ce privește regulile privind persoanele, a fost introdus termenul de „reședință obișnuită”, care este, în practică, echivalent cu „domiciliul” terni.

În ceea ce privește modificările aduse normelor care guvernează persoanele juridice, completările la proiectul articolului 177 din Codul civil modern se referă la mai multe tendințe legislative moderne:

• posibilitatea unei persoane juridice de a avea mai mult de o administrare (ceea ce este permis în mod expres de legile privind societatea cu răspundere limitată și societatea cu răspundere limitată). Alineatul (5) introduce prevederea suplimentară conform căreia fiecare manager poate acționa de sine stătător, în caz contrar (că mai mulți sau toți directorii trebuie să aprobe un act juridic al persoanei juridice) poate fi prevăzut în actul constitutiv, dar este aplicabil numai către terți dacă s-a făcut o referire expresă la acea persoană juridică în registrul de reclame referitoare la acea persoană juridică. Această din urmă cerință are scopul de a scuti terții de sarcina verificării actului de constituire a persoanei juridice în acest sens;

• posibilitatea ca o persoană juridică să aibă drept administrator o altă persoană juridică. S-a susținut că o persoană juridică cu profit poate avea

o altă persoană juridică în calitate de manager. În ceea ce privește persoana juridică în scop nonprofit, aceasta va putea avea administratorul altei persoane juridice numai în condițiile expres prevăzute de lege;

• în relaţiile cu terţii, persoana juridică este ţinută de actele juridice ale administratorului, cu excepţia cazului în care actele astfel încheiate depăşesc limitele atribuţiilor care îi revin potrivit legii. Această regulă este deja cuprinsă în Legea societăților private cu răspundere limitată și transpune articolul 10 alineatul (2) din Directiva 2009/101/CE;

• înscrierea administratorului în registrul de anunţuri prevăzut de lege face ca orice încălcare a desemnării acestora să fie inopozabilă faţă de terţi. Această regulă este deja cuprinsă în articolul 74 alineatul (2) din Legea societăților cu răspundere limitată și transpune articolul 9 din Directiva 2009/101/CE;

În ceea ce privește actele juridice și reprezentarea, în conformitate cu noile tendințe de uniformizare în dreptul contractelor, s-a decis excluderea articolului 207 din Cod, astfel că cauza nu mai constituie o condiție de valabilitate a unui contract sau a altui act juridic. Pe

lângă argumentele referitoare la imprevizibilitatea și greu de dovedit a acestei condiții, a fost, de asemenea, decisiv faptul că Codul civil francez, care a stabilit mai întâi cauza contractului și a renunțat la aceasta ca urmare a modificării- 2016-131 din 10 februarie 2016 de reformare a dreptului contractelor, a regimului general și a dovezii obligațiilor. Un număr foarte limitat de state europene mențin cazul ca o condiție de valabilitate a contractelor.

A fost introdus și articolul 325 din Codul civil modern, potrivit căruia, în cazurile expres prevăzute de lege, instanța poate, la cererea persoanei îndreptățite, să pronunțe o hotărâre care, de la data soluționării definitive, va ține locul actului juridic dacă debitorul refuză fără întemeiere să încheie actul juridic și vor fi îndeplinite toate celelalte condiții de valabilitate.

În ceea ce privește nulitatea, acel capitol a fost reformat fundamental în lumina de-

deficiențe constatate în jurisprudența voluminoasă în cauzele în care se invocă nulitatea, fie prin recurs, fie prin excepție de procedură. Grupul de lucru a recunoscut caracterul drastic al nulității, care poate duce la pierderea bunurilor și la desființarea unora dintre situațiile de lungă durată. Pornind de la modelele oferite de Codul civil român și de Codul civil al Federației Ruse, în editorialul Legii federale N 100-Ф3 din 7 mai 2013 a fost stabilit criteriul clar de delimitare între nulitatea absolută și nulitatea relativă, astfel cum urmează: „(1) actul juridic este nul dacă nulitatea sancționează o încălcare a unei dispoziții legale care protejează un interes general (nulitate absolută). (2) actul juridic este inaplicabil dacă nulitatea sancționează o încălcare a unei dispoziții legale care protejează un anumit interes (nulitate relativă).”6

Precizarea ar trebui combinată cu abrogarea articolului 220 alineatul (1) din articolul anterior al Codului civil, care are ca rezultat o prezumție de nulitate absolută, fără a examina natura interesului protejat de nulitate. Alineatul 3 introduce prezumția de nulitate relativă la cazul în care natura nulității nu este prevăzută expres și natura interesului protejat nu este incontestabilă (în același sens, art. 1252 din Codul civil român și art. 1) Codul civil al Federației Ruse). Este recunoscut și dreptul părților de a declara nulitatea absolută sau de a declara nulitatea relativă prin acord, bineînțeles doar acolo unde există un temei pentru o astfel de nulitate. În caz contrar, convenția de nulitate în sine ar fi nuli.

Pentru a proiecta consumatorii, incepand cu Codul Consumatorului italian, a fost introdus conceptul de nulitate in protectia consumatorului, care este cauza de nulitate absoluta, chiar daca protejeaza un interes deosebit al consumatorului. Totodata, o astfel de nulitate se va pronunta numai daca si numai in masura in care avantajeaza consumatorul. În rest, contractul va trebui menținut.

6 Ibidem

Articolul 334, în versiunea modernizată a Codului civil, rezolvă o problemă comună în practica notarială și jurisprudența, răspunzând la întrebarea dacă o încălcare a unei norme imperative ar anula actul juridic în cazul în care regula imperativă nu. să nu prevadă expres ca nulitatea să fie dispusă. În acest scop, se folosește distincția făcută de doctrina contemporană între nulitatea explicită și nulitatea virtuală: (2) actul sau clauza juridică contrară unei dispoziții legale imperative este nulă dacă pedeapsa respectivă este prevăzută expres de lege. prevedere care a fost încălcată (nulitate expresă). (3) Actul sau clauza juridică contrară unei dispoziții legale imperative care nu prevede în mod expres o declarație de nulitate este nulă dacă acea sancțiune urmează să fie aplicată în scopul realizării dispoziției legale care încalcă. nulitate virtuală). Astfel, în lipsa unei prevederi exprese a unei pedepse a nulității în regula imperativă încălcată, cel care invocă nulitatea trebuie să facă dovada că nulitatea trebuie aplicată pentru a se atinge scopul prevederii legale încălcate. În total, soluțiile stabilite prin proiect favorizează valabilitatea actelor juridice și plasează nulitatea ca pedeapsă extremă și excepțională.

Conceptul de act juridic ineficient este folosit în mai multe sisteme juridice dezvoltate pentru a indica situația juridică a unui act care, deși nu este nul (nelegal în niciun fel), îi lipsește un element constitutiv (de obicei consimțământul unei anumite persoane) pentru a au efect juridic. În Germania, conceptul este cunoscut sub denumirea de schwabende Unwirksamkeit, în Italia - ineficacitate, DCFR folosește „ineficacitate”, iar doctrina rusă vorbește despre „сделка, чьи правовые последствия нахонодствия находствия находонятеся си воходятеся” limbo'' '. Ceea ce este doza la ineficiență cu nulitate absolută este că ambele sunt acțiuni în constatare sunt imprescriptibile. Ceea ce este doza pentru ineficiența nulității relative este că ambele pot fi remediate prin obținerea consimțământului persoanei potrivite.

Cu toate acestea, ineficiența nu poate fi egală nici cu nulitatea absolută, nici cu nulitatea relativă. Articolul 357 definește ineficiența, precizează că poate fi înlăturată, permite invocarea ei atât prin recurs, cât și prin excepție de procedură, iar instanța este obligată să o invoce din oficiu. Actul de ineficacitate a actului juridic și excepția de invocare a ineficienței sunt imprescriptibile dacă legea nu prevede altfel.

În ceea ce privește termenele, articolul 404 din Codul civil modern (durata maximă a prescripției) introduce o noutate esențială în termenul de prescripție, și anume că în toate cazurile termenul de prescripție nu poate depăși durata maximă de zece ani. de la data săvârșirii încălcării, precum și pentru acțiunile referitoare la despăgubiri pentru daune patrimoniale și morale cauzate de deces sau de vătămare a sănătății, la 30 de ani de la data săvârșirii încălcării. Cu toate acestea, în orice caz, nu este permisă scurtarea termenului de

prescripție cu mai puțin de un an și nici prelungirea termenului de prescripție peste zece ani.

În ceea ce privește drepturile reale, dispozițiile introduse în Codul civil modern urmăresc revenirea la sistemul tradițional de reglementare a regimului imobiliar, și anume principiul conform căruia tot ceea ce se află pe teren face parte din teren (superficies solo cediti). În acest scop, se introduce mie că proprietatea imobiliară este considerată teren și că construcțiile, lucrările, drumurile și alte facilități de pe acesta fac parte din teren (cf. §93-95 Cod civil german; § 50 Partea generală a Cod civil Eston, 2002; art. 968 Cod civil Letonia, 1994; articolele 900 și 951 Cod Quebec etc.). Astfel, proprietarul terenului de construcție nu poate vinde sau ipoteca construcția, dar poate reține terenul.

În ceea ce privește obligațiile, una dintre modalitățile de modernizare este abrogarea și codificarea unor legi speciale având același obiect de reglementare ca și mi-urile existente în Codul civil: Legea nr. 198-XV din 15 mai 2003 privind chiria. în agricultură; Legea nr. 59-XVI din 28 aprilie 2005 privind leasingul; Capitolele I și II privind Contractul de asigurare din

Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006 privind asigurările; Legea nr. 256 din 9 decembrie 2011 privind clauzele abuzive în contractele cu consumatorii; Legea nr. 8 din 26 februarie 2016 privind drepturile consumatorilor la încheierea contractelor.

Scopul codificării este în primul rând de a exclude, pe cât posibil, dublarea în dreptul civil, care, la rândul său, contribuie la aplicarea uniformă a legislației și facilitează sarcina practicienilor de cunoaștere a dreptului civil.

În special, au fost introduse modificări în neperformanță. Acest capitol, expus în noua redacție de către proiect, este unul dintre capitolele cheie ale propunerii de modernizare a Codului civil. În primul rând, pentru că reglementările sale înlocuiesc complet nu doar fostul Capitol V (efectele neexecutării obligației), ci și Capitolul III (Contractul Sinalagmatic) din Titlul II și Capitolul VII (Rezolvarea, Rezilierea și Revocarea Contractului) din Titlul. II. Capitolul prevede astfel un sistem unic, coerent de mijloace legale (numite și căi de atac) ale creditorului în cazul neexecutării obligației în general și a obligațiilor contractuale în special. Consolidarea sistemului de căi de atac are loc și prin excluderea regulilor din capitolele titlului III dedicate contractelor denumite, care nu fac decât să dubleze regulile prezentului capitol sau care conțin derogări nejustificate de la regulile acelui capitol. Regulile speciale privind căile de atac ale unei părți contractante într-un contract anume ar trebui menținute dacă sunt necesare având în vedere

particularitățile contractului sau dacă o politică specială de protecție a unei părți contractante impune acest lucru. Textul capitolului VII are la bază capitolul 3: Mijloace în caz de neexecutare (Capitolul 3: Observații pentru neexecutare), Articolul 111-3:101 - 111-3:713 DCFR, care are la bază principiile și concepte ale Convenției de la Viena din 1980 privind contractele internaționale de vânzare de mărfuri (la care Republica Moldova este parte) și Principiile UN-IDROIT ale contractelor comerciale internaționale.

În ceea ce privește contractele în general, principala noutate introdusă de articolul 993 este menită să precizeze caracterul operativ al prevederilor cuprinse în Cartea 3. În acest fel, părțile vor avea certitudinea că pot amenda conținutul contractului la nevoile lor fără riscul anulării ulterioare a unei clauze. În momentul de față, multe prevederi privind obligațiile și contractele sunt ambigue, întrucât aduc reguli de conduită fără a fi însoțite de termenul „nulitate de drept” (indicând astfel caracter imperativ), și nu sunt însoțite de termenul „cu excepția cazului în care contractul prevede altfel” (indicând astfel natura dispozitivului). Cu titlu de exemplu, menționăm articolul 971 în editorialul anterior, al cărui caracter nu este cert, dar logica ar sugera că are un caracter de dispozitiv. Rigoarea securității juridice necesită o nouă abordare în interpretarea naturii acestor prevederi.

Principiul caracterului operativ al prevederilor legale din Cartea a III-a cuprinde următoarele limitări: a) se referă numai la acele prevederi legale care se referă la drepturile, obligațiile și alte efecte juridice produse de contract, inclusiv repartizarea riscurilor în contracta. Prin urmare, prevederile legale care reglementează valabilitatea contractelor (inclusiv capacitatea sau cerințele formale; sau termenii esențiali ai unui contract numit) rămân imperative; b) chiar dacă o prevedere legală se referă la efectele juridice ce decurg din contract, este imperativă dacă pedeapsa de nulitate este prevăzută de contract.

Codul civil modern introduce un nou capitol privind obligațiile precontractuale, având în vedere importanța tot mai mare a obligațiilor de informare precontractuală, asigurând informarea părților înainte de luarea deciziei de încheiere a contractului. În special, informațiile precontractuale au nevoie de consumator, care se presupune că este partea mai slabă a contractului. Alte obligații precontractuale acoperite de capitol sunt obligația de a păstra confidențialitatea atunci când negociați un contract și de a negocia

a mancat cu buna credinta. Acest capitol este modelat pe capitolul III, Cartea II din DCFR.

În ceea ce privește clauzele abuzive din contracte, actele încheiate cu consumatorul, noul regulament distinge între: a) clauzele abuzive în contractele cu consumatorul (articolul 1072), sunt cele cuprinse în listele ilustrative din articolele 1077-1079 și orice altă clauză dintr-un contract între un un profesionist și un consumator, care nu a fost negociat individual, este considerat abuziv dacă este propus de către profesionist și apoi consumatorul într-un dezavantaj considerabil, contrar bunei-credințe; b) clauzele abuzive în contractele între profesioniști (articolul 1073), care sunt clauze propuse de o parte și care nu au fost negociate individual, și numai dacă sunt incluse în lista prevăzută la articolul 1077 și diverge considerabil, contrar bunei credință, din bunele practici comerciale. Lista clauzelor abuzive din aceste contracte este astfel închisă; c) clauze abuzive în contracte, altele decât cele prevăzute la articolele 1072 și 1073, care sunt clauze propuse de o parte și care nu au fost negociate individual, și numai dacă sunt incluse în lista prevăzută la articolul 1077, și dezavantajează cealaltă parte considerabil, contrar bunei-credințe. Lista clauzelor abuzive din aceste contracte este astfel închisă.

Contextual, precizăm că a fost introdusă o nouă instituție, numită „Fiducia" „Legea încrederii". Grupul de lucru, împreună cu Ministerul Justiției, a elaborat modificările și completările la Cartea 3, inclusiv noul Titlu IV (Încredere). Pentru modernizarea dreptului privat al Republicii Moldova și, în special, pentru a răspunde nevoilor practice ale circuitului civil și comercial din ce în ce mai complex, dar și pentru a asigura implementarea inovațiilor introduse prin alte modificări și completări ale Codului civil, s-a hotărât introducerea instituţiei încrederii în Codul civil prin completarea Cărţii 3 cu Titlul IV. Potrivit proiectului, trustul este definit ca un raport juridic în care o parte (trusteul) este obligată să devină proprietarul unei proprietăți (trustee), să ad-

îl administrează și dispune de el, în condițiile care reglementează relația fiduciară, în folosul unui beneficiar sau pentru promovarea unui scop de utilitate publică".

Deși încrederea se bazează pe încrederea în sistemul juridic anglo-saxon, multe state din sistemul juridic continental (de care aparține și sistemul juridic al Republicii Moldova) au introdus conceptul de încredere în ultimele decenii. Prezentul proiect se bazează pe Cartea X - Trusturi din Proiectul Cadrului Comun de Referință al Uniunii Europene, elaborat de mediul academic european, publicat în 2008. În plus, acestea au fost studiate și au fost luate în considerare cele mai recente legislații. evoluţii la nivel internaţional şi european şi în special: a) Codul civil francez, în formularea Legii nr. 2007-211 din 19 februarie 2007, prin care a fost introdus titlul XIV „Despre încredere" în Codul civil francez; b) noul Cod civil al României, în vigoare de la 1 octombrie 2011; c) Codul civil al regiunii Quebec; d) proiectul Directivei UE privind fondurile protejate publicat în 2004.

În ceea ce privește moștenirea, au fost introduse modificări care au condiționat o nouă redactare a Cărții a IV-a (care se va intitula „Moștenire"), pornind de la modelul prevăzut de Codul civil german, precum și de modul în care a fost preluat acest model. de un alt stat post-sovietic, dar european, Estonia, prin Actul de patrimoniu al

Estoniei din 2009. De asemenea, ultimele evoluții legislative au fost luate în considerare în: a) Franța - Legea franceză de reformare a succesiunilor din 2006, Legea nr.2006 -728 du 23 iunie 2006 Legea nr 2006-728 din 23 iunie 2006; b) România - noul Cod civil al României în vigoare din 2011 și noul Cod de procedură civilă al României în vigoare din 2013; c) Dreptul european - în special evoluțiile introduse prin Regulamentul (UE) nr. 650/2012 din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și acceptarea și executarea actelor autentice în materie succesorală și privind

création of a European Certificate of Succession (in force since August 17, 2015).

Proiectul Cărții a IV-a urmează prevederile tradiționale și stabilite pentru împărțirea moștenirii în clase. Modificările conceptuale importante, bazate pe modelul german, sunt: 1) mutarea categoriei de subiecţi intieri - părinţii defunctului în clasa a II-a - a II-a de moştenire. Aceasta este o abordare tipică pentru Europa continentală, atât în Germania, cât și în Franța sau România. Frații defunctului și ceilalți descendenți ai părinților defunctului moștenesc, în cadrul clasei a II-a, în lipsa părinților defunctului. 2) soțul supraviețuitor este moștenitor legal, dar nu aparține nici unei clase de moștenitori, ci moștenește fie împreună cu moștenitorii clasa I, II, fie cu bunicii. Rata succesorală a soțului supraviețuitor este fix: 1/4 din intieri dacă acesta vine în competiție cu moștenitorii clasei întâi (copii, în lipsa acestora - nepoți etc.); sau 1/2 moștenire dacă vine în competiție cu moștenitorii clasa a II-a (părinții defunctului, frații sau descendenții acestora) sau bunicii. În lipsa moștenitorilor de prima și a doua clasă și dacă bunicii nu sunt în viață, ori dacă au renunțat la moștenire sau au fost declarați nedemni, soțul supraviețuitor încasează moștenirea în întregime. (Art. 2185 din Cartea IV în noua redactare). Aceste două schimbări consolidează prima clasă ca cea a descendenților defunctului și asigură o adevărată devoluție, adică transferul moștenirii generațiilor mai tinere. Totodată, se reduce numărul de moștenitori legai de primă clasă și, astfel, se evită împărțirea excesivă a proprietății. Se mai recunoaște că descendenții (nepoții) vin la moștenire în baza dreptului de reprezentare, luând locul copilului defunctului, sau sosirea strănepoților atunci când nici copilul, nici nepotul defunctului nu sunt. în viaţă la data deschiderii moştenirii. Copiii defunctului moștenesc în cote succesorale egale (art. 2178 alin. (4) din proiectul de carte.

IV). Dacă copilul defunctului nu era în viață la momentul deschiderii moștenirii, copiii acestuia (nepoții defunctului din acest copil) moștenesc cota de moștenire a acestui copil în părți egale. O altă modificare este aceea că, în cazul în care un copil al defunctului este declarat nedemn, acesta nu dezmoștenește descendenții acestuia, ci, potrivit art. 2174 alin. (2), în acest caz cota succesorală a

nedemnului se încasează de către urmașii acestuia (în exemplu de mai sus, nepoții defunctului). Regula este că dacă defunctul nu are rude sau soț supraviețuitor sau nu poate moșteni din anumite motive, statul este moștenitorul legal (art. 2190 din Cartea a IV-a din Codul civil modern).7

În ceea ce privește normele de drept internațional privat, grupul de lucru, în colaborare cu Ministerul Justiției, a elaborat modificări și completări la Cartea a V-a, precum și alte acte legislative. În acest scop, au fost studiate și luate în considerare cele mai recente evoluții legislative la nivel internațional și european, în special: a) Legea de implementare a Codului civil german, Codul civil al României, Federația Rusă și Quebec etc. .; b) Convenția de la Haga nr. 35 din 13 ianuarie 2000 privind protecția internațională a adulților; c) Convenția de la Haga nr. 30 din 1 iulie 1985 privind legea aplicabilă trustului și recunoașterea acestuia; d) Legea model a UNCITRAL privind tranzacțiile garantate, ediția 2016; e) Regulamentul (EC) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I); f) Regulamentul (EC) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (Roma II); g) Regulamentul (UE) nr. 650/2012 din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie succesorală și privind crearea unui certificat european de

7 Codul civil al Republicii Moldova din 06.06.2002 (versiunea modernizata)

Serie. Scopul proiectului a fost modernizarea dreptului internațional privat al Republicii Moldova, conform ultimelor tendințe europene și internaționale în domeniu, pentru a face legislația relevantă mai exactă și mai previzibilă.

4. Particularități ale reglementării raporturilor juridice legate de alte ramuri de drept ale Republicii Moldova

4.1. Dreptul familiei

Evoluția dreptului familiei în Republica Moldova poate fi împărțită în două etape:

Faza I: Perioada de aplicare a Codului căsătoriei şi familiei, aprobat prin Legea nr. 914-VII din 16 decembrie 1969 (1991-2000); Faza II: Perioada de aplicare a Codului familiei Moldo-van Nr. 1316 din 26 octombrie 2000 (2000-prezent).

Astfel, în prezent sunt în vigoare prevederile Codului familiei Nr. 1316 din 26 octombrie 2000. Această legislație include instituții precum căsătoria; drepturile si obligatiile personale ale sotilor; regimul juridic al bunurilor soților; regimul contractual al bunurilor soților; raportul juridic dintre părinți și copii; drepturile copilului; drepturile și obligațiile părinților; obligațiile de întreținere între membrii familiei; obligația de întreținere între ceilalți membri ai familiei; obligația de întreținere între soți și foștii soți; contract de plată întreținere; protecţia şi educarea copiilor rămaşi fără protecţie părintească.8

4.2. Dreptul muncii

La începutul anilor 1990, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea privind protecția muncii din 2 iulie 1991, Legea asigurărilor pentru accidente de muncă și boli profesionale din 24 decembrie 1999.

La 29 iulie 1994, după proclamarea independenței Republicii Moldova, Constituția Republicii Moldova

8 Codul familiei al Republicii Moldova nr. 1316 din 26.10.2000

a fost adoptată, care în articolul 43 stipulează că orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a locului de muncă, la condiții de muncă echitabile și favorabile și la protecție împotriva șomajului.

Transformările vieții economice și sociale după proclamarea Republicii Moldova ca stat independent, precum și trecerea la economia de piață, au creat noi probleme instituțiilor care coordonează, organizează și reglementează munca în domeniul securității și sănătății în muncă. , precum creșterea rapidă a numărului de agenți economici, apariția sectorului privat, creșterea șomajului, intensificarea fenomenului de evitare a legii, discrepanța dintre relațiile de muncă reglementate în legislația de protecție a muncii în vigoare și cele existente efectiv. în societate și în ultimul timp creșterea rolului partenerilor sociali (patronaj, sindicate).

Republica Moldova, în conformitate cu regulile dreptului internațional, a ratificat o serie de convenții ale Organizației Internaționale a Muncii ca stat membru. Acestea includ Convenția nr. 81 privind inspecția muncii în industrie și comerț, ratificată de Parlament la 26 septembrie 1995 și Convenția nr. 129 privind inspecția muncii în agricultură, ratificată la 26 septembrie 1997. Respectarea cerințelor convențiilor OIM și în vederea armonizării legislaţiei naţionale cu normele de drept internaţional şi cu legislaţia Comunităţii Statelor Europene, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat la 10 mai 2001 Legea nr. 140-160 XV privind Inspecţia Muncii. Prin Legea nr. 139 din 14 iunie 2013, denumirea autorității administrative a fost modificată în Inspectoratul de Stat al Muncii. La 28 martie 2003 a fost adoptat Codul Muncii al Republicii Moldova.

Raporturile juridice de muncă sunt reglementate prin prevederile Codului Muncii al Republicii Moldova nr. 154 din 28 martie 2003. Astfel, sunt reglementate în principal astfel de instituţii precum: Parteneriatul social în domeniul muncii; Contractele colective de muncă și

REVISTA ȘTIINȚIFICATĂ INTERNAȚIONALĂ „SUPREMAȚIA DREPTULUI”

acorduri lective; Contract de munca; Timp de lucru și timp de odihnă; Sărbători; Standardizarea salariilor și a muncii; Garantii si compensatii; Disciplina muncii; Securitatea și sănătatea în muncă; Răspunderea pentru încălcarea legislației muncii; jurisdicția muncii; Supravegherea și controlul asupra respectării legislației muncii.9

4.3. Legea protectiei consumatorilor

Instituția pentru Protecția Consumatorului a fost afirmată prin adoptarea Legii Republicii Moldova nr. 1453-XII din 25 mai 93 privind protecția consumatorului, care a reprezentat un pas important în acest domeniu și a pus bazele cadrului legal de reglementare a raporturilor juridice. între consumatori și operator economic s.

Legea privind Protecția Consumatorului din 1993 a fost o transpunere fidelă a Sistemului de protecție prevăzut de Legea privind Protecția Drepturilor Consumatorului Federației Ruse din 07 februarie 1992, conform căreia drepturile consumatorilor erau reglementate în mod clar și operatorii economici erau disciplinați prin sancțiuni economice.

La acea vreme nu exista un organism special de control în domeniu, dar un rol principal era autoritatea de stocare și aprobare a standardelor privind calitatea producției și serviciilor, respectiv Departamentul de Metrologie, Standardizare și Supraveghere Tehnică (fostul „ MoldovaStandard”), care s-a reorganizat ulterior în serviciile de Standardizare și Metrologie (fostul Departament de Standardizare și Metrologie), fiind parțial absorbit de Ministerul Economiei în 2006, iar din partea funcțiilor de control principalul Inspectorat de Stat pentru Supravegherea Pieței, Metrologie și Protecția Consumatorului, care acum, după o serie de reorganizări, este identificată drept Agenția de Supraveghere a Pieței și Protecția Consumatorului.

Concomitent cu orientarea ţării noastre către un vector european care a dus la elaborarea Planului de Acţiuni Uniunea Europeană - Republica Moldova, Republica

9 Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154 din 28.03.2003.

Moldova este încurajată să adopte o nouă lege privind protecția consumatorilor, respectiv Legea nr. 105-XV din 13 martie 2003, care a preluat parțial modelul european de definire și apărare a drepturilor și intereselor consumatorilor.

Până în prezent, Legea nr. 105-XV din 13 martie 2003 a suferit o serie de modificări și completări, domeniul de aplicare al protecției consumatorilor fiind completat de alte legi speciale, iar unele instituții precum clauzele abuzive și contractele la distanță fiind

reglementate în Codul civil. Cod, cu modernizarea sa la 1 martie 2019.10

4.4. Dreptul afacerilor

Normele legate de ramura dreptului afacerilor sunt dispersate în multe acte normative (Codul civil al Republicii Moldova, Legea Societăților cu răspundere limitată, Legea Societăților pe acțiuni etc.). Prin urmare, nu există un act normativ unic care să reglementeze relațiile de drept al afacerilor.

Din punct de vedere istorico-evoluționar, în ceea ce privește dreptul afacerilor în Republica Moldova, există trei perioade: prima - din 1991 până la intrarea în vigoare a Codului civil nr. 1107 din 6 iunie 2002, a doua - de la intrarea în vigoare a Codului civil al Republicii Moldova nr. 1107 din 6 iunie 2002 până la modemizarea Codului civil, al treilea - de la 1 martie 2019-prezent.

Prima perioadă. Conform Codului civil din 1964, cetățenii nu puteau deține mijloace de producție, iar averea personală nu putea fi folosită pentru profit. Articolul 102 alin. (4) din acel cod prevedea că bunurile personale ale cetăţenilor nu trebuie utilizate pentru obţinerea de venituri care nu provin din muncă. Veniturile obținute din folosirea eficientă a bunurilor personale (de exemplu, reni) sunt necalificate din muncă, astfel de activitate fiind considerată infracțiune și sancționată de legea penală. Legea nr. 460/1991 a reabilitat proprietatea privată și a permis cetățenilor să dețină terenuri..., mijloace de producție

10 Legea nr. 105 din 13.03.2003 privind protecția consumatorilor.

pentru desfășurarea activității economice, producția și veniturile obținute, precum și alte bunuri pentru consum și producție”. Această reabilitare a dus la declanșarea inițiativei private. Astfel, legiuitorul, în logica sa de liberalizare a economiei, a adoptat Legea nr. 845 din 3 ianuarie 1992 privind antreprenoriatul și întreprinderea, prin care a legalizat activitatea de întreprinzător și a permis formarea de persoane juridice de drept privat pentru scopuri de profit. Această lege a servit ca piatră de temelie a economiei de piaţă şi ca bază pentru dreptul afacerilor, întrucât definea activitatea de întreprinzător, stabilea subiecţii îndreptăţiţi să desfăşoare o astfel de activitate (antreprenorii), reglementa înfiinţarea, reorganizarea şi lichidarea acestor subiecte. Legea nr. 845 din 3 ianuarie 1992 a apărut în sistemul de drept al statului ca lege independentă, reprezentând în esenţă un mic cod comercial. Acesta conținea dispoziții generale - drept privat și public - dezvoltate în alte legislații și anume legile privind: societățile cu răspundere limitată; de cooperare; investitii straine; companie de stat; faliment; și brevetarea antreprenorilor în

reglementări: firme; înregistrarea de stat a întreprinderilor etc. Toate aceste acte au format un set de reguli juridice, desemnate de autorii acestei lucrări Dreptul afacerilor. La noi însă, ca şi în statele cu coduri comerciale, în activitatea de întreprinzător a fost folosit întreg arsenalul de mecanisme legale din Codul civil.

A doua perioadă. Membrii comisiei de elaborare a Codului civil au pus problema reglementării distincte, într-o lege separată, a raporturilor dintre persoanele care desfășoară activitate de întreprinzător sau în prevederi cuprinse în Codul civil. Majoritatea a fost în favoarea unei reglementări unitare, argumentând că elaborarea codurilor comerciale este de domeniul trecutului. S-a menționat în special că există tendința de adoptare a codurilor civile, citând ca exemplu sistemele juridice din Italia și Țările de Jos care au coduri civile unitare, ceea ce nu are impact negativ.

asupra economiei acestor ţări. Mai mult, unele state din fosta Uniune Sovietică (Federația Rusă, Kazahstan, Georgia) au elaborat și coduri civile care reglementează uniform relațiile civile și comerciale.

Legislativul a susținut ideile grupului de lucru, menținând în același timp structura propusă. Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002 reglementează relațiile legate de activitatea de întreprinzător, precum și statutul juridic al persoanelor care intenționează să desfășoare activitate de întreprinzător (denumite în continuare antreprenori). Acest fapt rezultă din prevederea art. 2 alin. (4), potrivit căreia legislația civilă reglementează raporturile dintre persoanele fizice și juridice, cele care au calitatea de profesionist, precum și cele care nu au calitatea respectivă. Dacă Legea nr.845 din 3 ianuarie 1992 și Codul civil din 1964 au coexistat, iar această conviețuire, în principiu, a pus bazele dualismului, dispozițiile Codului civil nr. 1107 / 2002, însă, le-a înlocuit aproape în totalitate pe cele ale Legii nr.845 din 3 ianuarie 1992. Deși nu a fost abrogată în mod expres, majoritatea regulilor acesteia nu pot fi aplicate, întrucât normele Codului civil acoperă întregul domeniu de reglementare. . Această revocare tacită duce la o schimbare a sistemului de drept privat, iar dreptul civil încorporează norme de drept privat al afacerilor. Cu toate acestea, această realitate nu îi privează pe autori de dreptul de a gândi și de a predica o posibilă detașare a dreptului afacerilor și formarea unei ramuri distincte de drept.11

În urma adoptării Codului civil al Republicii Moldova la 6 iunie 2002, au fost adoptate o serie de acte normative legate de domeniul dreptului afacerilor, precum Legea societăților cu răspundere limitată nr. 135 din 14 iunie 2007, Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali nr. 220 din 19 octombrie 2007, Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător nr. 160 din 22 iulie 2011. 11

11 Baies, S., Rosca N., Dreptul afacerilor, Vol. I., Chișinău, 2004, p. 11-12.

A treia perioadă. În contextul procesului de modificare substanțială a Codului civil al Republicii Moldova, au fost modernizate o serie de instituții care definesc domeniul în cauză, în special cele care privesc instituția administrării persoanelor juridice, persoana administratorului și obligațiile sale.

4.5. Legea proprietății intelectuale

Crearea instituţiilor, structurilor şi instrumentelor necesare unei activităţi eficiente de protecţie a proprietăţii intelectuale a fost încă de la început în centrul atenţiei conducerii statului Republica Moldova.

Astfel, printre primele decrete ale Președintelui Republicii Moldova se numără cele privind înființarea Agenției de Stat pentru Dreptul de Autor (ADA) din 25 noiembrie 1991 și Agenției de Stat pentru Protecția Proprietății Industriale (AGEPI) din 25 mai, 1992, care a constituit piatra de temelie a sistemului național de proprietate intelectuală.

Ulterior, în baza Codului Științei și Inovației și Hotărârii Guvernului nr. 1016 din 13 septembrie 2004, Agenția de Stat pentru Protecția Proprietății Industriale a fuzionat cu Agenția de Stat pentru Dreptul de Autor, noua instituție fiind denumită Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI). Prin această unificare instituțională, în Republica Moldova au fost puse bazele unui Sistem național consolidat de proprietate intelectuală, care cuprinde toate elementele administrativ-organizaționale, normative și de infrastructură care asigură protecția și valorificarea obiectelor de proprietate intelectuală (IPO) la nivel național, regional și la nivel mondial.

Rolul central în acest proces revine AGEPI, care organizează și conduce Sistemul național de protecție a proprietății intelectuale, elaborează și implementează strategia de dezvoltare a acestuia, determină direcțiile și asigură implementarea politicii Republicii Moldova în domeniul proprietății intelectuale. protecţie.

În etapa înființării Sistemului național de proprietate intelectuală (1992-1995), a fost creat nucleul de specialiști în domeniu, au fost adoptate primele acte normative, a fost înființată instituția agenților autorizați, cooperarea bilaterală și multilaterală cu organizațiile internaționale . s-au extins oficiile de brevete din străinătate etc., iar aderarea la cele mai importante convenţii internaţionale în acest domeniu a contribuit la integrarea Republicii Moldova în Sistemul internaţional de protecţie a proprietăţii intelectuale.

Perioada 1996-2003 este considerată a fi etapa de îmbunătățire și modernizare a Sistemului, care se caracterizează prin implementarea legilor privind proprietatea intelectuală și implementarea tuturor instrumentelor de protecție juridică pe care le oferă, prin îmbunătățirea calității formării și dezvoltării un număr mare de profesioniști autorizați și reprezentanți autorizați, prin înființarea

primei asociații pentru gestionarea colectivă a drepturilor de autor, printr-o cooperare fructuoasă cu WIPO (Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale) și cu oficiile de proprietate intelectuală din alte state. În această etapă, cea mai importantă etapă a fost armonizarea legilor relevante cu normele actuale de drept internațional, în special cu Acordul TRIPS, care a contribuit la aderarea Republicii Moldova la OMC în anul 2001. În această perioadă, Republica Moldova a semnat o serie de acorduri și tratate administrate de OMPI sau cele din zona CSI.

Următorii pași s-au concentrat pe consolidarea și popularizarea intensă a Sistemului, elaborarea Strategiei de dezvoltare a Sistemului național de protecție IPO până în 2010, a Strategiei naționale în domeniul proprietății intelectuale până în 2020. Această perioadă este caracterizată printr-o colaborare strânsă cu oficiile de PI din alte țări, prin activități multiple de promovare a PI, prin atestarea primilor evaluatori ai IPO, dar mai ales printr-o răspândire masivă a cunoștințelor PI în rândul

cercurile de afaceri, instituțiile de învățământ preuniversitar și universitar și de cercetare, administrativ public, juridic, vamal etc.

În prezent, ca și dreptul afacerilor, regulile legate de dreptul proprietății intelectuale sunt cuprinse într-o serie de reglementări organice:

- Legea cu privire la dreptul de autor și drepturile conexe nr. 139 din 2 iulie 2010
- Legea cu privire la protecția mărcilor nr. 38 din 29 februarie 2008
- Legea cu privire la protecția desenelor și modelelor industriale nr. 161 din 12 iulie 2007
- Legea cu privire la protecția invențiilor nr. 50 din 7 martie 2008
- Legea privind protectia soiurilor de plante nr. 39 din 29 februarie 2008
- Legea privind protectia topografiilor circuitelor integrate nr. 655 din 29 octombrie 1999
- Legea privind protecția indicațiilor geografice, a denumirilor de origine și a specialităților tradiționale garantate nr. 66 din 27 martie 2008.

4.6. Legea competitiei

În Republica Moldova, Sistemul de reglementare juridică a protecției concurenței a luat naștere la începutul anilor 90 ai secolului XX prin aprobarea Hotărârii Guvernului SSR nr. 2 din 04 ianuarie 1991 privind măsuri urgente de demonopolizare a economiei naționale a Republicii RSS Moldovenești, care declară ca una dintre direcțiile principale ale economiei dezvoltarea spiritului concurenței și limitarea activității monopoliste. Ulterior, a fost aprobată Legea Republicii Moldova nr. 906 din 29 ianuarie 1992 privind limitarea activității monopoliste și dezvoltarea concurenței, care a pus bazele Sistemului de reglementare juridică a concurenței.

Ca urmare a faptului că legea sus-menționată era hotărâtoare predominantă, la 30 iunie 2000 a fost aprobată Legea privind protecția concurenței nr. 1103, care conține reglementări mai ample privind actele anticoncurențiale.

Ulterior, în 2007, din punct de vedere instituțional, primul organism de specialitate în domeniu

a fost înființată a concurenței - Agenția Națională pentru Protecția Concurenței. Concomitent cu dezvoltarea economiei naționale, a apărut necesitatea adoptării unui cadru de reglementare complex, care să corespundă tendințelor de evoluție la nivel local.

Astfel, în plin proces de absorbție, ajustare și implementare a practicilor internaționale în domeniul activităților economice, legislativul Republicii Moldova a adoptat la 11 iulie 2012 Legea concurenței. Actul normativ în cauză a generat o nouă ordine de protecție a concurenței și a concurenților, promovare, monitorizare, investigare, sancționare și implicare pe mediul concurențial specific Republicii Moldova.12 În același context, organismul național împuternicit cu protecția a fost reformată a concurenței - Agenția Națională pentru Protecția Concurenței a fost transformată în Consiliul Concurenței al Republicii Moldova.

Concluzii

In concluzie mentionam urmatoarele:

Istoria evoluției codificării dreptului privat în general și a dreptului civil în special în Republica Moldova este împărțită în 3 perioade: a) 1991-2002 (perioada de aplicare a Codului civil al RSSM din 1964).); b) 2002-2019 (perioada de aplicare a prevederilor primului Cod civil al Republicii Moldova ca stat independent); c) 2019-prezent (perioada de aplicare a Codului civil modern);

Prevederile primului Cod civil al Republicii Moldova au fost preluate parțial din modelul Codului civil al statelor CSI;

Prevederile Codului civil modern au fost, în general, preluate din dreptul privat european, precum și din acte supranaționale cu caracter de guvernare, fără forță juridică obligatorie (DCFR);

12 Goriiicioi, C., Cercetarea instrumentelor juridice de contracarare a actului de concurență neloială. Chișinău, 2019, p. 43-44.

Modernizarea Codului civil al Republicii Moldova (modificări intrate în vigoare la 01 martie 2019) a reprezentat o adevărată revoluție a dreptului civil național în contextul în care s-au adus modificări conceptuale majore la actul normativ în cauză;

În ceea ce privește alte ramuri de drept privat, precizăm că acestea sunt, alternativ, (I) codificate (dreptul familiei, dreptul muncii) sau (I) împrăștiate în diferite acte normative (dreptul protecției consumatorului, dreptul concurenței, dreptul afacerilor, dreptul proprietăţii proprietate intelectuală).

Bibliographical references

1. BAIEȘ, S., ROȘCA, N., Dreptul afacerilor, vol. I., Chișinău, 2004. 458 p.

2. Codul civil al RSSM din 26.12.1964 (abrogat).

3. Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107 din 06.06.2002.

4. Codul civil din Quebec din 1991.

5. Codul civil al României din 2009.

6. Codul civil al Federației Ruse din 21.10.1994.

7. Codul civil francez din 1804.

8. Codul civil al Ungariei din 2014.

9. Codul civil al Cehiei din 2014.

10. Codul civil al Estoniei din 2002.

11. Codul civil al Letoniei din 1994.

12. Codul civil german din 1900.

13. Codul familiei al Republcii Moldova nr. 1316 din 26.10.2000.

14. Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154 din 28.03.2003.

15. Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldovanr. 259 din 15.07.2004.

16. GORINCIOI, C., Cercetarea instrumentelor juridice de contracarare a actelor de concurență neloială. Teză de doctor în drept. Chișinău, 2019, 208 p.

17. Hotărârea Guvernului R.S.S. Moldova nr. 2 din 04.01.1991 cu privire la măsurile urgente de de-monopolizare a economiei naționale a R.S.S. Moldova (abrogat).

18. Hotărârea Guvernului nr. 1016 din 13.09.2004.

19. Legea cu privire la drepturile de autor și drepturile conexe nr. 139 doin 02.07.2010.

20. Legea privind protecția mărcilor nr. 38 din 29.02.2008.

21. Legea privind protecția desenelor și modelelor industriale nr. 161 din Î2.07.2007.

22. Legea privind protecția invențiilor nr. 50 din 07.03.2008.

23. Legea privind protecția soiurilor de plante nr. 39 din 29.02.2008.

24. Legea privind protecția topografiilor circuitelor integrate nr. 655 din 29.10.1999.

25. Legea privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate nr. 66 din 27.03.2008.

26. Legea Republicii Moldova nr. 906 din 29.01.1992 cu privire la limitarea activității monopoliste și dezvoltarea concurenței (abrogat).

27. Legea cu privire la protecția concurenței nr.1103 din 30.06.2000 (abrogat).

28. Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012.

29. Legea Republicii Moldova nr,1453-XII din 25.05.93 cu privire la protecția consumatorilor.

30. Legea nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi.

31. Legea nr. 198-XV din 15 mai 2003 cu privire la arenda în agricultură (abrogat).

32. Legea nr. 59-XVI din 28 aprilie 2005 cu privire la leasing; (abrogat).

33. Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări; (abrogat parțial).

34. Legea nr. 256 din 9 decembrie 2011 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii; (abrogat).

35. Legea nr. 8 din 26 februarie 2016 privind drepturile consumatorilor la încheierea contractelor, (abrogat).

36. Legea nr. 105 din 13.03.2003 privind protecția consumatorilor.

37. Modelul Codului Civil al Comunității Statelor Independente (CSI), aprobat la 17.02.1996

3 8. Nota informativă la Proiectul de modernizare a Codului Civil al Republicii Moldova.

39. Proiectul Cadrului Comun de Referință (Draft Common Frame of Reference) al Uniunii Europene, dezvoltat de mediul academic din Europa, publicat în 2008.

40. Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I).

41. Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (Roma II).

42. Regulamentul (UE) nr. 650/2012 din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor.

CZU 342.727(478-24) DOI https://doi.org/10.52388/2345-1971.2021.lO2

FREEDOM OF SPEECH AS A FUNDAMENTAL RIGHT WITHIN

CONTEXTUL SITUATIONAL AL REPUBLICII MOLDOVA

SI TRANSNISTRIA

Marin DOMENTE

Doctor în Drept, Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”, Chișinău, Republica Moldova e-mail : dómente. mariniffgtnail. porumb https://orcid.org/0000-0002-7572-5271

Dreptul la libertatea de exprimare și informare este garantat de articolul 10 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (CEDO) în toate statele membre ale Consiliului Europei. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) care aplică articolul 10 trebuie să fie considerată un standard internațional de autoritate privind protecția acestui drept al omului, inclusiv dreptul de a exprima, transmite și primi opinii și informații fără interferența publicului. Autoritățile. Libertatea de exprimare

este unul dintre cele mai prețuite drepturi constituționale din democrații. Libertatea de exprimare afectează fiecare aspect al sistemului nostru social și politic și primește protecție explicită și implicită în fiecare constituție democratică modernă. Mai mult, este frecvent menționată în discursul public și a inspirat un volum impresionant de literatură juridică și filo-sofică. De la includerea sa în articolul 19 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, dreptul la libertatea de opinie și de exprimare a fost protejat în toate tratatele internaționale relevante privind drepturile omului. În dreptul internațional, libertatea de exprimare a opiniilor și ideilor este considerată esențială!, atât la nivel individual, în măsura în care contribuie la dezvoltarea fidelă a unei persoane, cât și fiind o piatră de temelie a unei societăți democratice.

Keywords: freedom of speech, constituțional freedom, fundamental right. Republic of Moldova, Transnistria.

LIBERTATEA DE EXPRIMARE CA DREPT FUNDAMENTAL ÎN CONTEXTUL SITUAȚIONAL AL REPUBLICII MOLDOVA ȘI TRANSNISTRIA

Dreptul la libertatea de exprimare și informare este garantat de articolul 10 din Convenția europeană pentru protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO) în toate statele membre ale Consiliului Europei. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO), care aplică articolul 10, trebuie considerată un standard internațional de autoritate cu privire la protecția acestui drept al omului, inclusiv dreptul de a exprima, transmite și primi opinii și in formații fără interferența autorităților publice. Libertatea de exprimare se numără printre cele mai prețuite drepturi constituționale din democrații.Libertatea de exprimare atinge fiecare aspect al sistemului nostru social și politic și primește protecție explicită și implicită în fiecare constituție democratică modernă. Mai mult, este frecvent menționată în discursul public și a inspirat un volum impunător de literatură juridică și filosofică. De la includerea sa în articolul 19 din Declarația universală a drepturilor omului, dreptul la libertatea de opinie și de exprimare a fost protejat în toate tratatele internaționale relevante privind drepturile omului. In dreptul internațional, libertatea de a exprima opinii și idei este considerată esențială atât la nivel individual, în măsura în care contribuie la dezvoltarea deplină a unei persoane și fiind o piatră de temelie a societății democratice.

Cuvinte-cheie: libertate de exprimare, libertate constituțională, drept fundamental. Republica Moldova, Transnistria.

LA LIBERTE D'EXPRESSION EN TANT QUE DROIT FONDAMENTAL DANS LE CONTEXTE SITUATIONNEL DE LA RÉPUBLIQUE DE MOLDOVA ET DE LA TRANSNISTRIE

Dreptul la libertatea de exprimare și informare este garantat de articolul 10 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (CEDO) în toate statele membre ale Consiliului Europei . Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO), în aplicare! Articolul 10, trebuie considerat un standard internațional de autoritate care privește protecția acestui drept al omului, inclusiv dreptul de a exprima, transmite și primi opinii și informații fără amestec din partea autorităților publice. Libertatea de exprimare este unul dintre cele mai prețuite drepturi constituționale în democrații.

Libertatea de exprimare atinge fiecare aspect al sistemului nostru social și politic și se bucură de protecție explicită și implicită în fiecare constituție democratică modernă. Mai mult, este frecvent menționat în discursul public și a inspirat un volum impunător de literatură juridică și filozofică. De la includerea sa în articolul 19 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, dreptul la libertatea de opinie și de exprimare a fost protejat în toate tratatele internaționale relevante privind drepturile omului. În dreptul internațional, libertatea de a exprima opinii și idei este considerată esențială atât la nivel individual, deoarece contribuie la dezvoltarea deplină a unei persoane și este o piatră de temelie a societății democratice.

Mots-clés: libertate de expresie, libertate constitutionnelle, drept fundamental. Republica Moldova, Transnistria.

LIBERTATEA DE CURSARE CA DREPT FUNDAMENTAL ÎN CONTEXTUL SITUAȚIONAL AL REPUBLICII MOLDOVA ȘI AL TRANSNISTRANIEI

Dreptul la libertatea de exprimare și informare este garantat de articolul 10 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (CEDO) în toate statele membre ale Consiliului Europei. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) care aplică articolul 10 trebuie privită drept standardul internațional de autoritate pentru protecția acestui drept al omului, inclusiv dreptul de a exprima, transmite și primi opinii și informații fără intervenția autorităților publice. . Libertatea de exprimare este unul dintre cele mai importante drepturi constituționale în țările democratice. Libertatea de exprimare afectează fiecare aspect al sistemului nostru social și politic și este protejată direct și indirect în fiecare constituție democratică modernă. Mai mult, este frecvent menționată în discursul public și a inspirat un corp impresionant de literatură juridică și filozofică. De la includerea sa în articolul 19 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, dreptul la libertatea de opinie și de exprimare a fost protejat în toate instrumentele internaționale relevante privind drepturile omului. În dreptul internațional, libertatea de exprimare și de idei este considerată importantă atât la nivel individual, deoarece contribuie la dezvoltarea deplină a individului, cât și ca piatră de temelie a unei societăți democratice.

Ключевые слова: свобода слова, конституционная свобода, основные права. Республика Молдова, Приднестровье.

Introducere

Actualitatea și importanța temei. Principala formă de organizare a relațiilor juridice dintre puterile guvernamentale și indivizi este exprimată în democrația constituțională. În esența sa se caracterizează prezența unei constituții scrise sau nescrise care reprezintă legea supremă în stat și servește drept garanție împotriva încălcării,

chiar și de către puterile guvernamentale, ale principalelor drepturi ale omului, de care, din cauza circumstanțelor istorice și raționale, oamenii nu pot fi privați, cum ar fi dreptul la viață, libertate, drepturi de proprietate, egalitate, educație și vot. Libertatea de exprimare este una dintre cele mai importante, un drept sine qua non al tuturor drepturilor constituționale.

În acest sens, libertatea de exprimare va fi definită ca un drept fundamental, natural

conform căruia indivizii trebuie să aibă dreptul de a exprima idei prin limbaj oral și în scris, gesturi sau imagini, în orice mod material și cu privire la diferite chestiuni, politică, religie, economie, istorie, probleme sociale, probleme juridice, fără să se teamă sau să sufere cenzură. sau pedeapsa. Deși, în ciuda cât de larg ar putea fi interpretat acest concept, libertatea de exprimare nu este concepută ca un drept care acordă individului posibilitatea de a exprima tot ceea ce poate fi rostit. În domeniul doctrinei juridice privind libertatea de exprimare, de exemplu, libertatea de protecție a cuvântului nu va fi acordată unei persoane care strigă în mod fals foc într-un loc public și provoacă panică. Acest exemplu elocvent exprimă o opinie care rămâne una dintre cele mai puternice în gândirea și guvernarea libertății de exprimare peste tot: libertatea de exprimare este un drept limitat și nu acoperă toate tipurile de exprimare publică.

Dreptul la libera exprimare este unul dintre principalele drepturi fundamentale ale omului. Consacrat în Constituția Republicii Moldova, explică, pe de o parte, importanța aplicării ca mijloc de garantare a exprimării opiniei și implicării societății civile în evoluția juridică a statului, iar pe de altă parte evocă caracterul calitativ. expresie a apărării drepturilor și libertăților cetățenilor.

Actualitatea subiectului abordat constă și în faptul că prin constituționalizarea dreptului la libera exprimare se realizează cel puțin două obiective principale: în primul rând, este garantat dreptul cetățenilor de a-și exprima liber opiniile personale; în al doilea rând, cetățeanul care recurge la această posibilitate, este protejată de norma constituțională, împotriva oricăror acte de urmărire, sancționare și pedeapsă pentru opiniile sale exprimate potrivit legii.

În mod obișnuit, se crede că libertatea de exprimare promovează democrația. Democrația se bazează pe principiul autoguvernării, prin care deciziile politice aparțin în cele din urmă cetățenilor fie direct, fie prin reprezentanți. În logica lui

Sistem, libertatea de exprimare îndeplinește funcții centrale, cum ar fi permiterea alegătorilor să facă alegeri informate în élections. De asemenea, datorită libertății de exprimare, oamenii pot influența politicile publice, iar autoritățile sunt supuse unor critici care pot duce la înlocuirea lor. Abuzul de putere și corupția pot fi denunțate și poate prevenite de teama de a se dezvălui. Dincolo de asta, interesele conflictuale din comunitate sunt identificate și adaptate în favoarea stabilității sociale, iar indivizii și minoritățile care dizidenți în mod deschis pot ameliora frustrările și nu au nevoie să folosească violența ca alternativă pentru a obține puterea, pentru a lupta împotriva programelor guvernamentale sau pentru a câștiga atenția. pentru pretenții reformiste. În cele din urmă, ar trebui luate deliberări politice mai bune cu publicul de toate părțile dezbaterii.

Reglementările normative, ale studiilor în domeniu și ale analizelor comparative fundamentale incomplete conferă o conotație și mai serioasă problemei cercetate, întrucât instituția dreptului la libera exprimare presupunând unul dintre puținele mijloace de apărare a cetățenilor împotriva abuzurilor statului. . Aplicarea defectuoasă a prevederilor legale în acest sens afectează interesul societății în ansamblu.

Ținând cont de implicarea cetățeanului în procesul decizional prin dreptul la liberă exprimare, ne exprimăm convingerea că în momentul de față problema studierii și asigurării liberei exprimari a opiniei este de o actualitate incontestabilă deoarece:

- suntem într-un proces de tranziție către democrație, ceea ce arată că abia învățăm ce este democrația, ceea ce implică implicit asigurarea realizării dreptului la libera exprimare;

- mecanismul de realizare a dreptului la libera exprimare este în continuă formare cu implicarea unor circumstanțe noi datorate evoluției vieții sociale.

- reglementarea juridică și realizarea dreptului la libera exprimare necesită o analiză permanentă atât a cadrului legal în materie, cât și a activității practice a

autorităților pentru a-i evalua eficiența și responsabilitatea cu care este respectat;

- s-a accentuat din ce în ce mai mult situația puterii în stat și scăderea încrederii cetățeanului în autoritățile statului, moment care

subliniază tot mai mult necesitatea unor soluții viabile pentru consolidarea încrederii și a dialogului constructiv între aceste subiecte. .

Ținând cont de momentele enunțate, considerăm că investigația științifică a acestui subiect este pe deplin actuală, pentru a elucida soluțiile de natură să întărească rolul dreptului la petiție pentru dezvoltarea democrației.

Destinat cercetării multifațete a dreptului la libera exprimare de la definirea conceptelor filosofice până la formele de realizare pe care acesta le acoperă în toate relațiile sociale, există și necesitatea fundamentării unor concepte unice ale instituției dreptului la libera exprimare, cu posibilitate de aplicare corectă, drept material prin cele de drept formal.

Actualitatea lucrării derivă din faptul că în literatura de domeniu, aceasta își va aduce contribuția suplimentară prin abordările juridice efectuate, deci este o lucrare care urmărește implementarea unor sinteze științifice, cercetări, capabile să rezulte concepte clare, reguli, proceduri, implementare bazate pe respectarea strictă a prevederilor legale.

Metodologia cercetării științifice. Procesul de investigare a problemelor legate de garanțiile constituționale ale libertății de exprimare se bazează pe studiul materialului doctrinar teoretic, normativ-legislativ, experiența jurisdicțională a CEDO, precum și a Republicii Moldova.

În ceea ce privește suportul metodologic și teoretico-științific al lucrării, aceasta manifestă diferite metode de cercetare, precum:

a) metoda logică care reprezintă diferite argumente pe cale deductivă;

b) metoda comparativă, extrem de utilă în compararea actelor care reglementează şi garantează libertatea de exprimare a opiniei;

c) metoda istorică bazată pe relevarea sensului evenimentelor trecute;

d) metoda sociologică care cuprinde diferite instrumente sociologice;

e) metoda cantitativa care contribuie la sistematizarea si evidenta legislativa, Stocarea si sistematizarea informatiilor stiintifice juridice.

Prin metodele evidențiate mai sus, a fost posibilă studierea și analiza întregului complex de probleme legate de reglementările internaționale și naționale ale actualei constituționale a Republicii Moldova privind dreptul la libertatea de opinie și exprimare.

Libertatea de exprimare este printre cele mai respectate și apreciate drepturi constituționale în democrațiile constituționale. A fost adoptată și aplicată în aproape toate constituțiile moderne și

contemporane, precum și în tratatele internaționale care stabilesc principalele drepturi și libertăți ale omului. În cele mai multe cazuri, este clasificat drept un drept esențial care protejează persoanele de abuz și încălcarea altor drepturi de către stat. Este considerat a fi fundamental pentru democrațiile contemporane, fie prin ideea că este o premisă a apariției democrațiilor constituționale și/sau că este strâns legată de valorile esențiale ale democrației, cum ar fi independența, suveranitatea individuală, demnitatea și libertatea. În același timp, scopul a ceea ce este definit ca vorbire, ce vorbire ar trebui protejată, importanța sau valoarea acordată protecției libertății de exprimare în ceea ce privește alte drepturi sau concepte de politică și motivele protecției acesteia sunt foarte disputat. Aceste dispute au implicații politice și juridice esențiale și se reflectă în protecția diferențială acordată vorbirii în diferite jurisdicții.

Libertatea de exprimare, cazul Republicii Moldova și Transnistriei

Principala problemă doctrinară și teoretică este de a determina dacă libertatea de exprimare ar trebui protejată într-o manieră mai largă sau într-o manieră diferită decât activitățile fără vorbire. În timp ce pro-

Respectând libertatea de exprimare, acordăm mai multă importanță problemelor legate de vorbire decât celor care nu sunt legate de vorbire. Dezbaterea doctrinară cu privire la argumentele pentru protejarea vorbirii descoperă, de asemenea, ceea ce poate fi considerat drept vorbire. Numai acțiunea de exprimare a gândurilor și ideilor care subliniază și dau valoare conceptelor care stau la baza protecției vorbirii ar putea fi considerată vorbire. În consecință, recunoașterea standardelor care stau la baza protecției libertății de exprimare determină și ce acțiuni pot fi considerate ca vorbire. De aceea, în definițiile juridice și normative putem găsi ceea ce și anume este considerat vorbire și ceea ce este considerat vorbire protejată, noțiuni care sunt adesea interdependente.

Problema a ceea ce poate fi considerat libertatea de exprimare este una dintre cele mai controversate dispute teoretice și juridice. Adesea ideea a ceea ce ar putea fi considerat vorbire este determinată de reglementări normative. Chiar dacă, este evident că termenul discutat este mult prea restrâns pentru a descrie toate acțiunile care sunt de obicei denumite de dreptul la libertatea de exprimare. Sensul obișnuit al vorbirii nu acoperă în totalitate conceptul de libertate de exprimare protejată la nivel național și internațional. Acțiunile precum fluturarea unui manifest în timpul unei întruniri, promovarea partidelor politice și a ideologiei prin purtarea însemnelor partidului respectiv și producția de obiecte de artă sunt, de asemenea, sub

protecția dreptului la libertatea de exprimare. În mod diferit, există acțiuni care sunt și anume vorbirea care nu se află sub protecția dreptului la libertatea de exprimare, cum ar fi promovarea urii sociale. În multe cazuri, libertatea de exprimare oferă protecție activităților vorbite, cum ar fi activitățile care transmit idei, exprimă sentimente sau exprimă atitudini. Cu toate acestea, nu toate activitățile din domeniul comunicării sunt protejate, de exemplu, atacarea fizică a unei persoane ca expresie a urii rasiale și/sau sexuale nu este protejată de dreptul la libertatea de exprimare, chiar dacă este o expresie a gândirii.

Libertatea de exprimare și de exprimare acoperă un concept și un fenomen mult mai larg

este exprimată în diferite drepturi fundamentale ca vorbire, religie, egalitate etc. Astfel, protecția acordată de libertatea de exprimare și de exprimare este o garanție suplimentară și acoperă alte drepturi. Una dintre aspectele importante ale doctrinei drepturilor și ale unei teorii care susțin protecția oricărui drept dat este de a raționa argumentele care stau la baza protecției diferențiale a acțiunilor, toate acestea tinzând să producă beneficii similare și să genereze prejudicii similare. În contextul libertății de exprimare și de exprimare, cel mai important este să argumentăm motivele care determină protecția diferențială a acțiunilor vorbite și non-vorbite care au aceeași autonomie.

Printre argumentele obișnuite cu privire la libertatea de exprimare este aceea că libertatea de exprimare este o premisă pentru orice democrație constituțională și societate liberă, deoarece conceptul de democrație constituțională este discutabil, trebuie să fie elocvent faptul că există mai multe democrații constituționale diferite. justificări bazate pentru libertatea de exprimare și de exprimare. Principalul avantaj al unei democrații constituționale este crearea procedurii de garantare a echității. Sau democrațiile constituționale se bazează pe ideea că majoritatea deciziilor sunt expresia poporului și sunt direcționate spre dezvoltarea societății. De aceea libertatea de exprimare și de exprimare garantează dreptul persoanelor care nu sunt exponenți ai puterii de stat. să influențeze procesul decizional și/sau să se prevină din abuzul de putere de stat. Libertatea de exprimare și de exprimare este fundamentală prin aceste argumente și de bază pentru dezvoltarea nu numai a unei democrații constituționale, ci și a unei democrații participative.

Pentru dezvoltarea democrației, statul pluralist trebuie să ofere o imagine de ansamblu asupra principiilor pe baza cărora dezvoltă diverse opțiuni și program politic de guvernare a țării, să organizeze activități transparente guvernului și tuturor autorităților publice, și-a găsit întruchiparea în exprimarea diversitatea de

REVISTA ȘTIINȚIFICATĂ INTERNAȚIONALĂ „SUPREMAȚIA DREPTULUI”

concepții și opinii care se interpun între individ și stat în relațiile care au loc între membrii societății și diverse instituții statale și nestatale [8, p.37].

Asigurarea pluralismului în toate speciile este în special pluralismul politic, este reglementat de multiple documente și instrumente internaționale deoarece la baza filozofiei pluralismului este însăși ideea de libertate a individului în sensul politic. Odată cu politica de libertate în compania ei, cetăţeanul pluralist continuă să se manifeste ca într-un cadru pluralist de stat instituţionalizat [2, p.26],

Fiind centrul a numeroase controverse și dezbateri la nivel național și internațional, atât din punct de vedere teoretic, cât și practic, realizarea temei în mod liber dreptul de a exprima liber opinia, prezintă un interes real, individual și colectiv, de a crea un cadru generos pentru discuția implică și necesitatea clarificării raportului cu alte drepturi sau interese fundamentale aparținând autorităților naționale sau individuale [6, p.44].

Libertatea de exprimare a opiniei este un integrator de drepturi, un generator de drepturi, care generează și alte drepturi și libertăți sunt indisolubil legate între ele și acolo doar în totalitate. În acest sens, sunt relevante declarațiile lui Frédéric Sudre care consideră că libertatea de exprimare a opiniei este atât un drept în sine, cât și un drept indispensabil sau vătămător pentru realizarea altor drepturi (libertatea de exprimare este libertatea de întrunire indispensabilă, dar poate aduce prejudiciu dreptului la viață privată); atât un individ corect care preia spiritul de libertate al fiecărei persoane, cât și o lege convivială, care să permită comunicarea cu ceilalți [8, p. 351].

Dreptul subiectiv este prerogativa, conferită de lege, în virtutea căreia titularul dreptului poate și uneori chiar trebuie să efectueze o anumită conduită și să ceară altora o conduită propriu-zisă a sa, sub sancțiunea prevăzută de legii, în vederea valorificării directe a dobânzii personalului, născută și efectivă, legitimă și

protejate din punct de vedere juridic, acordul cu interesul general și condițiile de conviețuire socială [3, p.136].

Articolul 8 din Constituția Republicii Moldova stabilește la dispoziție prin care se angajează să îndeplinească cu strictețe și cu bună-credință obligațiile care, în schimb, tratatele la care face parte, precum și reglementarea constituțională a articolului 32 garantează tuturor statelor membre dreptul la libera exprimare a opiniei.

Limitează exercitarea dreptului la libertatea de opinie și exprimare precizând -faptul binecunoscut că orice drept se termină acolo unde încep drepturile altora. Atribuim acestei sentințe deplină calitate juridică, deoarece, într-adevăr, fiecare titular de drepturi și libertăți are obligații, atât din punct de vedere juridic, cât și din punct de vedere moral, de a exercita drepturile în așa fel încât să nu afecteze drepturile și libertățile altora. Fiind difuzată în public, este normal ca libertatea de exprimare să fie supusă unor limitări ale

libertăților altora și nevoilor de apărare a interesului public [3, p. 24].

Politica organizatorică a oricărei comunități sociale umane dă naștere unei varietăți complexe de relații între guvernanți și guvernați, cărora reglementarea prin reguli are ca obiectiv să asigure o armonizare a intereselor, specifice diferitelor categorii socio-profesionale, și excluderea potențialelor conflicte generate de încălcarea drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor. Nicio societate nu poate pretinde că nu a omis să răspundă în totalitate cerinţelor intereselor de grup sau personale ale oamenilor şi să prevină abuzurile administraţiei publice, încălcarea drepturilor şi intereselor legitime ale cetăţenilor protejate de lege. Acesta este motivul pentru care constituțiile stabilesc, în general, accesul la justiție gratuită și dreptul oricărei persoane vătămate de o autoritate publică de a se adresa instanței, de a li se recunoaște încălcarea drepturilor de către guvernul public sau dreptul cetățenilor de a adresa petiții publicului. autorități [1, p. 121].

În domeniul realizării și aplicării legii menționate prezentăm și analizăm cele mai recente evoluții ale acestui drept atât în Republica Moldova, cât și în Transnistria.

Studiu de caz Transnistria

Autoritățile monitorizează și controlează îndeaproape mass-media publică, iar Sheriff Enterprises domină difuzarea privată, ceea ce duce la o autocenzură pe scară largă. Puținele magazine independente de prinț din teritoriu au circulație limitată. Raportarea critică poate duce la represalii, inclusiv acuzații penale, iar guvernul folosește, de asemenea, obstrucția birocrației și reținerea de informații pentru a inhiba jurnalismul independent [10].

Legislația adoptată în 2016 a oferit autorităților un control și mai mare asupra instituțiilor media de stat, inclusiv puterea de a numi personalul de redacție, și a permis oficialilor să limiteze accesul media la activitățile lor și să interzică utilizarea dispozitivelor de înregistrare [10].

Restricțiile de călătorie legate de COVID-19 au limitat și mai mult accesul pe teritoriu al jurnaliștilor moldoveni și străini în cursul anului 2020. Separat, autoritățile de reglementare în domeniul telecomunicațiilor au suspendat în ianuarie licența LinkService, un concurent mai mic al principalului furnizor de servicii de internet din Transnistria, care este deținut de Sheriff. Întreprinderi. O instanță de apel a blocat decizia în aprilie și a permis LinkService să continue

să funcționeze cel puțin până la sfârșitul urgenței de sănătate publică [10].

Restricțiile legale privind anumite tipuri de vorbire descurajează discuția liberă. Printre alte prevederi legate de defăimarea sau insulta autorităților, codul penal sancționează exprimarea publică a lipsei de respect față de misiunea rusă de menținere a păcii [10].

Urmăririle penale legate de discurs ale dizidenților, activiștilor și utilizatorilor obișnuiți ai rețelelor sociale au devenit mai frecvente în ultimii ani, inhibând exprimarea altor rezidenți. Pe lângă dosarele împotriva politicienilor Partidului Comunist în cursul anului 2020, o anchetă penală privind

incitarea la extremism a fost deschisă în martie împotriva Larisei Kalik, care a publicat recent o carte care documentează condițiile abuzive din armata transnistreană. Ea a fugit din teritoriu ca urmare. Tot în martie, s-a raportat că pensionara Tatiana Bel ova și soțul ei, SergheiMirovici, au fost condamnați la trei ani de închisoare pentru „extremism” și „insultare pe președinte” prin postări de pe Telegram în 2019. Belova a fost eliberată în iulie, dar Mirovici ar fi rămas în închisoare [10].

Studiu de caz Republica Moldova

Mediul mass-media este dominat de posturi legate de partidele politice. Cu puține excepții, posturile de televiziune cu difuzare națională sunt deținute de persoane afiliate partidelor politice. Reporterii s-au confruntat anterior cu dificultăți în accesarea informațiilor importante pentru public și amenințări cu acțiuni în justiție din partea personalităților publice și a politicienilor [9].

Jurnaliştii au fost, de asemenea, afectaţi de răspunsul guvernului la COVID-19. În martie 2020, autoritatea de reglementare a mass-media din Republica Moldova a încercat să restricționeze publicațiile de la citarea surselor neoficiale, înainte de a revoca această decizie o zi mai târziu. Jurnaliștii s-au confruntat, de asemenea, cu așteptări mai lungi pentru îndeplinirea cererilor de acces la informații din cauza modificărilor de politică legate de COVID-19 [9].

Există un grad bun de libertate academică în Moldova. Cu toate acestea, Biserica Ortodoxă îndoctrinează puternic sistemul educațional moldovenesc, funcționarii educaționali de la toate nivelurile promovând frecvent biserica și credințele ortodoxe [9].

În general, indivizii au putut să se angajeze în discuții de natură politică fără teama de răzbunare. Cu toate acestea, sub regula PDM, existau îngrijorări credibile că criticarea guvernului sau a actorilor afiliați ar putea duce la perspective deteriorate de carieră. Discuțiile private au fost îngrădite de supravegherea împotriva opoziției, a jurnaliștilor și a actorilor societății civile. Cu toate acestea, aceste temeri s-au domolit după căderea din 2019 a guvernului PDM [9].

Concluzii

Comunicarea de masă a căpătat o importanță deosebită în politică și afaceri pentru guverne și societate, datorită posibilităților oferite, de informare și influențare a oamenilor, ceea ce a determinat o oarecare estompare a formelor tradiționale de comunicare. Partidele politice, în special cele aflate la guvernare, dar și cele din opoziție, sunt mereu în competiție de dezinformare, manipulare a opiniei prin crearea de opinii favorabile pentru a-și lucra interesele sau ideologia pe care o promovează. Dezinformarea trebuie interzisă și sancii one.

Dezvoltarea tehnologiei moderne în mijloacele de comunicare a făcut ca societatea să se confrunte cu probleme de politici de reglementare deosebit de complexe, în legătură cu presa scrisă, cu radiodifuziunea și televiziunea care sunt de natură să exercite o mare influență asupra opiniei publice. Astfel, utilizarea abuzivă poate aduce prejudicii semnificative drepturilor și libertăților individului, precum și conduce la bazele vieții publice democratice.

Informațiile, în unele cazuri, încalcă onoarea, demnitatea și reputația profesională și pot fi denaturate de critici, prin manipularea opiniei, prin informare, prin ascunderea adevărului, prin sondaje de opinii sau chiar prin tăcere. O astfel de situație ar trebui interzisă și impusă sancțiuni prin legislația standardelor.

Dreptul la libera exprimare este principalul subiect discutat în multe lucrări ale oamenilor de știință autohtoni și străini, care este reprezentat ca un mijloc de prevenire a unei nedreptăți.

În legătură cu democrația, libertatea de exprimare tinde doar să justifice acoperirea ideilor și mesajelor cu conținut politic sau interacționând în procesul politic. Deci, dacă democrația a fost singura bază pentru protejarea libertății de exprimare, lucruri precum literatura de autoajutorare, publicitatea comercială, jurnalul de sport -

revistele de ism și divertisment ar fi lăsate în afara perspectivei. Mai important: același lucru s-ar putea întâmpla cu declarațiile presupus defăimătoare sau invazive. Probabil, aceste tipuri de discurs ar fi înțelese ca neaparținând grijilor constituționale, iar în acest caz, libertatea mai mare sau mai mică aferentă acestora ar depinde atunci de puterea legislativă. Dar nu așa stau lucrurile: libertatea de exprimare este apreciată din alte motive decât democrația și apoi, justifică mult mai mult decât mesajele politice.

Bibliografie

1. ANDREESCU, G. Comentarii la Constituția României, cu un studiu introductiv de Bogdan lancu. Iași: Polirom, 2010. 279 p.

2. BORDEI, L. Principiiledemocrațieipluralist eînactivitateaparlamentară, Chișinău, 2010. 139 p.

3. DELEANU, I. Dreptconstituționalșiinstituți ipolitice, Vol.II, Fundația „Chemarea'’, Iași, 1993. p. 250.

4. HAREL, A. „Théories of Rights” in M. P. Golding and W. A. Edmundson, eds., The Blackwell Guide to Philosophy of Law and Legal Theory, Malden, Mass.: Blackwell Publishing, pp. 191-206.

5. HAREL, A. Freedom of Speech (Septem-ber 21, 2011). COMPANION TO PHILOSOPHY OF LAW, Andrei Marmor, ed, Routledge, Forth-coming, Available at SSRN: https://ssrn.com/ abstract= 1931709

6. MOLDOVAN, C. Libertatea de exprimare. Principii, restricții, jurisprudență, București: Ed. C.H. Beck, 20I2’ 249 p.

7. SCHAUER, F. (1982) Free Speech: A Philo-sophical Enquiry, Cambridge: Cambridge University Press.

8. SUDRE, Frédéric. Drept european și internațional al drepturilor omului, Polirom, București, 2005.353 p.

9. https://freedomhouse.org/country/moldova/ freedom-world/2021

10. https ://freedomhouse .org/country/transnis-tria/freedom-world/2021

CZU 342.7

DOI https://doi.org/10.52388/2345-1971.2021.el.03

INTERACTION OF CONSTITUȚIONAL GUARANTEES OF HUMAN RIGHTS WITH POWER, ECONOMY AND CAPITAL

Alexandr TERNO VSCHI

PhD student, University of European Politicai and Economic Studies „Constantin Stere”, Chisinau, Republic of Moldova e-mail : alex-ternovskyfifiyandex. ru https://orcid.org/0000-0002-0636-4628

Articolul conține un studiu în domeniul interacțiunii și dependenței garanțiilor constituționale ale drepturilor omului în Republica Moldova de economia de putere și capital. Un exemplu este ansamblul semnificațiilor și formelor acestei democrații, măsura, nivelul și valorile cetățenilor care fac din lip un colectiv sau alcătuiesc mulțimea, din punctul de vedere al organizării mijloacelor prin conducerea poporului peste stat. Se analizează relația cauzală dintre interacțiunea și dependența directă a implementării normelor constituționale de voința politică, de nivelul economiei, inclusiv de interesul și scopul dictaturii capitalului. Această prismă studiază

problema reală a democrației în eșantionul occidental în ceea ce privește competene ss a așteptărilor cetățenilor. Articolul oferă o evaluare a valorilor democratice în apropierea lor, adică forma. Cele mai frecvente și bogate opinii, idei și doctrine sunt evaluate, în scop ideologic general, în vederea realizării efective a obiectivelor, inclusiv a declanșării ulterioare a unor consecințe. Se face o analiză comparativă cu privire la opiniile altor specialiști autoritari în acest domeniu.

Keywords: democracy. Constitution, human rights, power, economy, capital, state of law.

INTERACȚIUNEA GARANȚIILOR CONSTITUȚIONALE A DREPTURILOR OMULUI CU PUTEREA, ECONOMIA ȘI CAPITALUL

Prezentul articol conține un studiuîn domeniul interacțiunii și dependenței garanțiilor constituționale ale drepturilor omului în Republica Moldova de putere, economie și capital. Autorul analizează setul de sensuri și forme ale acestei democrații, măsura, nivelul și valorile cetățenilor care alcătuiesc un colectiv sau o mulțime de persoane, din punctul de vedere a mijloacelor și metodelor de aplicare a principiilor democratice prin prisma implicării cetățenilor în conducerea statului. Relația cauzală este analizată între interacțiunea și dependența directă a punerii în aplicare a normelor constituționale prin voința politică, nivelul economiei, luând în considerație interesul și scopul capitalului. Este pusă în discuție și problema reală a democrației de tip occidental cu privire la așteptările cetățenilor. Articolul oferă și o evaluare a valorilor democratice în actuala lor formă și conținut. Sunt analizate cele mai frecvente și independente opinii, idei și doctrine. La fel, se efectuează un studiu din punctul de vedere general ideologic și obținerea unor efecte obiective, inclusiv apariția ulterioară a anumitor consecințe. Se face, la fel, și o analiză comparativă cu privire la opiniile altor renumiți specialiști în acest domeniu.

Cuvinte-cheie: democratie. Constitution, drepturile omului, putere, economie, capital, drept stat.

INTERACȚIUNEA GARANȚIILOR CONSTITUȚIONALE ALE DREPTURILE OMULUI CU PUTEREA, ECONOMIA ȘI CAPITALUL

Acest articol conține un studiu în domeniul interacțiunii și dependenței garanțiilor constituționale ale drepturilor omului în Republica Moldova de putere, economie și capital. Autorul analizează toate semnificațiile și formele acestei democrații, măsura, nivelul și valorile cetățenilor care alcătuiesc un colectiv sau mai mulți oameni, din punct de vedere

din punctul de vedere al mijloacelor şi metodelor de aplicare a principiilor democratice prin prisma implicării cetăţenilor în conducerea Statului. Relația cauzală este analizată între interacțiunea și dependența directă a implementării normelor constituționale prin voința politică, nivelul economiei, ținând cont de interesul și scopul capitalului. Este analizată și problema reală a democrației în stil occidental cu privire la așteptările cetățenilor. Articolul oferă, de asemenea, o evaluare a valorilor democratice în forma și conținutul lor actual. Sunt analizate cele mai comune și independente opinii, idei și doctrine. De asemenea, se efectuează o analiză din punct de vedere ideologic general și realizarea unor efecte obiective, inclusiv apariția ulterioară a unor consecințe. Se face o analiză comparativă asupra opiniilor altor specialiști de renume în acest domeniu.

Mots-clés: democrație. Constitution, droits de l'homme, pouvoir, économie, capital, état de droit.

INTERACȚIUNEA GARANȚIILOR CONSTITUȚIONALE ALE DREPTURILOR OMULUI CU AUTORITATEA, ECONOMIA ȘI CAPITALUL

Articolul cuprinde cercetări în domeniul interacțiunii și dependenței garanțiilor constituționale ale drepturilor omului în Republica Moldova de putere, economie și capital. Un exemplu este dat de multiplicitatea semnificațiilor și formelor acestei democrații, măsura, nivelul și valorile cetățenilor care alcătuiesc o echipă sau formează o mulțime, în ceea ce privește organizarea modalităților de aplicare a acesteia în guvernarea populară. Se analizează relația cauzală dintre interacțiunea și dependența directă a implementării normelor constituționale de voința politică, nivelul economiei, inclusiv interesul și scopul dictaturii capitalului. În acest sens, a fost studiată problema actuală a democrației în stil occidental cu privire la plenitudinea așteptărilor cetățenilor. Articolul oferă o evaluare a valorilor democratice în forma, sensul și forma lor actuală. Sunt evaluate opiniile, ideile și doctrinele cele mai răspândite și consistente - de la scopul lor general ideologic până la scopurile efectiv atinse, inclusiv apariția ulterioară a anumitor consecințe. De asemenea, a fost efectuată o analiză comparativă cu privire la opiniile altor experți autorizați în acest domeniu.

Cuvinte cheie: democrație. Constituție, drepturile omului, putere, economie, capital, stat de drept.

Introducere

Articolul conține un studiu în domeniul interacțiunii și dependenței garanțiilor constituționale ale drepturilor omului în Republica Moldova de guvern, economie și capital. Se analizează relația cauzală dintre interacțiunea și dependența directă a implementării normelor constituționale de voința politică, economie și capital. Prin această prismă este studiată problema actuală a democrației în stil occidental cu privire la deplinătatea așteptărilor cetățenilor. Articolul oferă o evaluare a valorilor democratice în tipul, înțelesul și forma lor actuală. Se efectuează o analiză comparativă cu opiniile altor specialişti în acest domeniu. Toate aspectele, ideile și obiectivele semnificative care au loc din teorie reale.

Se analizează prisme democratice rettice, se examinează traseul lor și efectul final al acțiunilor, inclusiv diferența dintre așteptarea de la ideea inițială la rezultatul obținut, inclusiv sensul ascuns al proiectului democratic în ansamblu. O analiză comparativă este realizată împreună cu opinia altor experți în acest domeniu.

Relevanța acestui studiu se datorează faptului că majoritatea statelor se străduiesc acum să creeze un stat democratic de drept, în care valoarea principală este drepturile omului și democrația prin delegați delegați. Importanța studierii acestui domeniu provine din dependența directă a acestor garanții constituționale de manifestarea voinței politice, proporțional cu interesul capitalului și cu nivelul economiei statului.

Alexandr TERNOVSCHI

INTERACȚIUNEA GARANȚIILOR CONSTITUȚIONALE ALE DREPTURILOR OMULUI CU PUTEREA, ECONOMIA ȘI CAPITALUL

Scopul studiului este de a stabili și investiga relația de cauzalitate dintre garanțiile constituționale ale drepturilor omului privind manifestarea voinței politice, pe baza posibilităților economiei statului și a preferințelor capitalului.

Baza metodologică a lucrării constă din principii binecunoscute care decurg din sarcină, care includ metoda dialectică și istoricismul, studiul și analiza practicii de aplicare a legii și altele.

Structura lucrării este determinată de scopurile și obiectivele acesteia. Constă într-un studiu științific al faptelor, analiza acestora, concluzii și o listă bibliografică.

Democrația occidentală, drepturile omului și garanțiile Constituției Republicii Moldova

Articolul realizează un studiu în domeniul implementării valorilor democrației occidentale, drepturile și libertățile omului garantate de Constituția Republicii Moldova, interacțiunea și dependența acesteia de voința politică, nivelul economiei statului și capital.

În Preambulul Constituției Republicii Moldova este proclamată legea principală a statului. Prima secțiune a Constituției „Principii de bază” declară prevederea că „Republica Moldova este un stat constituțional democratic în care demnitatea unei persoane, drepturile și libertățile acesteia, libera dezvoltare a personalității umane, justiția și politica. pluralismul sunt cele mai înalte valori și sunt garantate” [1]. Această prevedere este baza fundamentală a ordinii constituționale a Republicii Moldova.

Prima idee a democrației ca formă de guvernare a apărut în Grecia antică. Filosofii greci anei susțin că toți oamenii sunt egali de la

naștere și au aceleași drepturi acordate de natură [2]. Cetăţenii Greciei antice considerau libertatea a

persoana și drepturile sale inalienabile, care îi aparțin de la naștere, să fie cele mai importante. Această libertate era garantată de proprietatea privată a proprietății, inclusiv a pământului. Prin urmare, în Grecia s-a dezvoltat o piață liberă, care le-a asigurat locuitorilor săi un nivel de trai mai ridicat decât cel al popoarelor vecine. Tradițiile democratice ale întâlnirilor cetățenești au permis unui număr mare dintre aceștia să ia inițiativa, ceea ce le-a dat un sentiment de libertate, capacitatea de a influența direct politica internă și externă, toate problemele importante ale orașului-stat, atât viața poporul şi relaţiile acestuia cu vecinii. În această societate antică, puțini oameni se bucurau de drepturi civile, egalitatea în drepturi și îndatoriri era recunoscută doar în cadrul comunității cetățenilor. Mare era gradul de control social asupra vieții private a individului. Teritoriul orașului-stat nu trebuia să se extindă, altfel ar fi imposibil ca fiecare cetățean să participe personal la adunarea poporului. În consecință, numărul cetățenilor cu drepturi depline nu ar trebui să crească peste o anumită limită. În sensul de mai sus, s-a păstrat o anumită calificare democratică, care a garantat calitatea peste cantitate.

Principiile fundamentale ale democrației occidentale au considerat inacceptabilă calificarea democratică a institutului de democrație „ateniană”, în condițiile apariției formațiunilor statale, și au prezentat un model diferit de valoare democratică, în care drepturile omului sunt recunoscute fiecărui cetățean. , că toți cetățenii și în orice cantitate au dreptul de a lua parte la adunarea poporului și de a determina soarta, atât în interiorul statului lor, cât și în politica sa externă. În același timp, în ciuda celebrei formule a sofistului Protagoras că „Măsura tuturor lucrurilor este o persoană” [3], sensul democrației occidentale excludea orice calificări și garanta dominația cantității asupra calității, în domeniul publicului. control a

adunarea populară, prin definiție, soarta internă a statului și politica sa externă.

Astăzi, semnul democratic al statului de drept este asigurarea reală a drepturilor și libertăților individului. Nivelul de implementare a garanțiilor constituționale ale drepturilor și libertăților omului se identifică cu maturitatea și respectarea statului de drept. Este important de menționat că, în practică, dreptul dominant de a recunoaște orice stat ca legal și democratic, implicit, este delegat Statelor Unite și sateliților săi europeni individuali, care constituie axa lumii civilizate. Statele Unite sunt considerate indiscutabil precursorul modelului occidental de democrație și îi domină exporturile în întreaga lume. În acest sens, formula populară a succesului este

exportată cu succes, că cea mai bună garanție a drepturilor omului poate fi o lege menită să proiecteze cele mai importante interese ale individului, îmbrăcată în formă de lege. Cu toate acestea, se crede că un stat de drept cu adevărat democratic își înzestrează cetățenii atât cu drepturi, cât și cu libertăți, dar le impune și anumite îndatoriri. Este foarte important ca drepturile și libertățile cetățenilor să fie garantate în mod corespunzător, altfel se transformă din bine în sloganuri goale fără valoare. În starea ideală de drept, cetățenii se așteaptă la principiul dominației responsabilității reciproce între stat și individ. Definind măsura libertății individuale în legi, statul se limitează în aceleași limite în propriile decizii și acțiuni și, în consecință, dimpotrivă, deciziile și acțiunile legale ale organelor statului pot limita în anumite cazuri libertatea individul. Astfel, instituirea drepturilor și libertăților individului este fundamentală în domeniul dreptului constituțional al statului de drept.

Cu toate acestea, o analiză a teoriei și practicii aplicării modelului occidental al valorilor democratice face posibilă clarificarea

Să demonstrăm cu adevărat corelația nepotrivită dictată de teorie, din poziția actuală a principiilor lăudate ale lumii civilizate occidentale, care ar trebui să aibă loc în viața modernă pentru fiecare cetățean, dar de facto se dovedesc a fi accesibilă doar unui număr mic dintre ei. În acest sens, principiul occidental al democrației arată indiscutabil predominanța cantității asupra calității și transferă cu ușurință puterea mulțimii, care este rapid înlocuită de bani. Acest lucru amintește de binecunoscutul aforism: „Mulțimea este criminală și nesimțită, ei au strigat: „Crucifică-L (Hristos)!”, în care credeau.” Prin urmare, nu o mulțime democratizată ar trebui să fie liberă, ci o echipă de înaltă calitate, capabilă să organizeze munca la sarcina în cauză.

Practica arată că, în cei treizeci de ani de independență ai Republicii Moldova, versiunea importată a democrației occidentale a transferat rapid puterea către popor prin parlamentarism, care, la rândul său, nu și-a realizat visul chéri vărsat, ci a dat naștere la confuzie globală, pe care o folosește pentru a distorsiona realitatea în ochii poporului pentru a se bucura de plinătatea acestei puteri și confort administrativ, urmărind scopul dobândirii puterii absolute, în lupta pentru care se folosește cu îndrăzneală de intrigi și răsturnări politice.

În special, garanțiile constituționale parțial inaplicabile ale Republicii Moldova servesc drept exemplu bun, ceea ce este confirmat de diverse rapoarte anuale privind respectarea drepturilor omului în Republica Moldova, atât ale OSCE, cât și ale Departamentului de Stat al SUA, număr de alte organizații internaționale și europene acreditate. În același timp, se ridică o întrebare justă cu privire la oportunitatea și bunele intenții ale cerințelor lumii civilizate de a aduce legal garanțiile constituționale ale drepturilor și libertăților omului, în special a Republicii Moldova, în conformitate cu standardele internaționale europene. , dar în lipsa realului

Alexandr TERNOVSCHI

INTERACȚIUNEA GARANȚIILOR CONSTITUȚIONALE ALE DREPTURILOR OMULUI CU PUTEREA, ECONOMIA ȘI CAPITALUL

oportunități și potențialul corespunzător din partea statului.

În acest spectru, există un exemplu de acces direct la utilizarea valorilor democratice occidentale de către acei cetățeni care au capital și invers. În practică, fiecare pas de la naștere în sine - achiziționarea de scutece, veste și până la slujba memorială (ceremonia funerară), un cetățean modern, este asociat cu capitalul. Astfel, accesul la educație și primirea învățământului superior special pe cheltuiala statului depind de abilitățile individului, adică plătit pentru majoritate, la îngrijiri medicale - după cumpărarea unei polițe, la justiție - prin plata unui avocat. . Adică, beneficiile enumerate sunt disponibile pentru proprietarii de capital, iar nivelul lor de calitate depinde și de cantitatea acestuia. În lipsa capacității financiare a unui cetățean, statul nu acordă asistență la achiziționarea unei polițe medicale, plata serviciilor de avocatură în domeniul dreptului civil, iar în procesul penal, practica arată că nu există garanții pentru calitatea asistență juridică oferită de stat, dar, în același timp, statul garantează în mod direct o viață decentă a cetățeanului, inclusiv hrană, îmbrăcăminte, locuință, îngrijire medicală și servicii sociale necesare. Ca un paradox, însă marea majoritate a cetățenilor primesc pensii și indemnizații de invaliditate semnificativ sub nivelul de existență determinat de statul însuși. Adică, lăudatele valori democratice occidentale ale unei fife decente, drepturilor și libertăților omului sunt împodobite cu delicatese apetisante într-o fereastră atractivă, dar inaccesibilă pentru majoritatea cetățenilor. Astfel, sensul declarat argumentează în mod convingător esența magiei bazei creșterii popularității democrației occidentale în rândul cetățenilor, care oferă în exterior puterea cu ușurință oamenilor, dar o înlocuiește rapid cu bani.

Încă de la data semnificativă a independenței Republicii Moldova, când Declarația de Independență a Re

a fost proclamat public al Moldovei, care afirmă valorile aspirației veche de secole a unui popor de a trăi într-o țară suverană, declarându-și independența, recunoscând mie de drept, pace civilă, democrație, demnitatea oamenilor, drepturile și libertatea acestora. , dezvoltarea personalității umane, a dreptății și a pluralismului politic ca cele mai înalte valori, realizându-și responsabilitatea și datoria față de generațiile trecute, prezente și viitoare, reafirmându-și aderarea la valorile universale... se părea că momentul mult așteptat a avut atunci când un popor obosit putea să se ridice și să-și întindă cu mândrie pieptul, să respire aerul proaspăt al încurajării schimbării și să realizeze dreptul dobândit la o viață mai bună, prin alegerea delegaților poporului său în alegeri libere și democratice prin vot secret, în condițiile de garantare a libertăţii de exprimare, care a devenit baza sensului unui stat democratic modern guvernat de dreptul. Pentru prima dată, voința poporului de a-și alege reprezentanții poporului în autoritățile publice și de a guverna statul a fost garantată de Constituția din 27 august 1994. Astfel, Parlamentul

a devenit cel mai înalt organ reprezentativ al poporului Republicii. a Moldovei și singura autoritate legislativă a statului. Cetățenii republicii au început să trăiască în așteptarea unui debut timpuriu al abundenței și al bunăstării pe modelul occidental.

În ciuda succeselor și garanțiilor constituționale de mai sus, a rămas una dintre cele mai importante, puțin studiate și urgente probleme ale Republicii Moldova - aceasta este o urmare irațională a formei democratice occidentale adoptate, ceea ce este confirmat de indicatorii de democrație. lipsa de dezvoltare a republicii și nivelul de trai deprimant al cetățenilor, în ciuda speranțelor puse din libertatea de exprimare primită, democrație, alegerile delegaților poporului, având în vedere nivelul lor de organizare înalt și profesional,

inclusiv un mecanism care funcționează bine pentru implementarea lor. Toate calculele raționale și încercările de a scoate republica din criză într-un mod adecvat au eșuat, ceea ce a dus la dezamăgire și la o scădere rapidă a încrederii oamenilor în reprezentanții lor în guvern. Și, în consecință, a redus activitatea de participare a cetățenilor la procesele electorale. Motivul principal al problemei în sensul de mai sus este că reprezentanții de facto delegați de către oameni autorităților publice sunt nominalizații capitalului, rareori au cunoștințe și experiență deosebită în domeniul guvernării, iau măsuri active pentru a câștiga simpatia electorală din partea cetățeni și, prin urmare, trăiesc mai mult într-un calendar de selecție rigid decât sub controlul societății în sine și al legii. Este corect să remarcăm reformele ineficiente ale organului legislativ suprem, în special în domeniul privatizării, care au avut un impact fatidic asupra economiei și, ca urmare, asupra perspectivelor fără speranță ale Republicii Moldova.

Prin privatizare, proprietatea statului (industrii, fabrici, faetones etc.) a fost transferată în „mâinile private" ale muncitorilor, ceea ce a dus, în mod previzibil, la falimentul rapid al acestora și la revânzarea ulterioară, la un preț artificial scăzut, către un sindicat. . Drept urmare, statul a rămas fără industrie, fără producție și fără bani, iar oamenii și-au pierdut locurile de muncă și posibilitatea de a-și întreține familiile.

În acest sens, este corect să ne amintim cum au descris clasicii practica parlamentar-tarismului, care este încă de actualitate și astăzi: „Ocupația principală a deputaților este rătăcirea nesfârșită și ademenirea mită" [4]. O opinie similară a fost împărtășită de Pobedonostsev KP, care a exprimat ideea că „Partiarismul este cea mai mare decepție a timpului nostru, generând venalitatea presei, partidelor politice, oficialităților și falsitatea alegerilor burgheze" [5]. Destul de aproape de ei și cu înțelepciune profetică

drepturile omului occidental, VI. Lenin a spus: „Legea este voința clasei conducătoare, elevate la lege”. Adică, interpretând această formulă în funcție de realitățile moderne și de forma juridică, se obține următorul: „Sindicatul de conducere al proprietarilor de capital formează organe legislative cu reprezentanții săi, care adoptă legile necesare care formează un Sistem juridic care deniează complet testamentul. și interesele poporului, dar protejează și servește în întregime interesele acestui sindicat”. Așa se explică criza juridică care s-a instalat în republică, în care, pentru a proteja dreptul încălcat al unui cetățean de rând, persoana specificată se adresează instanței, dar acolo voința sindicatului aflat la putere, ridicată în lege, operează. , ale căror limite nu corespund interesului și îndatoririi de a proteja drepturile și libertățile naturale ale unei persoane care i-au fost atribuite încă de la naștere, precum și îndeplinirea drepturilor prescrise garantate de Constituție, de legile naționale și de acordurile internaționale. .

Ideea stateci a fost explicată exhaustiv de Joseph Goebbels, care a remarcat că „Jurisprudența este o fată coruptă în politică” [6].

Contemporanul nostru B. Berezovsky a spus-o și mai concret: „Capitalul folosește puterea. Forma de angajare se numește „élection”. Această frază mi s-a părut informativă, întrucât suntem încă naivi în alegeri” și „Politicienii sunt salariați ai antreprenorilor” [7].

Dintr-un motiv obiectiv, în ultimii ani, tema cetăţenilor care îşi aleagă reprezentanţii în organele guvernamentale şi, în consecinţă, inventarea unor metode de control al oamenilor asupra acestora devine din ce în ce mai relevantă, existând un interes şi o importanţă crescândă pentru studierea acestui mecanism într-o mai mare măsură. metoda detaliata si aprofundata. Motivul pentru aceasta nu este declanșarea schimbărilor pozitive așteptate de cetățeni. În ultimele trei decenii s-a observat regresia economică, socială, științifică și culturală, problema remedierii

cetăţenii republicii, manipularea şi folosirea vicleanului lor, de către un mic grup al sindicatului, care se află în tandem cu delegaţii poporului, asupra cărora s-au pus speranţe sincere de schimbare, creşte în fiecare an, prin alegerea deschisă, alegeri democratice și libere în stil occidental.

Această problemă se datorează în principal faptului că fundamentul democrației occidentale se bazează pe capitalism. În același timp, interesele capitalului sunt garantate de articolul 126 din Constituția Republicii Moldova [1], care stipulează că economia Republicii Moldova este o economie de piață, orientată social, bazată pe proprietate privată și publică. și concurență liberă. Că statul trebuie să asigure

libertatea comerțului și a activității antreprenoriale, protecția concurenței loiale, crearea de condiții favorabile pentru utilizarea tuturor factorilor de producție. Cu alte cuvinte, statul prin legea fundamentală garantează criteriul de luare a deciziilor economice cu privire la dorința de a majora capitalul și de a obține profit, care în general constituie capitalismul.

Ținând cont de faptul că economia Republicii Moldova este una de piață și garantează în mod legal dorința statului de a crește capitalul și de a face profit, atunci o concluzie rezonabilă sugerează că acesta este un sistem economic capitalist. După cum știți, regula principală și chiar legea economiei capitaliste este creșterea capitalului - creșterea profitului. Publicistul englez din secolul al XIX-lea TJ Dunning a scris: „Capitalul... evită zgomotul și certarea și are o natură timidă. Acest lucru este adevărat, dar nu este tot adevărul. Capitalului se teme de nici un profit sau de profit prea mic, la fel cum natura se teme de vid. Dar odată ce sunt disponibile suficiente profituri, capitalul devine îndrăzneț. Oferă 10 la sută și capitalul este gata pentru orice utilizare, la 20 la sută devine plin de viață, la 50 la sută este gata pozitiv să-și rupă capul, la 100 la sută sfidează toate legile umane, la 300 la sută nu există crimă.

că nu ar risca, deși ar fi sub durerea spânzurătoarei. Dacă zgomotul și certarea sunt profitabile, capitalul va contribui la ambele. Dovadă: contrabandă și comerț cu sclavi” [8].

Pe baza acestui fapt, conștiinciozitatea sinceră a luptei pentru drepturile și libertățile omului într-un stat democratic sub economie capitalistă este pusă în discuție, în condițiile în care pentru locul obținerii profitului așteptat, acest domeniu necesită regulat și semnificativ. investiții și, prin urmare, deșeuri irecuperabile. Desigur, capacitatea de a respecta calitativ drepturile și libertățile omului depinde în mare măsură de nivelul și stabilitatea economiei statului. Un alt lucru este atunci când pur și simplu nu există nicio oportunitate economică și statul este condamnat fără asistență materială externă, iar partenerii seniori - axele lumii civilizate, insistă în mod conștient asupra adoptării unor legi și acorduri internaționale inițial imposibile, dar declarativ uman. în domeniul protecției drepturilor omului, care nu contribuie la o creștere a capitalului. Cu un grad ridicat de probabilitate, se ajunge la concluzia rezonabilă că pentru a corecta definitiv și eficient acțiunile politice ale autorităților, precum și pentru a influența managementul unor procese interne ale unui stat suveran, mentori „seni” în democrație. , reprezentați de parteneri externi, manipulează în timp util omisiunile naționale în acest domeniu, le precizează în rapoartele lor anuale, le sancționează prin instituția internațională a CEDO și manipulează profesional atât schimbarea opiniei publice, cât și atitudinea în masă a oamenilor față de această putere națională. - care se află sub dependenţa electorală a alegătorilor, determinând astfel puterea „poporului” să manifeste voinţă politică în direcţia de care are nevoie. În prezent, mecanismul indirect de luare a deciziilor în Republica Moldova depinde în mare măsură de expertiza APCE, a Comisiei de la Veneția, de permisiunea FMI, de coordonarea

cu Banca Mondială, aprobarea ONG-urilor care există pe granturi occidentale. De exemplu, la începutul lunii februarie 2016, premierul moldovean Pavel Filip a recunoscut sincer: „Proiectul de buget a fost deja elaborat, discutat cu antreprenori, sindicate și patronate. Proiectul lui a fost deja predat deputaților. Ar trebui să existe o discuție finală cu FMI” [9].

Este corect să spunem că, într-o anumită măsură, voința politică a autorităților statului, pentru a-și păstra poziția administrativă, este obligată să respecte standardele minime ale drepturilor omului în domeniul garanțiilor sociale pentru plata pensiilor. și salariile angajaților de stat, altfel va începe haosul de stat, în care această putere cu greu va rezista. Pentru a-și stabiliza puterea în acest sens, delegații poporului au fost nevoiți să plaseze republica drept satelit al unui membru candidat al statelor din familia lumii civilizate, care garanta o asistență financiară regulată, crucială în îndeplinirea standardelor minime pentru menținerea viabilității statului. Astfel, datorită voinței politice de care a fost demonstrată, normele și standardele internaționale privind drepturile omului au fost consacrate în legislația Republicii Moldova la nivel național. În această perioadă a fost proclamată egalitatea tuturor oamenilor, dreptul lor la viață, libertate și bunăstare. Puterea de stat a garantat tuturor cetățenilor republicii, cetățenilor străini și apatrizilor, drepturile și libertățile prevăzute de Constituție, CEDO, inclusiv alte acte legislative, principii și norme general recunoscute de drept internațional. Egalitatea de șanse și drepturi de a-și desfășura activitățile au fost garantate partidelor politice, organizațiilor și mișcărilor socio-politice, cetățenilor și grupurilor naționale, etnice și lingvistice care funcționează în cadrul Constituției, drepturilor și libertăților sociale, politice, economice, culturale. au fost

garantat. În afirmarea angajamentului său față de principiile și normele universal recunoscute ale dreptului internațional și dorința de a respecta drepturile omului, Parlamentul Republicii Moldova și-a exprimat voința politică și, prin rezoluția din 28 iulie 1990, a adoptat decizia privind aderarea Republicii Moldova la Declarația Universală a Drepturilor Omului din 10 decembrie 1948 și, de asemenea, a adoptat Hotărârea privind aderarea Republicii Moldova la Instrumentele juridice internaționale privind drepturile omului din 28 septembrie 1990, Pactul internațional privind drepturile omului. şi Drepturile Politice din 16 decembrie 1966 (28 iulie 1990) au fost ratificate; Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, 16 decembrie 1966 (28 iulie 1990); Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 4 octombrie 1950 (24 iulie 1997), precum și o serie de alte instrumente internaționale care reglementează standardele fundamentale ale drepturilor omului în domenii specifice, cum ar fi drepturile femeilor, copiilor, refugiații, minoritățile naționale și grupurile rasiale, inclusiv un număr mare de convenții ale Organizației Internaționale a Muncii (OIM). Cu toate acestea, practica și nivelul de

implementare de către stat a normelor enumerate este enunțat de deciziile deprimante ale CtEDO împotriva Republicii Moldova, rapoartele OSCE, Departamentul de Stat al SUA și multe altele. Totalitatea celor de mai sus indică faptul că într-un stat capitalist, democratic, cu stat de drept, partea de jure se deosebește semnificativ de partea de facto.

În acest sens, cel mai bun exemplu de abolire a eficacității instituției puterii populare și slăbirea valorilor drepturilor și libertăților omului proclamate de democrația occidentală este providența unuia dintre cei mai venerati președinți ai SUA, Abraham Lincoln 1809- 1865, care, cu puțin timp înainte de moartea sa, și-a exprimat temerile prophétie cu privire la suprimarea voinței politice a

puterea națională prin dictatura capitalului: „În viitorul apropiat va avea loc un punct de cotitură care mă îngrijorează foarte mult și mă face să tremur pentru soarta țării mele... Venirea la putere a corporațiilor va presupune inevitabil o eră a corupția și decăderea în organele cele mai înalte ale țării, iar capitalul se va baza pe cele mai întunecate instincte ale maselor, până când toată bogăția națională va fi concentrată în mâinile câtorva aleși – și apoi sfârșitul republicii” [10].

Ceea ce prezintă un interes deosebit în studiul acestui domeniu este faptul că concluzii similare privind profanarea cetățenilor de către dictatura capitalului, cu exaltarea efectivă a valorilor democratice occidentale ale drepturilor și libertăților omului, au fost caracterizate multilateral, rezonabil și consecvent prin un revoluționar rus, politic sovietic, activist de stat, militar și de partid, generalisim, secretar general al Comitetului Central al PCUS Iosif Vissarionovici Stalin (1879 -1953). Un extras din raportul politic al Comitetului Central asupra crizei mondiale, pe care la 27 iunie 1930 l-a întocmit celui de-al 16-lea Congres al Partidului Comunist al Bolșevicilor din întreaga Uniune: „Dacă capitalismul ar putea ajusta producția pentru a nu maximiza profiturile, ci să îmbunătățească sistematic mijloacele de trai ale maselor dacă ar putea transforma profituri pentru a nu satisface capriciile claselor parazite, nu pentru a îmbunătăți metodele de exploatare, nu pentru a scoate capital, ci pentru a ridica sistematic averea muncitorilor și țăranilor, atunci nu ar mai fi criza. Dar atunci capitalismul nu ar fi capitalism. Pentru a distruge crizele, trebuie să distrugem capitalismul” [11].

Concluzii

Aplicând formula declarată la circumstanțele actuale din Republica Moldova, în care o parte semnificativă a economiei se află sub

dependența financiară a partenerilor occidentali, iar aceștia, la rândul lor, nu fac calitativ

să schimbe în bine domeniul drepturilor omului, dar să inițieze și să finanțeze periodic diverse conferințe pe tema relevantă, o concluzie logică sugerează că garanțiile constituționale ale drepturilor omului depind atât de voința politică a autorităților, cât și de nivelul economia statului, comparând interesele acestuia cu cele ale partenerilor externi care oferă asistență materială. Cu alte cuvinte, voința politică a nivelului național nu are suveranitate, independență și putere absolută asupra punerii în aplicare deplină și efectivă a garanțiilor constituționale ale drepturilor omului. Dimpotrivă, depinde de un grup de interese subiective ale delegaților poporului, interacționând în același timp cu capacitățile economice ale statului și dictatura capitalului partenerilor externi.

Bibliografie

1. Конституция РМ от 1994 [1], [8].

2. http://www.kant.narod.ru/leviath.htm [2].

3. https://proza.ru/2012/12/02/2025 [3].

4. NOBEL, A., carte de citate [4].

5. Pobedonostsev K.P. 1827 - 1907 [5].

6. GOEBBELS, J., carte de citate 17 ianuarie 1930 [6].

7. BEREZOVSKY, B., carte de citate [7].

8. DUNNING, T, J., https://ru.wikipedia. org/wiki/quote [9].

9. FILIP, I., https://www.kp.md/daily/26549/3565772/ [10].

10. LINCOLN, Av. 1809 - 1865 https:// ru.citaty.net/temy/kapital/ [11].

11. STALIN, I.V. Opere, Volumul 12, Editura Politică de Stat, 1949, p. 235-373 [12].

12. MISHIN, A.A., BARENBOIM, P.D. Baroul din New York și elita conducătoare din SUA // Vesti. Moscova, Universitatea: Drept. 1985. Nr. 3.

13. ILYINSKY, I.P., MISHIN, A.A., ENTIN, L.M. Sistemul politic al capitalismului modern. M.: Relații internaționale, 1983.

14. MISHIN, A.A., Democrația burgheză și lupta ideologică modernă. M.: Cunoașterea, 1972.

15. MISHIN, A.A., Autoritățile centrale ale statelor burgheze. M.: MSU, 1972.

16. MISHIN, A.A., Drept constituțional (de stat) al țărilor străine. Ed. a 10-a, revizuită. si suplimentare M.: Casa juridică „Justitsinform”, 2003.

17. IVANOV, V.M., „Dreptul constituțional al Republicii Moldova” Chișinău 2000

18. FEDOROV, G.K., „Teoria statului și dreptului” Chișinău 1998.

19. Declarația de independență a Republicii Moldova din 27 august 1991.

20. Declarația Universală a Drepturilor Omului adoptată de Adunarea Generală a ONU

21. Declarația Universală a Drepturilor Omului 1948

22. Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice 1966

CZU 343.352 DOI https://doi.org/10.52388/2345-1971.2021.el.04

CADRUL CONSTITUTIONAL DE DEZVOLTARE

A ORGANIZAȚILOR DE AUTOREGLUARE CA MOD DE PROTECȚIE ÎMPOTRIVA CORUPȚIEI

Vasilii IGNATIEV

Doctor în drept, Profesor universitar, Universitatea de Stat Comrat, Comrat, Republica Moldova e-mail: ivasily 022@mail.ru https//orcid.org/0000-0002-903 7-4422

Articolul prezintă motivele apariției diferitelor tipuri de corupție și clasificarea măsurilor anticorupție. Obiectul cercetării îl constituie un complex de relaţii juridice şi non-juridice care apar în stadiile iniţiale ale apariţiei diverselor forme şi varietăţi de corupţie. Scopul acestei lucrări este de a studia factorii externi și interni ai apariției corupției sistemice și de a dezvolta metode proactive pentru slăbirea și dispariția acesteia la toate nivelurile de guvernare și autoguvernare. țfity-urilor sunt propuse pentru a slăbi corupția prin dezvoltarea organizațiilor de autoreglementare ale antreprenorilor și delegarea acestora în anumite funcții ale statului. Relevanța temei se datorează faptului că corupția este o proprietate universală a oricărui stat, proprietate care, potențial, în anumite condiții de viață socială, poate duce la apariția unor probleme care pun sub semnul

întrebării însăși existența statului. . De asemenea, autorul consideră că este necesar să se adopte măsuri practice concrete în direcția schimbării normelor legale imperfecte, sub forma unui control strict asupra reglementării departamentale și a unei expertize permanente a legislației „anti-corupție”.

Keywords: corruption, electoral corruption, constituțional uncertainty, abuse of public power, anticorruption, self-regulatory organizations.

CADRUL CONSTITUȚIONAL DE DEZVOLTARE AL ORGANIZAȚIILOR DE AUTOREGLEMENTARE CA MODALITATE DE PROTECȚIE CONTRA CORUPȚIEI

Articolul dezvăluie motivele apariției diferitelor tipuri de corupție și clasificarea măsurilor anticorupție. Obiectul cercetării este un complex de relații juridice și поп-juridice care apar în etapele inițiale ale apariției diferitelor forme și varietăți de corupție. Scopul prezentei lucrări este de a studia factorii externi și interni ai apariției corupției sistemice și de a dezvolta metode proactive pentru slăbirea și dispariția acesteia la toate nivelurile de guvernare și autoguvernare. Sunt propuse modalități de slăbire a corupției prin dezvoltarea organizațiilor de autoreglementare a antreprenorilor și delegarea acestora anumitor funcții ale statului. Relevanța subiectului se datorează faptului că corupția este o proprietate universală a oricărui stat, o proprietate care, potențial, în anumite condiții ale vieții sociale, poate duce la apariția unor probleme care pun în pericol însăși existența statului. De asemenea, autorul susține opinia referitor la necesitatea de a se lua măsuri practice concrete în direcția modificării normelor juridice imperfecte sub forma unui control mai strict asupra reglementării departamentale și a efectuării expertizei permanente a legislației „anticorupție”.

Cuvinte-cheie: corupție, corupție electorală, incertitudine constituțională, abuz de putere publică, anticorupție, organizații de autoreglementare.

CADRE CONSTITUTIONNEL POUR LE DÉVELOPPEMENT D'ORGANISATIONS D'AUTORÉGLEMENTATION COMME MOYEN DE PROTECTION CONTRE LA CORRUPTION

Articolul dezvăluie motivele apariției diferitelor tipuri de corupție și clasificarea măsurilor anticorupție. Obiectul cercetării este un complex de relații juridice și non-juridice care iau naștere în fazele inițiale ale apariției diverselor forme și varietăți de corupție. Scopul acestui articol este de a studia factorii externi și interni ai apariției corupției sistemice și de a dezvolta metode proactive pentru slăbirea și dispariția acesteia la toate nivelurile de guvernare și autoguvernare. Sunt propuse modalități de slăbire a corupției prin dezvoltarea organizațiilor de autoreglementare ale antreprenorilor și prin delegarea acestora! anumite funcţii ale statului. Relevanța

subiectului se datorează faptului că corupția este o proprietate universală a oricărui stat, proprietate care, potențial, în anumite condiții de viață socială, poate duce la apariția unor probleme care pun în discuție însăși existența " Stat. De asemenea, autorul consideră că este necesar să se ia măsuri concrete practice pentru modificarea normelor legale imperfecte sub forma unui control mai strict al reglementărilor departamentale și expertize permanente a legislației „anticorupție”.

Mots-clés: corruption, corruption electorale, incertitude constitutionnelle, abus de pouvoir public, lutte contre la corruption, organizations d'autoréglementation.

FUNDAMENTE CONSTITUȚIONALE PENTRU DEZVOLTAREA ORGANIZAȚILOR DE AUTOREGLEGARE CA MOD DE PROTECȚIE ÎMPOTRIVA CORUPȚIEI

Articolul dezvăluie motivele apariției diferitelor tipuri de corupție și clasificarea măsurilor anticorupție. Obiectul studiului este un complex de relații juridice și nejuridice care iau naștere în stadiile inițiale ale apariției diverselor tipuri și varietăți de corupție. Scopul acestei lucrări este de a studia factorii externi și interni în apariția corupției sistemice și de a dezvolta metode proactive pentru slăbirea și dispariția acesteia la toate nivelurile de guvernare și autoguvernare. Sunt propuse modalități de reducere a corupției prin dezvoltarea unor organizații de autoreglementare pentru antreprenori și delegarea unor funcții de stat către aceștia. Relevanța temei se datorează faptului că corupția este o proprietate universală a oricărui stat, o proprietate care potențial, în anumite condiții de viață socială, poate duce la apariția unor probleme care pun în discuție însăși existența statului. Autorul este, de asemenea, de părere că este necesar să se implementeze pași concreti concreti pentru combaterea normelor legale imperfecte sub forma înăspririi controlului asupra elaborării reglementărilor departamentale și stabilirea unei examinări permanente a legislației pentru „anticorupție”.

Cuvinte cheie: corupție, corupție electorală, incertitudine constituțională, abuz de putere publică, anticorupție, organizații de autoreglementare.

Introducere

Subiectul acestui articol îl constituie elaborarea măsurilor organizatorice și juridice de combatere a corupției prin crearea de organizații de autoreglementare în comunitățile de antreprenori în vederea transferării unor funcții de stat acestora (adoptarea statutului, codului de onoare, arbitrați privind stabilirea regulilor instanțelor și industriei). Obiectul studiului este un complex de re juridice și nejuridice

lații care apar în fazele inițiale ale apariției diverselor tipuri și varietăți de corupție.

Partea articolului. Scopul principal al lucrării este de a studia factorii externi și interni ai apariției corupției sistemice și dezvoltarea unor metode proactive pentru slăbirea și dispariția acesteia la toate nivelurile de guvernare și autoguvernare.

Vasilii IGNATIEV

CADRUL CONSTITUȚIONAL PENTRU DEZVOLTAREA ORGANIZAȚILOR DE AUTOREGLEGARE CA VW DE PROTECȚIE ÎMPOTRIVA CORUPȚIEI

Metode de cercetare. În elaborarea articolului s-au folosit următoarele metode de cercetare teoretică: dialectică, sistem-structurală, juridică comparativă, teoretică și prognostică.

Prezentarea materialului principal

Știința juridică constituțională și corupția, potrivit multor politologi, sunt departe una de cealaltă, și numai atunci când corupția afectează întregul mecanism al statului, atunci când ia forme de formare a statului, devenind parte a sistemului statal, adică corupția sistemică, doar atunci dreptul constituțional este obligat să evalueze problema corupției și să manifeste interes pentru chestiuni anterior necaracteristice [1, P- 18].

Cu toate acestea, după cum arată experiența de combatere a corupției, chiar și un sistem bine dezvoltat de măsuri preventive nu este uneori suficient. Reformarea sectorului serviciilor, reducerea forței motivelor funcționarilor de a intra în relații corupte și extinderea transparenței activităților statului ar trebui să fie recunoscute ca obiectivele cele mai evidente ale strângerii împotriva corupției. Nivelul scăzut al salariilor funcționarilor, apropierea sau chiar secretul finanțării nu sunt în niciun caz cele mai esențiale condiții pentru corupție. Există un punct de vedere că corupția se bazează nu pe norme constituționale, ci pe legi sau alte acte normative care contribuie la apariția ei.

Cu toate acestea, în opinia noastră, corupția în cadrul dreptului constituțional poate fi investigată mai devreme, întrucât mecanismul de stat din țările democratice, în primul rând, este adesea afectat de corupție prin intermediul uneia dintre principalele instituții ale ramurii dreptului constituțional - votul. și procesul electoral.

Când vorbim despre corupție, puțini dintre noi se gândesc la corupție electorală și este

prin ea, corupția afectează sistemul de stat al tuturor ramurilor guvernamentale, afectând întregul mecanism de stat. Mai mult, în Republica Moldova există un sistem pluripartid și unii reprezentanți aleși ai anumitor partide, după ce sunt aleși în Parlamentul Republicii Moldova sau în autoritățile locale, devin „dezertori” de la un partid la altul pentru o anumită perioadă. recompensă bănească etc.

Din păcate, Constituția Republicii Moldova, spre deosebire de constituțiile altor țări (Germania, Franța, SUA etc.), ocolește tema alegerilor ca chintesență a guvernării democratice și a democrației, nu conține aproape norme de drept material și nu dă instrucțiuni specifice

în acest sens, iar un element atât de important al sistemului politic, menit să satisfacă nevoia cetățenilor de a participa la viața politică a statului și la guvernare, ca partid politic, este complet absent în constituție. a Republicii Moldova. În opinia noastră, această incertitudine constituțională și juridică este cea care creează condițiile primare, de bază, pentru apariția corupției în Moldova.

Inevitabilitatea corupției, caracterul ei funcțional (împreună cu caracterul disfuncțional), dă naștere suspiciunii că aceasta este înrădăcinată în aparatul de stat. Această suspiciune își găsește confirmarea în cea mai generală și mai răspândită definiție a corupției. Potrivit acesteia, corupția este abuzul de putere publică în scop personal. Rădăcinile instituționale ale corupției - în raport cu agentul-principal dintre stat și funcționar, pe de o parte, care permite funcționarului (agentului) să abuzeze de utilizarea resurselor statului (principalului) în două forme: fie direct în propriul interes (de exemplu, în forma

de delapidare), sau, pe de altă parte, închiriere, în interesul altor persoane și grupurilor acestora, de exemplu, antreprenori (cu ajutorul mită etc.). Cu alte cuvinte, în măsura în care esența statului permite un conflict de interese între stat, un funcționar și un antreprenor, nivelul ridicat de corupție există.

Prin urmare, corupția nu ar trebui văzută ca un simplu simptom al guvernării proaste, așa cum sugerează un număr de autori. Și întrucât corupția este înrădăcinată în însăși esența statului, deoarece implică relații de agenție (în sensul dreptului civil), scopul luptei împotriva corupției nu este de a o eradica, ci de a o minimiza. Aceasta implică și caracterul iluzoriu al succesului luptei împotriva corupției prin metoda „mânei puternice” (vezi mai jos despre această metodă și ineficiența ei).

Arbitrarul și corupția larg răspândite în Republica Moldova, care sunt tolerate și, în unele cazuri, presupuse de lege, este evidențiată de faptul că până și Curtea Constituțională i-a subliniat în repetate rânduri legiuitorului moldovean necesitatea de a lua o responsabilitate mai mare. abordarea îndatoririi sale principale - de a legifera.

Măsurile anticorupție pot fi împărțite în trei grupuri mari. Prima grupă este constituită din măsuri împotriva corupției externe (miterea unor funcționari specifici), cu corupția existentă, cu actori specifici de corupție, iar a doua cu precondiții instituționale pentru corupție, cu corupție potențială, cu coruptorul impersonal care poate, în anumite circumstanțe. , deveniți oficial. A treia grupă este constituită din măsuri organizaționale, juridice și educaționale în comunitățile de afaceri (sindicate, organizații de autoreglementare etc.) în vederea transferării acestora anumite funcții ale statului (adoptarea

statutului său, codului de onoare, tribunalului arbitral și reglementării sectoriale). Din această distincție, nu este greu să vedem următoarele.

In primul rand. primul grup de măsuri va fi de natură punitivă, care se exprimă în înăsprirea controlului de stat.

În al doilea rând. măsurile punitive vor duce la o nouă rundă de corupție și din următoarele motive. Pe de o parte, fiecare dintre măsurile care vizează reducerea corupției este asociată cu costurile de obținere a informațiilor, prinderea funcționarilor corupți, condamnarea acestora etc. Cu cât oficialii sunt mai corupți, cu atât costul capturarii lor este mai mare. Pe de altă parte, nivelul pierderilor pentru un funcționar corupt este în creștere din cauza aplicării unor sancțiuni destul de severe. Cu alte cuvinte, corupția există datorită faptului că profitul unui funcționar care îl aduce pe contravenient în fața justiției este mult mai mic decât pedeapsa potențialului contravenient2, profitul funcționarului scade sau rămâne neschimbat, iar nivelul de pedeapsă a potențialului corup. creșteri oficiale, ceea ce duce la o creștere a corupției.

În al treilea rând. lupta împotriva corupției în cadrul primei metode, al cărei scop este funcționarul corupt însuși, și nu corupția, va fi în natura luptei lui Hercule cu Hidra, care în mod constant crește capete noi, ceea ce determină caracterul ciclic al eradicării corupției.

În al patrulea rând, în cadrul acestei abordări, „corupția în cadrul aparatului de stat a fost combătută exclusiv de reprezentanții acestui aparat. Acest lucru a dus la două consecințe: cei care au luptat au fost organic incapabili să schimbe cauzele fundamentale care dau naștere corupției, datând din cele mai importante condiții de existență a Sistemului; lupta împotriva corupției

oficialii s-au dezvoltat adesea într-o luptă împotriva concurenților de pe piața serviciilor corupte” [2, p.465].

În al cincilea rând, o oportunitate încurajatoare de a dezvolta organizații pentru autoreglementarea antreprenorilor și slăbirea corupției sau chiar eradicarea acesteia, prin delegarea anumitor funcții ale statului lor [3, C13].

Cea mai clară idee despre primul grup de măsuri poate fi obținută prin studierea istoriei luptei împotriva corupției în China [4, Voi. 34]. Începutul său datează din decembrie 1951, când a început în toată China un program numit „trei anti-” (anti-corupție, anti-birocrație, anti-risipă). Mii de oameni au fost condamnați la moarte pentru că s-au

angajat în relații corupte. Au fost înființate tribunale populare speciale pentru a se ocupa exclusiv de cazuri de corupție. Guvernul a cerut tuturor să raporteze cazurile de corupție care le-au devenit cunoscute. Campania s-a încheiat oficial în iunie 1952. Rezultatele acțiunii par uluitoare. Numărul cazurilor de corupție raportate a scăzut de la 500.000 în 1950 la o medie de 290.000 între 1951 și 1965. Corupția la acea vreme era atât de scăzută încât îi permite lui G. Murdal să caii China „o țară a unui stat disciplinat, care, prin standardele Asiei de Sud, este extrem de cinstit” [5, p.232],

După Revoluția Culturală, care a început în 1966, corupția a atras din nou atenția tuturor. În 1982, Comitetul Central al PCC a lansat o nouă campanie împotriva corupției. Implementarea sa a fost îngreunată de faptul că, în comparație cu perioada anterioară de exacerbare, corupția din umbră a crescut brusc. Acest lucru se datorează în primul rând faptului că oficialii au dezvoltat „anticorpi” în campania împotriva corupției

și au format coaliții stabile, în cadrul cărora s-au „acoperit” unul pe celălalt. Statul a contracara acest lucru prin reorganizarea autorităților de reglementare și prin adoptarea unor legi speciale care completează codul penal și prevăd pedepse mai severe pentru angajarea în relații corupte. Rezultatele acestei campanii au fost mult mai modeste. Principala explicație pentru aceasta este presupunerea că oficialii, anticipând vizita autorităților de reglementare, au format „alianțe ofensive și defensive”. Comitetul Central de Disciplină al RPC a început să se confrunte cu probleme serioase în identificarea practicilor corupte. Acest lucru s-a datorat faptului că în ei sunt implicați oficiali de rang înalt, oferind sprijin subordonaților lor. Uneori, un mesaj despre practici corupte trimis de unul dintre oficialii la vârf era interceptat de șeful său sau de o coaliție de colegi corupți. Cu alte cuvinte, primul val (ciclu) al luptei împotriva corupției a dus la formarea rețelelor de corupție, adică la un nou nivel calitativ al corupției.

Explicația pentru cicluri este destul de evidentă - în China la acea vreme se luptau cu simptomele problemei, nu cu problema, oficialii corupți, nu sursele corupției.

Al doilea grup de măsuri este preventiv, nu punitiv, îndreptat împotriva cauzelor, nu a expresiilor externe ale corupției și, prin urmare, lipsit de multe dintre deficiențele inerente „metodei războiului”. Măsurile de natură preventivă au fost colectate de către personalul Băncii Mondiale într-o strategie unică polivalentă pentru combaterea corupției. Este format din cinci secțiuni:

/. Cadrul instituțional:

• instituționalizarea unui sistem judiciar independent și eficient;

- extinderea sferei de control parlamentar;
- asigurarea independenței agențiilor de aplicare a legii.

2. Responsabilitate politica:

- competiție politică, partide politice credibile;
- transparența în finanțarea partidelor;
- transparența procedurii de vot pentru alegători;
- obligația funcționarilor publici de a declara proprietatea și regulile care reglementează conflictele de interese

3. Extinderea oportunităților de participare a societății civile:

- garantarea libertăţii de informare;
- consolidarea rolului mass-media.

4. Sector privat competitiv:

- restructurarea monopolurilor în vederea creșterii competitivității;
- reducerea barierelor de intrare pe piață asociate cu necesitatea obținerii diferitelor autorizații;
- transparența managementului corporativ;
- creşterea drepturilor asociaţiilor de afaceri.

5. Managementul sectorului public:

- angajare în funcția publică pe bază de merit, remunerație decentă a funcționarilor publici;
- descentralizarea puterii;
- creșterea transparenței procesului bugetar pentru autoritățile de reglementare;
- creșterea transparenței în administrarea fiscală, privarea funcționarilor fiscali de capacitatea de a acorda în mod arbitrar stimulente fiscale, simplificarea administrației fiscale.

Din păcate, atât în această lucrare, cât și în multe alte domenii dedicate luptei împotriva corupției, problema inadecvării

legislația ca factor de creștere a corupției și, în consecință, ca fenomen, este aproape complet ștearsă, ceea ce trebuie luat în considerare într-o strategie de combatere a acesteia. În ceea ce privește legislația, în majoritatea cazurilor propunerile se limitează

la conceperea optimă a legilor împotriva corupției, fără a ține cont de faptul că, în perioade de tranziție, legea împotriva corupției în sine poate contribui la apariția acesteia.

În opinia noastră, printre alte măsuri directe anticorupție, este nevoie de o legislație îmbunătățită, care ar trebui implementată în următoarele domenii:

- dezlegarea contradicțiilor și clarificarea ambiguităților din legislația actuală, deoarece toate acestea creează o oportunitate pentru arbitrariul birocrației și corupție;

- „închiderea” a numeroase norme de referință în legile existente;

- revizuirea baremului pedepselor pentru fapte de corupție, ținând cont de faptul că pedepsele deseori excesive împiedică probarea infracțiunilor;

- diferenţierea în Codul penal a acţiunilor de corupţie;

- revizuirea baremelor taxelor, amenzilor etc. (amenzile prea mari sunt la fel de ineficiente ca si cele prea mici, deoarece incurajeaza evitarea lor cu mita);

- dezvoltarea organizaţiilor de autoreglementare a antreprenorilor.

Prevederile constituționale, datorită stabilității și rigidității lor sporite, nu sunt potrivite pentru reglementarea relațiilor de piață, inclusiv în domeniul antreprenoriatului. Rolul lor este diferit - de a garanta stabilitatea și predictibilitatea legislației comerciale în baza articolului 16 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, care se numește „Libertatea activității antreprenoriale” și

care prevede că „Libertatea activității antreprenoriale este recunoscută în conformitate cu dreptul comunitar și cu legislația națională și practica națională” [5]. Ținând cont de perspectivele de aderare a Republicii Moldova la UE, ar fi recomandabil în Capitolul II „Drepturi și libertăți fundamentale” din Constituția Republicii Moldova după articolul 33, să prevadă articolul 33* „Libertatea activitate antreprenorială și autoreglementare” cu următorul conținut:

(1) Libertatea activității de întreprinzător este recunoscută și garantată în cadrul unei economii de piață și se desfășoară în condițiile legii, inclusiv a diferitelor forme de comerț, intermediere și mici afaceri.

(2) Statul poate interveni în organizarea vieții economice, comerciale, financiare și de muncă pentru a asigura o dezvoltare echilibrată a societății în cadrul unei economii de piață și pentru a preveni tranzacțiile speculative ilegale în vederea stabilirii unor relații sociale corecte. .

(3) Autoreglementarea este o formă independentă de asociere a antreprenorilor și a comunităților de afaceri, în care o organizație de autoreglementare creată în mod voluntar stabilește în mod independent scopuri, obiective, funcții, competențe, drepturi, obligații și un mecanism de responsabilitate reciprocă între întreprinderile mici din cadrul această organizație și își eficientizează relațiile cu statul prin depunerea la organul competent este un act de autoreglementare (cod de conduită, regulă de soluționare a litigiilor în propria instanță), iar statul îl autorizează (agréés, legitimează) și poate delega îi revine o parte din competențele sale de a reglementa piața din industria relevantă pe bază de contract [6, c.10].

Cea mai importantă schimbare în abordarea conceptuală a antreprenoriatului este plasarea articolului 33* în capitolul 2 din Constituția Republicii Moldova, dedicat drepturilor și libertăților omului și cetățeanului, așa cum este cazul, de exemplu, parțial. 4 al art. 26 din Constituția Republicii Kazahstan, în paragraful 1 al art. 34 din Constituția Federației Ruse, art. 38 din Constituția Regatului Spaniei din 27 februarie 1978 etc.

Deci, de exemplu, articolul 42 din Constituția Ucrainei spune „Orice persoană are dreptul la o activitate antreprenorială neinterzisă de lege” [7].

Chiar și în principatele și regatele Uniunii Europene, libertatea de întreprindere este garantată. Deci, conform articolului 38 din Constituția Regatului Spaniei din 27 februarie 1978, „recunoaște libertatea de întreprindere în cadrul unei economii de piață”. În același timp, „autoritățile publice garantează și protejează implementarea sa în conformitate cu cerințele economice generale și îi asigură productivitatea și, dacă este necesar, în conformitate cu cerințele de planificare” [8]. Articolul 28 din Constituția Principatului Andorra din 14 martie 1993 prevede, de asemenea, că „întreprinderea liberă este recunoscută în cadrul unei economii de piață și se desfășoară în conformitate cu legea” [8]. În articolul 32 din aceeași Constituție se precizează că „statul poate interveni în organizarea vieții economice, comerciale, financiare și de muncă pentru a asigura, în cadrul unei economii de piață, dezvoltarea echilibrată a societății, precum și în general. bunăstare.”

O viziune a drepturilor omului și a autoreglementării afacerilor sugerează că relația dintre stat și afaceri este o relație

REVISTA ȘTIINȚIFICATĂ INTERNAȚIONALĂ „SUPREMAȚIA DREPTULUI”

de parteneri egali și are drepturi și responsabilități reciproce. În același timp, toate formele de antreprenoriat, inclusiv antreprenoriatul mic, pot fi luate în considerare în următoarele moduri:

In primul rand. ca formă de realizare a dreptului constituțional de a exercita libertatea de antreprenoriat și tipuri de activități economice neinterzise de lege.

În al doilea rând, ca formă de realizare a dreptului la muncă. Trebuie remarcat faptul că întreprinderile mici creează cel mai mare număr de locuri de muncă.

În al treilea rând. ca un fel de activitate antreprenorială și alte forme mici care sunt și nu sunt supuse legislației afacerilor, dar care trebuie să aibă și fundamente constituționale și dreptul la existența și dezvoltarea lor.

În al patrulea rând, ca mediu pentru formarea organizațiilor de autoreglementare. [9, p.72].

În plus, este necesar să se întreprindă măsuri concrete concrete pentru combaterea normelor legale imperfecte, sub forma înăspririi controlului asupra elaborării regulilor departamentale și stabilirea unei examinări permanente a legislației pentru „anticorupție”.

De asemenea, trebuie menționat că măsurile de combatere a imperfecțiunilor legislației care cresc probabilitatea corupției au fost deja testate în practică în Federația Rusă.

Imperfecțiunile din normele de drept care cresc probabilitatea de corupție pot fi împărțite în următoarele grupuri:

1. Pentru implementarea statului de drept, individul este obligat să cheltuiască prea multe resurse, ceea ce îl face să dorească să plătească pentru nerespectarea acestei norme de drept. Această categorie include reguli de fond care fie necesită prea mult de la

subiect de drept, sau norme procedurale de drept care permit impunerea unor pierderi suplimentare în procesul de tragere la răspundere. Ca factor care mărește pierderile, se poate numi și „Încrucișarea” puterilor de control ale organelor de drept. Numărul de controale crește brusc pierderile pentru agentul economic și, astfel, oferă funcționarului corupt posibilitatea de a intra în relații contractuale.

2. Statul de drept oferă funcționarului posibilitatea de a alege între diferite opțiuni de comportament la discreția sa.

3. Nu există reguli de drept care să reglementeze comportamentul unui funcționar, permițându-i astfel să se comporte la propria discreție. Acest caz este strâns legat de al doilea grup de norme de corupție. „Linia de demarcație” separă cazurile de putere discreționară bine intenționată (de exemplu, sancțiuni alternative relativ anumite în procesul administrativ) și erorile în procesul de elaborare a regulilor care permit lacune în drept.

4. Normele de drept conferă funcționarului sau départaient dreptul de a elabora și adopta acte normative. Această categorie consideră un caz special de stat captare. Mai simplu spus, însuşirea statului este cumpărarea procesului de stabilire a regulilor (realizat atât de legislativ, cât şi de executiv) de către părţile interesate. Organele administrative sunt „capturate” dacă reglementează relațiile publice în interesul unor grupuri restrânse. Conceptul de „însușire a statului” ne interesează în măsura în care legea prevede posibilitatea (uneori formalizându-l cu numeroase norme de referință) de „cumpărare” a procesului de reglementare departamentală.

Fiecare grup va fi discutat mai detaliat mai jos.

Cerințe exagerate ale normei ca factor de corupție

Când analizăm cerințele exagerate ale legii, vom pleca de la următorul set de ipoteze:

Ipoteza 1.

Orice stat de drept impune individului anumite pierderi (costuri, sarcini, restricții) asociate cu respectarea statului de drept.

Ipoteza 2.

Cu cât sunt mai mari pierderile asociate cu respectarea statului de drept, cu atât este mai probabil ca individul să plătească pentru oportunitatea de a nu respecta statul de drept sau reducerea pierderilor.

Concluzie din ipotezele 1 și 2:

Orice lege este coruptogenă, deoarece impune unui individ sau unei comunități de indivizi unele pierderi asociate cu respectarea statului de drept [10, p.53],

Din ipotezele de mai sus, este evident că pentru a analiza potențialul de corupție este necesar să înțelegem conceptul de restricție legală care se impune unei persoane. Unii cercetători asociază conceptul de restricții legale cu imperfecțiunea legii. „Trebuie să ne amintim că normele în sine pot avea conținut diferit. Apărătorii regulilor de dragul regulilor presupun uneori că toate regulile sunt reguli bune. Și într-adevăr, dacă regulile sunt concepute pentru a descuraja comportamentul inadecvat și arbitrar, ele pot avea dreptate. Cu toate acestea, regulile pot impune anumite restricții, de exemplu, impunând excluderea unei persoane neprotejate social (o femeie șomeră) de pe

listele pentru a primi asistență socială din cauza faptului că locuiește împreună cu un bărbat. În consecință, regulile pot implica un comportament legalist irațional, în care acu-

Razitatea executării normei nu are nicio legătură cu scopurile organizației” [H]·

Astfel, posibilitatea de a impune anumite restricții legale este asociată doar cu norme „rele”. Ni se pare că aceasta este o imagine oarecum simplificată a imperfecțiunii normei. Pe baza ipotezei autorului, putem trage următoarea concluzie: orice normă este „rea” în sensul că orice normă impune individului un fel de restricție, obligându-l să-și cheltuiască resursele pentru respectarea normei (atât în afara un anumit raport juridic, și prin crearea, modificarea, încetarea raportului juridic). În conformitate cu ipotezele de mai sus, imperfecțiunea normei va fi că impune individului mai multe sarcini decât ar putea. Cum să determinați ce dimensiune a unei nave dure, norma impune individului?

În acest sens, este necesar să se detalieze două posibile concepții greșite. Prima lege presupune că absența reglementării, fără a impune dificultăți individului, ar fi în mod ideal necoruptă. Problema lipsei de reglementare este în primul rând ideologie. Poate că ar fi fost relevant în perioada de dominație a doctrinei statului - „paznicul de noapte” și în discursul ideologic, liberalii din acea vreme ar putea pretinde și avantajul ideologiei lor, că este în mod inerent anticorupție. Dar din cauza estompării diferențelor ideologice, atât susținătorii reglementării de stat, cât și susținătorii laissez-faire permit reglementarea ca atare, dar la scări diferite.

În același timp, este imposibil să negați dependența corupției de orientarea ideologică a unei anumite legi în toate cazurile. De exemplu, liberalii „să susțină decriminalizarea încălcărilor standardelor morale,

în special cele legate de droguri și sex, cu condiția ca acestea să fie săvârșite de comun acord și să privească numai adulții”4. Astfel, cel mai probabil, vor vota pentru faptul că codul penal nu prevede pedepse pentru „încălcarea standardelor morale”. În același timp, ultima rezervare oferă încă o oportunitate de a ne asigura că liberalii, susținătorii laissez faire, nu abandonează complet reglementarea relațiilor sociale.

A doua concepție greșită se referă la posibilitatea unui nivel ideal, rentabil și calculat matematic de constrângeri legale. Cu toate acestea, problema reglementării guvernamentale sau a lipsei acesteia este o problemă care se rezolvă în cadrul unui corp reprezentativ al puterii, mai degrabă decât în birourile economiștilor din spatele unui

calculator și al programelor de matematică pe calculator, adică o chestiune de valoare, mai degrabă. decât tehnocraţia.

Concluzie. Prin introducerea instituțiilor de autoreglementare și coreglementare și consacrarea acestora în Constituția Republicii Moldova, corupția va fi redusă semnificativ.

Politicai determinanți ai corupției

1. Ideologia! poziţia legiuitorului şi corupţia

Reglementarea mai mult sau mai puțin coruptogenă a anumitor relații sociale depinde de ideologică! orientările (valoarea) deputaţilor. În funcție de intențiile lor (care, într-un fel sau altul, sunt situate pe continuum-ul „puternic – control și reglementare de stat – control de stat slab, utilizarea predominantă a măsurilor de presiune economică pentru a forța punerea în aplicare a statului de drept"), ei aleg modalităţi mai mult sau mai puţin corupogene de reglementare. Comparând acestea din urmă, obiectivate în mod specific

legi sau bilis, este posibil să se determine care metodă de reglementare generează cea mai mică (sau cea mai mare) probabilitate de a încheia o afacere coruptă. Trebuie remarcat, totuși, că pentru a aplica această metodă, este necesar ca o anumită lege sau proiect de lege să aibă cu ce să se compare. Cu alte cuvinte, cel puțin două documente normative (indiferent dacă au intrat sau nu în vigoare) ar trebui să reglementeze relații sociale similare.

Concluzie. Este necesar să se dezvolte ideologia autoreglementării și să o disemineze în rândul antreprenorilor, iar funcționarul să fie pregătit să accepte această nouă instituție ca egală cu reglementarea statului. Va reduce corupția.

2. Politicai lupta si coruptia

Cu toate acestea, uneori, adoptarea unui proiect de lege nu este determinată de echilibrul ideologic! poziţiile deputaţilor, ci prin echilibrul alinierii forţelor politice. În acest caz, proiectul de lege este un mijloc de luptă împotriva unui concurent în domeniul politic. Legea devine un instrument de luptă politică, obligând adversarul politic să cheltuiască resurse umflate asociate cu respectarea statului de drept. Lichidarea unui partid ca măsură a răspunderii pentru neparticiparea la élections timp de cinci ani impune mai multe pierderi partidului în comparație cu privarea acestuia de sprijinul statului, dar menținându-i existența. Normele bilisului, care nu numai că prevăd lichidarea unei părți ca măsură a răspunderii, dar oferă și organelor administrative dreptul de a depune o cerere de lichidare la instanță, ar trebui recunoscute ca fiind cele mai corupogene.

3. Corupția endogenă

Unii cercetători consideră că factorii care determină corupția sunt externi

birocraţie. În consecință, ei neagă influența birocraților asupra nivelului supra-reglementării (povara reglementării; analogul sociologic al cerințelor excesive ale statului de drept) și apără astfel ideea funcționalității corupției. Adversarul lor crede că birocrații sunt capabili să crească în mod deliberat nivelul de reglementare pentru a extrage mai multă chirie. Corupția endogenă este facilitată de legislația constituțională modernă a majorității țărilor, care conferă puterii executive puteri largi în procesul de elaborare a legii. Așadar, în Franța, parlamentul poate legifera doar cu privire la o gamă limitată de probleme evidențiate în articolul 34 din Constituția Republicii Franceze. Toate celelalte chestiuni intră în sfera puterii de reglementare conferite guvernului. Articolul 44 din aceeași Constituție prevede o procedură de „vot blocat", conform căreia, la cererea guvernului, camera care examinează proiectul de lege trebuie să aibă un vot unificat. votează întregul text al proiectului de lege în ansamblu. În același timp, are dreptul să rețină doar acele amendamente care au fost făcute de guvern. Puterea executivă dobândește, de asemenea, competențe largi în domeniul legiuirii, împreună cu dreptul de preempțiune de a forma agenda atât a Senatului, cât și a Adunării Naționale.

În unele țări în tranziție, legiuitorul constituțional conferă executivului și mai multă putere legislativă. Astfel, conform Constituției Republicii Kazahstan, există trei organe de stat, Parlamentul, Președintele și Guvernul, care sunt abilitate să emită legi (Președintele Republicii emite decrete cu putere de lege și decrete cu forța dreptului constituțional).

4. Caracteristicile birocrației de aplicare a legii

Organizația birocrației este departe de a fi la fel de ideală pentru gestionarea societății moderne așa cum i s-a părut lui M. Weber. Are o serie de deficiențe identificate de sociologi și economiști. Unul dintre dezavantaje este că birocrații sunt prea dedicați mie, care devin un scop în sine. Birocrații nu văd spiritul legii din spatele normelor specifice ale legii. Găsim o explicație pentru acest fenomen la Merton. „O birocrație eficientă", scrie el, „necesită un răspuns de încredere și aderență strictă la mies. O astfel de aderență la mie duce la transformarea lor într-un absolut, ele nu mai sunt considerate ca mijloc de atingere a unui anumit scop" [12]. W. Thompson, denumind astfel de fenomene „biropatologie", leagă apariția lor cu specializarea organizațională, în cadrul căreia managerul trebuie să-și controleze subalternii. Accentul pus pe cerințele formale ale normei, și nu pe aspectele sale de fond, face ca birocrația de aplicare a legii să fie formalistă și rigidă. Acele obligații impuse persoanei, care au fost stabilite de legiuitor, în cel mai bun caz nu sunt trecute cu vederea și, în cel mai rău caz, cresc în procesul de aplicare a legii.

5. Pierderi suplimentare în procesul de aplicare a statului de drept

Cerințele legii pot fi exagerate în procesul de aplicare a legii: fie din cauza imperfecțiunii miilor procedurale în conformitate cu care trebuie să se desfășoare activitățile organului de drept, fie din cauza imperfecțiunilor acelor de fond. mie care stabilesc statutul juridic al instanțelor de drept,

permițând „Încrucișarea” puterilor de control ale corpurilor varioane.

În primul caz, mie procedural de drept permite impunerea unor sarcini suplimentare unei persoane care este deja obligată, prin lege, să suporte anumite sarcini.

Trebuie remarcat, totuși, că foarte adesea departamentul își atribuie în mod independent puteri de control. Abundența autorităților de control într-o zonă destul de restrânsă de supraveghere face complet imposibilă diferențierea puterilor de control între ele și, prin urmare, creează o duplicare a competențelor.

6. Coruperea ramurii legislatiei

Cerințele exagerate ale statului de drept pot decurge din însăși organizarea domeniului juridic. Cu alte cuvinte, uneori nu este coruptibil un stat de drept, ci o ramură a legislației ca ansamblu de acte normative de variate forțe juridice care reglementează un domeniu relativ independent, sfera relațiilor publice. Exemplul cel mai caracteristic în acest caz este ramura legislației privind responsabilitatea administrativă. Normele de drept administrativ pot fi cuprinse în orice lege și chiar într-un regulament. Ca urmare a acestei prevederi, responsabilitatea administrativă este stabilită în prezent printr-un număr mare de legi și reglementări. Aceasta i-a forțat pe unii autori să vorbească despre „eroziunea domeniului juridic unit al contravențiilor administrative” [13, p.44].

Concluzii

Astfel, pe baza studiului nostru, putem formula următoarele concluzii și sugestii:

1. Este necesară schimbarea legii electorale și a procesului electoral, deoarece prin corupția electorală, corupția pătrunde în sistemul de stat al tuturor ramurilor puterii, afectând întregul mecanism de stat. Noul Consti

Tuțiunea impune o normă care să interzică aleșilor unor partide după ce sunt aleși în Parlamentul Republicii Moldova sau autorităților locale trecerea de la un partid la altul, până la răspunderea penală.

2. Organizațiile de autoreglementare ale antreprenorilor ar trebui dezvoltate și corupția ar trebui redusă sau chiar eradicată prin delegarea unor funcții de stat. În noua Constituție a Republicii Moldova, se prevede articolul 33 * „Libertatea activității antreprenoriale și autoreglementarea” (exemplu de redactare a acestui articol, vezi mai sus). Adoptarea Legii Republicii Moldova „Cu privire la organizațiile de autoreglementare”.

3. Pe lângă introducerea instituțiilor de autoreglementare, se va putea dezvolta o reglementare comună între stat și organizațiile de autoreglementare, adică coreglementare, care va reduce semnificativ și corupția.

Bibliografie

1. BONDARENKO, CB. Societăți corupte. Rostov-pe-Don. 2006.

2. POSNER, RA Analiza economică a dreptului. NY 1977, p. 465.

3. Pentru mai multe detalii în acest sens, a se vedea: Ignatiev V. Despre noile instrumente în sistemul de reglementare juridică a întreprinderilor mici / Legea și Viața, 2005, p. 13-17.

4. Istoria luptei împotriva corupției în China este prezentată pe baza: FT Lui. Descurajarea corupției // Jurnalul de economie publică, 1986, Vol. 34.

5. MURDAL, G. Drama asiatică. 1968, p. 938. Citat. nu: FT Lui. op. cit. p. 232.

6. Pentru mai multe detalii despre aceasta, vezi: Ignatiev Vasily. Pe tema apariției conceptului de „mediere” și a rolului acestuia în dezvoltarea modernă a formelor de afaceri mici / Drept și viață, 2007, nr. 5, p. 10.

7. Constituţiile statelor străine. M.: Woltere Kluwer, 2003.

8. Constituția Ucrainei. Kiev: Liceu, 1996. Nu există un astfel de articol în textul Constituției Republicii Moldova. Un astfel de articol ar trebui formulat în secțiunea a II-a „Drepturi, libertăți și responsabilități fundamentale”.

9. Pentru mai multe detalii despre aceasta, vezi: Ignatiev, V.P. Autoreglementarea în întreprinderile mici. - „Zilele Științei 2005”: Mater. Internaţional! conferințe științifice și practice Volumul 28. Științe juridice. Științe juridice - Dnipropetrovsk: Știință și educație, 2005, p. 71-73.

10. Mai jos, în locul conceptului de „imperfecțiune a normelor juridice care cresc probabilitatea corupției”, se va folosi termenul „factor genic al corupției” propus de S. V. Mak.

Simov. Autorul îl definește ca „un fenomen sau un grup de fenomene (complex de factori) care generează sau contribuie la generarea sau creșterea corupției”. Vezi Maksimov S.V.. Corupție. Lege. Responsabilitate. M., 2000. P.53.

11. Macmillan a ajuns la aceeași concluzie, observând că „deoarece toate legile dezavantajează un grup, acel grup devine o potențială sursă de corupție”. (Vezi: McMullan A theory of corruption // The sociologica! review, Vol. 9 1961, p. 196)

12. MERTON, Robert. Birocrația structura și personalitatea // Forțele sociale, Vol. 18 (1940). -B KH.: Clasici în administrația publică, p. 111.

13. Dvorkin, P. Liberalismul. - In carte. Liberalismul modern. M., 1998. P. 44.

CZU 346.7:339.727.22

DOI https://doi.Org/10.52388/2345-1971.2021.l.06

PRIVIND REGLEMENTAREA CRIPTmonedei:

EXPERIENȚA INTERNAȚIONALĂ1

Evgheni FLOREA

doctor în drept, conferențiar,

Universitatea de Stat Comrat, Comrat, Republica Moldova,

Șeful departamentului de conformitate, platforma de schimb criptografic Quan2um OU, Tallinn, Estonia e-mail: floryaavcthoo.com https://orcid.org/0000-0001-7236-0695

Elena S. PUSTELNIK

Master în Drept, Facultatea de Drept de la Universitatea Emory, Statele Unite ale Americii, Paralegal, Conformitatea GDPR a confidențialității, Securitatea cibernetică la locul de muncă e-mail: espustelnik@gmail. accesați https://orcid.org/0000-0002-0034-0879

Studiul este dedicat abordărilor diverselor jurisdicții privind reglementarea relațiilor cu criptomonede. Statutul legal al activelor digitale în Uniunea Europeană este analizat atât la nivel central, cât și la nivelul membrilor UE precum Malta, România, Germania. Dintre țările care aparțin geografic din Europa, dar nu sunt membre ale

Uniunii Europene, sunt luate în considerare în acest aspect Elveția și Regatul Unit. Autorii au trecut în revistă, de asemenea, cele mai importante probleme ale reglementării criptomonedei în cea mai mare economie din lume - Statele Unite. Regiunea asiatică este reprezentată în studiu de jurisdicțiile în care activele digitale sunt cele mai răspândite (China și Japonia). Concluzia principală este că Republica Moldova ar trebui să dezvolte abordarea echilibrată pentru legalizarea noii sfere a relațiilor socio-economice, luând în considerare atât experiența pozitivă, cât și cea negativă, precum și cele mai bune practici juridice ale altor state în acest domeniu.

Keywords: cryptocurrency, digitai assets, blockchain, régulation, Bitcoin, EU Fi fth AMLD Directive, cryptocurrency exchanges.

DESPRE REGLEMENTAREA JURIDICĂ A CRIPTOMONEDEI: EXPERIENȚA INTERNAȚIONALĂ

Prezentul studiu examinează abordările diferitor jurisdicții cu privire la reglementarea legală a relațiilor criptovalutare. Statutul juridic al activelor digitale în legislația Uniunii Europene este analizat atât la nivel central, cât și la nivelul unor state-membre UE precum Malta, România, Germania. Printre țările care aparțin geografic Europei, dar nu sunt membre ale Uniunii Europene, Elveția și Regatul Unit sunt analizate în acest aspect. Autorii, de asemenea, s-au axat pe problemele actuale ale reglementării criptomonedelor în cea mai mare economie din lume - Statele Unite ale America. Regiunea asiatică este reprezentată în studiu de țările în care activele digitale sunt cele mai răspândite (China și Japonia). Principala concluzie a autorilor este că pentru a dezvolta în Republica Moldova o abordare echilibrată a noii sfere de relații socio-economice criptovalutare este nevoie de a lua în considerențe experiența legislativă a altor state (atât pozitivă, cât și negativă), precum și cele mai bune practici juridice de peste hotare.

Cuvinte-cheie: criptovalută, active digitale, blockchain, reglementări juridice, Bitcoin, a cincea directivă a UE, schimb criptovalutar.

1 We would like to thank Antonia GORSHENIN for editing this article.

SUR LA RÉGLEMENTATION JURIDIQUE DE LA CRYPTOCURRENCE: EXPÉRIENCE INTERNATIONALE

Studiul examinează abordările diferitelor jurisdicții cu privire la reglementarea legală a relațiilor criptomonede. Statutul juridic al activelor digitale în legislația Uniunii Europene este analizat atât la nivel central, cât și la nivelul statelor membre UE precum Malta, România și Germania. Dintre țările care aparțin geografic din Europa, dar care nu sunt membre ale Uniunii Europene, sunt luate în considerare

în acest aspect Elveția și Regatul Unit. Autorii au abordat, de asemenea, problemele de actualitate ale reglementării criptomonedei în cea mai mare economie a lumii - Statele Unite. Regiunea asiatică este reprezentată în studiu de statele în care activele digitale sunt cele mai răspândite (China și Japonia). Concluzia principală este că, din punctul de vedere al experienței altor state (atât pozitive, cât și negative), după luarea în considerare a celor mai bune practici juridice, este necesar să se dezvolte în Republica Moldova cea mai echilibrată abordare a legalizării noii sfere. a relaţiilor socio-economice.

Mots-clés: crypto-monnaie, actifs numériques, blockchain, réglementation légale, Bitcoin, cinquième directive de l'UE, échanges de crypto-monnaie.

PRIVIND REGLEMENTAREA LEGALĂ A CRIPTMONEDELOR: EXPERIENȚĂ INTERNAȚIONALĂ

Acest studiu examinează abordările diferitelor jurisdicții cu privire la reglementarea legală a relațiilor criptomonede. Statutul juridic al activelor digitale în legislația Uniunii Europene este analizat atât la nivel central, cât și la nivelul unor astfel de state UE precum Malta, România, Germania. Dintre țările care aparțin geografic din Europa, dar nu sunt membre ale Uniunii Europene, sunt luate în considerare sub acest aspect Elveția și Regatul Unit. Autorii iau în considerare și problemele actuale de reglementare a criptomonedelor în cea mai mare economie a lumii - Statele Unite. Regiunea asiatică este reprezentată în studiu de țările în care activele digitale sunt cele mai răspândite (China și Japonia). Concluzia principală a autorilor este de a dezvolta în Republica Moldova cea mai echilibrată abordare a legalizării unei noi sfere a relațiilor socio-economice, din perspectiva experienței legislative disponibile în alte state (atât pozitive, cât și negative).

Limbi: fulgi de nea, fulgi de nea, fulgi de nea, fulgi de nea ание. Limbă, fulg de zăpadă EC, fulg de zăpadă.

Introducere

Noile relații sociale care decurg din apariția activelor digitale au determinat necesitatea dezvoltării unui mecanism legal de reglementare adecvat. Diferite țări, în funcție de gradul de acceptare a noii tehnologii și de tradițiile juridice consacrate, au abordat această problemă în mod diferit. Studiul nostru este dedicat cadrului legal al reglementării criptomonedelor în jurisdicții precum Uniunea Europeană, Malta, Estonia, România, Germania, Regatul Unit, Elveția, Statele Unite ale Americii, Republica Populară Chineză și Japonia. Din moment ce Republica Moldova nu a adoptat încă nicio lege sau

reglementărilor în acest domeniu, experiența legislativă străină poate oferi o experiență valoroasă pentru viitoarea lege moldovenească privind criptomoneda.

Uniunea Europeană

Reglementarea criptomonedelor în Uniunea Europeană se află în stadiile lor formative. Autoritățile Uniunii Europene sunt destul de precaute

față de noua sferă. Indicativă în acest sens este reacția față de Libra, moneda digitală a Facebook, pe care compania intenționa să o lanseze în Uniunea Europeană. Miniștrii de finanțe ai alianței au decis să nu permită utilizarea Librei sau a oricărei alte monede stabile în Uniunea Europeană. Miniștrii au declarat într-o declarație comună că „niciun acord pentru lansarea de monede stabile nu va intra în vigoare.

până când riscurile legale și de reglementare au fost identificate și abordate” [1]. Între timp, se lucrează deja la Comisia Europeană pentru a dezvolta reguli specifice pentru reglementarea activelor cripto și a monedelor stabile [1].

În prezent, Curtea Europeană a Drepturilor Omului are un singur precedent legat de criptomoneda. În Skatteverket V5 David Hedqvist [2]. Curtea a hotărât că:

1) Bitcoin este o monedă, nu o marfă,

2) Tranzacțiile de schimb Bitcoin pentru monedele fiat sunt scutite de TVA.

A cincea directivă împotriva spălării banilor (5AMLD) trebuie menționată în cadrul de reglementare al UE [3]. Această directivă este în prezent principalul document al Uniunii Europene în domeniul reglementării criptomonedei.

Trebuie remarcat faptul că directivele și reglementările UE au proprietăți normative diferite. Întrucât Regulamentul UE este un act normativ de acțiune directă, care nu necesită mediere prin dreptul național. Directiva, ca act normativ, este indirectă. Aceasta înseamnă că autoritățile competente ale Uniunii Europene au stabilit un anumit interval de timp pentru ca statele membre să pună în aplicare directiva în dreptul intern, în timp ce autoritățile naționale sunt libere să aleagă mijloacele și modalitățile de atingere a scopului [4, pp. 45-46]. Ca atare, statele membre au fost obligate să pună în aplicare normele Directivei până la 10 ianuarie 2020. Organul de conducere, supraveghere și coordonare pentru implementarea Directivei este Autoritatea Bancară Europeană (EBA) [5].

Pe lângă definiția oficială a monedelor virtuale, a cincea directivă conține, de asemenea, anumite cerințe pentru ca statele membre să reglementeze acest domeniu:

- Împuternicirea unităților naționale de monitorizare financiară pentru a obține adresele și identificarea deținătorilor de monede digitale.

- schimburile de criptomonede și portofelele sunt obligate să se înregistreze la autoritățile competente de la locația lor.

- obligația platformelor care furnizează servicii de criptomonedă de a depune rapoarte de activitate suspectă (SAR) și de a efectua due diligence asupra clienților (CDD).

Țările din Uniunea Europeană implementează atât tehnologiile digitale, cât și 5AMLD la diferite viteze. Dintre jurisdicțiile, care sunt cele mai active în acest domeniu, Malta și Estonia preiau conducerea.

Malta

Țara este adesea menționată ca o „insula în lanț de blocuri” pentru activitatea pe care o desfășoară autoritățile locale pentru a atrage investiții în acest domeniu. Blockchain și criptomonede nu sunt doar legalizate aici. Un cadru de reglementare holistic oferă un climat extrem de favorabil pentru ca investitorii străini să opereze în sectorul tehnologiei blockchain.

La 4 iulie 2018, Parlamentul Maltei a adoptat următoarele legi [6]:

- Legea Autorității pentru Inovare Digitală;

- Legea privind acordurile și serviciile de tehnologie inovatoare;

- Legea privind activele financiare virtuale.

Ultimul document este cel mai important pentru industrie. Acesta acoperă operațiunile comercianților, brokerajelor, burselor și administratorilor de active din Malta. Atractivitatea „insulei blockchain” pentru investițiile în criptomonede este demonstrată în mod elocvent de faptul că Binance, cel mai mare schimb de criptomonede din lume, și-a mutat sediul central din Hong Kong în Malta [7].

O astfel de implementare rapidă a tehnologiei digitale pe insulă are un dezavantaj. În ianuarie 2019, Fondul Monetar Internațional (FMI) a concluzionat că creșterea sectorului blockchain din Malta „a creat riscuri semnificative de spălare a banilor și finanțare a terorismului în economia insulei” [8].

Estonia

Conform indicelui Doing Crypto, care a inclus 23 de țări în care tehnologia blockchain este cea mai proeminentă, Estonia s-a clasat

primul în ceea ce privește compatibilitatea criptomonedei [9]. Și acest lucru nu ar trebui să fie o surpriză. Țara care a oferit Skype lumii,

susține activ afacerea IT și, în general, se străduiește să răspundă nevoilor și cerințelor vremii în domeniul tehnologiei digitale. Fosta republică sovietică atrage în primul rând afaceri din fosta Uniune Sovietică. Patru factori principali contribuie la aceasta:

- Legea privind rezidența electronică, care permite cetățenilor străini să înregistreze o afacere în țară de la distanță și să interacționeze online cu agențiile guvernamentale din oriunde în lume. Nu este necesară nicio lucrare. Toate documentele, inclusiv licențele, sunt emise exclusiv electronic. Conceptul întruchipat de „stare la distanță” a avut cel mai bun efect asupra climatului investițional. Pentru un timp după ce legea a fost adoptată, numărul săptămânal de cereri de rezidență online a depășit rata săptămânală a natalității în țară [10].

- țara este singura jurisdicție non-offshore cu impozit pe venit zero la sută pentru antreprenori. O companie care desfășoară afaceri aici trebuie să plătească doar impozit pe profiturile nedistribuite sau pe profiturile care sunt distribuite în afara Estoniei. Cu alte cuvinte, până în momentul în care o companie decide să distribuie profituri în afara Estoniei, este complet scutită de plata impozitului pe venit.

- apartenența țării la UE permite proiectelor de afaceri înregistrate aici să-și desfășoare legal activitățile economice pe întreg teritoriul Uniunii Europene fără prezență fizică pe acest teritoriu.

- atitudinea prietenoasă a autorităților de reglementare, chiar dacă un investitor nu vorbește nici estonă, nici engleză. Chiar dacă vorbești doar rusă, poți oricând să cali și să obții un răspuns detaliat la orice întrebare legată de orice aspect al afacerilor în țară.

Aceste aspecte nu înseamnă că activitățile de afaceri sunt efectuate aici fără un control adecvat. Reprezentanții de afaceri notează că, în prezent, legislația estonă privește

Crypto-business este cea mai strictă dintre cele neobligatorii, adică reglementarea cripto-industriei, mai degrabă decât interzicerea acesteia, în lume [10].

Estonia a fost prima din UE care a implementat prevederile 5AMLD. Nu a adoptat un act normativ separat care să reglementeze mediul cripto. Normele necesare au fost încorporate în Legea „Cu privire la combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului” adoptată la 26 octombrie 2017 [11]. Acest document a oferit un cadru reglementat legal pentru afacerile legate de monedele virtuale.

Noua lege a numit Serviciul de Informații Financiare ca autoritate de supraveghere pentru furnizorii de servicii de monedă virtuală, care este o divizie a Poliției Estoniene și Controlul Grăniceri (articolul 69, partea 3). În plus, secțiunea 8 voluminoasă a legii de mai sus, denumită „Autorizarea și interzicerea prestării de servicii” este dedicată cerințelor pentru desfășurarea activităților legate de monedele virtuale. Regulile detaliate din Secțiunea 8 oferă claritate

și permit tuturor persoanelor cu licență să tranzacționeze, să schimbe și să investească în mod legal în criptomonede.

Trebuie remarcat faptul că, începând cu 1 iulie 2020, legislația specializată pentru cripto-afacerile din țară a devenit vizibil mai strictă. Aceste măsuri au rezultat din scandai la sucursala din Estonia a celei mai mari bănci comerciale daneze Danske Bank, care a fost implicată în spălarea a 220 de miliarde de dolari [12]. Acest scandai a fost cel mai mare de acest gen din istoria UE și a afectat puternic reputația Estoniei. Este evident că principalul vinovat ar trebui să fie autoritatea daneză de reglementare care a ignorat șase scrisori umbre de la Serviciul Estonian de Informații Financiare și nu a luat măsurile adecvate pentru a opri activitățile ilegale [13].

Spre meritul autorităților estoniene, răspunsul lor a fost foarte rapid și dur, afectând direct afacerea cu criptomonede, care este asociată cu riscuri crescute de spălare a banilor. În 2020, peste 1.000 de criptomonede

companiile și-au pierdut licențele și mai puțin de 400 de firme continuă să funcționeze [14].

Modificările legislative s-au rezumat la următoarele:

- toate afacerile cu criptomonede sunt echivalate cu serviciile financiare în ceea ce privește reglementarea împotriva spălării banilor și a finanțării terorismului;

- o firmă care oferă servicii în sfera criptomonedei trebuie să fie localizată și operată în Estonia;

- managerii de top și fondatorii de cripto-proiecte, care doresc să obțină o licență estonă, trebuie să furnizeze un set complet de documente, care să confirme absența cazierului judiciar, experiența relevantă și educația necesară;

- angajații companiei trebuie să fie localizați fizic în Estonia. A avea un birou virtual sau un spatiu inchiriat pentru inregistrarea adresei nominale nu mai este suficient;

- o licență unică de furnizor de servicii de monedă virtuală va înlocui cele două licențe existente anterior pentru furnizarea de servicii de portofel în monedă virtuală și pentru furnizarea de servicii de schimb valutar virtual;

- documentele necesare pentru solicitarea unei licențe trebuie depuse prin intermediul notarului public sau electronic prin Registrul Întreprinderilor;

- taxa de stat pentru licență crește de la 345 la 3.300 de euro (de 10 ori). Starea în așteptare a unei cereri poate fi prelungită până la 120 de zile (anterior perioada maximă era de 60 de zile);

- societatea trebuie să aibă un cont de plăți într-o instituție de credit, instituție de monedă electronică sau instituție de plată pe teritoriul Estoniei sau într-un alt stat al Spațiului Economic European;

- capitalul minim autorizat conform noilor reglementari este de 12 mii euro si trebuie platit integral;

- persoane care transferă criptomonede în valoare de peste 15 mii de euro pe lună și

entităților legai cu tranzacții lunare cu criptomonede care depășesc 25 de mii de euro pot fi oricând solicitate să furnizeze documente care dovedesc proveniența fondurilor;

- solicitantul companiei, în timp ce documentele pentru licență sunt în curs de revizuire, trebuie să se asigure, prin intermediul Departamentului Finanțelor Estonian, că cererea este întocmită cu noile norme legai [15].

România

Statul face parte din țările Uniunii Europene ale căror autorități nu au manifestat niciun interes deosebit pentru criptomonede și tehnologia blockchain. Acest lucru este demonstrat în mod elocvent de faptul că țara se află pe lista membrilor alianței care nu și-au îndeplinit obligațiile de a implementa 5AMLD în legislația națională [16]. În acest sens, decizia Comisiei Europene și-a demonstrat poziția afirmând că „Comisia regretă că statele membre respective nu au transpus directiva în timp util și le solicită să facă acest lucru imediat, având în vedere importanța acestor reguli pentru interesele colective ale UE... Toate statele membre ar fi trebuit să pună în aplicare normele celei de-a 5-a directive împotriva spălării banilor până la 10 ianuarie 2020... Lacunele legislative care apar într-un stat membru au un impact asupra UE în ansamblu” [16]. Pe lângă România, lista țărilor care nu au respectat termenul include și Cipru, Ungaria, Țările de Jos, Portugalia, Slovacia, Slovenia și Spania [16].

Recunoscând faptul că implementarea a fost întârziată, guvernul român a adoptat de urgență un pachet de modificări de reglementare prin care legislația țării a fost adusă în conformitate cu 5AMLD. Modificările au fost aduse Legii nr. 129/2019 privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, Legii nr. 15/2006 privind instituțiile de credit și capitai ad-equacy, Codul de procedură fiscală nr. 207/2015 și alte câteva acte [17].

PRIVIND REGLEMENTAREA CRIPTMONEDELOR: EXPERIENȚA INTERNAȚIONALĂ

Banca Națională a României a emis două comunicate de presă în care își prezintă poziția față de „monedele virtuale” [18]. Primul comunicat de presă notează că „moneda virtuală” ar trebui să fie distinsă de moneda națională și străină, precum și de moneda electronică. Cu referire la raportul Băncii Centrale Europene și la comunicarea Autorității Bancare Europene, autoritatea de reglementare din România enumeră riscurile asociate utilizării „monedelor virtuale”:

- lipsa de reglementare si supraveghere;
- riscuri asociate cu spălarea banilor și finanțarea terorismului;
- riscuri de volatilitate;
- riscuri de securitate inadecvată.

În cel de-al doilea comunicat de presă, emis la trei ani după primul, Banca Națională a României și-a reiterat poziția, descriind „monedele virtuale” drept „active speculative, extrem de volatile și riscante”. Prin urmare, instituțiilor de credit, pentru a evita riscurile reputaționale, „nu se recomandă” să ia parte la orice tranzacții care implică monede virtuale, inclusiv în ceea ce privește furnizarea de servicii de investiții sau tranzacționare.

În consecință, băncile comerciale românești s-au grăbit să închidă conturile clienților a două platforme cripto locale, CryptoCoin Pro și BTCxChange. Prima platformă, cu peste 7.500 de clienți, a fost nevoită să-și schimbe jurisdicția în Luxemburg [19].

De menționat, de asemenea, că în martie 2018, Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF) a precizat că tranzacțiile cu criptomonede sunt impozabile [20].

Germania

Republica Federală Germania se află pe locul 33 în lume în ceea ce privește adoptarea de criptomonede [21] și pe locul nouă în Global Innovation Index 2020 [22]. Cu toate acestea, cea mai mare economie a UE este adesea privită în urmă de către alți membri ai alianței, așa că poziția autorităților germane în ceea ce privește criptomonedele pare deosebit de importantă.

Țara a fost una dintre primele care au definit statutul juridic al activelor digitale. În 2011,

autoritatea de reglementare germană, Autoritatea Federală de Supraveghere Financiară (BaFin), a clasificat criptomonedele conform art. 1 din Legea bancară germană (Kreditwesengesetz) ca instrumente financiare. Acestea se încadrează într-o subcategorie a așa-numitelor „unități de cont” (Rech-nungseinheiten), care este o categorie specială de instrumente financiare care nu se bazează pe legislația UE [23].

În ceea ce privește impozitarea, legea germană nu este la fel de strictă ca legea fiscală din SUA, unde Bitcoin este recunoscut ca proprietate și este impozitat pe ieșirile de capital. Conform regulamentului Ministerului German de Finanțe, Bitcoin a fost echivalat cu mijloace de plată, astfel încât achiziția de bunuri sau plata serviciilor cu bani digitali este supusă doar TVA-ului [24].

Începând cu ianuarie 2020, băncilor germane li sa permis să stocheze și să efectueze tranzacții cu Bitcoin și alte criptomonede

[25] . Noua lege stipulează că serviciile bancare online, care includ tranzacții cu acțiuni, obligațiuni și criptomonede, vor fi disponibile numai pentru instituțiile financiare germane care primesc licența corespunzătoare emisă de BaFin. Cererea de securitate juridică în acest domeniu poate fi demonstrată prin faptul că, imediat după adoptarea acestei legi, peste 40 de bănci și-au exprimat interesul să obțină o licență pentru serviciile de criptomonede.

[26] .

Regatul unit

Țara sprijină în mod deschis companiile care operează în domeniul monedelor digitale, care adesea o aleg din cauza disponibilității întregii infrastructuri necesare pentru desfășurarea confortabilă a afacerilor, precum și a unui sector bancar și financiar bine dezvoltat. Cu toate acestea, cadrul legal pentru activitatea criptomonedei nu a fost încă dezvoltat. În ceea ce privește natura lor juridică, criptomonedele sunt considerate (Marea Britanie) „bani privați” în Regatul Unit [27, p. 2].

Problema ICO rămâne, de asemenea, nereglementată, deși majoritatea jetoanelor sunt supuse

cadrul legal existent al tarii. Este important de menționat că Brexit-ul a avut un efect redus sau deloc asupra poziției Regatului Unit cu privire la 5AMLD. Țara, deși cu o ușoară întârziere, a implementat în continuare directiva în legislația națională prin modificarea Regulamentului din 2019 [28].

Financial Conduct Authority (FCA) și Banca Angliei sunt responsabile pentru reglementarea serviciilor financiare în Regatul Unit. Funcțiile FC As includ promovarea concurenței efective în interesul consumatorilor, consolidarea și protejarea integrității sectorului serviciilor financiare din țară și protejarea consumatorilor de potențiale daune. Pe de altă parte, Banca Angliei lucrează pentru reducerea sau eliminarea riscurilor care ar putea reprezenta o amenințare la adresa stabilității financiare a țării.

În absența unui cadru legal clar pentru afacerea cripto, autoritățile de reglementare britanice au fost foarte constructive. FCA a creat un program numit Innovation Hub [29]. Companiile de criptomonede care participă la acesta pot primi sfaturi cu privire la reglementarea legală a activităților lor curente sau viitoare. În acest sens, companiile își pot testa modelul de afaceri pentru conformitatea cu legislația actuală din Regatul Unit înainte de a-și lansa afacerea. Aceasta este cu siguranță o inițiativă bună care permite potențialilor investitori să înțeleagă posibilele riscuri legale asociate cu tehnologiile digitale fără amenințarea oricărei acțiuni represive din partea autorității de reglementare.

Un document important care pune în lumină o serie de probleme juridice care pot apărea pentru afacerile cu criptomonede este Orientările privind activele criptografice publicate de Office [30]. În Ghid, printre alte aspecte, FCA subliniază limitele reglementării legale în funcție de tipul de active cripto, care se încadrează în trei categorii:

- Jetoane de schimb, care nu sunt emise și întreținute de nicio autoritate centrală și sunt destinate a fi utilizate ca mijloc de schimb. Ele sunt de obicei un instrument descentralizat pentru cumpărarea și vânzarea de bunuri și servicii

fără intermediari tradiționali, cum ar fi băncile centrale sau comerciale. Criptomonede precum BTC, ETH, LTC etc. ar trebui să se încadreze în această categorie. Aceste cripto-active sunt de obicei în afara „perimetrului” de competență;

- Jetoane de securitate. Acestea sunt jetoane cu caracteristici specifice care acordă drepturi și obligații asemănătoare cu investițiile, cum ar fi acțiuni sau instrumente de datorie, așa cum se prevede în Legea privind serviciile și piețele financiare [31]. Aceste jetoane sunt în interiorul „perimetrului” de reglementare;

- Tokenurile de utilitate oferă dreptul de a primi servicii sau bunuri în cadrul unei platforme, dar nu de aceeași natură ca și investițiile. În anumite condiții, aceste jetoane pot intra în categoria monedei electronice și, astfel, se pot afla în „perimetrul” reglementării.

În general, Regatul Unit urmează calea de reglementare a industriei similară cu serviciile financiare tradiționale.

Elveţia

Ca centru financiar global, țara este reticentă să adere la UE din proprie inițiativă pentru a evita presiunea colectivă asupra sistemului său bancar. Finanțarea tradițională nu este singura forță a Elveției. Potrivit Global Innovation Index 2020, pentru al doilea an consecutiv, țara se află pe primul loc în lume în ceea ce privește dezvoltarea inovației, înaintea Suediei, SUA și Regatul Unit [22].

În general, această jurisdicție nu este doar prietenoasă cu block-chain-ul, ci preia conducerea în adoptarea globală a activelor digitale

și a tehnologiei contabile distribuite. Companiile mari aleg această țară pentru operațiunile lor din cauza stabilității și previzibilității reglementării legale, precum și a protecției drepturilor investitorilor. Echipa de dezvoltare a Etherium, a doua cea mai capitalizată criptomonedă, a ales Elveția pentru a-și înregistra platforma Fundației Ethereum [32]. Libra, un sistem de plată bazat pe criptomonede pentru utilizatorii Facebook, este de asemenea înregistrat aici.

În ianuarie 2017, orașul Zug a organizat Crypto-ul independent susținut de guvern

Valley Association pentru a promova tehnologiile legate de blockchain [33].

Autoritatea de reglementare pentru piața cripto este Autoritatea Elvețiană de Supraveghere a Pieței Financiare (FINMA), care analizează fiecare caz de înregistrare ICO în mod individual. FINMA a emis, de asemenea, Orientări pentru companiile interesate să desfășoare ICO în țară, punând accent principal pe reglementarea împotriva spălării banilor și a valorilor mobiliare [34]. Într-un raport de monitorizare a riscurilor, autoritatea de reglementare elvețiană a legat direct blockchainul și criptomonedele de riscurile crescute de spălare a banilor din țară, ceea ce ar putea amenința reputația sa ca centru financiar. FINMA recunoaște că noile tehnologii au un potențial mare de îmbunătățire a eficienței pieței financiare. Cu toate acestea, viteza mai mare, anonimatul și natura globală a acestor instrumente financiare le fac atractive pentru scopuri ilicite [35]. Cu toate acestea, în august 2019, agenția a eliberat pentru prima dată licențe pentru două bănci de criptomonede, SEBA Crypto și Sygnum, publicând în același timp linii directoare de reglementare destul de stricte pentru serviciile de plată blockchain [36]. Dar nu toate companiile îndeplinesc cerințele. De exemplu, autoritatea de reglementare a hotărât ICO-ul de 90 de milioane de dolari de la compania de cripto-miniere Envión illégal, lansând o investigație pentru încălcări ale pieței financiare [37]. În legătură cu acest caz, FINMA a declarat că va continua să ia măsuri împotriva ICO ilegale care „încalcă sau eludează legea de supraveghere” [37].

La începutul anului 2020, Ministerul Elvețian de Finanțe a început să discute un regulament care ar implementa un cadru legal pentru reglementarea blockchain-ului și a industriei cripto la nivel de stat în august 2021 [38]. Deși procesul nu a fost încă finalizat, cea mai mare parte a activității criptomonedelor este supusă reglementărilor generale ale pieței financiare. Anterior, guvernul elvețian a refuzat să creeze un cadru legal separat pentru a reglementa industria blockchain și cripto. Autoritățile au decis să modifice doar câteva legi care reglementează diferă

domenii variind de la falimentul companiilor până la tranzacționarea cu valori mobiliare [39].

Statele Unite ale Americii

Țara se află pe primul loc în lume după numărul de CryptoATM, ceea ce indică prevalența ridicată a activelor digitale în rândul populației2. În general, este o jurisdicție foarte eterogenă pentru afacerile cu criptomonede. Este de menționat că piața din SUA este un vis și, în același timp, un coșmar al oricărui proiect cripto [41]. Acest lucru se datorează specificațiilor legale ale celei mai mari economii globale, unde fiecare stat are propria sa legislație și există multe comitete, comisii, departamente și agenții la nivel federal, a căror competență în ceea ce privește industria cripto nu este încă suficient de clar. definit.

Anul 2013 s-a dovedit a fi deosebit de important pentru afacerea cu criptomonede din țară.

În noiembrie, Senatul SUA (Comitetul pentru Securitate Internă și Afaceri Guvernamentale) a organizat o audiere pe tema monedelor virtuale, numindu-le „numerar digital”. Ca urmare a audierii s-a decis să nu se interzică circulația criptomonedelor, ci să se lucreze la reglementarea acestei sfere de activitate [42].

La începutul lunii martie a aceluiași an, Rețeaua de aplicare a infracțiunilor financiare (FinCEN) a Departamentului Trezoreriei SUA a anunțat că operațiunile de schimb valutar de criptomonede la moneda fiduciară ar trebui reglementate în același mod ca și operațiunile de schimb valutar tradițional (de exemplu, dolari în euro sau vice invers). Companiile care furnizează astfel de servicii de schimb valutar trebuie să se înregistreze ca furnizori de servicii financiare (Money Service Business) și să raporteze tranzacții suspecte (Suspicious Transaction Report) [43].

Sistemul judiciar din SUA a creat un precedent legal important în ceea ce privește cripto activele. În Au-

2 O criptomadrină este similară cu un bancomat, o madrine pentru transferul de numerar în criptomonedă. Potrivit CoinATMRadar, în ianuarie 2021, în SUA erau instalate 1.125 de criptoATM-uri, mai mult tiran de zece ori numărul de pe locul doi, Canada (1.144) [40].

rafală 2013, Curtea SUA pentru Districtul de Est al Texasului în SEC vs Trendon T. Shavers și Bitcoin Savings and Trust, a emis o decizie care a echivalat efectiv prima criptomonedă cu bani. Reclamantul a susținut că inculpatul a comis fraudă prin însuşirea frauduloasă a 263.104 în

Bitcoin. Potrivit reclamantului, Bitcoin nu este bani, deci acuzația nu are o bază legală. În pronunțarea cauzei, judecătorul Amos L. Mazzant a declarat în mod expres, „. Bitcoin poate fi folosit ca bani. Poate fi folosit pentru a cumpăra bunuri sau servicii și pentru a plăti cheltuielile individuale de trai. Singura limitare a Bitcoin este că este limitat la acele locuri care îl acceptă ca monedă. Cu toate acestea, poate fi schimbat și cu valute convenționale, cum ar fi dolarul american, euro, yenul și yuanul. Astfel, Bitcoin este o monedă sau o formă de bani...” [44].

Cea mai dură atitudine față de criptomonede a fost adoptată de Comisia pentru Valori Mobiliare și Schimb (SEC) a guvernului. Acest lucru se aplică în primul rând ICO-urilor - oferte inițiale de monede pentru a atrage investitori pentru a finanța un proiect. Considerând criptomoneda drept titluri de valoare, agenția nu a propus încă reguli clare și de înțeles ale jocului pentru cripto-afacere, ceea ce creează o incertitudine legată de piață și complică semnificativ munca companiilor care operează în acest domeniu. O serie de acțiuni ale autorității americane de reglementare au determinat cripto-afacerea să fie foarte precaută cu privire la alegerea SUA ca jurisdicție potențială pentru ICO. În special, SEC a interzis platforma de criptomonede TON GRAM a lui Pavel Durov cu două săptămâni înainte de lansarea sa oficială [45]. Din aceleași motive, agenția a dat în judecată Ripple, a cărei monedă XRP se află în top 10 după capitalizarea bursieră [46]. Anterior, SEC a amendat un alt jucător important din industria cripto, Block.one, dezvoltator al blockchain-ului EOSIO și al criptomonedei EOS, pentru că avea ICO-uri neînregistrate, cu 24 de milioane de dolari [47].

Claritatea în reglementarea cripto-afacerilor poate fi sporită printr-un proiect de lege trimis Congresului,

numită informal „Legea criptomonedei”. Acest document identifică trei tipuri de criptomonede, fiecare dintre acestea având propriul său organism de reglementare financiar:

- mărfuri, reglementate de Commodity Futures Trading Commission (CTFC);

- cripto-moneda, reglementată de Financial Crimes Enforcement Network (FinCEN);

- cripto-securitate, reglementată de Securities and Exchange Commission (SEC) [48].

Cripto-comunitatea are și anumite speranțe cu noul președinte american Joe Biden, a cărui echipă include specialiști cu cunoaștere profundă a tehnologiei blockchain și capabili să urmeze o politică mai prietenoasă față de cripto-industria. În parte, aceste speranțe încep deja să se realizeze. În special, noul președinte a decis să înghețe implementarea unora dintre decretele predecesorului său, Donald Trump [49]. Acest lucru a afectat și propunerea de a colecta informații personale despre părțile contractante și tranzacțiile clienților firmelor de criptomonede, care ar fi trebuit să fie efectuate de FinCEN. Mulți reprezentanți ai cripto-business au luat această inițiativă a fostului

președinte extrem de negativ, considerând-o „ruinări” pentru domeniul monedelor digitale [50].

China

Piața de criptomonede din Asia este cea mai mare din lume. Potrivit companiei de cripto-analitică Chainalysis, 31% din toate tranzacțiile cu criptomonede din 2020 (care este de 107 miliarde USD) au fost efectuate în Asia de Est, cu 77% mai mult decât în a doua regiune ca mărime (Europa de Vest și de Nord) [51]. Numai China găzduiește 65% din capacitatea mondială de exploatare Bitcoin [52].

Până în 2017, țara ar putea fi considerată un lider mondial în tranzacțiile cu criptomonede. Aici operau cele mai mari schimburi de active digitale cu o cifră de afaceri zilnică de milioane de dolari. A doua economie a lumii a reprezentat până la 90% din toate tranzacțiile cu Bitcoin pentru o anumită perioadă de timp [53].

Dominația Chinei pe această piață nu a durat mult, totuși, au fost luate o serie de decizii guvernamentale care au afectat grav industria criptografică din țară.

Inițial, șase autorități guvernamentale centrale - Banca Populară a Chinei (PBOC), China Cyber Administration, Ministerul Industriei și Tehnologiei Informației, Administrația de Stat a Industriei și Comerțului, Comisia de Reglementare Bancară și Comisia de Reglementare a Valorilor Mobiliare - au emis un Anunț comun privind Prevenirea riscurilor financiare asociate cu ofertele inițiale de jetoane [54]. Potrivit documentului, ofertele de monede virtuale au fost considerate solicitări de investiții fără licență. Astfel, guvernul chinez a interzis efectiv ICO-urile în țară.

Mai mult, în aceeași lună, Comitetul de control al riscului financiar al PBOC a obligat toate schimburile de criptomonede înregistrate la Beijing să oprească complet tranzacționarea și înregistrarea de noi utilizatori [55]. Astfel, activitățile schimburilor de criptomonede din China au fost suspendate forțat. Companiile care furnizează servicii de schimb de criptomonede au fost forțate să-și schimbe jurisdicția pe alte piețe mai loiale.

Potrivit RosBiznesConsulting (RBC Group), ca urmare a măsurilor luate, în mai puțin de o lună tranzacționarea cu Bitcoin în yuani a scăzut în țară la mai puțin de 1% din cifra de afaceri globală, iar volumul zilnic de tranzacționare a scăzut de la un vârf de de la aproape 120.000 de biți până la mai puțin de o sută [53].

În ianuarie 2018, guvernul chinez a interzis piețele de criptomonede fără ghișeu, precum și cumpărarea și vânzarea de active cripto de către

persoane fizice [56]. În februarie, autoritățile au blocat accesul la internet în interiorul țării la schimburile de criptomonede străine și site-urile ICO [56].

De fapt, tranzacționarea cu criptomonede este acum interzisă în țară, dar stocarea activelor digitale este încă permisă. În același timp, guvernul chinez, limitând în același timp circulația cripto-

pentru monede cât mai mult posibil, își asumă un interes activ pentru tehnologia blockchain în sine. Criptomoneda națională, digitai yuan [57], care va avea o formă fizică și virtuală, este testată în marile orașe din țară. Acesta va fi emis de PBOC.

La 1 ianuarie 2020 a intrat în vigoare Legea Criptografiei a țării [58]. Nu vorbește direct despre criptomonede, ci creează un cadru de reglementare pentru standardele de criptografie și de gestionare a parolelor. Potrivit documentului, Agenția Centrală de Criptografie este responsabilă de activitatea de criptografie publică și de dezvoltarea principiilor de reglementare pentru industrie.

De fapt, legea este un alt pas pentru China de a-și crea propria monedă digitală centralizată. În același timp, aproape că nu există o bază legală pentru existența altor criptomonede.

Japonia

Sprijinul pentru tehnologia inovatoare a fost întotdeauna un punct forte al economiei japoneze. Asemenea corporații transnaționale precum Sony, Panasonic, Toshiba, Hitachi sunt cunoscute în întreaga lume. Prin urmare, este logic ca tehnologia blockchain și criptomonedele, care sunt de neconceput fără dispozitive mobile, au găsit un teren fertil în această țară.

Impulsul pentru dezvoltarea regulilor de reglementare pentru cripto-afaceri a fost piratarea schimbului de criptomonede Mt.Gox din Tokyo. Până în 2013, site-ul procesa peste 70% din toate tranzacțiile Bitcoin din întreaga lume. Hackul a dus la pierderea a 744.408 BTC aparținând clienților bursei, precum și a aproximativ 100.000 de monede proprii ale schimbului, în valoare totală de 480 de milioane de dolari (la cursul de schimb din 2014) [59]. Autoritățile țării nu au putut ignora acest caz și au început să-și dezvolte propriul regulament pentru criptomonede. Procesul a durat mai bine de trei ani, iar legea privind reglementarea monedei virtuale a fost adoptată abia la 1 aprilie 2017. [60] Conform documentului, criptomoneda, inclusiv Bitcoin, primește statutul de mijloc de plată în țară.

încercați și perforați este o funcție a monedei. În același timp, legea specifică că numai yenul japonez este unitatea monetară oficială în

țară. Reglementarea criptomonedei este atribuită Agenției de Servicii Financiare (FSA) din Japonia, care este autorizată să înregistreze schimburile de criptomonede și să le monitorizeze activitățile.

Următoarele prăbușirii Mt.Gox au dus la stabilirea unui număr de cerințe destul de stricte. De exemplu, companiile vor trebui să fie auditate extern de către Serviciul Fiscal Internațional, să raporteze regulat Guvernului și să aibă cel puțin 100.000 USD în fonduri de rezervă.

Procesul de obținere a unei licențe va necesita resurse financiare și mai importante. Companiile vor trebui să plătească o taxă unică de 300.000 USD. În cazul în care revizuirea are ca rezultat o decizie de a refuza o licență, banii nu vor fi rambursați [59].

În ianuarie 2018, a avut loc cel mai mare furt de active virtuale din istoria modernă. Schimbul cripto-japonez a suferit din nou, de data aceasta a fost Coincheck. Ca urmare a unui atac de hacker, 548 de milioane de dolari au fost retrase ilegal din conturile sale [61]. Acest caz a demonstrat vulnerabilitatea gravă a „portofelelor fierbinți” în care sunt stocați banii de schimb de criptomonede.

FSA a reacționat prompt - bursa piratată a primit ordin să își revizuiască sistemul de securitate și să efectueze o anchetă internă a incidentului, care a afectat 260.000 de persoane. Autoritatea de reglementare a efectuat, de asemenea, o inspecție holistică a tuturor schimburilor de criptomonede din țară. Scopul principal al autorităților a fost să se asigure că condițiile financiare ale acestor companii le vor permite să își îndeplinească obligațiile față de clienți [62].

Principalul rezultat al evenimentelor care au avut loc a fost aprobarea de către guvernul japonez a creării unui mecanism de autoreglementare pentru industria criptomonedei. La 24 octombrie 2018, Asociația de schimb valutar virtual din Japonia (JVCEA) a fost organizată și recunoscută oficial de autoritățile de reglementare guvernamentale

[63]. Organizația este formată din reprezentanți ai tuturor cripto-burselor din țară și are autoritatea de a dezvolta cerințele necesare pentru operatorii de servicii de schimb de cripto-active, precum și de a aplica sancțiuni corespunzătoare în cazul în care aceștia încalcă legislația actuală. Agenția de Servicii Financiare din Japonia a decis pe bună dreptate că „este mai bine ca experții să stabilească regulile în timp util decât ca birocrații să facă acest lucru” [64].

Un alt pachet de măsuri care vizează reglementarea industriei criptomonedei a fost adoptat la 1 mai 2020. Acesta include modificări ale Legii privind decontarea fondurilor (ASF) și ale Legii privind instrumentele și schimburile financiare (FIEA) [65]. Scopul principal al modificărilor este de a crește certitudinea reglementărilor și de a proteja în continuare consumatorii. Inovațiile prevăd un control mai strict asupra derivatelor și o dezvoltare aprofundată a modelului de management al riscului legat de piratarea cripto-schimburilor. În special, toate firmele de criptomonede sunt acum obligate să separe depozitele utilizatorilor de propriile fonduri prin apelarea la servicii de tip portofel rece terță parte. Pentru serviciile hot

wallet, cerințele constau în necesitatea de a stoca fonduri în aceeași cantitate ca usera', astfel încât în cazul unui atac de hacker, aceștia să poată recupera fondurile furate [65].

În plus, amendamentele folosesc noul legai terni, mai precis, „active criptomonede” în locul fostei „monede virtuale” [65].

Concluzii

După cum putem vedea, reglementarea legală a activelor digitale variază foarte mult în lume. Abordările variază de la progresive (Japonia, Elveția, Germania, Malta, Estonia) până la restrictive (China). Poziția intermediară este ocupată de jurisdicții cu puțin interes pentru noile tehnologii (România, Ungaria, Spania, Cypras, Țările de Jos, Portugalia, Slovacia, Slovenia). Datorită tradițiilor specifice de reglementare juridică din Statele Unite și Regatul Unit, aceste țări pot-

să nu fie incluse în niciunul dintre grupurile de mai sus, deși relațiile juridice financiare digitale de facto sunt permise în ambele, iar de jure sunt în stadiul formării lor. Se pare că obiectivul autorităților moldovenești în acest sens este acela de a dezvolta cea mai echilibrată abordare a legalizării noii sfere a relațiilor sociale și economice din perspectiva experienței altor țări (atât pozitive, cât și negative), având în vedere cele mai bune practici legale.

Bibliografie

1. UE a acceptat o linie dură privind monedele digitale, cum ar fi Libra de la Facebook // Reuters - 05.12.2019. [Resursă electronică]. URL: https://www.reu-ters.com/article/us-eu-ecofin-cryptocurrencies/eu-agrees-tough-line-on-digital-currencies-like-facebooks-libra-idUSKBN1Y 9 lE4(acces data: 13.01.2021).

2. Departamentul Fiscal împotriva David Hedqvist. Hotărârea Curții de Justiție (camera a cincea) din 22 octombrie 2015. Cauza C-264/14//EUR-Lex. Accesul la dreptul Uniunii Europene. [Resursă electronică]. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62014CJ0264 (data de referință: 13.01.2021).

3. DIRECTIVA (UE) 2018/1673 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 23 octombrie 2018 privind combaterea spălării banilor de drept penal//Jurnalul Oficial al Uniunii Europene. 12.11.2018. L 284. P.22-30. [Resursă electronică]. URL: https://en-lex.europa.eu/eli/dir/2018/1673/oj(data de referință: 13.01.2021).

4. ПIИРИНСКИЙ, О. Ю. Limbă descriere: zăpadă, zăpadă. - Publicat: decembrie,

5.   COMUNICARE A COMISIEI privind un plan de acțiune pentru o politică cuprinzătoare a Uniunii privind prevenirea spălării banilor și a finanțării terorismului. Comisia Europeană. Bruxelles, 7.5.2020 [Resursă electronică]. URL: https:// ec.europa.eu/finance/docs/law/200507-anti-mon-ey-laundering-terrorism-financing-action-plan_en.pdf (Data accesului: 13.01.2021).

6.   Înființarea Autorității pentru inovare digitală din Malta; Cadrul de certificare a platformelor tehnologice Distributed Ledger și a furnizorilor de servicii conexe; și un Cur Virtual

Legea rentei. Secretariatul Parlamentar pentru Servicii Financiare, Economie Digitală și Inovare. Biroul Primului Ministru. [Resursă electronică]. URL: https://meae.gov.mt/en/Public_Consulta-tions/OPM/Documents/PS%20FSDEI %20-%20 DLT%20Regulation%20Document%20OUTPUT. PDF(data acces: 14.01.2021).

7.   Binance s-a mutat în Malta // Rambler Finance -26.03.2018. [Electronicresource].URL:https://fi-nance.rambler.ru/markets/39455696-binance-per-eehal-na-maltu/(data de referință: 14/01/2021).

8.   Blockchain implică „riscuri semnificative” // Times of Malta - 24.01.2019. [Resursă electronică]. URL: https://timesofmalta.com/articles/view/block-chain-carries-significant-risks.699960(data acces: 14/01/2021).

9.   Cele mai bune țări pentru afaceri cripto au fost numite // Corespondent^ 29/03/2019. [Resursă electronică]. URL: https://korrespondent.net/business/financial/4080744-nazvany-luchshye-strany-dlia-kryptobyznesa (data de referință: 15/01/2021). "

10.   Cum Estonia, după ce a echivalat schimbul și stocarea criptomonedelor cu banii obișnuiți, a făcut din acestea un mijloc legal de plată // Mopeurire - 10/12/2020. [Resursă electronică]. URL: https://habr. com/ru/company/moneypipe/blog/5 21294/ (data acces: 15.01.2021).

11.   Legea privind prevenirea spălării banilor și a finanțării terorismului. Aprobat 26.10.2017. Intrare in forta

27. 11.2017 // Riigi Teataja. [Resursă electronică]. URL: https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/50901202000l/consolide/current#(data acces: 15/01/2021).

12.   Pentru mai multe detalii despre Danske Bank scandai Zeepifanovam. O sumă de nouă ori mai mare decât PIB-ul Estoniei // Novaya Gazeta - 19.09.2018. [Resursă electronică]. URL: https:// novayagazeta.ru/articles/2018/09/19/77887-glava-danske-bank-podal-v-otstavku-iz-za-s-kandala-s-otmyvaniem-deneg (data de referință: 15.01.2021).

13.   Cum un bancher a descoperit o escrocherie de 234 de miliarde de dolari la Danske Bank // Vedomosti - 24.10.2018. [Resursă electronică]. URL: https://www.vedo-mosti.ru/finance/articles/2018/10/24/7845 3 6-

kak-odin-bankir-vskril-aferu-v-danske-bank-na-234-billionda(data de referinta: 16.01.2021).

14. În Estonia, peste o mie de firme din sectorul criptomonedelor au fost private de licențe // Postimees -12/13/2020. [Resursă electronică]. URL: https://rus. postimees .ee/7132115/v-estonii-lisheny-licenziy-

bolee-tysyachi-firm-sektora-kriptovalyut (data accesului: 16.0Ì.2021).

15. Estonia a schimbat regulile de înregistrare a companiilor Bitcoin: ce trebuie să știți // ForkLog-07/08/2020. [Resursă electronică]. URL: https:// forklog.com/estoniya-izmenila-pravila-regis-tratsii-bitkoin-kompanij-chto-nuzhno-znat/(data accesului: 15/01/2021).

16. Anti-Money Laundering: Commission urges 8 MEMBER STATES and the UK to fully transpose the 5th Anti-Money Laundering Directive. May 2020 infringements package: key decisions // ÈUBusiness - 14.05.2020 [Electronic resource]. URL:https://www.eubusiness.com/topics/eulaw/ infringements-may.20(access date: 16.01.2021).

17. Ordonanță de urgență nr. Ili din 1 July 2020. Guvernul României. Monitorul Oficial. №. 620. 15.07.2020.

18. Comunicat referitor la schemele de monedă virtuală // Banca Națională a României - 11.03.2015.[Electronic resource]. URL: https:// www.bnr.ro/page.aspx?prid=10016 (access date: 16.01.2021); Poziția Băncii Naționale a României în legătură cu monedele virtuale - 06.02.2018. [Electronic resource]. URL: https://www.bnr. ro/page.aspx?prid=14338(date of reference: 16.01.2021).

19. Băncile facă măcel în piața de cripto-monede din România după comunicatul BNR. CryptoCoinPRO este a doua platformă de tranzacționare care nu mai poate opera conturi în băncile românești // Ziarul Financiar -16.02.2018. [Electronic resource]. URL: https:// www.zf.ro/banci- si-asigurari/bancile-fac-macel-in-piata-de-criptomonede-din-romania-dupa-co-municatul-bnr-cryptocoin-pro-este-a-doua-plat-forma-de -tranzacționare -care-nu-mai-poate -op -era-conturi-in-bancile-romanesti-17001476(date of reference: 16.01.2021).

20. Românii cu Bitcoin, datori la Fisc. Trebuie plătit impozit pe venit și contribuții sociale, deși monedele virtuale nu sunt reglementate în România//LIBERTATEA - 04.03.2018. [Electron-icresource]. URL: https://www.libertatea.ro/stiri/ exclusiv-romanii-cu-bitcoin-datori-la-fisc-trebuie-platit-impozit-pe-venit-si-contributii-sociale-desi-monedele-virtuale-nu-sunt-reglementate-in-roma-nia-2163395(date of reference: 17.01.2021).

21. The 2020 Global Crypto Adoption Index // Chainalysis. [Electronic resource]. URL:https:// go. chainalysis.com/rs/503-FAP-074/images/ Index%201ist%20of%20countries.pdf(access date: 21.01.2021).

22. Indicele global de inovare 2020: Cine va finanța inovația? Universitatea Cornell, INSEAD și WIPO (2020). Ithaca, Fontainebleau și Geneva/Global Innovation Index. [Resursă electronică]. URL: https://www.globalinnovationin-dex.org/Home(data accesului: 18/01/2021).

23. ASTAPOVA. Reglementarea legală a criptomonedei în Germania în 2020 // Inter-nationalWealth-13.08.2020. [Resursă electronică]. Adresa URL: https: //intemationalwealth. info/cryptocur-rency/pravovoye-regulirovaniye-kriptovalyu-ty-v-germanii-v-2020-godu/(data de referință: 21/01/2021).

24. În Germania, BTC a fost echivalată cu mijloace de plată din punct de vedere fiscal // RosBusinessConsulting-03/01/2018. [Resursă electronică]. URL: https://www.rbc.ru/crypto/news /5a97c0e69a79474a03e38all(data referinței: 21/01/2021).

25. HOLTERMANN F. Noul sistem de spălare a banilor

setz - Băncilor li se permite să stocheze Bitcoin/ZHandels-blatt - 27 noiembrie 2019. [Resurse electronice]. Adresa URL: https://www.handelsblatt.com/finanzen/mae-rkte/devisen-rohstolfe/krypto waehrungen-neues-geldwaeschegesetz-banken-duerfen-bitcoin-verwahren/ 25276392.html?ticket=ST-83384339 -Oxx ligNZr6 1 (data accesului:

21 ianuarie 2021).

26. DROST FM, HOLTERMANN F. Băncile vor să intre în afacerea cripto // Handelsblatt - 7 februarie 2020. [Resursă electronică]. URL: https://www.handelsblatt.com/fmanzen/banken-versicherungen/digitale-assets-banken-wollen-ins-krypto-geschaeft-einstieg/25521910. html? ticket=ST-3407008-vwNttvVLFisRjfjjS-LGY-ap2 (data de referință: 21.01.2021).

27. Revizuirea reglementării legislative a criptomonedelor în statele individuale. RecenzieKRMO. Noiembrie 2017. [Resursa electronica]. URL: http://ecommercelaw.ru/sites/de-fault/files/ru-ru-cryptocurrency-legislative-regu-lation-worldwide-november-2017-upd.pdf (data accesului: 20/01/2021).

28. Reglementările privind spălarea banilor și finanțarea terorismului (modificare) 2019. Nr. 1511. 12/19/2019 // legislation.gov.uk [Resursă electronică]. URL: https://www.legislation.gov.uk/uksi/2019/151 l/introduction/made(data accesului: 20/01/2021).

29. Grupul operativ Cryptoassets: raport final. HM Treasury, Financial Conduct Authority, Banca Angliei. Octombrie 2018. Drepturi de autor Crown 2018 // gov.uk - 29.10.2018. [Resursă electronică]. URL:

https://www.gov.uk/government/publications/cryptoassets-taskforce(data accesului: 20.01.2021).

30. Ghid privind feedback-ul asupra criptoactivelor și Ghid final pentru CP 19/3. Autoritatea de conduită financiară. Iulie 2019. [Resursa electronica]. URL: https://www.fca.org.uk/publication/policy/psl9-22.pdf (accesat 20.01.2021).

31. Legea privind serviciile financiare și piețele din 2000 (Activități reglementate) Ordin 2001. Nr. 544. 26.02.2001 // legislation.gov.uk [Resursa electronică]. URL: https://www.legislation.gov.uk/ uksi/2001/544/introduction/made(data accesării: 20.01.2021).

32. Fundația Ethereum [Resursă electronică]. URL : https : //bytwork. com/companies/ethereum-foundation(data acces: 18.01.2021).

33. Crypto Valley [Resursă electronică]. URL: https://cryptovalley.swiss/ (data accesului: 19.01.2021).

34. FINMA publică liniile directoare ICO // Autoritatea Elvețiană de Supraveghere a Pieței Financiare -16.02.2018. - [Resursă electronică]. URL: https:// www.finma.ch/en/news/2018/02/20180216-mm-ico-wegleitung/(data accesului: 19.01.2021).

35. Noul raport FINMA: Monitorizarea riscurilor // Autoritatea Elvețiană de Supraveghere a Pieței Financiare -

10.12.2019. [Resursă electronică]. URL: https:// www.finma.ch/en/news/2019/12/20191210-mm-risikomonitor/(data acces: 19.01.2021).

36. Autoritatea de reglementare elvețiană a eliberat pentru prima dată licențe bancare companiilor blockchain // ForkLog-08/26/2019. [Resursă electronică]. URL: https://forklog.com/shvejtsarskij-regulyator-vper-vye-vydal-bankovskie-litsenzii-blokchejn-kom-paniyam/ (data accesului: 19.01.2021).

37. FINMA constată activitatea ilegală de către envión AG // Autoritatea Elvețiană de Supraveghere a Pieței Financiare - 27.03.2019. [Resursă electronică]. URL: https:// www.finma.ch/en/news/2019/03/20190327—mm-—envion/(data acces: 19/01/2021).

38. Consultare inițiată cu privire la ordonanța generală în domeniul blockchain // Departamentul Federal de Finanțe. Federația Elvețiană - 19.10.2020. [Resursă electronică]. URL:

https://www.admin.ch/gov/en/start/documentation/media-releases.msg-id-80775.html (data accesării: 18/01/2021).

39. Ministrul elvețian de finanțe respinge legislația specifică blockchain în favoarea legilor actuale // Cointelegraph - 12/04/2018. [Resursă electronică]. URL: https://cointelegraph.com/news/swiss-finance-minister-rejects-specific-block-chain-legislation-in-favor-of-current-laws(data acces: 18/01/2021).

40. ATM-uri Bitcoin pe țară // ATM-uri cu monede

Radar - 24.01.2021. [Resursă electronică]. URL: https://coinatmradar.com/countries/(data accesului: 24/01/2021).

41. SUA ca jurisdicție pentru criptomonede, ICO-uri și startup-uri blockchain // ForkLog -04/21/2018. [Resursă electronică]. URL: https:// forklog.com/ssha-kak-yurisdiktsiya-dlya-krip-tovalyut-ico-i-blokchejn-startapov/(accesat 20.0L2021).

42. Dincolo de Drumul Mătăsii: Potențiale riscuri, amenințări și promisiuni ale monedelor virtuale // Comisia Senatului SUA pentru Securitate Internă și Afaceri Guvernamentale - 18.11.2013. [Resursă electronică]. URL: https://www.hsgac.senate.gov/hearings/beyond-silk-road-potential-risks-threats-and-promises-of-virtual-currencies (data accesului: 21.01.2021).

43. Aplicarea Reglementărilor FinCEN persoanelor care administrează, schimbă sau utilizează monede virtuale // Rețeaua de aplicare a infracțiunilor financiare. Un site oficial al Guvernului Statelor Unite. 18.03.2013. [Resursă electronică]. Adresa URL: https://www.fincen.gov/resources/statutes-regulations/guidance/application-fincen-regulations-persons-administrating(data accesului: 23.01.2021).

44. COMISIA DE VALORI MOBILIARE și SCHIMB vs. TRENDON T. SHAVERS și BITCOIN SAVING AND TRUST. CAZ NR. 4T3-CV-416. Memorandum Opinie cu privire la competența subiect marier a instanței. Tribunalul Districtual al Statelor Unite ale Americii DISTRICT DE EST DIN TEXAS DIVISIA SHERMAN. 06.08.2013. [Resursa electronica] . URL:https://ia800708.us.archive.org/31/ items/gov.uscourts.txed.l46063/gov.uscourts. txed. 146063.23,0.pdf(accesat 23.01.2021).

45. SEC suspendă presupusa ofertă de jetoane digitale neînregistrate de 1,7 miliarde de dolari //US Securities and Exchange Commission. Comunicat de presă - 11.10.2019. [Resursă electronică]. URL: https://www.sec.gov/news/press-release/2019-2 12 ?fbclid = IwAROnXyG 1 tVkM 1IQ J8-vpQmvpQEpe2PchObZUO2cT5AaGP4-d8GuN-qt-yQlQ (accesat).1.2203.0.

46. SEC a intentat un proces împotriva Ripple // ForkLog - 23.12.2020. [Resursă electronică]. URL: https:// forklog.com/sec-podala-isk-protiv-ripple/(data accesului: 23/01/2021).

47. SEC ordonă companiei Blockchain să plătească o penalizare de 24 de milioane de dolari pentru ICO neînregistrată //US Securities and

Exchange Commission. Comunicat de presă - 30.09.2019. [Resursă electronică]. URL: https://www.sec.gov/news/press-release/2019-202(accesat 01/23/2021).

48. „Legea criptomonedei din 2020”: Un nou proiect de lege pentru reglementarea industriei criptomonede a fost introdus în Congresul SUA // CoinSpot -

20.12.2019. [Resursă electronică]. Adresa URL: https://coinspot.io/law/us_and_canada/zakon-o-kriptova-lyute-2020-goda-v-kongress-ssha-vnesli-novyj-zakonoproekt-o-regulirovanii-kriptoindustrii/(data ac-cess: 23/01/2021).

49. Înghețarea reglementărilor în așteptarea examinării. Memorandum pentru șefii departamentelor și agențiilor executive // Casa Albă - 20.01.2021. [Resursă electronică]. URL: https://www.whitehouse.gov/briefing-room/presidential-actions/2021/01/20/regulatory-freeze-pending-review/(data accesului: 23/01/2021).

50. Jack Dorsey, al6z și Combase au criticat reglementările din industrie de la FinCEN // ForkLog - 01/06/2021. [Resursă electronică]. URL: https://forklog.com/dzhek-dor-si-al6z-i-coinbase-raskritikovali-normy-regu-lirovaniya-kriptoindustrii-ot-fincen/(accesat 01/23/2021).

51. Raportul 2020 privind Geografia criptomonedelor. Analiza tendințelor geografice în criptomonede, adopție, utilizare și reglementare. Septembrie 2020. - P. 37. [Resursa electronica]. URL: https://go.chainalysis.com/2020-geography-of-crypto-report.html (data accesului: 24/01/2021).

52. Bitcoin Mining Map//Cambridge Center for Alternative Finance - 24.01.2021. [Resursă electronică]. URL: https://cbeci.org/mining_map(data accesului: 24/01/2021).

53. Ce se întâmplă cu adevărat în China. Interdicția criptomonedelor și boom-ul blockchainului // Ros-BusinessConsulting - 31.07.2018. [Resursă electronică]. URL: https://www.rbc.ru/crypto/news/5b6028d99a79471eaa4ac212(data referinței: 24/01/2021).

54. Anunțul Băncii Populare din China, Administrația Cibernetică a Chinei, Ministerul Industriei și Tehnologiei Informației, Ministerul Industriei și Comerțului, Comisia de Reglementare Bancară, Comisia de Reglementare a Valorilor Mobiliare și Comisia de Reglementare a Asigurărilor privind prevenirea riscurilor finanțării emisiunii de token // Banca Populară din China - 04.09.2017. [Resursă electronică]. URL:http://www.pbc.gov.cn/goutongji aoliu/113456/113469/3 3 74222/index.html (data acces: 24.01.2021).

55. Китай закрывает все криптовалютные биржи//Экономическая правда - 15.09.2017. [Resursă electronică]. URL: https://www.epravda. com .ua/rus/news/2017/09/15/629162/(data de referință: 24.01.2021).

56. Un ghid rapid pentru reglementatorii și companiile criptografice din China // Cercetarea globală a monedelor -19.08.2020. [Resursă electronică]. URL: https:// globalcoinresearch.com/2020/08/19/a-quick-guide-to-crypto-regulators-and-companies-in-chi-na/(data accesului: 24.01.2021).

57. Principalele orașe chineze plănuiesc teste la scară largă ale monedei digitale în 2021 // Global Times -24.01.2021. [Resursă electronică]. URL: https:// www.globaltimes.cn/page/202101/1213705. shtml (data accesului: 24.01.2021).

5 8. Congresul Chinei adoptă legea criptografiei, în vigoare de la 1 ianuarie 2020 // Coindesk - 26.10.2019. [Resursă electronică]. URL: https://www. coindesk. com/chinas-congress-passes-cryptography-law-eflfective-jan-l-2020(data acces: 24.01.2021).

59. ASMAKOV A. Povestea fără sfârșit: plățile către investitorii din Mt. vor prăbuși prețul Bitcoin? Gox? // Forklog - 24.09.2018. [Resursă electronică]. Adresa URL: https://forklog.com/beskonechna-ya-istoriya-obrushat-li-tsenu-bitkoina-vyplaty-in-vestoram-mt-gox/(accesat la 24.01.2021).

60. În Japonia, a intrat în vigoare o lege care recunoaște bitcoins ca mijloc de plată // Ros-BusinessConsulting - 04/01/2017. [Resursă electronică]. URL: https://www.rbc.ru/rbcfireenews/ 58df61919a79476eb3bacbf4(data referinței: 24/01/2021).

61. Furtul de criptomonede în valoare de 548 de milioane de dolari în Japonia a fost cauzat de un virus // TASS - 03/08/2018. [Resursă electronică]. URL: https://tass.ru/ekonomika/5017282(data accesului: 25/01/2021).

62. Japonia rapează Coincheck, comandă cecuri mai ample după furtul de criptomonede în valoare de 530 de milioane de dolari // Reuters - 29.01.2018. [Resursă electronică]. Adresa URL: https://www.reuters.com/article/us-japan-crypto-currency/japan-raps-coincheck-orders-broader-checks-after-530-million-cryptocurrency-theft-idUSKBNlFI06S(data accesului: 25.01 .2021).

63. Asociația japoneză de schimb valutar virtual JVCEA. [Resursă electronică]. URL: https://jvcea.or.jp/about/(data acces: 25/01/2021).

64. Furtul de criptomonede în valoare de 548 de milioane de dolari în Japonia a fost cauzat de un virus // CoinSpot -10/24/2018. [Resursă electronică]. URL: https:// coinspot, io/law/asia-and-africa/yaponiya-raz-reshila-kriptovalyutnoj-industrii-samoreguliro-vanie/(data accesului: 25/01/2021).

65. Japonia a adoptat o nouă legislație în domeniul reglementării criptomonedelor // Fork-Log - 06/01/2019. [Resursă electronică]. URL: https://forklog.com/yaponiya-prinyala-novoe-za-konodatelstvo-v-oblasti-regulirovaniya-kriptova-lyut/(data accesului: 26/01/2021).

Nr. 1, 2021

CZU 340.134

DOI https://doi.org/10.52388/2345-1971.2021.el.05

CLASIFICAREA ACTELOR CODIFICATE

Ion POSTU

Doctor în drept, conferențiar universitar, Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Chișinău, Republica Moldova e-nail: ion.postuțațyahoo. celulă https://orcid.org/0000-0002-5993-8250

Elena TENTIUC

Doctorand, Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Chișinău, Republica Moldova e-mail : elenatentiuc 198IțațgtnaiL corn https://orcid.org/0000-0002-7493-133X

În acest articol, autorii analizează diferite modele de acte codificate. În realizarea acestei clasificări, au apărut mai multe caracteristici ale documentelor codificate care au fost prezentate într-o lumină propice studiului. Autorii oferă un exemplu practic de concepte doctrinare, pe baza observațiilor lor empirice, cu exemplul relevant pentru sistemul nostru juridic. În ciuda multitudinii de propuneri științifice, clasificările prezentate în articol sunt departe de a fi exhaustive, ci reprezintă un exercițiu teoretico-doctrinar, care vizează sistematizarea cunoștințelor despre natura și trăsăturile actelor codificate. În sfârșit, autorii concluzionează că codurile sunt singura formă de act codificat recunoscută de legislația națională, deși alte forme sunt cunoscute în sistemele juridice străine. Fără a aduce atingere naturii juridice a codurilor și a altor acte clasificate, acestea pot fi clasificate doctrinar în funcție de criterii de variații, ceea ce simplifică înțelegerea esenței lor și contribuie la aplicarea lor practică.

Cuvinte cheie: codificare, tehnică legislativă, sistematizare a legislației, act codificat, cod.

CLASIFICAREA ACTELOR CODIFICATE

In prezentul articol sunt analizate diferite modele de acte codificate. In cadrul efectuării acestei clasificări au ieșit la iveală mai multe trăsături ale actelor codificate și s-au prezentat într-o lumină propice pentru studiu. Autorii oferă o exemplificare practică a conceptelor doctrinare, bazată pe observațiile lor empirice, cu exemplificarea relevantă pentru sistemul nostru de drept. In pofida multitudinii de propuneri științifice, clasificările prezentate în articol nu sunt nici pe departe exhaustive, însă reprezintă un exercițiu teoretico-doctrinar, îndreptat spre sistematizarea cunoștințelor referitoare la natura și trăsăturile actelor codificate. In final, autorii concluzionează că codurile reprezintă unica forma de

acte codificate recunoscută de legislația națională, deși în sisteme de drept străine sunt cunoscute și alte forme. Fără a afecta natura juridică a codurilor și altor acte clasificate, acestea potfi clasificate din punct de vedere doctrinar după diverse criterii, fapt care simplifică înțelegerea esenței acestora și contribuie la aplicarea practică adecvată.

Cuvinte-cheie: codificare, tehnică legislativă, sistematizarea legislației, act codificat, cod.

CLASIFICAREA ACTELOR CODIFICATE

În acest articol sunt discutate diferite modele de acte codificate. Prin efectuarea acestei clasificări au fost dezvăluite și prezentate într-o lumină propice studiului mai multe caracteristici ale actelor codificate. Autorii oferă un exemplu practic de concepte doctrinare, pe baza observațiilor lor empirice, cu exemplul relevant pentru sistemul nostru de drept. În ciuda multitudinii de propuneri științifice, clasificările prezentate în articol nu sunt deloc exhaustive, dar reprezintă un exercițiu teoretico-doctrinar, care vizează sistematizarea cunoștințelor referitoare la natură.

şi caracteristicile actelor codificate. În sfârșit, autorii concluzionează că codurile sunt singura formă de acte codificate recunoscută de legislația națională, deși alte forme sunt cunoscute în sistemele juridice străine. Fără a afecta natura juridică a codurilor și a altor acte clasificate, acestea pot fi clasificate din punct de vedere doctrinar după diverse criterii, ceea ce simplifică înțelegerea esenței acestora și contribuie la aplicarea practică corectă.

Cuvinte cheie: codificare, tehnică legislativă, sistematizare a legislației, act codificat, cod.

КЛАССИФИКАЦИЯ КОДИФИЦИРОВАННЫХ ДОКУМЕНОВ

Articolul analizează diverse modele de acte codificate. În realizarea acestei clasificări au fost identificate anumite trăsături ale documentelor codificate, care au fost prezentate într-o lumină propice studiului. Autorii oferă un exemplu practic de concepte doctrinare bazate pe observațiile lor empirice, cu un exemplu corespunzător pentru sistemul juridic intern. În ciuda abundenței de propuneri științifice, clasificările prezentate în articol sunt departe de a fi exhaustive, dar reprezintă un exercițiu teoretic și doctrinar care vizează sistematizarea cunoștințelor despre natura și caracteristicile actelor codificate. Drept urmare, autorii ajung la concluzia că codurile sunt singura formă de act codificat recunoscută de legislația națională, deși alte forme sunt cunoscute în sistemele juridice străine. Fără a afecta natura juridică a codurilor și a altor acte secrete, acestea pot

fi clasificate doctrinar după diverse criterii, ceea ce simplifică înțelegerea esenței lor și promovează aplicarea practică corectă.

Cuvinte cheie: codificare, tehnică legislativă, sistematizare a legislației, act codificat, cod.

Introducere

Codul este un act juridic normativ, această caracteristică fiind cea mai importantă și este consacrată atât în doctrină, cât și în legislație.

Deși în legislația și doctrina națională codul reprezintă singura formă a actului juridic normativ codificat, în teoria și în legislația altor state actul codificat poate lua și alte forme. De exemplu, în Federația Rusă sunt recunoscute ca forme ale actului codificat, pe lângă cod: fundamentalis-ul legislației, statute, reglementări, reguli.

Deși suntem conștienți că în sistemul juridic local singurul act normativ care poate rezulta din codificare este „codul”, pentru interesul științific al acestei lucrări, vom continua să folosim în mod convențional termenul „cod” ca sinonim al termenului. „act codificat (normativ)”, lăsând un câmp mai larg de manevră abordărilor teoretice.

Principalele idei de cercetare

În continuare, se va trece la analiza principalelor forme ale actelor codificate și la clasificarea acestora.

Fundamentele legislaţiei sunt un act juridic normativ care stabileşte cele mai importante prevederi ale unei anumite ramuri de drept sau sferei administraţiei publice, care servesc drept bază pentru activitatea legislativă a subiecţilor federaţiei1. Au fost utilizate pe scară largă în URSS1 2. Ele conţin definiţii, indică obiectivele legislaţiei, principiile reglementării legale, determină liniile directoare pentru reglementarea juridică a acestor relaţii publice. Ele consacră reguli-principii, reguli-definiții și alte reguli de drept specializate3. Codificarea sub formă de temeiuri juridice

1 Co., Ю.K., B.B. „Experiența fulgilor de nea: fulgii de nea”. Publicat: engleză-februarie, 2014, p. 481.

2 Chashin, A.N. „Teoria statului și dreptului: manual.” Moscova: Afaceri și servicii, 2008, p. 483.

3 Kozhevnikov, V.V. „Cu privire la problema sistematizării actelor juridice normative în Federația Rusă și a regulilor tehnologiei sale juridice”. În: Drept și stat: Teorie și practică. 2016, nr. 4, p. 12.

implică de obicei crearea ulterioară a unui sistem relativ independent de acte juridice de diferite niveluri și, în primul rând, coduri, deoarece Fundamentais nu conțin de obicei o reglementare detaliată a anumitor relații, stabilesc cele mai importante prevederi, care în majoritatea cazurile ar trebui dezvoltate și transpuse în alte acte juridice4. În anii 1960-1970 în URSS au fost adoptate 16 Fundamentais of legislation și, în strictă conformitate cu acestea, codurile republicilor unionale5. Astăzi, autorii ruși citează ca exemplu Fundamentele legislației Federației Ruse asupra notarului din 11 februarie 1993; Legea Federației Ruse „Fundamentais of legislation of Russian Federation on culture” din 9 octombrie 1992 și altele6.

Statutul este înțeles ca un act juridic normativ complex care reglementează statutul juridic al unei organizații (organism) sau al unui anumit domeniu de activitate al statului7. VK Babaev afirmă că statutele reglementează relațiile într-o sferă aflată sub controlul statului (de exemplu, activitatea feroviară, transportul pe căi navigabile interioare, serviciul militar), au ca obiect de influență activitățile anumitor organisme și organizații, drepturile și obligațiile acestora, baza relația cu alte organisme, organizații, instituții și cetățeni8. De exemplu, în Federația Rusă, în 2007, statul transportului rutier urban și transportului electric terestru9 a fost

4 Babaev, V.K. „Teoria statului și dreptului: manual.” Moscova: Yurist, 2003, p. 367.

5 Kozhevnikov, V.V. Op. cit., p. 12.

6 Verificați. Kodai, S.V. ..Actele de sistematizare a legislației: natura juridică și locul în sistemul izvoarelor dreptului rus.” În: Anuarul științific al Institutului de Filosofie și Drept al Filialei Urale a Academiei Ruse de Științe. 2008, nr. 8, pp. 396-397.

7 Principii elementare ale teoriei generale a dreptului. Sub general ed. V. I. Chervonyuk. Moscova: Colossus, 2003, p. 301.

8 Babaev, V.K. op. cit., p. 368.

9 Legea federală a Federației Ruse nr. 259-FZ din 8 noiembrie 2007 „Carta transportului rutier și transportului electric urban terestre”. Adoptată de Duma de Stat la 18 octombrie 2007. Aprobat de Consiliul Federației la 26 octombrie 2007.

adoptată, înlocuind un statut similar în vigoare din 1969.

Reglementările sunt de obicei înțelese ca acte juridice consolidate, care reglementează în mod destul de cuprinzător și în detaliu orice grup de probleme legate de statutul juridic sau organizarea activităților anumitor subiecte de drept (organ de stat, instituție)10 11. SV Boshno afirmă că există sunt reglementări suficient de elaborate privind tehnica legislativă, citând, de exemplu, Regulamentul privind procedura de implementare a plăților fără numerar de către persoane fizice din Federația Rusă în care sunt 6 capitole, sau Regulamentul Vamal, format din 107 puncte11.

Regulile determină ordinea de organizare a unui anumit tip de activitate12. Un exemplu în literatura juridică este Regulile de despăgubire a angajatorilor pentru prejudiciile cauzate angajaților prin rănire, boli profesionale sau alte daune aduse sănătății din cauza obligațiilor de muncă13 sau Regulile pentru expertiza în domeniul siguranței industriale14.

Formele actelor codificate menționate mai sus, care au fost aplicate pe teritoriul Republicii Moldova în perioada sovietică, nu mai sunt recunoscute de legislația națională actuală, dar prezintă interes științific pentru o mai bună înțelegere a fenomenului actelor codificate.

În continuare, vom face o clasificare a codurilor (acte codificate), pe baza prevederilor doctrinare și a observațiilor noastre empirice, cu exemplificarea relevantă pentru sistemul nostru juridic.

10 Бабаев, В.К. op. cit., p. 368

11 Boshno, S.V. „Actele de codificare și alte izvoare ale dreptului: probleme de prioritate.” În: Codificarea legislaţiei: teorie, practică, tehnologie'. Materiale ale Conferinței internaționale științifice și practice (Nijni Novgorod, 25-26 septembrie 2008). Nijni Novgorod, 2009, p. 125.

12 Zheldybina, T. A. Direcții pentru codificarea legislației ruse.” În: Saratov State Law Academy. 2016, nr. 2, p. 75.

13 Zdunova, D. I. „Probleme ale actelor codificate: aplicare și utilizare”. În: Kazan Navika. 2015, nr. 10, p. 249.

14 Babaev, V.K. op. cit., p. 368.

1) Conform conținutului, codurile au fost clasificate de Yu. A. Tikhomirov în: funcțional (fiscal); statutar (civil, de muncă); tematice (transport rutier); aplicarea legii (procedura civila, procedura penala)15 16.

2) Conform obiectului regulamentuluiX6, NN. Kozhevnikov distinge următoarele tipuri de coduri:

- Asigurare fife pentru o persoană și o societate (civilă, fiscală, vamală, de muncă, de familie etc.);

- resurse naturale (teren, subsol, silvicultură);

- protectia normelor juridice (penal, proces penal, executare silita, contraventie, proces civil);

• în domeniul transporturilor (aerian, rutier, feroviar).

3) Potrivit sferei relaţiilor publice reglementate, există acte normative codificate ramificate, interramificate (complexe) şi generale.

Actele juridice normative codificate pe ramură reglementează un domeniu specific al relațiilor publice, care determină împărțirea dreptului în ramuri și instituții. Astfel de coduri pot fi, de exemplu, codul penal, civil, muncii, administrativ etc.

Actul juridic normativ de codificare interprofesională (complex) codifică normele de drept, colectate într-una din diferite ramuri de drept. În același timp, criteriul de selectare a regulilor necesare nu este apartenența acestora la ramura de drept, ci alte motive, de exemplu, ramura de activitate economică. Un exemplu ar putea fi codul aerian.

Codificarea generală a actelor juridice normative reglementează toate sferele relațiilor publice supuse reglementării juridice, dar acest tip de act este astăzi imposibil de realizat, având mai mult o încărcătură istorică.

15 Tikhomirov, Yu. A. „Teoria codului”. În: Codificarea legislaţiei: teorie, practică, tehnologie'. Materiale ale Conferinței internaționale științifice și practice (Nijni Novgorod, 25-26 septembrie 2008). Nijni Novgorod, 2009, p. 38-39.

16 Kozhevnikov, V.V. Or. sii..r. 13.

4) Conform acoperirii relațiilor publice reglementate, AN Chashin precizează că este necesar să se facă distincția între actele juridice normative codificate care reglementează în totalitate un anumit domeniu al relațiilor publice și actele codificate care reglementează parțial un anumit domeniu al relațiilor publice.17

Astfel, de exemplu, Codul Penal al Republicii Moldova este singura lege penală, fiind singurul izvor de drept pentru această ramură. Pe de altă parte, majoritatea codurilor existente reglementează doar parțial un anumit domeniu al relațiilor sociale (exemplul cel mai elocvent îl arată Codul Vamal, care precizează în mod expres că „legislația vamală constă în acest cod, din Legea Tarifului Vamal”. , a altor acte normative și acorduri internaționale în domeniul vamal la care Republica Moldova este parte”18). Susținem pe deplin punctul de vedere din literatura de specialitate19 că nivelul de reglementare parțială în acest grup nu este uniform.

5) Conform procesului de codificare, putem distinge coduri adoptate simultan și în etape. Prima grupă cuprinde majoritatea actelor codificate, dar nu este întotdeauna posibil să se adopte un singur act normativ de codificare legai care să reglementeze un subiect de volum considerabil sau atunci când relațiile sociale evoluează20. Cu altă ocazie am dat exemplul Codului civil olandez, a cărui elaborare a început în 1948 și s-a încheiat în 199221. Tot acolo, vorbind despre codificare continuă, am adus exemplul Codului fiscal al Republicii

Moldova, care a fost competit. pe parcurs cu titluri noi. Redactat inițial în 1997, codul a fost

17 Чашин, АН „Теория государства и права: учебник”. Москва: Дело и сервис, 2008, с. 483.

18 Codul Vamal al Republicii Moldova nr. 1149 din 20.07.2000, art. 6 alin. (1).

19 Chashin, A.H. „Teoria sistematizării juridice”. Moscova: Afaceri și servicii, 2010, p. 63.

20 Chashin, A.N. „Teoria statului și dreptului: manual.” Moscova: Afaceri și servicii, 2008, p. 497.

21 Verificare: Solovyov, A. A. „Codificarea, decodificarea și recodificarea legislației civile: experiență străină și perspective pentru Rusia”. În: Buletinul Curții Federale de Arbitraj a Districtului Moscova. 2012, nr. 3, p. 96.

completat în anul 2000 de Titlurile IV (Accize), V (Administrația Fiscală) și VI (Impozitul pe Imobile), iar în 2004 de Titlul VII (Impozite Locale).

6) Conform noutății, actele juridice codificate adoptate pot fi împărțite condiționat în acte complet noi și în cele adoptate în locul actelor juridice codificate existente anterior cu un subiect de reglementare similar.

Apariţia noilor coduri este dictată de evoluţia relaţiilor sociale (de exemplu, Codul Serviciilor Media Audiovizuale) sau, ca în cazul primilor ani de independenţă ai Republicii Moldova, de schimbarea ordinii sociale. Apoi au fost adoptate Codul de jurisdicție constituțională, Codul electoral, Codul vamal - acte care reglementează domenii inexistente în regimul comunist. Când înlocuim codurile vechi, suntem în prezența recodării, la care ne-am referit pe larg într-un articol anterior. În majoritatea cazurilor, codurile care reglementează ramurile fundamentale ale dreptului (civil, penal, procesual) sunt recodificate.

7) Potrivit forţei juridice, în literatura juridică există acte normative de acţiune directă şi coduri model. Codurile-model sunt o varietate de legi model, care, în unele țări din sistemul juridic continental, în statele federale și uniunile de stat cu elemente constituționale și de raporturi juridice, sunt un act al organului reprezentativ suprem, care poate fi folosit ca model pentru reglementarea relațiilor identice, asemănătoare prin acte ale organelor subiecților federației sau statelor membre ale uniunii statelor.22

Utilizarea termenului „lege” în acest context este o convenție, în calitate de legiuitor, ca o regulă, nu participă la crearea de acte model. Astfel de documente nu sunt deloc normative, nu sunt de natură imperativă; sunt de natură consultativă, orientativă. În același timp, rolul lor în sistematizare este evident. Trăsătura fundamentală a legilor model este că ele nu apar ca a

22 Топорнин, Б.Н. „Юридическая энциклопедия”. Москва: Юристъ, 2001, c. 540.

urmare a sistematizării, dar aceste documente joacă în sine un rol de sistematizare, întrucât pe baza lor pot apărea acte normative uniforme.23

Codurile model intră în vigoare numai după ratificarea lor (de exemplu, pe teritoriul unui subiect separat al unui stat federal) sau servesc drept model pentru elaborarea actelor juridice normative de codificare regională.

Unul dintre primele modele de cod a fost Codul comercial uniform al Statelor Unite, dezvoltat de Institutul American de Drept și Conferința Națională a Comisarilor pentru Dezvoltarea Legilor Uniforme de Stat și aprobat în 1952. Până în 1990, au apărut mai multe ediții actualizate. in Statele Unite. Codul este mai mult un model decât un act de reglementare directă, deoarece devine astfel abia după aprobarea legislațiilor acelor state. O serie de reguli permit opțiuni alternative. Aceasta nu este o codificare completă, ci mai degrabă o colecție de reguli pentru instituții individuale și fără prevederile generale tradiționale pentru codurile civile, acestea din urmă fiind de competența statelor.24

La nivelul CSI se dezvoltă şi o serie de coduri model, - de educaţie, penal.25

8) În raport cu dreptul național, se poate face distincția între actele juridice codificate naționale, regionale și internaționale.

Orice Cod al Republicii Moldova este un exemplu de act codificat național. Cele regionale cuprind acte normative codificate care le reglementează subiectul pe teritoriul mai multor state - de exemplu, proiectul îndelung dezbătut Cod civil european. Actele codificate internaționale universale includ astfel de acte codificate care funcționează pe teritoriul tuturor statelor.

9) După corelarea cu actul de intrare în vigoare, se poate face o distincție între actele codificate care co-un total sau nu.

23 Бошно, СВ Op. cit., p. 130.

24 Тихомиров, Ю. А. Op. cil., p. 43.

25 Chashin, A.H. „Teoria statului și a dreptului: manual”. Moscova: Afaceri și servicii, 2008, p. 496.

incident cu actele care le-au pus în aplicare.

Majoritatea codurilor noastre conțin prevederi referitoare la procedura (data) intrării în vigoare - de exemplu, Codul administrativ prevede că „acest cod va intra în vigoare la 1 aprilie 2019”26, Codul educației - „acest cod va intră în vigoare la 30 de zile de la publicare”27, iar Codul de jurisdicție constituțională - „prezentul cod intră în vigoare la data publicării.”28 Cu toate acestea, există situații în care codurile nu conțin prevederi referitoare la intrarea lor în forță și sunt puse în aplicare prin legi speciale. Astfel, de exemplu Legea nr. 205 din 29.05.2003 privind punerea în aplicare a Codului de procedură penală al Republicii Moldova29 prevede că „Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003. urmează să fie implementată la 12 iunie 2003”, iar Legea nr. 1160 din 21 iunie 2002 privind punerea în aplicare a Codului penal al Republicii Moldova conţine o prevedere şi mai amplă - „Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 intră în vigoare la data intrării în vigoare a Codului de procedură penală al Republicii Moldova”30 . La fel, legiuitorul a procedat cu codurile civile și de procedură adoptate la acea vreme. Trebuie remarcat faptul că legile de punere în aplicare nu se referă doar la dispoziții referitoare la data intrării în vigoare,

26 Codul Administrativ al Republicii Moldova nr. 116 din 19.07.2018. în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 309-320 din 17.08.2018, art. 257, alin. (1).

27 Codul Educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17.07.2014. în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 319-324 din 24.10.2014, art. 152.

28 Codul Jurisdicției Constituționale al Republicii Moldova nr. 502 din 16.06.Ì995. în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 53-54 din 28.09.1995, art. 87.

29 Legea Republicii Moldova nr. 205 din 29.052003 cu privire la punerea în aplicare a Codului de procedură penală al Republicii Moldova. în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 104-110 din 07.06.2003.

30 Legea Republicii Moldova nr. 1160 din 21.06.2002 privind punerea în aplicare a Codului penal al Republicii Moldova. în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 128-129 din 13.09.2002.

but also contain procedural rules on cases at different stages, as well as the action of other pièces of législation. Another example is the législation of Romania, where by Law No 71 of June 3, 2011 on the implémentation of Law No 287/2009 on the Civil Code31, the aspects of thè entry into force of the new Romanian Civil Code were regulated.

10) După conținutul normativ, în literatura juridică au fost menționate: codurile cu conținut normativ și codurile de etică profesională. Deși, din punctul nostru de vedere, doar cele cu conținut normativ reprezintă un act juridic normativ codificat, am adus aici această clasificare din cauza confuziei pe care o poate provoca, sau a acestor acte care reglementează angajamentele oamenilor, cel mai adesea denumite cod. Astfel, TN Rahmanina atribuie codurile de etică profesională ca noi forme de codificare care depășesc tradiția juridică sub influența factorilor de dezvoltare a sistemului juridic32. O caracteristică a acestor coduri este că o anumită comunitate profesională acționează ca un organism de reglementare, iar un astfel de cod include reguli - obligații interne ale reprezentanților profesionali.33

De exemplu, Codul de conduită al funcționarului public (adoptat prin Legea ordinară nr. 25 din 22 februarie 2008)34, Codul deontologic al expertului judiciar (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 870 din 5 septembrie 2018)35 , Codul deontologic al funcționarului public cu statut special din sistemul administrației penitenciare (aprobat prin ordin al ministrului

31 Legea României nr. 71 din 03.06.2011 pentru punerea în aplicare a Legii României nr. 287/2009 privind Codul Civil, în: Monitorul Oficial al României, nr. 409 din 06.10.2011.

32 Rakhmanina, TH „Probleme actuale de codificare a legislației ruse”. În: Journal of Russian Law. 2008, nr. 4, p. 31.

33 Чашин, А.Н. „Теория государства и права: учебник”. Москва: Дело и сервис, 2008, с. 485.

34 Legea Republicii Moldova nr. 25 din 22.02.2008 privind Codul de conduită a funcționarului public. în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 74-75 din 11.04.2008.

35 Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Nr. 870 din 05.09.2018 privind aprobarea Codului deontologic al expertului judiciar. în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 347-357 din 14.09.2018.

al Justiției nr. 19 din 21 ianuarie 2019)36, Codul deontologic al predării (aprobat prin ordinul ministrului educației nr. 861 din 7 septembrie 2015) Codul deontologic al polițiștilor de frontieră (aprobat de Ordinul Departamentului Poliției de Frontieră nr. 500 din 21 noiembrie 2013)37 și așa mai departe. După cum vedem, aceste legi au fost adoptate atât de legiuitor, cât și de alte autorități publice centrale de specialitate.

Acestea conțin în principal reguli de natură etică și morală, dar există și norme legale. Codurile vor fi adoptate fie în cadrul comunității profesionale de muncă, fie de către organismele și organizațiile de autoreglementare care își exprimă interesele. În orice caz, ele sunt un set de reguli auto-obligatorii, a căror implementare este cheia succesului în activitățile de muncă și de producție38.

În viziunea unor autori, codurile ca reguli profesionale ale auto-ligii „joacă rolul unor acte consolidate care întăresc comportamentul oamenilor în profesii39" și trebuie privite ca o varietate de coduri legale.

În dezacord cu acestea, considerăm că codurile de etică profesională și alte acte, inclusiv obligațiile interne ale reprezentanților diverselor profesii, nu pot fi considerate în niciun fel coduri, chiar dacă sunt adoptate de parlament, sau, pur și simplu, codifică regulile morale. specifice unei anumite activități publice sau economice și nu reglementează un domeniu larg de relații sociale importante.

Concluzii

Ca urmare a cercetării, putem spune: codurile sunt singura formă de recunoaștere a actelor codificate.

36 Ordinul Ministrului Justiției Nr. 19 din 21.01.2019 cu privire la aprobarea Codului deontologic al funcționarului public cu statut special din sistemul administrației penitenciare, în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 24-28 din 25.01.2019.

37 Ordinul Departamentul Poliției de Frontieră Nr. 500 din 21.11.2013 cu privire la aprobarea Codului deontologic al polițistului de frontieră. în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 291-296 din 13.12.2013.

38 Тихомиров, Ю. А. Op. cil..p. 45.

39 Тихомиров, IO.Л.: Талапина Э.В. „О кодификации и кодексах". In: Журнал российского права. 2003, № 3. с. 51.

de legislația națională, deși alte forme sunt cunoscute în sistemele de drept străin. Fără a aduce atingere naturii juridice a codurilor și a altor acte clasificate, acestea pot fi clasificate doctrinar după diverse criterii, ceea ce simplifică înțelegerea esenței lor și contribuie la aplicarea lor practică corespunzătoare.

Codurile reprezintă rezultatul principal al activității de codificare legislativă și iau forma actului juridic normativ, dar se deosebesc de actele juridice necodificate prin poziția dominantă în structura legislației de același nivel; durabilitate externă în timp; integritate juridică ridicată și coerență internă sporită; împărțirea structurală în compartimente, dintre care se remarcă partea generală; prezența unui nume specific al actului normativ („cod").

Clasificările prezentate în articol sunt departe de a fi exhaustive și reprezintă doar un exercițiu teoretico-doctrinar, care vizează sistematizarea cunoștințelor despre natura și trăsăturile actelor

codificate. Suntem convinși că, în funcție de interesul științific, se pot face și alte categorisiri. În realizarea acestei clasificări au fost dezvăluite și prezentate într-o lumină propice studiului câteva trăsături ale documentelor codificate.

Referințe bibliografice

1. Codul Administrativ al Republicii Moldova nr. 116 din 19.07.2018. în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 309-320 din 17.08.2018.

2. Codul Educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17.07.2014. în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 319-324 din 24.10.2014.

3. Codul Jurisdicției Constituționale al Republicii Moldova nr. 502 din 16.06.1995. în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 53-54 din 28.09.1995.

4. Codul Vamal al Republicii Moldova nr. 1149 din 20.07.2000. în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. ediție specială din 01.01.2007. Republicat în temeiul Hotărârii Parlamentului Republicii Moldova nr. 1546 din 25.02.1998. în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 26-27 din 26.03.1998.

5. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Nr. 870 din 05.09.2018 privind aprobarea Codului deontologic al expertului judiciar. în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 347-357 din 14.09.2018.

6. Legea Republicii Moldova nr. 1160 din 21.06.2002 privind punerea în aplicare a Codului penal al Republicii Moldova. în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 128-129 din 13.09.2002.

7. Legea Republicii Moldova nr. 205 din 29.052003 cu privire la punerea în aplicare a Codului de procedură penală al Republicii Moldova, în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 104-110 din 07.06.2003.

8. Legea Republicii Moldova nr. 25 din 22.02.2008 privind Codul de conduită a funcționarului public. în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 74-75 din 11.04.2008.

9. Legea României nr. 71 din 03.06.2011 pentru punerea în aplicare a Legii României nr. 287/2009 privind Codul Civil. în: Monitorul Oficial al României, nr. 409 din 10.06.2011.

10. Ordinul Departamentul Poliției de Frontieră Nr. 500 din 21.11.2013 cu privire la aprobarea Codului deontologic al polițistului

de frontieră. în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 291-296 din 13.12.2013.

11. Ordinul Ministrului Justiției Nr. 19 din 21.01.2019 cu privire la aprobarea Codului deontologic al funcționarului public cu statut special din sistemul administrației penitenciare. în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 24-28 din 25.01.2019.

12. БАБАЕВ, В.К. „Теория государства и права: Учебник''. Москва: Юристъ, 2003, 592 с.

13. BOSHNO, S.V. „Actele de codificare și alte izvoare ale dreptului: probleme de prioritate." În: Codificarea legislației: teorie, practică, tehnologie: Materiale ale Conferinței internaționale științifice și practice (Nijni Novgorod, 25-26 septembrie 2008). Nijni Novgorod, 2009, pp. 120-142.

14. ZHELDYBINA, TA. „Instrucțiuni pentru codificarea legislației ruse". În: Saratov State Law Academy. 2016, nr. 2, pp. 75-79.

15. ZDUNOVA, D.I. „Probleme ale actelor codificate: aplicare și utilizare." În: Kazan science. 2015, nr. 10, ss. 247-249.

16. KODAN, S.V. „Actele de sistematizare a legislației: natura juridică și locul în sistemul izvoarelor dreptului rus". În: Anuarul științific al Institutului de Filosofie și Drept al Filialei Urale a Academiei Ruse de Științe. 2008, nr. 8, pp. 385-401.

17. KOZHEVNIKOV, V.V. „Cu privire la problema sistematizării actelor juridice normative în Federația Rusă și a regulilor tehnologiei sale juridice." În: Drept și stat: Teorie și practică. 2016, nr. 4, pp. 11-21.

18. KRASNOV, Y.K., NADVIKOVA, V.V. și SHKATULLA, V.I. „Tehnologia juridică: manual." Moscova: Justitsinform, 2014, 536 de ruble.

19. RAKHMANINA, T.N. „Problemele actuale ale codificării legislației ruse." În: Journal of Russian Law. 2008, nr. 4, pp. 30-39?

20. SOLOVIEV, A.A. „Codificarea, decodificarea și recodificarea legislației civile: experiență străină și perspective pentru Rusia." În: Buletinul Curții Federale de Arbitraj a Districtului Moscova. 2012, nr. 3, pp. 88-97.

21. TIKHOMIROV, Yu.A. „Teoria Codului". În: Codificarea legislației: teorie, practică, tehnologie: Materiale ale Conferinței internaționale științifice și practice (Nijni Novgorod, 25-26 septembrie 2008). Nijni Novgorod, 2009, pp. 38-46.

22. TIKHOMIROV, Yu.A.; TALAPINA E.V. „Despre codificare și coduri." În: Journal of Russian Law. 2003, nr. 3, pp. 47-54.

23. TOPORNIN, B.N. „Enciclopedia juridică". Moscova: Yurist, 2001, 1268 p.

24. Legea federală a Federației Ruse nr. 259-FZ din 08.11.2007 „Carta transportului rutier și transportului electric urban terestre". Adoptată de Duma de Stat la 18 octombrie 2007. Aprobat de Consiliul Federației la 26 octombrie 2007.

25. CHASHIN, A.N. „Teoria statului și dreptului: manual." Moscova: Afaceri și servicii, 2008, 591 p.

26. CHASHIN, A.N. „Teoria sistematizării juridice". Moscova: Afaceri și servicii, 2010, 208 p.

27. Principii elementare ale teoriei generale a dreptului. Sub general ed. IN SI. Chervonyuk. Moscova: Colossus, 2003, 544 p.

CZU 346.546

DOI https://doi.org/10.52388/2345-1971.2021.1.08

GENERALITĂȚI PRIVIND REGLEMENTAREA LEGALĂ A ACORDURILOR DE CARTEL

Dumitrita BOLOGAN

Doctor în Drept, Avocat, Manager de Program, Fundația „Țara Bărbaților", Chișinău, Republica Moldova e-mail : dumitritabologan@yahoo. de pe https://orcid.org/0000-0002-9799-4

Acest articol oferă o privire de ansamblu asupra evoluției concurenței și a dreptului concurenței, atât în Republica Moldova, cât și în unele țări europene și americane. De asemenea, lucrarea cristalizează abordările conceptuale asupra cartelurilor și oferă o analiză a doctrinei Republicii Moldova, România, Rusia, Franța, Germania, SUA, Marea Britanie privind acordurile de cartel. În urma analizei efectuate în această lucrare, s-a observat că contribuția academiilor străine în domeniul definirii și clasificării acordurilor de cartel este substanțială, iar jurisprudența Comisiei Europene și a Curții Europene de Justiție a servit drept sursă. de inspirație și progres pentru mediul academic, precum și pentru dezvoltarea concurenței pe piață. Deși în Republica Moldova există cercetări limitate în domeniul acordurilor de cartel, este îmbucurător faptul că legislația este armonizată cu directivele europene, iar doctrina este dezvoltată pornind de la cele mai importante cercetări internaționale în domeniul protecției concurenței.

Keywords: compétition, cartel, agreement, law, policies, market

GENERALITĂȚI CU PRIVIRE LA REGLEMENTAREA JURIDICĂ A ÎNȚELEGERILOR DE CARTEL

Acest articol oferă o privire de ansamblu asupra evoluției concurenței și a legislației concurențiale, atât în Republica Moldova, cât fi unele state europene fi SUA. De asemenea, lucrarea cristalizează abordările conceptuale asupra cartelurilor fi oferă o analiză a doctrinei

Republicii Moldova, a României, Rusiei, Franței, Germaniei, SUA, Marii Britanii referitoare la înțelegerile de tip cartel. In urma analizei efectuate în această lucrare, s-a observat că aportul doctrinarilor străini în domeniul definirii fi clasificării înțelegerilor de tip cartel este unul substanțial, iar jurisprudența Comisiei Europene fi a Curții Europene de Justiție au servit în calitate de sursă de inspirație fi progres, atât pentru mediul academic, cât fi pentru dezvoltarea concurenței pe piață. Deși în Republica Moldova se pot atesta cercetări limitate în domeniul înțelegerilor de tip cartel, este îmbucurător faptul că legislația este armonizată directivelor europene, iar doctrina se dezvoltă pornind de la cele mai importante cercetări internaționale din domeniul protecției concurenței.

Cuvinte-cheie: concurență, cartel, înțelegere, lege, politici, piață.

GÉNÉRALITÉS SUR LA RÉGLEMENTATION JURIDIQUE DES ACCORDS DE CARTEL

Acest articol oferă o privire de ansamblu asupra dezvoltării concurenței, atât în Republica Moldova, cât și în anumite țări europene și Statele Unite. De asemenea, articolul cristalizează abordările conceptuale asupra cartelurilor și oferă o analiză a doctrinei Republicii Moldova, României, Rusiei, Franței, Germaniei, Statelor Unite, Marii -Bretagne privind acordurile de cartel. În urma analizei efectuate în acest articol, s-a observat că contribuția doctrinarilor străini în domeniul definirii și clasificării cartelurilor este importantă, iar jurisprudența Comisiei Europene și a Curții Europene de Justiție a servit drept sursă de inspirație, și progresul mediului academic, precum și pentru dezvoltarea concurenței pe piață. Deși în Republica Moldova pot fi mai puține căutări în

În domeniul cartelurilor, este încurajator de remarcat că legislația este armonizată cu directivele europene și că doctrina se dezvoltă din cele mai importante cercetări internaționale în domeniul protecției concurenței.

Cuvinte cheie: concurență, cartel, acord, lege, politici, piață.

ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ О ПРАВОВОМ РЕГУЛИРОВАНИИ КАРТЕЛХСАНЫШХНЫНОВОМ

Acest articol oferă o privire de ansamblu asupra dezvoltării concurenței atât în Republica Moldova, cât și în unele țări europene și SUA. Articolul formulează, de asemenea, abordări conceptuale ale cartelurilor și oferă o analiză a doctrinei Republicii Moldova, României, Rusiei, Franței, Germaniei, SUA și Marii Britanii cu privire la acordurile de cartel. În urma analizei, s-a remarcat că contribuția doctrinarilor străini în domeniul definirii și clasificării acordurilor de cartel este semnificativă, iar jurisprudența Comisiei Europene și a Curții Europene a servit ca sursă de inspirație și de progres atât

pentru mediul academic și pentru dezvoltarea concurenței pe piață. În ciuda faptului că se efectuează mai puține cercetări în domeniul acordurilor de cartel în Republica Moldova, este îmbucurător faptul că legislația este armonizată cu directivele europene, iar doctrina este dezvoltată pe baza celor mai importante cercetări internaționale în domeniu. a protecţiei concurenţei.

Cuvinte cheie: concurență, cartel, acord, lege, politică, piață.

Introducere

„Clienții noștri sunt dușmanii noștri” este probabil cel mai faimos citat despre un acord de cartel încheiat de un membru al cartelului internațional al lizinei care a funcționat între 1992 și 1995. Concurența este chintesența economiei de piață. Înseamnă posibilitatea de a alege dintre mai multe alternative de producție sau servicii oferite. Acolo unde există concurență, se realizează o alocare mai eficientă a resurselor, deoarece producătorul monitorizează constant relația dintre acestea și costuri. Una dintre cele mai severe limitări ale concurenței reprezintă acordurile de cartel - acord între concurenți cu intenția de a împiedica sau de a restrânge concurența sau de a crea o concurență falsă. În Republica Moldova există lacune substanțiale în analiza academică a acordurilor de cartel. Deși legea anterioară în vigoare privind protecția concurenței nr. 1103 din 30.06.2000 a reglementat, într-un mod oarecum rudi-mentar, acordurile de cartel între agenții economici, practic nu există studii sau analize științifice care să explice sau să interpreteze normele legale.

Doctrina privind acordurile de cartel în Republica Moldova

Doar câțiva autori, precum Roșea N., Baieș

S. și Volcinschi V., Cojocari E., Mărgineanu G., Rusu V, Focșa G. s-au referit tangenţial la practici anticoncurenţiale în monografii/studii/manuale de drept sau la cursuri de drept comercial/economic sau comercial. Autorii Rusu I. și Balan A., într-un Studiu Comparativ al Politicii de Concurență descriu foarte succint dreptul concurenței al Uniunii Europene, analizează și compară legislația existentă în domeniul concurenței cu prevederile dreptului comunitar la acea vreme, evidențiind unele lacune și propunând anumite recomandari.

Prof. E. Cojocari, analizează în lucrarea sa de drept economic prevederile legii privind protecția concurenței în ceea ce privește acordurile de cartel, catalogându-le drept nule pe cele care cresc, reduc sau mențin prețurile, divid piețele sau creează bariere în calea ieșirii, limitează accesul sau înlătură economie. agenţi de pe piaţă.

Abia în 2014 au fost elaborate note de curs în dreptul concurenței, una dintre primele încercări în acest domeniu, dar care prezintă o aplicație generală.

abordarea sferei dreptului concurenței. Tot în 2014, o doamnă Bulmaga O. și-a întocmit teza de doctorat, care prezintă un studiu comparativ inovator al măsurilor organizatorice și juridice privind entitățile care desfășoară practici anticoncurențiale în Republica Moldova. În această teză, referindu-se la acordurile anticoncurenţiale, autorul foloseşte noţiunea de „acord”, întemeind această alegere pe analiza doctrinei franceză şi română. Autorul investighează în capitolul I piața relevantă, precum și natura legală a entității care desfășoară practici anticoncurențiale și consacră capitolul III acordurilor de cartel, în special tipurilor acestora - clasificate după caracterul lor - vertical și orizontal, dar tot după alte criterii.

În cadrul unui proiect de sprijin al Uniunii Europene implementat în Republica Moldova, experții Stuart E. și Mateus A. au realizat în 2010 un studiu care a avut ca scop evaluarea procesului de armonizare a legislației Republicii Moldova cu standardele Uniunii Europene. în domeniul concurenței, pentru a oferi sprijin practic și expertiză în procesul de armonizare legislativă. Cu toate acestea, lucrarea nu abordează acordurile cartelului din perspectivă academică, ci oferă mai degrabă o imagine de ansamblu asupra legislației și politicii concurenței din Moldova, o evaluare a strategiei și recomandări cheie pentru dezvoltarea ulterioară, pe termen mediu, a acestui sector, din punct de vedere juridic, din punct de vedere economic și instituțional.

Din aceste motive, am decis să examinăm în această lucrare cercetările științifice care au fost efectuate în alte state, inclusiv în România, Rusia, în unele state ale Uniunii Europene, precum și în SUA, pentru a înțelege dacă există este o practică uniformă în tabularea cartelurilor.

Aspecte terminologice privind acordul de cartel în doctrina română

Referindu-se la carteluri, unele academii românești folosesc terni „acord”, care de asemenea

apare în legea română nr. 21 despre concurență. Irinescu L., împreună cu alți autori, Prescure T. și Gheorghiu G., definește „acord” ca orice înțelegere între doi sau mai mulți agenți economici (întreprinderi), exprimat sau nu în scris - indiferent de forni, titlu sau natură, act sau clauză care îl conține - tacit, explicit sau implicit, public sau ocult, în scopul coordonării comportamentului competitiv. Acordurile orizontale sunt acele acorduri sau practici concertate care sunt încheiate între două sau mai multe întreprinderi care operează la același nivel de piață (producători). Ea cuprinde atât concurența reală, cât și cea potențială, reprezentată de operatori economici care pot intra pe piață cu o investiție minimă, devenind concurenți reali. Considerăm că această noțiune este puțin folosită în literatură, majoritatea academiilor aderă la termenul „cartel”, definindu-l ca un oligopol specific în care companiile nu doar interacționează, ci intră într-un proces de cooperare explicită, constituind un acord - cel mai adesea. , secret – care urmărește maximizarea profitului la nivelul

său, împărțit între participanți după diverse criterii convenite a priori.

Profesorul Whish R., unul dintre cei mai remarcabili reprezentanți ai școlii britanice, în cea de-a șasea ediție a cărții sale - Legislația concurenței, folosită pe scară largă în cercurile academice occidentale, împarte acordurile orizontale între întreprinderi pentru a fixa prețuri, a împărți piețele. , restrânge producția și determină decursul potențial al licitațiilor, în:

- carteluri;

- oligopol, coluziune tacită și dominație colectivă;

- acorduri de cooperare.

Considerații britanice și ale Uniunii Europene cu privire la terminologia legată de acordurile de cartel

Prof. Ezrachi A., în cercetarea sa privind dreptul concurenței al Uniunii Europene, rezumă 450 de cauze ale Curții Europene de Justiție, Tribunalului Funcției Publice și Comunității Europene.

misiune, majoritatea fiind legate de carteluri. Academicul definește cartelurile exclusiv pe baza deciziilor instituțiilor europene menționate mai sus. Potrivit lui Stephan A. - cartelurile sunt în general cele mai grave încălcări ale dreptului concurenței. Scopul respectării regulilor privind acordurile de cartel este acela de a asigura atât limitarea, cât și reprimarea practicilor anticoncurențiale. Dar problema în acest domeniu este că amenzile nu pot prevala asupra profiturilor ilegale ale cartelurilor, care sunt de obicei aplicate la ani după ce a avut loc încălcarea.

Connor J., a strâns dovezi ale funcționării cartelurilor în 279 de piețe între 1888 și 2005. Acestea includ cel puțin 57 care erau activi din punct de vedere legal și peste o sută care erau membri internaționali. Consiliul pentru Comerț al Marii Britanii a studiat 125 de carteluri active în Marea Britanie înainte de al Doilea Război Mondial. Multe dintre acestea erau carteluri internaționale, acoperind o gamă largă de industrii, inclusiv mașini electrice, produse chimice, cărbune și oțel, textile, hârtie, sticlă și metale neferoase. Symeonidis G. a descoperit că în anii 1950, în Marea Britanie, 36 la sută din industrii se declarau ca având acorduri secrete; iar 26% au raportat independent o formă de coordonare.

Unii autori britanici notează că interesul pentru acest domeniu a derivat în principal din disciplinele economice, bazate pe lucrările

lui Bishop S., Clarke R. și Morgan E., Estrin S. și Holmes P., Motta M..

În Germania, putem observa că încă din anii 1960 au apărut monografii despre Kartellrecht (lege antitrust sau carteluri) în care se analizează sfera de aplicare a dreptului german al cartelurilor, doctrina americană este studiată comparativ cu legislația Uniunii Europene . Autorii discută despre principiul extrateritorialității tranzacțiilor și despre tipurile de acorduri și practici restrictive, precum și despre aplicarea legii germane privind cartelurile la astfel de comportamente extrateritoriale. Autoritatea germană de concurență se numește Oficiul Federal pentru Cartele,

a cărui sarcină principală este să pună în aplicare Legea din 1958 împotriva restricțiilor concurenței. În plus, potrivit lui Fiebig A., din cauza faptului că nu există o definiție unanim acceptată a ceea ce înseamnă concurența, prevederile legale menite să o protejeze sunt foarte vagi.

Tschierschky S., editorul unei reviste a cartelurilor din Germania și el însuși fost inițiator de carteluri, diferențiază între dorința companiilor de a forma carteluri (motivație), condițiile industriei (structură), capacitatea lor de a face acest lucru (competență), dar și existența unor „politici de carteluri practice și concrete care au condus la descoperirea numeroaselor modalități de a face față acestor dificultăți într-un fel sau altul”. El a subliniat „dorința psihologică” sau „dorința etnologică” și „momentul personal”. Sustenabilitatea cartelului depinde de capacitatea membrilor de a se uita la clienți, de a nu-i ignora și de capacitatea de a reduce prețurile, uneori pentru a asigura o profitabilitate mai mare pe termen lung. De fapt, prețurile cărbunelui, fierului și oțelului din Germania au scăzut de la prețurile interne britanice, după formarea cartelurilor la începutul secolului al XX-lea. Potrivit lui Peters L., cartelul german - sindicatul cărbunelui Rhenisch-Westfalia, înființat în 1893, care avea peste cinci sute de angajați și care consta în peste 67 de firme în 1912, era o companie independentă cu sediu propriu și stabilit aproximativ 1400 de prețuri diferite pentru diferite tipuri de cărbune.

După analizarea unor reprezentanți ai doctrinei franceze, care operează cu noțiunea de „acord”, cuprinzând acorduri, practici concertate și decizii ale asociațiilor de afaceri, putem sublinia că această noțiune nu apare în legislația care reglementează concurența, ci este folosită de către autoritățile de concurență, instanțele și doctrină. Autorul Fallón M., definește, de exemplu, „acordul” ca orice acord formai sau informai între companii, realizat prin alinierea conștientă și deliberată a acestora la anumite practici, care sunt urmărite sau care au ca efect realizarea concurenței. Bulma-

ga O., în teza ei de doctorat a agréés cu această opinie. Cu toate acestea, trebuie menționat că termenul „cartel” este folosit în literatura franceză ca sinonim pentru noțiunea de „acord” și indică o formă mai sofisticată de cooperare orizontală între întreprinderi independente, în scopul creșterii puterii lor de piață.

Potrivit Comisiei Europene, acordurile între întreprinderi concurente care vizează fixarea prețurilor sau împărțirea pieței astfel încât toată lumea să își poată asigura o poziție de monopol poate denatura regulile concurenței. Acordurile anticoncurențiale pot fi publice sau secrete (de exemplu carteluri), încheiate în scris sau pot fi mai puțin formate (ca „acorduri între companii” sau ca decizii sau reglementări ale asociațiilor profesionale). Companiile care fac parte din carteluri nu sunt expuse presiunii concurenţiale care îi obligă pe operatorii economici să lanseze noi producţii şi să ofere consumatorilor o calitate mai bună la preţuri competitive. Drept urmare, consumatorii vor plăti mai mult pentru o calitate mai scăzută.

Creșterea medie în urma stabilirii prețurilor între companii este estimată să ajungă la 10% din prețul de vânzare, iar reducerea corespunzătoare a producției să ajungă la 20%. În unele cazuri recente, s-a demonstrat că participanții la cartel au crescut prețurile de la 30% la 50%.

O serie de autori britanici insistă asupra faptului că acordurile de carteluri de bază sunt în sine încălcări ale legii concurenței. Aceasta înseamnă că nu este nevoie să se investigheze efectele lor pro sau anti-competitive și că nu este necesară nicio analiză de piață. Aceeași idee derivă din hotărârea Curții Supreme a SUA din 1958 în cauza Pacificului de Nord, în care Curtea a admis că „există anumite acorduri sau practici care, datorită efectului lor dăunător asupra concurenței și lipsei oricărei virtuți, sunt pe bună dreptate considerate nerezonabile și, prin urmare, ilegale, fără a fi necesară o investigație amănunțită a prejudiciului exact pe care l-au cauzat.

sed ... Și instanțele europene se îndreaptă treptat către interzicerea în sine a cartelurilor. Totuși, din câte putem vedea, jurisprudența conține încă anumite contradicții.

Analiza doctrinei americane referitoare la acordurile anticoncurentiale

Potrivit unor reprezentanți ai doctrinei americane, cartelurile nu reprezintă neapărat opusul liberalismului și concurenței, ci o variație a acestora. Pentru că, indiferent dacă au contribuit la dezvoltarea sau la inhibarea progresului economic, ele au modelat istoria economică și de afaceri începând cu sfârșitul secolului al XIX-lea. În cele din urmă, istoricii de afaceri au demonstrat variațiile de efecte și servicii oferite de carteluri, cum ar fi standardele de calitate, transferurile de tehnologie sau riscurile de management care s-au extins dincolo de motivația conspirației de a crește prețurile. Mai mult, se argumentează în favoarea unui punct de vedere interesant, conform căruia cartelurile nu contribuie la restrângerea, limitarea sau denaturarea concurenței, ci la regularizarea acesteia.

Baker D. examinează criminalizarea cartelurilor în Europa, din perspectiva unui practicant american care consideră că eforturile SUA

de a folosi dreptul penal ca mecanism de pedepsire a conspiratorilor și de descurajare a viitorilor participanți la acorduri de tip cartel au fost destul de reușite. Acest autor examinează premisele unei astfel de abordări în cadrul Uniunii Europene, prezintă avantajele procesului de investigare și indică alternative la implementare.

Potrivit lui Levenstein M., din 1992 până în 2010, au existat aproximativ 700 de condamnări emise de Departamentul de Justiție al SUA pentru carteluri, sau peste 36 de condamnări pentru acorduri de tip cartel pe an. Este important de menționat că, în majoritatea cazurilor, un cartel are ca rezultat mai multe condamnări, astfel încât această medie a datelor brute din cazurile contemporane din SUA nu este comparabilă cu cele din studiile anterioare.

The Russian academies’ overview on cartel agreements

Potrivit Venedictov AV (Венедиктов АВ), pentru literatura academică de specialitate a Federației Ruse, în mod tradițional, problema centrală este clasificarea unor tipuri de uniuni antreprenoriale și prevederile privind legislația cartelurilor. În acest sens, un interes deosebit îl reprezintă monografiile profesorului Kaminka AI (Каминка А.И.), care au analizat probleme legate de acordurile anticoncurenţiale orizontale de la începutul secolului trecut şi articolul prof. Sinaiskii VI. (Синайский В.И.). De asemenea, unele considerații importante privind sindicatele și trusturile din Federația Rusă au fost aduse de profesorii Șerșenevici GF (Шершеневич Г.Ф.) și Fyodorov AF (Федоров А.Ф.). Sursele indicate reprezintă primele încercări ale autorilor ruși în domeniul dreptului cartelurilor. De menționat că literatura germană a influențat semnificativ opera acestor autori.

Astfel, Kaminka AT. (Каминка А.И.) definește noțiunea de „cartel” ca o „unire a antreprenorilor cu scopul de a crește prețurile sau de a preveni scăderea acestora, fie prin excludere absolută, fie prin limitarea concurenței”. Trebuie remarcat faptul că această definiție include nu numai cartelurile, ci și alte forme de sindicate.

Profe. Sinaiskii VI. (Синайский В.И.), oferă următoarea definiție a acordului - „acord între întreprinzători care are ca scop eliminarea sau reducerea concurenței în procesul de producție sau vânzare a anumitor tipuri de produse”.

Folster S. și Peltzman S. au examinat datele pentru cartelurile înregistrate în Suedia și au constatat că: „în jurul anului 1990, au existat peste o mie de acorduri de cartel înregistrate, care au afectat aproximativ 15% din vânzările totale de bunuri și servicii”.

Concluzii

După ce am studiat lucrările academiilor sus-menționate, am ajuns la concluzia că puține au

autorii din Republica Moldova abordează reglementările de concurență în vigoare, ca urmare a adoptării Legii 183 din 2012. Am constatat că nu există claritate în ceea ce privește definiția cartelului, diferența dintre cartelurile comune și cele hard-core. Mai mult, în sursele teoretice nu există o sistematizare a clasificării cartelurilor. În Republica Moldova nu au fost investigate domeniul politicii de clemență, aplicarea acesteia de către Consiliul Concurenței, competențele Consiliului în investigarea cauzelor acordurilor anticoncurențiale, aplicarea imunității și reducerea cuantumului amenzii. .

În lumina celor de mai sus, lucrarea actuală a urmărit să umbrească generalitățile definiției și reglementării cartelurilor în diferite state, ajungând la concluzii utile atât pentru teoreticieni, cât și pentru practicienii din domeniul dreptului concurenței.

Referințe bibliografice

1. ARBAULT, F., SAKKERS, E. Carteluri. în: Faull J., Nikpay A. Legea EC a concurenței. Oxford: Oxford University Press, 2007. p. 1844.

2. BAKER, D. Încercarea de a folosi dreptul penal și încarcerarea pentru a pedepsi participanții și a descuraja cartelurile ridică unele întrebări politice și sociale ample în Europa. În Legea europeană a concurenței anuale. Editura Hart, 2014, p. 41-61.

3. BAUXBAUM, M. Deutches Intemationalles Kartellrecht. În: Legea Berkeley, 1964. 16 p. http://scholarship.law.berkeley.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2980&context=facpubs

4. BISHOP, S., WALKER, M. The Economies of EC Compétition Law: Concepts, Application and Measurement. London: Sweet and Maxwell, 2nd édition, 2002. 832 p.

5. BOLOGAN, D. Dreptul concurenței. Note de curs. Chișinău: T-PAR, 2014. p.164.

6. BULMAGA, O. Măsurile organizatorico-ju-ridice în privința entităților ce desfășoară practici anticoncurențiale. Teză de dr. în drept. Chișinău, 2014.183 p

7. CLARKE, R., MORGAN, E. New Develo-pments in UK and EU Compétition Policy. Chel-tenham: Edward Elgar, 2006. 320 p.

8. Codul civil al Republicii Moldova Nr. 1107 din 06.06.2002. În: Monitorul Oficial, 22.06.2002, nr. 82-86 artNr: 661.

9. Regulamentul (EC) nr. 772/2004 al Comisiei din 7 aprilie 2004 privind aplicarea articolului 81 alineatul (3) din tratat la categoriile de acorduri de transfer de tehnologie, 1.05.2004 nr. 772/2004. In incendiu Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, 27.04.2004, nr. 123. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ TXT/?uri=LEGISSUM:126108

10. Comunicarea Comisiei — Orientări privind aplicabilitatea articolului 101 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene la acordurile de cooperare orizontală Text cu relevanță pentru SEE. În: Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, 14.01.2011, nr 11/01. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX: 52011XC0114(04)

11. CONNOR, J. Supra tarifele de fixare a prețurilor: dovezi legale și economice. În: Drept și economie. Regatul Unit: Elsevier Ltd, 2007, voi. 22. 167 p. http://ageconsearch.umn.edu/bitstream/19254/l/sp05co03.pdf

12. Decizia Curții Supreme a SUA Northern Pacific Railway Company and Northwestern Impro-vement Company c. Statele Unite, 10.03.1958, nr. 356 US 1, 78S Ct514.

13. ESTRIN, S., HOLMES, P. Competition and Economic Integration in Europe. Cheltenham: Edward Elgar, 1998. 176 p.

14. EZRACHI, A. Dreptul concurenței în UE - un ghid analitic pentru cazurile principale. Oxford și Portland, Oregon: Hart Publishing, 2010. 500 p.

15. FALLON, M. Droit materiei general de Γ Union Européenne. Bruxelles: Academia-Bruy-lant, 2002, p. 902.

16. FARĂ, J. Carteluri și concurență: nici piețe, nici ierarhii. Harvard Business School, 2006, nr. 07-011. 33 p http://www.hbs.edu/faculty/ Publication%20Files/07-011 .pdf

17. FIEBIG, A. Oficiul federal german pentru carteluri și aplicarea legii concurenței în Germania reunificată. În Jurnalul de Drept Internațional, 1993, voi. 14, nr. 3, p. 373-408. http:// scholarship.law.upenn.edu/cgi/viewcontent. cgi?article=153 l&context=jil

18. FÔLSTER, S., PELTZMAN, S. Concurența, reglementarea și rolul politicilor guvernamentale locale în piețele suedeze. În: Freeman R., Swedenborg B., Topei R. Reforming the Welfare State: Recovery and Beyond in Sweden. Chicago: The University of Chicago Press, 2010, p. 253-284.

19. GHEORGHIU, G., NIȚA, M. Dreptul concurenței interne și europene. București: Universul Juridic, 2011, p. 272.

20. Handbook of Compétition Enforcement Agencies: German Antitrust Law, 2005, p. 58-60 http://www.gibsondunn.com/fstore/documents/pubs/2005_hbk_comp_enf-german-walther.pdf

21. IRINESCU, L. Dreptul concurenței. Suport de curs. Iași: Universitatea „Al. I. Cuza'', 2012-2013, p.81. https://www.academia.edu/3723579/ DreptulC oncurentei

22. Legea Republicii Moldova cu privire la protecția concurenței nr. 1103-XIV din 30.06.2000. în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 31.12.2000, nr. 166-168. Abrogată.

23. LEVENSTEIN, M., SUSLOW, V. Cartels and Collusion. In: Oxford Handbook on International Antitrust Economies, 2012. 32 p.

24. MĂRGINEANU, G., MĂRGINEANU, L. Dreptul afacerilor. Chișinău: Elena - V.I. 2004. p. 721.

25. MOTTA, M. Compétition Policy: Theory and Practice. Cambridge: Cambridge University Press, 2005. 642 p.

26. PETERS, L.L. Managing Compétition in German Coal, 1893-1913. In the Journal of Economie History, 1989, nr. 49/2, p. 419-433.

27. PRE S CURE, T. Curs de dreptul concurenței comerciale. București: Rosetti, 2004, p. 177.

28. Regulamentul (CE) nr.772/2004 al Comisiei privind aplicarea articolului 81 alineatul (3) din tratat anumitor categorii de acorduri de transfer de tehnologie, 1.05.2004 nr. 772/2004. în: Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, 27.04.2004, nr. 123. http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ TXT/?uri=URISERV%3A126108

29. ROȘCA, N., BAIEș, S. Dreptul afacerilor, Chișinău: Tipografia Centrală, 2011, 576 p.

30. RUSU, V., FOCȘA, G. Curs de drept comercial. Chișinău: Academia de Studii Economice din Moldova, 2006. p. 493.

31. STEPHAN, A. Cartels. In: Handbook on European Compétition Law, 2013, p.216-241.

32. STUART, E., MATEUS, A. Legislația și politica în domeniul concurenței. Chișinău: Sinec-tica-Com, 2010, 152 p.

33. Legea concurenței a României nr. 21/1996. In: Monitorul Oficial al României, 22.04.2004, nr. 430.

34. SYMEONIDIs, G. Are cartel laws bad for business? Evidence from thè UK. University of Essex, 2000. p. 1-46. https://www.essex.ac.uk/

economie/lucrări-de-dezbatere/lucrări-text/dp511. pdf

35. Revoluția antitrust în Europa, explorând politica de carteluri a Comisiei Europene. Cheltenham, Marea Britanie: Lee McGowan, Edward Elgar, 2010.228 p.

36. TSCHIERSCHKY, S. Cartel and Trust. Un studiu comparativ al naturii și semnificației lor. Gõttingen. În Journal of Economies and Statistics, 1904, voi. 27 (82). nr. 6. p. 837-842.

37. VOLCINSCHI, V., COJOCARI, E. Drept economic. Chișinău: USM, 2006. 426 p.

38. WHISH, R. Dreptul concurenței. Oxford: Oxford University Press, 2009. 1006 p.

39. VENEDIKTOV, AB, Științific, ed.: Ivanov A.A.: Lucrări alese de drept civil. În 2 volume. T. 1, Editura: Statut. Moscova, 2004. 463 p.

40. KAMINKA, A.I. Antreprenorial

sindicatele. Eseuri despre legea cartelurilor. Tip. Societăţi t-va, foloase, 1909, 183 p.

41. KAMINKA, A.I. Sindicatele de afaceri. Eseuri despre legea cartelurilor. Tip. Societăţi t-va, foloase, 1909, 183 p.

42. SINAYSKY, V.I. Acord de uniune antreprenorială (sindicat și încredere). Culegere de articole de drept civil și comercial. În memoria profesorului Gabriel Feliksovich Shershenevich. Statut, 2005, p. 56 - 70.

43. SINAYSKY, V.I. Acord de uniune antreprenorială (sindicat și încredere). Culegere de articole de drept civil și comercial. În memoria profesorului Gabriel Feliksovich Shershenevich. Statut, 2005, p. 56 - 70.

44. FEDOROV, A.F. Drept comercial. Odesa: Slavyanskaya, 1911, 896 p.

45. ȘERȘENEVICI, GF. Curs de drept comercial. Statut, 2003, vol. I, 480 p.

CZU 347.965.42

DOI https://doi.org/10.52388/2345-1971.2021.el.06

CATEVA ASPECTE GENERALE ALE MEDIERIEI: NOTIUNEA, ESENTA, CONTINUT

Igor SOROCEANU

Doctorand, Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne, Chișinău, Republica Moldova e-mail: soroceanu94igor@gmail. celulă https://orcid.org/0000-0002-8719-0454

Conflictele și/sau neînțelegerile care apar între două sau mai multe persoane sau instituții publice/private - pot constitui în cele din urmă subiectul unui proces judiciar, care va necesita o perioadă lungă de timp pentru rezolvarea obiectivă a acestora. Mai recent, în Republica Moldova, o nouă modalitate de soluționare alternativă a conflictelor pe cale amiabilă – medierea – este adesea mediatizată. Astfel, în cele ce urmează, ne propunem să realizăm o analiză a aspectelor generale cu referire la instituția medierii, evidențiind în prim plan conceptul, esența și conținutul acesteia, inclusiv sfera și rezultatul care poate fi obținut. Prin urmare, ținând cont de Angajamentele consiliului de mediere stabilite prin legea nr.137/2015, precum și de cele prevăzute de art. 5 din Protocolul de colaborare pentru promovarea medierii încheiat la data de 28.05.2015, în vederea informării justițiabililor cu privire la soluționarea alternativă a litigiilor prin mediere, dorim să aducem publicului larg aspecte generale despre instituția medierii.

Keywords: amicable way, conflict, mediator, dispute, positive result, proxim time, advantages of médiation.

UNELE ASPECTE GENERALE PRIVIND MEDIEREA: OȚIUNE, ESENȚĂ, CONȚINUT

Conflictele și sau neînțelegerile care apar între două sau mai multe persoane ori instituții publice/ private - pot forma într-un final, obiectul unui proces judiciar, care va necesita o perioadă îndelungată de timp pentru soluționarea obiectivă a acestora. Mai recent în Republica Moldova, este deseori media-tizată o nouă modalitate de soluționare alternativă a conflictelor pe cale amiabilă - medierea. Astfel, în prezentul articol, ne propunem ca deziderat efectuarea unei analize a aspectelor generale cu referire la instituția medierii, evidențiind în prim-plan noțiunea, esența și conținutul acesteia, inclusiv domeniul de aplicare și rezultatul care poate fi obținut. Prin urmare, având în vedere angajamentele Consiliului de mediere stabilite prin Legea nr 137/2015, precum și cele prevăzute de art. 5 din Protocolul de colaborare în vederea promovării medierii încheiat la data de 28.05.2015, în vederea informării justițiabililor cu privire la soluționarea alternativă a litigiilor pe calea medierii, dorim să aducem la cunoștința publicului larg aspecte generale cu privire la instituția medierii.

Cuvinte-cheie: cale amiabilă, conflict, mediator, litigiu, rezultat pozitiv, timp proxim, avantajele medierii.

CERTAINS ASPECTS GÉNÉRAUX DE LA MÉDIATION: NOTION, ESSENCE, CONTENU

Conflictele și/sau neînțelegerile care apar între două sau mai multe persoane sau instituții publice/private – pot face eventual obiectul unor proceduri judiciare, care vor necesita o perioadă lungă de timp pentru rezolvarea lor obiectivă. Mai recent, în Republica Moldova, este deseori mediatizată o nouă metodă de soluționare alternativă a conflictelor pe cale amiabilă – medierea. Astfel, în cele ce urmează ne

propunem să realizăm o analiză a aspectelor generale cu referire la instituția medierii, evidențiind în prim plan conceptul, esența și conținutul acesteia, inclusiv amploarea și rezultatul care poate fi obținut. Prin urmare, ținând cont de angajamentele Consiliului de mediere instituite prin Legea nr. 137/2015, precum și de cele prevăzute de art. 5 din protocolul de colaborare pentru promovarea medierii incheiat la data de 28.05.2015, in vederea

pentru a informa justițiabilii cu privire la soluționarea alternativă a litigiilor prin mediere, dorim să aducem în atenția publicului larg aspecte generale ale instituției medierii.

Cuvinte cheie: mod amiabil, conflict, mediator, litigiu, rezultat pozitiv, proximitate, avantajele medierii.

НЕКОТОРЫЕ ОБЩИЕ АСПЕКТЫ МЕДИАЦИИ: ПОНЯТИЕ, СУЩНОСТИЕНОСТИЕНЕСТИИ

Conflictele și/sau neînțelegerile care apar între două sau mai multe persoane sau instituții publice/private pot deveni în cele din urmă subiect de litigiu, care va necesita o perioadă lungă de timp pentru a fi rezolvat în mod obiectiv. Recent, în Republica Moldova a devenit populară o nouă metodă de soluționare alternativă pașnică a conflictelor - medierea. Astfel, în acest articol ne propunem ca o analiză dezirabilă a aspectelor generale în raport cu instituția medierii (medierea), evidențiind conceptul în sine, esența și conținutul acestuia, inclusiv rezultatul medierii care poate fi obținut. Astfel, ținând cont de obligațiile Consiliului de mediere instituite prin Legea nr. 137/2015, precum și de obligațiile prevăzute la articolul 5 din Protocolul privind cooperarea pentru facilitarea medierii, încheiat la data de 28.05.2015, cu scopul de a informa părților despre soluționarea alternativă a litigiilor prin mediere [4] , dorim să atragem atenția publicului asupra aspectelor generale referitoare la instituția medierii.

Cuvinte cheie: acord de reglementare, conflict, mediator, proces, rezultat pozitiv, timp de închidere, beneficii ale medierii.

de introducere   mediere încheiată la 28 mai 2015,

Drepturile omului sunt respectate în măsura în care sunt cunoscute și devin cunoscute doar în măsura în care sunt însușite. Diseminarea cunoștințelor privind respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului este un domeniu cheie de activitate pentru autoritățile statului. A devenit o necesitate ca fiecare individ să aibă suficiente cunoștințe pentru a fi conștient de faptele problemei și, ulterior, să cultive și să promoveze toleranța și respectul între toți membrii societății [3, p.8],

Statul are obligația de a pune la dispoziția cetățeanului întregul arsenal de instrumente judiciare și extrajudiciare menite să asigure protecția efectivă a drepturilor și a drepturilor lor legitime. Respectiv, prioritățile politice din sectorul justiției vizează consolidarea și promovarea eficientă a instituțiilor alternative de soluționare a litigiilor: medierea și arbitrajul [4].

Prin urmare, având în vedere angajamentele Consiliului de Mediere instituite prin Legea nr. 137/2015, precum si cele prevazute de art. 5 din Protocolul de cooperare in scopul pro

pentru a informa justițiabilii cu privire la soluționarea alternativă a litigiilor prin mediere [4], dorim să aducem la cunoștința publicului larg următoarele aspecte generale referitoare la instituția medierii.

Gradul de investigare a problemei în prezent, scopul cercetării. Necesitatea urgentă a elaborării acestui demers științific se naște din intenția autorului de a investiga în detaliu și în multe feluri reperele generale privind conceptul de mediere.

Scopul acestui articol științific este de a informa publicul larg, care include studenții la drept, avocații, avocații de orice categorie, notarii, cei care fac justiția și o aplică în practica judiciară, dar și doctrinarii despre noțiunea, esența și conținutul a metodei. soluționarea pe cale amiabilă a litigiilor.

Materiale utilizate și metode aplicate. În procesul de elaborare a articolului științific am folosit mai multe și diverse metode de cercetare științifică care au făcut posibilă investigarea corespunzătoare a subiectului, dintre care putem enumera: metoda de analiză, metoda de

sinteza, metoda deducerii, metoda sistemica, metoda istorica si metoda comparativa.

Baza teoretică și juridică a abordării științifice include o serie de modalități de informare a publicului larg despre noțiunea, esența și conținutul medierii.

Conținut de bază și rezultate

Medierea a fost practicată din cele mai vechi timpuri. Istoricii îi plasează apariția în timpul comerțului fenician. Practicile Greciei antice și Romei antice au adus un sens adecvat termenului „mediere”. Romanii foloseau mai multe nume pentru persoanele care s-au ocupat de acest proces, cum ar fi: mediu, interpolator, conciliator, interlocutor și în sfârșit, mediator. În Evul Mediu, în unele țări practica medierii a fost interzisă, iar în altele nu putea fi făcută decât de

autoritățile centrale. În unele culturi, mediatorul era considerat o persoană sacră care merita un respect deosebit [13].

În esență, medierea este o modalitate alternativă de rezolvare a conflictelor pe cale amiabilă, cu ajutorul unui terț, care are o pregătire specială în domeniu, numită mediator. La fel, este un proces actual, care este utilizat pe scară largă în țări precum Italia, SUA, Germania, România, Bulgaria, Serbia, iar recent în Republica Moldova. Prin mediere, părțile în conflict pot ajunge la o înțelegere comună fără implicarea instanței [6, p.2],

În același timp, medierea are ca scop soluționarea litigiilor pe cale amiabilă și permite părților să evite apelarea în justiție. După mediere, părțile vor încheia o tranzacție prin care vor rezolva conflictul. Această acțiune este condusă de un mediator terț, specializat în soluționarea litigiilor și care, în condiții de neutralitate, imparțialitate și confidențialitate, conduce procedura de mediere, facilitând negocierile între părți [12].

Prin mediator se înțelege un terț cu pregătire specială, care asigură procesul de mediere în vederea soluționării conflictului dintre părți. Mediatorul își aplică la maximum abilitățile, folosind tehnici de comunicare și negociere, implicând părțile într-o discuție constructivă, cu rezultat final favorabil pentru fiecare [7, p.2],

Ca orice persoană în activitatea sa de serviciu, mediatorii în procesul de desfășurare a activității profesionale se ghidează după următoarele principii:

1) participarea voluntară la mediere;

2) confidențialitatea procesului;

3) libertatea de a alege un mediator;

4) egalitatea părților în procedură;

5) independența față de părți;

6) neutralitate față de părți;

7) imparțialitatea mediatorului;

8) flexibilitatea procesului de mediere [7, p.2].

Cu alte cuvinte, medierea este metoda de reconciliere în care drepturile fiecărei ființe umane sunt respectate. Împreună cu un mediator, conflictele care decurg din încălcarea drepturilor pot fi rezolvate rapid, confidențial și cu costuri minime [8].

Rolul mediatorului este de a ajuta părțile să găsească o soluție convenabilă și de durată la problema lor și să ajungă la un consens care să satisfacă toate părțile. Mediatorul acționează imparțial și neutru. El nu poate impune o soluție, aceasta trebuie să apară în procesul de negociere, dar este responsabil cu dezvoltarea celor mai eficiente tehnici de comunicare, facilitarea discuțiilor și construirea

unui acord între părți. Medierea este o procedură voluntară, se desfășoară în deplină confidențialitate și se bazează pe încrederea pe care părțile o acordă mediatorului. Astfel, este considerată una dintre cele mai eficiente soluții pentru rezolvarea conflictelor și contribuie la armonizarea vieții sociale [9].

În domeniul protecției drepturilor omului, medierea are următoarele beneficii:

A. proces de confidențialitate;

b. independența, imparțialitatea și neutralitatea mediatorului;

c. egalitatea părților în procedură;

d. lipsa constrângerilor morale [8].

Medierea poate fi inițiată de oricare dintre părți, din proprie inițiativă, precum și la recomandarea autorităților publice, a instanțelor sau a organului de urmărire penală. Părțile au dreptul să stabilească de comun acord toate aspectele legate de inițierea, desfășurarea și finalizarea procesului de mediere, iar mediatorul, până la încheierea contractului de mediere, este obligat să informeze părțile despre scopul medierii. , procedura, drepturile și obligațiile mediatorului și ale părților, precum și consecințele procesului de mediere, efectele semnării unei tranzacții și consecințele nerespectării prevederilor tranzacției semnate [12].

Prin urmare, în general, medierea are alte beneficii decât în domeniul protecției drepturilor omului, acestea putând fi precizate în următoarea ordine:

S confidențialitatea procesului; cheltuieli minime;

S timp redus pentru rezolvarea conflictului;

S flexibilitatea procesului;

comunicarea intre parti;

S lipsa de stres;

S procedura voluntara;

S soluții favorabile pentru fiecare [6, p.2].

În aceste condiții, nu există costuri fixe pentru mediere. Onorariul mediatorului va fi convenit între părți și mediator. În cauzele penale,

în care reconcilierea înlătură răspunderea penală, există posibilitatea de a primi de la stat despăgubiri pentru costurile de mediere [12].

Etapele procesului de mediere sunt:

Etapa I - inițierea medierii;

Etapa II - conducerea medierii;

Etapa III - încetarea medierii, soluționarea

mentiunea litigiului, semnarea tranzacției [6, p.2].

În comparație cu alte soluții de dispute, medierea permite soluționarea rapidă și la costuri reduse a litigiilor dintre părți. Uneori este nevoie de ani pentru a examina litigiile în instanță. Părțile pierd timpul, cheltuiesc bani pentru asistență juridică, iar procesul nu este întotdeauna ceea ce se așteaptă. În procedura de mediere, pe de altă parte, conflictele pot fi rezolvate într-o singură sesiune de mediere [12].

Domeniile de utilizare a medierii sunt următoarele:

1. contencios civil;

2. contencios penal;

3. dispute familiale;

4. litigii privind protecția consumatorilor;

5. conflicte de muncă;

6. litigii comerciale;

7. dispute școlare;

8. dispute etno-culturale [6, p.2].

Medierea în litigiile civile și comerciale presupune soluționarea unui conflict între două sau mai multe părți pe picior de egalitate și în conflict între ele. Obiectul acestor neînțelegeri îl reprezintă încălcarea anumitor condiții contractuale de încheiere, interpretare, executare sau reziliere a unui contract, încălcarea unor drepturi sau obligații civile sau comerciale.

Atât Codul civil, cât și Legea medierii nr. 137 din 3 iulie 2015 prevăd această modalitate de soluționare a conflictelor, fiind foarte eficientă, și anume în domeniul civil și comercial. Un exemplu de acest tip de conflict este atunci când a fost semnat un precontract de vânzare a unui apartament. Ulterior, însă, cumpărătorul a constatat că apartamentul trebuie reparat. Niciuna dintre părțile contractante nu a acceptat să plătească reparațiile, dar ambele vor să încheie contractul în cele din urmă.

Prin folosirea unui mediator, ambele părți, pe picior de egalitate, ar putea negocia o tranzacție favorabilă pentru fiecare. În acest fel, contractul poate fi încheiat cu succes [5, p.2].

Igor SOROCEANU

CATEVA ASPECTE GENERALE ALE MEDIERIEI: NOTIUNEA, ESENTA, CONTINUT

În conformitate cu prevederile art. 7 alineatul (2) din Codul familiei, rezultă că „drepturile familiei sunt protejate în anumite cazuri de către mediator" și, potrivit articolului 60 alineatul (4) din același act legislativ, se înțelege că „disputele între părinți în ceea ce privește educația și formarea copiilor se soluționează de către autoritatea locală de supraveghere, care poate recomanda părinților să se adreseze unui mediator pentru soluționarea litigiului" (2, art. 7(2) și art. 60(4)). Medierea în litigiile familiale este astfel o modalitate de soluționare a litigiilor familiale în interesul superior al tuturor membrilor, dar mai ales în interesul copiilor, prin intermediul unui mediator, cu neutralitate, imparțialitate și confidențialitate.

Prevăzute atât în Legea medierii nr. 137 din 03 iulie 2015, cât și în Codul familiei din 26 octombrie 2000, medierea familială vizează eliminarea pericolului creat de problemele familiale pentru creșterea și dezvoltarea copilului, precum și apărarea interesul superior al copilului.

Un exemplu în acest sens este atunci când un cuplu divorțat vrea să nu provoace durere copilului lor. Cu toate acestea, au dificultăți în comunicare și nu pot ajunge la un consens cu privire la determinarea locului de locuit al copilului și la împărțirea proprietății.

Apelând la un mediator, fiecare parte își poate prezenta argumentele într-o manieră calmă. În acest fel, ei vor arăta că le pasă de copil și vor face tot posibilul pentru binele său, în ciuda ofenselor sale personale [5, p.3].

În concordanță cu aceasta, trebuie menționat că, însă, există litigii pe care părțile nu le pot soluționa prin tranzacție, deoarece legea prevede o altă cale. De exemplu, mediatorul nu poate divorța părțile, deoarece acest lucru se face doar de către organele competente. Cu toate acestea, soții pot apela la un mediator pentru a soluționa litigiile care decurg din divorț: stabilirea locului de reședință al copilului sau împărțirea proprietății [12],

după cum s-a afirmat mai sus în procesul de mediere a litigiilor familiale.

Medierea în litigiile la locul de muncă prevede soluționarea litigiilor dintre angajați și angajatori cu privire la interesele economice, profesionale sau sociale, sau la drepturile rezultate din dezvoltarea raportului de muncă sau de serviciu.

Legea medierii nr. 137 din 3 iulie 2015 oferă angajaților și angajatorilor posibilitatea de a soluționa orice conflict de muncă prin mediator, în condiții de confidențialitate, imparțialitate dar și într-un timp scurt.

Un exemplu relevant poate fi atunci când un nou director s-a alăturat unei companii. El/ea nu este mulțumit de felul în care lucrează unul dintre angajații săi. La rândul său, angajatul consideră că sarcinile impuse de director nu fac parte din atribuțiile sale. Neînțelegerile lor provoacă disconfort atât lor, cât și celorlalți angajați.

Un mediator poate pune capăt acestui conflict, ajută atât directorul, cât și angajatul să își exprime cerințele și nevoile, pentru a nu recurge la concedieri/demisii [5, p.4].

Medierea în domeniul protecției consumatorilor. Litigiile privind protecția consumatorilor pot fi soluționate prin mediere, atunci când consumatorul invocă daune ca urmare a achiziției de produse sau servicii defecte sau încălcarea altor drepturi stabilite de legislația privind protecția consumatorilor, cauzate de operatorul economic.

Un exemplu în acest sens poate fi, acea persoană A a cumpărat un frigider de la magazinul X. Cu toate acestea, când a încercat să-l instaleze acasă, a observat că are un defect. La returnare, vânzătorul a refuzat să primească frigiderul înapoi, susținând că aparatul era într-o stare ideală atunci când a fost vândut.

Un mediator poate ajuta consumatorul să rezolve disputa fără a reclama în instanță magazinul de la care a achiziționat frigiderul [5, p.5].

Medierea administrativă se aplică litigiilor dintre instituțiile publice și persoane fizice și juridice, în urma emiterii de acte sau acțiuni care au condus la conflicte.

Prevăzută de Legea medierii nr. 137 din 3 iulie 2015, această modalitate de soluționare a conflictelor dintre autoritățile publice și persoane fizice și juridice private este eficientă, confidențială și independentă de toate părțile implicate.

Un exemplu de litigiu administrativ este atunci când un cetățean a cerut autorizație pentru a construi un garaj în apropierea casei sale, dar administrația locală (Primăria) a refuzat deoarece garajul va fi de 50 cm pe terenul privat al Primăriei.

Apelând un mediator, cetățeanul și autoritățile locale vor putea ajunge la un numitor comun. Primăria poate încuviința cererea cetățeanului, cu

condiția ca porțiunea de teren să fie achiziționată de la administrația publică sau în alt mod identificat de părți [5, p.6].

Medierea în domeniul penal și contravențional prevăzută de Codul de procedură penală din 2003, Codul contravențional din 2008, dar și Legea medierii nr. 137 din 3 iulie 2015 este o modalitate eficientă de soluționare a unui conflict izvorât din comiterea unei infracțiuni sau infracțiuni minore sau mai puțin grave.

Un exemplu în acest sens ar fi acela că la plângerea prealabilă a cetățeanului A, căruia i s-a recunoscut ca parte vătămată din cauza vătămării corporale, împotriva cetățeanului B s-a pornit dosar penal în temeiul art. 152 alin.(1) din CPRM (Codul Penai al Republicii Moldova). În conformitate cu art. 21 alin. (1) din Legea nr. 137 din 3 iulie 2015 privind medierea, părților li s-a propus ședința de informare asupra medierii, în urma căreia a fost declanșată procedura de mediere. Ca urmare, latura penală a fost soluționată pe cale amiabilă, iar partea vătămată a retras cererea prealabilă, care a servit drept temei pentru încetarea cauzei penale.

În cele din urmă, cetățeanul A a fost de acord ca situația neplăcută să fie rezolvată prin mé

evitându-se astfel sancțiunile penale pentru cetățeanul B, dar și economisind timp, care ar putea fi pierdut în instanțe [5, p.7].

Pentru a face acest segment de cercetare mai răspândit, este de remarcat faptul că oamenii folosesc medierea la niveluri diferite și în contexte multiple: de la dispute minore până la discuții despre pace într-o manieră globală. Unele dintre cazurile care ajung la mediatori sunt:

a) familie. acorduri prenuptiale; dezbateri pe finante sau buget; separare; divorț; custodia copilului; Afacere de familie; dispute între părinți și copiii adulți; probleme de comportament; litigii imobiliare.

b) la locul de muncă'. discriminare; hărțuire; administrarea muncii; reclamatii si daune.

c) litigii publice, mediu; utilizarea terenurilor.

d) alte litigii', ale asociatiei de locatari; contracte de orice fel; vătămare corporală; parteneriate; organizații non-profit; prevenirea violenței; medierea victimelor; conflicte scolare.

Datorită naturii particulare a acestei activități, fiecare mediator folosește metode personale (legea nu impune anumite metode) care ar putea ajuta la rezolvarea problemelor expuse. Astfel, medierea presupune mai multe etape sau aspecte:

1. controversă, dispută sau diferență de opinie între două persoane sau nevoia de a rezolva o problemă;

2. luarea deciziei cu ambele părți de comun acord, mai degrabă decât impunerea soluției de către un terț;

3. disponibilitatea părților implicate de a negocia rezolvarea problemei și de a accepta discuții asupra intereselor și obiectivelor urmărite;

4. intenția de a obține o poziție pozitivă cu ajutorul unui terț independent și neutru [14].

Medierea litigiului are loc într-un termen care nu depășește trei luni de la data încheierii medierii

contract, cu excepția cazului în care părțile au convenit asupra unui alt termen. Până la expirarea termenului stabilit inițial, părțile pot solicita prelungirea acestuia. În cazul în care medierea are loc în cadrul unui proces judiciar, perioada medierii poate fi prelungită numai cu acordul organului de urmărire penală sau al instanței de judecată. Mediatorul are dreptul de a fi informat asupra fondului cauzei. Părțile vor decide, de comun acord și cu asistența mediatorului, regulile și durata procesului de mediere. În cazul în care părțile nu au ajuns la un acord cu privire la regulile de desfășurare a procesului de mediere, mediatorul este în drept să desfășoare procesul de mediere în modul pe care îl consideră potrivit, ținând seama de circumstanțele litigiului, de dorințele părților și necesitatea procedurii. un timp rezonabil [12].

Singurul organ colegial, cu statut de persoană juridică de drept public, constituit în condițiile Legii nr. 137/2015 pentru implementarea politicilor în domeniul medierii este - Consiliul de mediere [1, art. 9 alin. (1)].

Consiliul de Mediere este un organism înființat în subordinea Ministerului Justiției cu scopul de a organiza și coordona activitatea mediatorilor. Este compus din 9 membri numiți prin ordin al ministrului justiției, pe baza rezultatelor concursului public organizat de ministerul menționat anterior. Este necesar ca cel puțin 7 membri ai Consiliului de Mediere să fie printre mediatori sau să facă parte din corpul științific-didactic sau în cadrul unor organizații necomerciale. Mandatul membrilor Consiliului de Mediere este de 4 ani, cu posibilitatea de prelungire o singură dată. Consiliul de Mediere este condus de un președinte, ales de membrii săi pentru un mandat de 2 ani [10].

Cele mai importante aspecte ale codului de conduită al mediatorilor includ:

a) angajamentul de a informa participanții la procesul de mediere;

b) adoptarea unei poziții neutre date de părțile implicate, fără a genera conflicte de interese;

c) tratarea problemei într-un mod obiectiv;

d) mediatorii nu trebuie să ofere consiliere juridică;

e) mediatorii trebuie să-și îmbunătățească continuu abilitățile prin programe de formare;

f) mediatorii ar trebui să practice numai în domenii în care au experiența și pregătirea necesare [15].

Părțile au dreptul de a renunța la mediere în orice moment. Aceștia vor fi implicați personal în procesul de mediere, iar dacă una dintre părți, din motive întemeiate, nu poate participa personal la procesul de mediere, el sau ea va autoriza un reprezentant. Pe parcursul procesului de mediere, părțile pot fi asistate de avocați, traducători și/sau interpreți, precum și de specialiști în domeniu. Cu acordul părților, la procesul de mediere pot participa și alte persoane. În timpul procesului de mediere, mediatorul se poate întâlni în ședințe comune cu ambele părți sau în ședințe separate. Medierea poate înceta dacă părțile semnează o tranzacție sau dacă mediatorul constată că nu pot ajunge la un acord. Procedura se încheie dacă una sau ambele părți renunță la mediere sau dacă termenul stabilit pentru o astfel de procedură a expirat. Acest lucru se întâmplă și dacă mediatorul se retrage din proces sau dacă una dintre părți a decedat [12].

În sfârșit, amintim câteva argumente ale practicienilor de mediere:

„Cel mai mare succes al mediatorilor îl reprezintă cauzele mediate, când părțile sunt în cele din urmă mulțumite și ca urmare devin promotorii medierii în cercul lor!” (Dumitru Lefter, mediator, Republica Moldova).

„Suntem mediatori peste tot, oricând și nu doar la birou. Cu toții dorim ca medierea să-și găsească locul binemeritat în societate. Prin urmare, promovarea medierii este o datorie. “ (Ana Cristina Margu, mediator, România, județul Râmnicu Vâlcea).

REVISTA ȘTIINȚIFICATĂ INTERNAȚIONALĂ „SUPREMAȚIA DREPTULUI”

„Medierea vă permite să găsiți o soluție creativă pentru a rezolva conflictul prin care nimeni nu pierde, toate părțile câștigă.” (Felicia Chifa, mediator).

„Medierea are un efect transformator asupra societății.” (Elena Damaschin, mediatoare) [7, p.2].

Concluzii

Pentru a generaliza subiectul investigat, precizăm că medierea prezintă câteva avantaje, care pot fi evidențiate în special:

1. flexibilitate - în timpul medierii părțile convin cu mediatorul data, ora și locul întâlnirii în funcție de posibilitățile de prezentare a tuturor participanților;

2. costuri reduse - medierea este o procedură mai ieftină în comparație cu alte proceduri de soluționare a litigiilor, iar costurile sunt suportate în mod egal de către părți;

3. confidențialitate - întreaga procedură de mediere presupune confidențialitatea datelor și informațiilor dezvăluite în timpul audierii. În acest fel, participanții își protejează imaginea și sunt încurajați să fie deschiși unul cu celălalt fără teama de expunerea publică a informațiilor personale;

4. rapiditate - durata procesului de mediere depinde de priceperea mediatorului și de disponibilitatea părților de a soluționa litigiul. În funcție de complexitatea cazului, în câteva ore se poate ajunge la un acord între părți;

5. Procedura voluntară și informativă - solicitarea mediatorului se face numai de comun acord, iar contractul de mediere poate fi reziliat în orice etapă a procedurii. Lipsa regulilor stricte ale procedurii de mediere permite celor implicați în conflict să se adapteze mai ușor și să găsească cea mai bună cale către un acord avantajos;

6. menținerea relațiilor dintre părți - prin soluționarea pe cale amiabilă a litigiului, părțile mențin, reconstruiesc și îmbunătățesc

relațiile pe care le aveau înainte de apariția disputei. Odată cu depășirea situației conflictuale pot apărea noi punți de colaborare între părți;

7. soluții favorabile - prin mediere soluția aparține exclusiv părților, procedura bazându-se pe un dialog constructiv, interacțiune, negociere și identificarea unei soluții favorabile pentru toți participanții. Mediatorul nu impune nimic, ci doar ajută părțile să ajungă mai ușor la un compromis;

8. complexitate - medierea poate fi utilizată în soluţionarea unei game largi de conflicte, inclusiv a litigiilor izvorâte din relaţii civile, comerciale, familiale, penale, precum şi a altor rapoarte prevăzute de Legea nr. 137 din 3 iulie 2015 privind medierea;

9. convenience - the médiation sessions take place in a relaxing and friendly atmosphère, where only the mediator, the parties and the people they agree with participate. In this way, stress, frustration and discomfort can be avoided by participants in the conflict [11].

Bibliographical references

1. Legea nr.l37 din 03.07.2015 cu privire la mediere // Monitorul Oficial al Republicii Moldova conform ultimelor modificări și completări nr.441-447 din 30.11.2018. Poate fi accesată la următorul

link: https://www.legis.md/cautare/ getResults?doc_id=l 10536&lang=ro, vizualizată la 22.02.2021;

2. Codul familiei nr. 1316 din 26.10.2000 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova potrivit ultimelor modificări și completări nr.205-211 din 14.08.2020. Poate fi accesat la următorul link: https://www.legis.md/cautare/getResults7doc_ id=122974&lang=ro, vizualizat la 24.02.2021;

3. MUNTEANU, A., RUSU, S. și VACAR-CIUC. O., Manualul funcționarului public în domeniul drepturilor omului, Ediția a 2-a revizuită și adăugită, Chișinău, Editura Arc, 2015, numărul total de pagini: 328, ISBN 978-9975-61-932-5;

4. Scrisoarea Consiliului de mediere din Republica Moldova nr.01/38 din 29.06.2021 adresată

Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne;

5. Ce trebuie să cunoști despre mediere? Broșură, anexă la scrisoarea Consiliului de mediere din Republica Moldova nr.01/38 din 29.06.2021 adresată Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne;

6. Ce este medierea? Pliant, anexă la scrisoarea Consiliului de mediere din Republica Moldova nr.01/3 8 din 29.06.2021 adresată Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne;

7. Cine este mediatorul? Pliant, anexă la scrisoarea Consiliului de mediere din Republica Moldova nr.01/38 din 29.06.2021 adresată Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne;

8. Când poți apela la mediere? Flyer, anexă la scrisoarea Consiliului de mediere din Republica Moldova nr.01/38 din 29.06.2021 adresată Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne;

9. Ce este medierea? Consiliul de Mediere din Republica Moldova. Poate fi accesată la următorul link: https://mediere.gov.md/ro/content/ce-este-medierea-ro, vizualizat la 23.02.2021;

10. Cine suntem noi? Consiliul de Mediere din Republica Moldova. Poate fi accesat la următorul link: https://mediere.gov.md/ro/content/cine-sun-tem-noi, vizualizat la 23.02.2021;

11. Avantaje medierii, Consiliul de Mediere din Republica Moldova. Pot fi accesate la următorul link: https://mediere.gov.md/ro/content/avantaje-medierii, vizualizate la 23.02.2021;

12. Medierea – soluționează-ți conflictele rapid, fără a apela la instanța de judecată. Poate fi accesată la următorul link: https://www.zdg.md/ stiri/stiri-justitie/medierea-solutioneaza-ti-conflic-tele-rapid-fara-a-apela-la-instanta-de-judecata/, vizualizată la 18.02.2021;

13. Istoric al medierii. Poate fi accesat la următorul link: https://ro.wikipedia.org/wiki/Mediere, vizualizat la 21.02.2021;

14. Aspecte ale procesului de mediere. Pot fi accesate la următorul link: https://ro.wikipedia. org/wiki/Mediere, vizualizat la 21.02.2021;

15. Reguli de comportament pentru mediatori. Poate fi accesat la următorul link: https:// ro.wikipedia.org/wiki/Mediere, vizualizat la 21.02.2021.

CZU 347.965.42(498-478)

DOI https://doi.org/10.52388/2345-1971.2021.el.07

NECESITATEA TO CONTRIBUIREA INSTITUȚIA DE MEDIERE ÎN CAZURI COMERCIALE ÎN ROMÂNIA ŞI REPUBLICA MOLDOVA

Constantin MIHALESCU

Doctorand, Institutul de Legai, Politicai si Sociologica! Cercetări ale Academiei de Științe a Moldovei, Chișinău, Republica Moldova email : constantin mihalescufffiyahoo. accesați https://orcid.org/0000-0002-8762-0311

Medierea a reprezentat și reprezintă o alternativă pentru justiția de stat care rezolvă în mod imparțial un conflict între două părți. Medierea, așa cum este cunoscută în general astăzi, a apărut în Europa în anii '90 prin ramura americană și a impus prin Directiva CE/52/2008 a Parlamentului European, că toate statele membre trebuie să ia măsuri pentru a include medierea în cazurile civile și comerciale în care problemele apar cel mai frecvent legate de afilierea părților la sisteme juridice diferite și transfrontaliere. În România, instituția de mediere funcționează în baza Legii nr. 196/2006 privind medierea şi profesia de mediator, iar în Republica Moldova în baza Legii nr. 137/2015 cu privire la mediere. Cred cu tărie că procedura de mediere în litigiile comerciale trebuie adaptată, având în vedere faptul că este un tip special de mediere, întrucât mediatorul este necesar să posede anumite cunoștințe și calificări specifice acestui domeniu.

Așadar, consider că legislația specifică este insuficient reglementată, iar din acest context instituția medierii comerciale se află în stare vegetativă în acest moment.

Keywords: mediator, conflict, dispute, médiation law, penal médiation, commercial médiation, family médiation.

NECESITATEA ÎNTĂRIRII INSTITUȚIEI MEDIERII ÎN CAUZE COMERCIALE ÎN ROMÂNIA ȘI ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Medierea a reprezentat și reprezintă o alternativă la justiția statală prin care se soluționează pe cale amiabilă un conflict între părți. Medierea, în forma pe care o cunoaștem astăzi, a apărut în Europa în anii ’90 pe filieră americană, pentru ca, prin Directiva CE 52 2008 a Parlamentului European, să fie practic obligate toate Statele Membre să facă demersuri în vederea includerii medierii în cauzele civile și comerciale unde apar cel mai frecvent aspecte legate de apartenența părților la sisteme de drept diferite, respectiv transfrontaliere. In România, instituția medierii funcționează în baza Legii nr. 196/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, iar în Republica Moldova, în prezent, prin Legea nr. 137/2015 cu privire la mediere. Autorul consideră că procedura privind medierea în litigii comerciale trebuie adaptată, fiind un tip de mediere special, întrucât se pretinde ca mediatorul să posede anumite cunoștințe și calități specifice acestui domeniu. Legislația specială, în opinia autorului, este insuficient reglementată, iar din această cauză instituția medierii comerciale este în stare vegetativă.

Cuvinte-cheie: mediator, conflict, litigiu, mediere legitimă, mediere penală, mediere comercială, mediere familială.

NECESITATEA DE CONTARIRE A INSTITUȚIEI DE MEDIERE ÎN AFACERI COMERCIALE DIN ROMÂNIA ȘI REPUBLICA MOLDOVA

Medierea reprezintă și reprezintă o alternativă la justiția de stat prin care un conflict între părți se rezolvă pe cale amiabilă. Medierea, în forma pe care o cunoaștem astăzi, a apărut în Europa în anii 1990 pe canalul american, astfel că, prin Directiva EC 52 2008 a Parlamentului European, practic toate statele membre sunt obligate să ia măsuri pentru a include medierea în domeniul civil și comercial. chestiuni în care chestiuni legate de

apartenența părților la sisteme juridice diferite, respectiv transfrontaliere, apare cel mai frecvent. În România, instituția de mediere funcționează în baza Legii nr.196/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, iar în Republica Moldova, în prezent, în temeiul Legii nr.137/2015 privind medierea.medierea. Consider că procedura de mediere în litigiile comerciale trebuie adaptată, fiind un tip special de mediere, deoarece mediatorului i se

cere să posede anumite cunoștințe și calități specifice acestui domeniu. Iată de ce consider că legislația specifică este insuficient reglementată, iar din acest motiv instituția medierii comerciale se află în stare vegetativă.

Mots-clés: médiateur, conflit, litige, loi de la médiation, médiation pénale, médiation commerciale, médiation familiale.

NECESITATEA ÎNTĂRIRII INSTITUȚIEI DE MEDIERE ÎN CAZELE COMERCIALE ÎN ROMÂNIA ȘI ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Medierea a fost și rămâne o alternativă la justiția de stat, prin care se rezolvă pe cale pașnică un litigiu dintre părți. Medierea, așa cum o cunoaștem astăzi, a apărut în Europa în anii 1990 pe bază americană. Prin urmare, în conformitate cu Directiva CE/52/2008 a Parlamentului European, aproape toate statele membre sunt obligate să întreprindă măsuri pentru a include medierea în cauzele civile și comerciale, acolo unde apar cel mai adesea aspecte legate de apartenența părților la sisteme juridice diferite, respectiv, transfrontalier . În România, Institutul de Mediere funcționează în baza Legii nr. 196/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, iar în Republica Moldova, Legea nr. 137/2015 privind medierea. Autorul consideră că procedura de mediere în litigiile comerciale trebuie adaptată, întrucât este un tip special de mediere, dar și pentru că mediatorul trebuie să aibă anumite cunoștințe și calități caracteristice acestui domeniu. De asemenea, este de părere că legislația specifică nu este suficient reglementată și, prin urmare, instituția intermedierii comerciale se află în perioada de creștere.

Cuvinte cheie: mediator, conflict, proces, legea medierii, mediere penală, mediere comercială, mediere familială.

Introducere

Într-o lume controversată în care se generează puncte de vedere diferite despre evoluția istorică, determinate de existența mecanismelor anumitor ordine și de tendința de explicare a acestora, identificarea modalităților de dezvoltare permanentă a relațiilor sociale în general și a relațiilor comerciale în particular apare, în acest context, ca o necesitate.

Atâta timp cât societatea este în continuă evoluție, în analiza sistemică a mediului social, a relației dintre membrii societății sau dintre indivizi și societate, cu conotațiile lor cognitiv-axiologice respective, problema conflictului perceput la nivel individual sau colectiv ridică problema. de mediere în viața socială acolo.

Medierea, mai mult ca alte abordări similare, are „ontologică fundamentală! si axiologica! componentă, în raport cu care legitimează și dă valabilitate oricărei forme de cunoaștere unora dintre conflictele societății”, a individului și a relației dintre societate și individ, la un moment dat [6, p.10].

Prin urmare, pentru a determina sociologica! natura instituției de mediere, stabilim, în prealabil, sesizarea procesului de înfățișare, urmată de desfășurarea generală a acestuia.

Cu excepția perioadei antice, în care domeniul medierii a fost nesemnificativ conturat în limitele libertății de voință într- o manifestare exclusivă a dreptului privat, evoluția în care societatea a preluat această instituție și a aplicat-o unor instituții.

de drept public, cu o marcată dezvoltare contemporană în domeniul dreptului internaţional, medierea era folosită, cu valenţele ei de comunicare şi negociere încă din secolul al XVII-lea, ca una dintre funcţiile ambasadorului. Întreaga consacrare internațională s-a obținut însă în Convenția de la Haga din 18 octombrie 1907 [24], în Titlul 2, art. 2, se precizează că „nu vor fi folosite arme înainte de medierea conflictului”. În același timp, medierea a fost practicată din cele mai vechi timpuri, dar a căpătat importanță socială doar în ultimii 30 de ani. Cea mai răspândită teorie este cea a modelului american din anii 1980 care a fost împrumutat și aplicat în Europa.

Oficial, în această formă structurată, medierea a fost marcată în Europa prin adoptarea în 1998 de către Consiliul Europei a Recomandării EC 1/1998 privind utilizarea medierii în cauzele de drept al familiei [15], cu prioritate în situațiile în care sunt afectați minorii. Acest certificat oficial de naștere a fost urmat ulterior de Recomandarea EC 19/1999 privind utilizarea medierii în cauzele penale [15], apoi de Recomandarea EC 10/2002 privind utilizarea medierii în materie civilă [15], deoarece, prin Directiva EC / 52 / 15 [15], pentru a obliga toate statele membre să ia măsuri pentru a include medierea în cauzele civile și comerciale în care problemele de apartenență sunt cele mai frecvente pentru părțile cu sisteme juridice diferite, respectiv transfrontaliere.

Un model european de mediere unanim acceptat nu a fost încă structurat în Europa, deoarece fiecare țară și-a adaptat regulamentele de mediere la specificul local.

Fiind o instituţie relativ nouă, înfiinţată în România prin Legea nr. 196 / 2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator [20], iar în Republica Moldova, inițial prin Legea nr. 134 -XVI / 2007 privind medierea [18] , apoi abrogată prin Legea nr. 137/2015 privind medierea [19], instituția medierii nu este încă Consolidată.

Întărirea instituției de mediere, mai ales în acest context internațional, devine un obiectiv urgent.

În contextul internațional actual creat de criza pandemică, se așteaptă să fie prevăzut un nou conflict pentru împărțirea lumii între marile puteri, dar de data aceasta este mult mai subtil și pervers.

Actorii principali de data aceasta sunt SUA și China. Fiecare dintre aceste superputeri, împreună cu aliații lor, încearcă să domine planeta confiscând resurse, piețe, tehnologie de înaltă tehnologie, minți brighi și așa mai departe.

De exemplu, China a preluat modelul american de dezvoltare hi-tech în faimoasa Silicon Valley (SUA) și a construit un Hi - Tech Park în Shenzhen cu 600.000 de programe, în timp ce SUA investesc aproape 200 de miliarde de dolari, în Hi - Tehnologia tehnologică pentru a contracara ascensiunea Chinei.

Este îmbucurător faptul că tinerii din România și Republica Moldova au posibilitatea de a învăța și de a dezvolta și aceste competențe, dar legiuitorul are și o obligație uriașă de a crea un cadru legal adecvat în acest scop.

În viitorul apropiat, odată ce progresul științific este instalat ireversibil în lumea civilizată, relațiile comerciale se vor dezvolta fără precedent, caz în care vor apărea o mulțime de oportunități de afaceri care vor crea inevitabil dispute comerciale mai mici sau o complexitate mai mare.

În această situație, instituția medierii, în general, și instituția medierii în materie comercială, în special, atât în România, cât și în Republica Moldova trebuie pregătite cu mediatori autorizați capabili să gestioneze astfel de conflicte.

Metodologia de cercetare utilizată

Pornind de la o abordare retrospectivă, istorică a domeniului cercetat, articolul oferă posibilitatea de a însuși fundamentele teoretice ale instituției de mediere și aplicabilitatea practică a acestei teoretice.

cunoștințe obținute. Medierea fiind o instituție legală reglementată prin norme legale are ca substitut aceleași modalități de aplicare a înțelegerii și acțiunii legii ca ale oricărei ramuri de drept.

De aceea metodele folosite în studiul instituției de mediere sunt similare cu cele folosite în studiul dreptului.

Instituția medierii, ca și legea, prin natura și destinația sa este un fenomen cu multe și profunde legături și interferențe sociale și umane. Așadar, cercetarea instituției de mediere își va extinde în mod necesar sfera cunoașterii și aprofundând și pe unele domenii de interferență în care un loc important a ocupat practica medierii în toată complexitatea, scopul și finalitatea ei a procesului.

Cercetarea fenomenului medierii, parte a cercetării fenomenului legai, se realizează prin folosirea acelorași metode utilizate în studiul dreptului: metode generale și metode concrete.

În acest articol pot fi folosite diverse metode generale, cum ar fi: metoda generalizării și abstractizării, metoda logică, metoda istorică, metoda comparației, sociologica! metoda, metoda analizei sistemice si metoda prospectiva sau prognoza.

Starea actuală a reglementărilor cercetării în legislația României

Forma actuală a legii române a medierii, Legea nr. 196/2006 privind medierea si organizarea profesiei de mediator, reduce rolul de mediator doar la atributul de facilitare a dialogului, iar acest atribut nu este un motiv serios pentru care un justitiabil, mai ales cel care are de solutionat un litigiu comercial, ar solicita un mediator.

Literatura califică acest tip de mediere, mediere facilitatoare, și implică o anumită capacitate a mediatorului de a ghida părțile, prin procesul de comunicare, să se concentreze pe propriile opinii, abținându-se de la

exprimându-și opinia asupra unui anumit acord între părți [11, p.7-51],

Potrivit principalului promotor al acestui stil de mediere Leonard Riskin, „mediatorul care folosește acest stil de mediere are ca principală misiune să întărească și să clarifice comunicarea dintre părți pentru a le ajuta să decidă ce să facă” [11, p. . 119].

Rolul de facilitator al mediatorului în procesul de mediere este considerat a fi rolul principal în aproape toate definițiile date medierii. Din economia prevederilor Legii nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, reiese ideea că în legea română a medierii rolul mediatorului se reduce, în principal, la facilitarea procesului de mediere. Același lucru este relevat și în prima lege a medierii din Republica Moldova, Legea nr. 134/2007 privind medierea.

Acest tip de mediere are ca elemente principale caracteristice: orientarea părților de către mediator, concentrarea mediatorului și medierea asupra părților, accentuarea comunicării și concentrarea asupra interesului urmărit [8, p. 30-33].

Primul element caracteristic, orientarea părților de către mediator, necesită o strategie de acțiune din partea mediatorului, care este uneori chiar contrară credinței sale de soluție justă și echitabilă a cazului supus medierii de către părți. , se limitează la statutul de a asista și a ajuta părțile să ajungă la o înțelegere acceptabilă.

Prin urmare, facilitatorul nu este interesat să obțină un anumit rezultat, el/ea coordonează subtil procesul de mediere și asistă părțile în deliberările lor. Cu toate acestea, poate face unele recomandări [8, p.30-33], dar nu și asupra luării unei anumite decizii decisive de rezoluție. De aceea, în facilitarea medierii, mediatorul nu poate face recomandări, da sfaturi sau își poate exprima opinia cu privire la

REVISTA ȘTIINȚIFICATĂ INTERNAȚIONALĂ „SUPREMAȚIA DREPTULUI”

luții acceptate de părți, ceea ce, în opinia noastră, creează o mare frustrare pentru un mediator cu oarecare expertiză.

Mai mult, prin instituirea unui cadru restrâns pentru demonstrarea profesiei de mediator prin prevederile legii medierii, coroborat cu faptul că profesia nu-și poate demonstra valabilitatea într-o societate divizată, înșelată, mințită și deraiată, o reconsiderare. a legii medierii se impune, în sensul că facilitarea medierii cu acest element dominant caracteristic, constituie doar un prim pas în medierea propriu-zisă. Abia după ce mediatorul a reușit să faciliteze comunicarea între părți se poate face o mediere autentică pentru ca părțile să cunoască întinderea drepturilor și obligațiilor lor și să nu încheie un acord bazat pe un impuls de moment, necunoașterea deplină a acestor drepturi și obligații și a consecințelor rezultate din punerea în aplicare a acordului la care sa ajuns prin acordul de mediere.

Al doilea element caracteristic, focalizarea mediatorului și medierea asupra părților, întărește primul element prin care mediatorul se concentrează asupra procesului de interacțiune și se materializează prin a ajuta părțile să comunice mai bine. Odată realizată o bună comunicare, se presupune că părțile vor deveni mai descurcate și, fără a le amputa autonomia de acțiune și decizie, vor putea determina scopul medierii, să aprobe procesul de mediere, să evalueze problemele și informațiile, să genereze opțiuni și să decidă cum doresc să acționeze pentru a rezolva conflictul. Nici reprezentanții legali ai părților nu pot influența decizia, rolul acestora se limitează la asistență și consiliere, pentru a nu se abate de la negociere.

Al treilea element caracteristic, întărirea comunicării între părți, presupune că mediatorul realizează și consolidează o comunicare eficientă între părți. În acest scop,

mediatorul trebuie, în primul rând, să comunice eficient cu fiecare parte. Dacă este necesar, mediatorul poate restricționa comunicarea directă între părți, până când părțile sunt pregătite să se angajeze într-o comunicare eficientă între ele.

În sfârșit, ultimul element caracteristic al facilitării medierii este concentrarea pe interesul urmărit de părți.

Analizând conflictul în ansamblu, mediatorul ajută părțile să își examineze nevoile proprii și ale celeilalte părți, să identifice opțiuni care să contribuie la creșterea gradului în care părțile pot realiza ceea ce își doresc și, dacă este necesar, să ajute părțile să negocieze limitat. resurse.

După cum putem observa, rolul unui mediator într-un litigiu comercial, în care comunicarea părților nu se limitează la probleme subiective de comunicare, ci trebuie să discute aspecte specifice, contabilitate, marketing, cercetare de piață, prognoză, expertiză, curs valutar. ,

asociați, dividende, acționari, parteneri de afaceri, fond de comerț etc., putem presupune că reducerea rolului mediatorului doar pentru a facilita dialogul nu este suficientă.

Acest tip de mediere este pe bună dreptate potrivit pentru medierea familială, medierea criminală, relațiile de muncă, protecția consumatorilor etc., în general în cazurile în care avem de-a face cu o multitudine de factori subiectivi, în care canalele de comunicare sunt blocate. În cazul medierii relațiilor comerciale, adesea nu avem de-a face cu acest lucru.

Experiența managerilor companiei arată că fosta lege civilă românească în materie comercială oferă mai multă consistență și simplitate în proces.

Astfel, în cazul unui litigiu partea interesată a susținut în temeiul dispozițiilor art. 109 alineatul (2) C.proc.civ. (Cod de procedură civilă) sau în temeiul articolului 6 alineatul (2) din NCCiv (Noul Cod civil) dacă actele și actele juridice încheiate și/sau săvârșite au avut loc înainte de 15 februarie 2013, prevederile fostelor prevederi ale art. 720'C.proc.

civ.,(Cod de procedură civilă), că litigiul este în materie comercială care poate fi evaluată în bani. Caracterul comercial al litigiului a fost argumentat și prin faptul că, potrivit articolului 56 din Codul comercial român, „dacă un act este comercial numai pentru o parte, toți antreprenorii sunt supuși, în ceea ce privește acest act, dreptul comercial, cu excepția dispozițiilor referitoare la persoana comercianților înșiși și a cazurilor în care legea ar cere altfel. ”

Excepția prematură a cererii de acțiune legată, decurgând din nerespectarea articolului 7201 C.proc.civ (Cod de procedură civilă), a avut caracter de ordine publică și poate fi invocată, în conformitate cu teza a doua din Artide. 136(1), în orice stadiu al cauzei, dacă reclamantul a introdus o acțiune în fața instanței fără a efectua procedura de mediere sau procedura prealabilă de conciliere directă, pentru motivele expuse mai sus, acțiunea împotriva comerciantului pârât a fost inadmisibil.

În noua legislație civilă românească, această prevedere nu mai există, inițiatorii noilor legi susținând că oricum această procedură a fost îndeplinită formal, iar acest lucru a întârziat în mod inutil procesul.

Nu putem fi de acord cu acest raționament pentru simplul motiv că justițiabilii care au urmat în mod voluntar această procedură au găsit uneori o modalitate de a soluționa litigiul pe cale amiabilă și cauza nu a mai ajuns în instanță. Uneori a fost doar o neînțelegere minoră, un accident izolat, o greșeală scuzabilă și așa mai departe.

În prezent, aceste litigii cu aceste neajunsuri sunt pe rolul instanței, iar instanța, care este deja supraaglomerată, nu face decât să amâne și mai mult cauza.

De lege ferendo, obligația de a încerca soluționarea unui litigiu comercial pe cale amiabilă ar trebui inclusă în legislația română, nu neapărat prin mediere, deoarece pot exista situații în care părțile pot comunica și se pot detensiona, instantaneu, orice

disputa comerciala. Dacă este necesar, aceștia pot solicita unui mediator de diferende comerciale să le îndrume și să le clarifice astfel încât să încheie un acord negociat și acceptabil pentru fiecare dintre părți și dacă un astfel de acord parafat de respectivul mediator ar avea, de asemenea, o putere similară unei hotărârea judecătorească sau actul notarial, constituind titlu executoriu, ar contribui substanțial la întărirea instituției medierii comerciale.

Este de la sine înțeles că un astfel de mediator nu poate trece printr-o astfel de procedură pur și simplu facilitând dialogul între părți. Legea romana nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator ar trebui modificată în așa fel încât instanța să poată fi convinsă că un mediator autorizat va întreprinde toate demersurile și va aborda orice fel de mediere pe care o consideră adecvată litigiului în cauză.

Dispoziţia în legislaţia Republicii Moldova

Legislativul Republicii Moldova, prin noua Lege a medierii, Legea nr. 137/2015 privind medierea, în opinia mea, a evitat neconstrângerea mediatorului autorizat să se limiteze doar la rolul de facilitator al procesului de mediere.

Conform principiului dreptului universal valabil „unde legea nu distinge!, nici interpreterul nu trebuie să se distingă!" - ubi lex non distinguit, nec nos distinquere debemus, care sugerează că „o formulare generală a textului legal trebuie să corespundă aplicării sale generale, fără a se recurge la nicio distincție pe care legea nu le prevede" \Ώ>, p. 206], deducem că noua Lege a medierii, nr. 13 7/2015 a sugerat că mediatorii autorizaţi din Republica Moldova ar putea aborda toate tipurile de mediere. Dacă aceasta a fost într-adevăr intenția legiuitorului moldovean, atunci aceasta ar fi o abordare îndrăzneață a procesului de mediere, superioară multor state europene, inclusiv România.

Pentru edificare, voi prezenta pe scurt stilurile de mediere pe care le poate aborda un mediator, întrucât se susține că eșecul medierii în România și Republica Moldova se datorează și faptului că părțile interesate doresc uneori o implicare mai activă a persoana la care apelează la soluționarea disputei lor. Prin urmare, stilurile de mediere, numite și tipuri sau forme de mediere [4, p. 118], au făcut

obiectul unor controverse în literatură. Majoritatea autorilor [14, p. 142] consideră că există patru tipuri esențiale de mediere: medierea facilitatoare sau facilitatoare, medierea transformativă sau transformațională, medierea evaluativă și mediația narativă. Alți autori [4, p. 118] consideră că există trei tipuri esențiale de mediere: medierea facilitativă, medierea transformativă și medierea evaluativă.

Întrucât există multe opinii cu privire la clasificările stilurilor de mediere, ne vom limita să detaliem doar cele trei tipuri esențiale de mediere: medierea ușoară, medierea evaluativă și medierea narativă.

Nu are sens să readucem în discuție deficiențele stilului de mediere facilitată, deoarece acestea și-au dovedit inutilitatea practică, așa că recomand ca mediatorii moldoveni să se specializeze și în abordarea altor stiluri de mediere: medierea transformativă și medierea evaluativă.

Medierea transformativă sau transformațională este un proces prin care mediatorul ajută părțile să schimbe calitatea interacțiunii dintre ele de la una negativ-distructivă la una pozitiv-constructivă, generând astfel o transformare și o regenerare a interacțiunii umane dintre părți. Acest stil de mediere nu ignoră semnificația rezolvării anumitor probleme, dar se presupune că, dacă mediatorul își îndeplinește rolul de a ajuta părțile să interacționeze într-un mod pozitiv, prin încurajarea capacității acestora de a delibera, de a comunica și de a lua decizii, părțile se vor schimba într-un mod pozitiv, iar rezultatul va fi

că vor găsi soluţii acceptabile pentru soluţionarea finală a conflictului. Putem constata astfel că la sfârșitul procesului de mediere transformativă conflictul existent este soluționat, iar relațiile dintre părți vor fi nu doar restaurate, ci și consolidate [8, p.58-60]. Medierea evaluativă este considerată cea mai bună abordare a procesului de mediere. Performanța mediatorului este substanțial apropiată de rolul judecătorului într-un litigiu soluționat de instanța de stat. Mediatorul are un rol activ în analiza conflictului și a ceea ce este necesar pentru a-l rezolva [7, p.73-74]. Concentrându-se pe substanța conflictului, mediatorul, în procesul analitic, caută să găsească soluții astfel încât conflictul să poată fi rezolvat.

Potrivit lui LL Riskin [2], evaluarea conflictului implică cel puțin trei activități: evaluarea punctelor forte și slabe ale părților; elaborarea și propunerea de opțiuni de soluționare a cazului; prezicerea rezultatului litigiului în fața instanței, și nu în mediere. Deși medierea evaluativă necesită ca mediatorul să aibă și cunoștințe juridice, literatura de specialitate notează că există multe direcții în care mediatorul poate merge pentru a înțelege, analiza și împărtăși o opinie particulară cu părțile [7, p.80-84].

Astfel, mediatorul se poate concentra pe negocierea dintre părți făcând o evaluare obiectivă și structurată a negocierii. În această direcție, mediatorul poate evalua dinamica dintre părți, mișcarea acestora către adoptarea unui acord negociat, poate identifica obstacolele în calea succesului negocierii și poate aprecia și analiza contribuția și progresul părților la negociere.

O altă direcție care poate fi aleasă de mediator este concentrarea asupra comportamentului părților, atât în timpul negocierilor, cât și în afara acestora. Din această poziție, mediatorul poate constata și analiza acele acțiuni sau comportamente necesare încheierii sau nu încheierii unui acord, dar mediatorul se va concentra doar asupra acelor ac-

atitudini și atitudini care pot avea un impact pozitiv asupra unei medieri de succes. Mediatorul se poate concentra apoi pe evaluarea priorităților părților și a soluțiilor pe care acestea le propun pentru rezolvarea conflictului [7, 80-84].

Evaluarea mediatorului se poate concentra și pe prioritățile sau planurile propuse de părți ca soluții la diferend, dar este dificil de știut care ar fi prioritățile părților, iar planurile propuse de părți pot fi inaplicabile sau inechitabile.

Prin urmare, doar un mediator avizat și cu experiență ar putea identifica și analiza un anumit pian, într-un mod realist și obiectiv, și nu unul subiectiv precum tentația părților de a-l impune. Mai mult, evaluarea mediatorului se poate concentra pe alte alternative decât cele negociate. Dacă alternativa este mai atractivă decât acordul mediat, mediatorul trebuie să recomande și să încurajeze acordul propus și să analizeze pericolele care ar fi apărut din acceptarea acordului, în termenii propuși.

Medierea narativă implică elemente de natură psihologică în performanța mediatorului, care în procesul de mediere narativă începe să rezolve conflictul cu narațiunea fiecărei părți asupra chestiunii aflate în mediere. Mediatorul va asculta cu răbdarea unui psiholog versiunea fiecărei părți despre conflict, sentimente, nevoi și interese. Pe baza tuturor acestor puncte ridicate de părți, mediatorul sintetizează și creează o nouă poveste care este acceptată de ambele părți și care este de natură să ofere baza pentru soluționarea conflictului [9, p. 179-198; 4, p. 47-48].

În literatură s-au format opinii că medierea nu este eficientă în toate condițiile. Medierea reușită nu poate avea loc dacă cei doi negociatori au o relație afectată sau dacă conflictul sub mediere este de mare severitate.

În ceea ce privește conflictele de valori și principii morale sau religioase, ele sunt mai greu de mediat decât cele de nevoi sau interese [1, p. 182].

Mediatorul se poate concentra fie asupra unui element al disputei, cum ar fi conținutul sau relația, fie se poate concentra pe ambele [1, pp. 122-123].

Unii autori sunt de părere că esența misiunii de mediere constă în aranjarea sau rearanjarea relației dintre părți și îmbunătățirea graduală a acesteia [1, p. 182]. Astfel, „în majoritatea conflictelor dintre sindicat și conducere, terțul nu trebuie să fie un expert în subiect. Calificările interpersonale și performanța sunt cele care definesc mediatorul eficient, nu titlurile academice” [3, p.686].

Prin urmare, mediatorul moldovenesc poate aborda cu succes unul dintre aceste stiluri de mediere și poate folosi, de asemenea, cel mai nou regulament al Parlamentului European [23] privind medierea - Directiva SAL (Alternative Dispute Resolution) și SOL Regulation (Online Disputes Resolution) - care a apărut ca urmare a propunerilor făcute de Comisia Europeană în 2011 în vederea îmbunătățirii funcționării pieței interne cu amănuntul și, în special, a consolidării căilor de atac pentru consumatori. Directiva și Regulamentul au fost adoptate de Parlamentul European la 12 martie 2013 și ulterior să fie transpuse în legislația națională a statelor membre în termen de 2 ani de la publicarea sa.

Directiva garantează consumatorilor europeni posibilitatea de a-și soluționa litigiile în cel mai scurt timp posibil, la cel mai mic cost posibil, oferind astfel o alternativă la metodele judiciare tradiționale. Litigiile transfrontaliere reprezintă o parte importantă a litigiilor existente între consumatori și comercianți și, prin urmare, era necesară o reglementare uniformă și coerentă la nivel european. Utilizarea metodelor alternative de soluționare a litigiilor este benefică și pentru comercianți, care evită astfel publicitatea asociată unui litigiu în instanță și costurile întregului proces, în cazul în care consumatorul câștigă litigiul.

Entitățile SOL sunt furnizori de servicii alternative de soluționare a litigiilor, care implică

existența unui terț (arbitru, mediator, Ombudsman și/sau comisie de recurs, excluzând negocierile directe între părți), care propune sau impune o soluție sau reunește părțile pentru a le ajuta să găsească o soluție. În ceea ce privește entitățile SOL, acestea sunt acele entități care oferă servicii integral online.

În Uniunea Europeană a fost înființată o platformă online pentru a oferi consumatorilor acces la informații despre furnizorii de servicii SOL, împărțiți pe domenii de activitate.

În special, victima prin achiziția online a unui produs sau serviciu va putea depune o plângere prin această platformă. Reclamația va fi comunicată și comerciantului prin această platformă. Odată ce comerciantul și consumatorul au ajuns la un acord cu privire la entitatea care va soluționa conflictul dintre ei, entitatea SAL va fi notificată și procedura aplicabilă va fi apoi cea specifică acelei metode alternative de soluționare a litigiilor. În practică, platforma

online acționează ca un element de intermediere a comunicațiilor între consumatori, profesioniști și entități SAL sau SOL investite de părți în soluționarea litigiilor.

Având în vedere numărul extrem de mare de utilizatori de internet din țările europene, odată cu transpunerea acestei directive, medierea directă și medierea între persoane îndepărtate poate fi utilizată pe scară largă. De această oportunitate poate beneficia și mediatorii moldoveni și români, mai ales că legislația de mediere permite și executarea de mediații online.

Concluzii

Consider că în România legislația comercială ar trebui modificată în așa fel încât să o facă mai flexibilă și mai previzibilă. Aceasta ar aduce o contribuție decisivă la decongestionarea instanțelor de multitudinea de cauze aflate pe rol.

Justițiabilii nu ar trebui să aștepte ani de zile o soluție dată de instanță, timp în care, chiar dacă ar câștiga, afacerea lor.

ar fi ruinat. Prin urmare, este necesar, în prealabil, ca justițiabilii profesioniști să fie în măsură sau obligați prin lege să caute o soluționare pe cale amiabilă a litigiului lor. În același timp, legea medierii trebuie modificată, în sensul că mediatorii autorizați în litigiile comerciale se pot adresa oricărui stil de mediere, iar acordul semnat și sigilat de aceștia poate fi executoriu. Mediatorii autorizați în litigii comerciale trebuie să fie înscriși într-un registru special de pe site-ul web al Ministerului Justiției și al Consiliului de Mediere.

Pentru Republica Moldova, în condițiile în care va exista un corp de mediatori autorizați în litigiile comerciale de Consiliul de Mediere și avizat de Ministerul Justiției, consider că introducerea obligației medierii judiciare prin Legea nr. 31/2017 pentru completarea Codului de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003 [20], și prin care, potrivit prevederilor art. 182 л 1, 182 л 2, 182 л 3.182 л 4 și 182 л 5, instanța stabilește sfera medierii judiciare obligatorii, stabilește data, informează părțile despre legea aplicabilă litigiului, durata procedurii, eventual costurile, eventuala soluționare a cauzei și efectele acesteia pentru părțile la procedură, precum și durata întregii proceduri nu va depăși 45 de zile. Cu toate acestea, majoritatea profesioniștilor juridici [12, pp. 233-244], care consideră că această lege nu poate fi conformă cu standardele europene la care aspiră Republica Moldova, și-au exprimat opinia critică față de această instituție juridică unică. Totuși, excepția de neconstituționalitate a art. 182 л 1, 182 л 2, 182 л 3.182 л 4 și 182 л 5 din Codul de procedură civilă s-a întemeiat pe același considerent invocat în România prin Decizia Curții Constituționale nr. 266/2004, adică faptul că „obligația medierii judiciare este contrară dreptului la un proces echitabil garantat de articolul 20 din Constituția Republicii Moldova”,

NECESITATEA ÎNTĂRIRII INSTITUȚIEI DE MEDIERE ÎN CAZELE COMERCIALE DIN ROMÂNIA ȘI REPUBLICA MOLDOVA

Curtea Constituțională a Republicii Moldova a respins excepția invocată în acest considerent și a reținut că obiectivele procedurii de mediere judiciară sunt soluționarea mai rapidă a anumitor categorii de litigii, decongestionarea instanțelor și evitarea cheltuielilor de judecată. obiectivele costurilor. Astfel, Curtea a constatat că aceste obiective pot fi încadrate scopului general legitim de ordine publică prevăzut de art. 54 alin. (2) din Constituție. „

Într-o opinie [12, p.233-244], cu privire la această Decizie a Curții, autoarea Svet-lana Slusarenco în articolul „Medierea în Republica Moldova – realitate și tendințe” remarcă că deși Curtea Constituțională a Republicii Moldova al Republicii Moldova a constatat că medierea judiciară nu încalcă dreptul la un proces echitabil într-un termen rezonabil, însă, în ceea ce privește implicarea directă a judecătorilor în funcționarea instituției de mediere, Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni, organism consultativ al Consiliul Europei, a adoptat Avizul nr. 6 (2004) privind un proces echitabil și rezonabil și rolul judecătorilor în procese având în vedere mijloace alternative de soluționare a litigiilor [16]. Concluziile acestui document sunt următoarele:

Recursul la mediere în procedurile civile și administrative poate fi făcut la inițiativa părților sau, în mod alternativ, judecătorului ar trebui să i se permită să o recomande;

- părților trebuie să li se permită să refuze recurgerea la mediere;

- refuzul nu trebuie să încalce dreptul părții de a obține o hotărâre judecătorească în cazul său”.

Alături de această opinie, aș adăuga că judecătorii din întreaga lume au un profil profesional dictat de standarde internaționale precum „Standardele Bangalore de conduită judiciară [5]” și nu pot juca teatru pentru a provoca și a profita de emoțiile în medierea judiciară pentru a să joace rolul de mediator, iar apoi să reia atitudinea sobră a unui judecător, ail

cu atât mai mult cu cât nu există o practică judiciară uniformă și previzibilă. În plus, consider că un mediator autorizat în litigii comerciale care ar aborda stilul medierii evaluative ar obține aceleași rezultate, poate chiar mai promițătoare, decât în cazul medierii judiciare, cu condiția ca acordul semnat și parafat de mediator să aibă caracter executoriu. efect. Singura condiție în elaborarea viitorului act normativ ar trebui să fie doar respectarea principiului unității sistemului de drept [10, p. 189].

În speță, raționamentul Curții cu privire la „obiectivele procedurii de mediere judiciară”, respectiv „soluționarea mai rapidă a anumitor categorii de litigii, decongestionarea instanțelor și evitarea cheltuielilor de judecată”, nu mai subziste.

Referințe bibliografice

1. ANCHEȘ, Diana - Ionela, „Medierea în viața social-politica ”, Ed. Universitară, București, 2010, 386 p, ISBN 978-606-591-083-6.

2. BARTUNEK, J.M., ALAN, A. Benton, Cristopher B. Keys, Thirdparty intervention and the bargaining behavior of group représentatives, Journal of Conflict Resolution, 19, 3, 1975.

3. BERCOVITCH, J. și R. Wells, Evaluating médiation strategies, Peace and Change, 18, 1, 1993.

4. BONCU, Ștefan, Negocierea și Medierea, Perspective psihologice, Institutul European, Iași, 2006, 252 p, ISBN/ISSN: 973-611-396-5.

5. D anile], Cristi - Standardele de la Bangalore privind conduita judiciara https://www.unodc.org/ documents/corruption/Publications/2017/Bangalore_principles_commentary_Romanian.pdf.

6. FLORESCU, Dumitru A.P., Adrian Bordea, „Medierea”, Ed. Universul Juridic, București, 2010, 222 p, ISBN: 978-973-127-422-5.

7. JAMES, Paula, The Divorce Médiation Handbook : Everything Yon Need to Know, John Wiley &Sons, Inc., Jossey-Bass Publishers, San Francisco, 1997.

8. KOVACH KIMBERLEE, Yi., Médiation, în Michael L.Moffitt, Robert C. Bordone (edit), The Handbook of Dispute Resolution, Jossey-Bass, San Francisco, 2005.

9. KRESSEL, K., D.G. Pruitt, Thèmes in the médiation o f social conflict, Journal of Social Issues, 41,2, 1985 citat de Ștefan Boncu, Negocierea și Medierea, Perspective psihologice, Institutul European, Iași, 2006.

10. LUPU, Gh., AVORNIC, Gh. Teoria generală a dreptului, Editura Lumina, Chișinău, 1997, 280 p, ISBN: 9975-65-456-8.

11. RISKIN, L.L., Understanding mediators, orientations, strategies and techniques: A grid for the perplexed, Harvard Negotiation Law Review, nr.l, 1996.

12. SLUSARENCO, S. Medierea în Republica Moldova - realitate și tendințe https://ibn.idsi. md/site s/default/file s/imag_file/RSI_2018_1 -2_ pp233-244.pdf.

13. ȘTEF, F. Dicționar de expresii juridice latine, Editura Oscar Prinț, București, 1995, 220 p, ISBN: 973-97185-1-5.

14. ȘUȘTAC. Zeno Daniel, ,, Filosofia medierii”, Ed. Universul Juridic, București, 2013, 303 p. ISBN: 978-606-673-183-6.

15. ȘUSTAC, Zeno Daniel, Dr. Jamie Walker, Claudiu Ignat, Anca Elisabeta Ciucă, Sandală Elena Lungu - Ghid de bune practici privind utilizarea medierii în cauzele transfrontaliere - https://www. cmediere.ro/corpul-profesional-al-mediatorilor/.

16. Consiliul judecătorilor europeni https:// www. eoe. int/en/web/ccj e/home.

17. Directiva 52/2008/CE a Parlamentului European și Consiliului Europei. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ TXT/?uri=CELEX %3A32008L0052

18. Legea nr. 134/2007, cu privire la mediere din Republica Moldova, https ://www.google. com/search?q=legea+134%2F2007+md&oq=leg ea+13 4&aqs=chrome. 1.69i 5 7j 69i5 9j 014j 0I22I3 0 14.1516 9j Oj 7&sourceid=chrome&ie=UTF-8.

19. Legea nr. 137/2015 cu privire la mediere din Republica Moldova, https://www.legis.md/ cautare/getResults?doc_id=110536&lang=ro.

20. Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator din România. https://www.google.com/search?q=legea+medier ii+actualizata+2020+pdf&oq=legea&aqs=chrom e .0.6915 912j 69I5 7j 69I5 912j Qj 69i6012.5294j Oj 7&s ourceid=chrome&ie=UTF-8.

21. Legea nr. 31/2017 privind modificarea Codului de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003. https://www.legis.md/cautare/ getResults?doc_id=110536&lang=ro.

22. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ RO/TXT/?uri=CELEX %3A32008L0052.

23. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ RO/TXT/PDF/?uri=CELEX: 32013L0011 &from =FR.

24. https://lege5,ro/gratuit/g42tamzq/conven-tia-de-la-haga-din-18 - octombrie-1907-relativa-la-adaptarea-la-razboiul-maritim-a-principiilor-conventiei-de-la-geneva.

25. https://www.legis.md/cautare/ getResults?doc_id=l 10536&lang=ro .

26. https://www.legis.md/cautare/ getResults?doc_id=98967&lang=ru

CZU 349.6(478)

DOI https://doi.org/10.52388/2345-1971.2021.el.08

LEGAL REGIME FOR WASTE MANAGEMENT IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Andrian CRETU

Doctor of Law, University of European Politicai and Economie Studies „Constantin Stere”, Chisinau, Republic of Moldova e-mail : andrian. cretii(cfgmail. coт https://orcid.org/0000-0002-8144-5233

Acest articol conține un studiu în domeniul interacțiunii și dependenței garanțiilor constituționale ale Drepturilor Omului în Republica Moldova de putere, economie și capital. Autorul analizează ansamblul semnificațiilor și formelor acestei democrații măsura, nivelul și valorile cetățenilor care alcătuiesc un colectiv sau o mulțime de oameni, din punctul de vedere al mijloacelor și metodelor de aplicare a principiilor democratice prin prisma cetățenilor. implicarea în conducerea statului. Interacțiunea și dependența directă a punerii în aplicare a normelor constituționale de către voința politică, nivelul economiei, inclusiv interesul și scopul dictaturii capitalului, este supusă analizei. Este analizată și problema reală a democrației de tip occidental cu privire la așteptările cetățenilor. Articolul oferă, de asemenea, o evaluare a valorilor democratice în forma și conținutul lor actual. Sunt analizate cele mai comune și independente opinii, idei și doctrine. În mod similar, se efectuează o analiză din punct de vedere ideologic general și realizarea unor efecte obiective, inclusiv apariția ulterioară a anumitor consecințe. Se face o analiză comparativă asupra opiniilor altor specialiști de renume în acest domeniu.

Keywords: waste, recycling, natural resources, extended responsibility, environmental authorities.

REGIMUL JURIDIC AL GESTIONĂRII DEȘEURILOR ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Creșterea demografică, mai ales cea înregistrată în ultimele decenii, nu avea cum să nu aducă cu sine și un șir de probleme, în special, cele legate de mediu. Or, odată cu aceasta crește volumul consumului, iar pe cale de consecință și a deșeurilor de pe urma consumului de produse și servicii. Mai mult, resursele epuizabile devin cele mai vulnerabile, imposibil de compensat chiar și pe calea reciclării deșeurilor rezultate din utilizarea produselor, iar acestea, la rândul lor, din utilizarea materiei prime care, în linii mari, constituie resurse naturale epuizabile. Considerentele arătate, în mod normal, au determinat legiuitorii statelor dezvoltate să recurgă la măsuri mult mai precise, directe și eficiente pe segmentul regimului juridic al gestionării deșeurilor de orice fel. Așa s-a făcut, ca în ultimul deceniu, legislația europeană să cunoască noi mecanisme și concepte ce au drept obiectiv reducerea deșeurilor și gestionarea eficientă a celor existente. Unul din acestea ar fi de menționat sistemul economii circulare care emană în diverse alte mecanisme strategice ajutătoare cum ar fi: ecodesignul; ecomarketingul; responsabilitatea extinsă a producătorului: urmărirea ciclului de viață a produsului: achizițiile ecologice: raportarea in formației despre măsurile aplicate în vederea reducerii impactului negativ asupra mediului și altele, unele din ele, recent, fiind preluate și implementate și în Republica Moldova - țară cu mari aspirații orientate în direcția integrării europene.

Cuvinte-cheie: deșeuri, reciclare, resurse naturale, responsabilitate extinsă, aurități de mediu.

REGIMUL JURIDIC PENTRU GESTIONAREA DEŞEURILOR ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Acest articol conține un studiu în domeniul interacțiunii și dependenței garanțiilor constituționale ale Drepturilor Omului în Republica Moldova de putere, economie și capital. Autorul analizează toate semnificațiile și formele acestei democrații, măsura, nivelul și valorile cetățenilor care alcătuiesc un colectiv sau mai mulți oameni, din punct de vedere

din punctul de vedere al mijloacelor şi metodelor de aplicare a principiilor democratice prin prisma implicării cetăţenilor în conducerea Statului. Interacțiunea și dependența directă a implementării normelor constituționale de voința politică, nivelul economiei, inclusiv interesul și scopul dictaturii capitalului, sunt supuse analizei. Este analizată și problema reală a democrației în stil occidental în ceea ce privește așteptările cetățenilor . Articolul oferă, de asemenea, o evaluare a valorilor democratice în forma și conținutul lor actual. Sunt analizate cele mai comune și independente opinii, idei și doctrine. De asemenea, se efectuează o analiză din punct de vedere ideologic general și realizarea unor efecte obiective, inclusiv apariția ulterioară a unor consecințe. Se face o analiză comparativă asupra opiniilor altor specialiști de renume în acest domeniu.

Mots-clés: deșeuri, reciclare, resurse naturale, responsabilitate élargie, autorități environnementale.

REGIMUL JURIDIC PENTRU GESTIONAREA DEŞEURILOR ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Creșterea demografică, mai ales în ultimele decenii, nu a putut decât să implice o serie de probleme, în special legate de mediu. În același timp, crește volumul consumului și, prin urmare, risipa din consumul de produse și servicii. Mai mult, resursele epuizabile devin cele mai vulnerabile și nu pot fi compensate nici măcar prin reciclarea deșeurilor generate de utilizarea produselor, iar asta, la rândul său, datorită utilizării materiilor prime, care sunt de obicei o resursă naturală epuizabilă. Considerațiile menționate mai sus au determinat, de regulă, legiuitorii din țările dezvoltate să recurgă la măsuri mult mai precise, directe și eficiente pe segmentul regimului juridic de gestionare a deșeurilor de orice fel. Astfel, în ultimul deceniu, legislația europeană a devenit conștientă de noi mecanisme și concepte care vizează reducerea deșeurilor și gestionarea eficientă a deșeurilor existente. Unul dintre ele trebuie menționat – vorbim despre sistemul economiei circulare, care se manifestă în diverse alte mecanisme strategice utile, precum: ecodispin; eco-marketing: responsabilitate extinsă a producătorului: urmărirea ciclului de viață al produsului: achiziții ecologice: publicitatea măsurilor luate pentru reducerea

impactului negativ asupra mediului și altele, dintre care unele au fost recent adoptate și implementate în Republica Moldova, țară cu aspirații mari de integrare europeană .

Cuvinte cheie: deșeuri, reciclare, resurse naturale, responsabilitate extinsă, autorități de mediu.

Introducere

Dezvoltarea industrială și tehnologică din ultimii ani a dus la o creștere fără precedent a nivelului de producție, prelucrare și distribuție a mărfurilor, dar, din păcate, nu s-au înregistrat progrese în dezvoltarea tehnicilor de gestionare a deșeurilor rezultate. Mai mult, adoptarea treptată a unui cadru de reglementare strict privind gestionarea deșeurilor a dus la apariția unei piețe de deșeuri de amploare, în jurul căreia coexistă, într-un mod mai mult sau mai puțin deghizat, o serie de interese economice.

Problema managementului deșeurilor în Republica Moldova rămâne o problemă destul de dificilă.

chestiune cultă și nerezolvată „atât din punct de vedere organizațional, cât și legislativ”. Deși domeniul protecției mediului este reglementat de o serie de acte legislative și normative, aspectul juridic al gestionării deșeurilor lasă de dorit, fiind necesară atât restructurarea cadrului legal și instituțional, cât și crearea unui Sistem integrat de reglementare tehnica si ecologica, colectare selectiva pentru reciclare, valorificare, eliminare si depozitare a deseurilor. Cu toate acestea, conform unor date, generarea de deșeuri fluctuează anual, iar cantitatea de deșeuri utilizate și îngropate este în creștere.

În prezent, cea mai utilizată metodă de tratare a deșeurilor menajere este depozitarea deșeurilor, care este adesea o sursă importantă de poluare a solului și a apelor subterane.

În acest context, salubritatea locală și gestionarea deșeurilor urbane reprezintă un obiectiv important al structurilor guvernamentale și locale. An-anual, prin serviciile de salubrizare din localitățile urbane, aproximativ 1144-2210 mii m3 de deșeuri sunt transportați la depozitele DMS (haldele de deșeuri menajere). Cea mai bună soluție în acest caz ar fi prelucrarea deșeurilor fie de către unii agenți economici, fie de către unele întreprinderi de stat și municipale, ceea ce nu se face. Din acest motiv, nemulțumirea populației este în creștere față de disconfortul creat de depozitarea acestora pe terenul din apropierea localităților.

Deși în Republica Moldova există mai multe companii de procesare a deșeurilor, informațiile privind volumele de deșeuri reciclate nu fac obiectul evidenței statistice.

În anul 2008, din activitatea întreprinderilor a fost generată o cantitate totală de 2841,7 mii tone de deşeuri. Majoritatea, aproximativ 1570 mii tone, sunt deșeuri legate de industria alimentară și a băuturilor, alte 540 mii tone sunt deșeuri de la companiile de extracție, 249 mii tone din creștere.

Din deșeurile de producție, doar 30% au fost folosite, 50% sunt aruncate în gropi de gunoi și 20% rămân în stoc pe teritoriul întreprinderilor.

În consecință, gestionarea necorespunzătoare a deșeurilor în ultimii ani a afectat comunitățile locale, a amenințat mediul și a contribuit la emisiile globale de gaze cu efect de seră [8, p. 182], care sunt destul de periculoase și amenință în mod agresiv sănătatea populației din zonă.

În ceea ce privește reglementările în domeniul gestionării deșeurilor, Republica Moldova întâmpină unele dificultăți în aplicarea acestora, deși legislația este parțial adaptată la cadrul legislativ european, încă nu există suficiente resurse și subiecte calificate în gestionarea corectă a deșeurilor. ,

și, în general, nu există niciun mecanism. clar despre asta. Cu toate acestea, deși noua lege a deșeurilor [3] prevede mecanismul de responsabilitate extinsă a producătorului, aceasta nu prevede o răspundere a consumatorului - cel mai mare generator de deșeuri menajere. De asemenea, mecanismul de răspundere extinsă al producătorului, deși are reglementări cunoscute din 2016, în prezent (2021) nu este încă funcțional.

Scopul articolului este de a sensibiliza producătorul, consumatorul, comerciantul și toți ceilalți subiecți generatori de deșeuri de orice fel cu privire la pericolul deșeurilor pentru mediu și, în consecință, pentru viața și sănătatea umană. Mai mult, studiul își propune să identifice și să sugereze legiuitorului soluții de îmbunătățire a cadrului de reglementare care susține Legea nr. 209/2016 care să ofere sprijin pentru implementarea integrală a mecanismului de responsabilitate extinsă a producătorului ca mecanism economic și financiar de protecție a mediului. Mai mult, această lucrare intenționează să ofere materiale, sugestii și mozaic separat cadrului legal al doctrinei, care este atât de necesar pentru generațiile de cercetători preocupați de protecția mediului.

Metode și materiale aplicate În pregătirea acestei lucrări, am folosit o gamă largă de metode de cercetare științifică, inclusiv: metoda istorică, metoda de analiză, metoda sintezei, metoda deducției, metoda sistemică, metoda empirică, metoda experimentală, metoda interpretativă. metodă. La baza lucrării avem și materialele scrise de noi în pregătirea altor lucrări, materiale ale autorilor străini și autohtoni dedicate domeniului protecției mediului, printre care îi amintim pe I. Trofimov, G. Ardelean, P. Zamfir, R. lordanov. A. Rotaru, V. Ashevschi, A. Capcelea, Gh. Duca și alți autori de seamă.

Rezultate obtinute si discutii

În contextul creșterii volumului și diversității deșeurilor generate, gestionarea acestora

iar reciclarea devine o prioritate locală, națională și internațională [5, p. 11]. Acest lucru se datorează anumitor considerații și factori care au condus la o gestionare slabă a deșeurilor, atât în zonele urbane, cât și în cele rurale.

Astfel, urbanizarea influențează și generarea de deșeuri, iar locuitorii din mediul urban produc mult mai multe deșeuri decât cei din mediul rural. În multe localități rurale serviciul de salubrizare nu funcționează suficient, iar în unele nu există un astfel de serviciu, de aceea în localități rămân o cantitate de deșeuri.

În același timp, crearea de servicii de salubrizare pentru localitățile rurale va necesita cheltuieli și timp, dar problema deșeurilor nu poate fi neglijată.

O perspectivă de rezolvare a acestei probleme ar fi organizarea eliminării finale și depozitării deșeurilor, sau chiar trecerea la metoda depozitării controlate, care se realizează în spații adecvate cu acțiuni de prevenire a poluării mediului, condiții favorabile fermentației, fără a reproduce insecte și rozătoare cu conform cerințelor sanitare.

Reglementări privind regimul juridic de gestionare a producției și a deșeurilor menajere

Urbanizarea accelerată a dus la o creștere impresionantă a cantității de deșeuri, iar dezvoltarea științei și a economiei a generat și o serie de probleme legate de marea diversitate de materiale noi utilizate în diverse domenii. Beneficiile tehnologiei moderne – de netăgăduit, pe de o parte – sunt „încărcate” de procese de fabricație care implică aspecte speciale legate de managementul ecologic al deșeurilor rezultate din dezvoltarea și utilizarea de noi tipuri de ambalaje. Una dintre marile dificultăți asociate cu sistemele moderne de ambalare și conservare a produselor este asociată cu aceste noi tipuri de materiale (între altele noi tipuri de deșeuri care pot fi reciclate): plasticul [6, p.88], de exemplu.

Pentru a face față acestor „provocări”, specialistul s-a concentrat pe stabilirea unui Sistem global de management al deșeurilor, apărând astfel o nouă zonă de interes - managementul deșeurilor solide [6].

Conform reglementărilor mai vechi în domeniu [4], deșeurile sunt o substanță, material, obiect, reziduu de materii prime din activități economice, casnice și de consum, care și-a pierdut, în totalitate sau

parțial, valoarea inițială de utilizare. , dintre care unele sunt reutilizabile după procesare. Actuala lege, în ceea ce privește definirea noțiunii de deșeu, devine mai incompletă, precizând că orice substanță sau obiect pe care proprietarul îl aruncă sau are intenția sau obligația de a arunca este deșeu. Vedem, așadar, că deșeurile sunt considerate nu numai substanțele materiale aruncate, ci și cele care urmează să fie aruncate sau trebuie aruncate (depozitate).

În sensul noii legi, managementul deșeurilor înseamnă - colectarea, transportul, recuperarea și eliminarea deșeurilor, inclusiv supravegherea unor astfel de operațiuni și întreținerea ulterioară a gropilor de gunoi, inclusiv acțiunile unui comerciant sau broker.

În aceeași direcție, regimul juridic al gestionării deșeurilor se referă la elaborarea și implementarea regulilor care stau la baza oricărei activități legate de formarea, tratarea, ambalarea, Depozitarea, transportul, acumularea, neutralizarea, prelucrarea, utilizarea, îngroparea sau distrugerea deșeurilor.

Acestea fiind definite, mai trebuie remarcat faptul că funcționalitatea efectivă a cadrului legal de reglementare, conform tacticilor și regulilor, crește în contextul în care se bazează pe o împărțire judicioasă a tuturor compartimentelor care îl compun.

În acest sens, legiuitorul a reglementat regimul legal de gestionare a deșeurilor ținând cont de următoarele compartimente:

> competența autorităților administrației publice centrale și locale;

> cerințe generale de gestionare a deșeurilor;

> Sistem de autorizare, control, evidență și informare în domeniul activităților de gestionare a deșeurilor;

> obligații în domeniul gestionării deșeurilor;

> cerinte pentru gestionarea anumitor categorii de deseuri import si export de deseuri;

> răspunderea pentru încălcarea legislației privind deșeurile.

Competența autorităților administrației publice centrale și locale

Pentru a asigura eficienţa activităţilor în domeniul managementului deşeurilor, legislaţia în vigoare împuterniceşte o serie de organisme cu competenţe atât de specialitate, cât şi generale.

Cu toate acestea, având în vedere complexitatea domeniului, a fost necesară și o delimitare strictă a competențelor fiecărui subiect

investit cu responsabilități în asigurarea utilizării în siguranță a producției și a produselor casnice și a deșeurilor.

Astfel, pentru a-și îndeplini atribuțiile, Guvernul Republicii Moldova are următoarele competențe distincte:

a) realizează obiective și stabilește direcții prioritare în domeniul gestionării deșeurilor;

b) aprobă Strategia națională de management al deșeurilor și Programul național de management al deșeurilor;

c) aprobă actele normative în domeniul gospodăririi deşeurilor pentru a asigura punerea în aplicare a prezentei legi, inclusiv metodologia de calcul a tarifelor în acest domeniu;

d) determină gestionarea anumitor categorii de deșeuri, inclusiv a deșeurilor periculoase, în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale dreptului internațional;

e) în cazul în care autoritățile administrației publice locale nu își dau acordul în termen de 3 luni de la notificare, acestea iau decizii definitive privind amplasarea obiectelor regionale de importanță națională privind valorificarea, tratarea, reciclarea, eliminarea, depozitarea sau înhumarea deșeurilor; cu condiția ca mediul să ceară

mentări, conform Legii exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488-XIV din 8 iulie 1999, și alte cerințe sociale.

Autoritatea centrală, împuternicită cu gestionarea resurselor naturale și cu protecția mediului - Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, are următoarele atribuții:

a) elaborează, pregătește pentru aprobare și coordonează realizarea documentelor de politică prevăzute la art. 8 lit. b) și punerea în aplicare a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

b) iniţiază şi asigură elaborarea, promovarea în vederea aprobării şi coordonării realizării actelor legislative şi actelor normative ale Guvernului în domeniul gospodăririi deşeurilor;

c) conduce metodologic organizarea evaluării impactului asupra mediului a strategiei de evaluare a mediului și expertiza ecologică de stat;

d) asigură monitorizarea, prin autoritățile administrative subordonate, a impactului asupra factorilor de mediu cauzat de deșeuri și deduce indicatori de gestionare a deșeurilor;

e) constituie, prin autoritatea administrativă subordonată, legătura de comunicare și cooperare cu Agenția Europeană de Mediu privind legislația și indicatorii de management al deșeurilor;

f) este autoritatea competentă, punctul oficial de contact și punctul focal pentru tratatele internaționale de mediu privind gestionarea deșeurilor la care Republica Moldova este parte;

g) coordonează procesul de constituire a instrumentelor economice de reducere a efectelor negative ale deșeurilor asupra mediului, inclusiv procesul de întocmire, operare și emitere a deciziei de eliberare a garanției financiare constituite pentru acoperirea costurilor finanțării colectării, epurării; recuperarea și eliminarea deșeurilor produse fac obiectul unui regim de responsabilitate extinsă a producătorului;

h) examinează și aprobă planurile anuale de acțiune ale autorităților administrative subordonate pentru supravegherea și controlul gestionării deșeurilor și monitorizează implementarea acestora;

i) prezintă și furnizează Guvernului informații cu privire la implementarea documentelor de politică menționate la lit. a) și informații privind gestionarea deșeurilor și starea mediului în legătură cu gestionarea deșeurilor;

j) contribuie la colectarea și diseminarea informațiilor privind producerea deșeurilor și măsurile de gestionare a acestora, inclusiv în context transfrontalier, și asigură accesul publicului la informații în conformitate cu prevederile art.

k) organizează, împreună cu alte autorități publice și organizații neguvernamentale, programe de formare și educare a populației în domeniul gestionării deșeurilor;

l) asigură cooperarea administrativă și schimbul de informații cu alte state și organizații internaționale în domeniul gestionării deșeurilor, precum și raportarea în tratatele internaționale de mediu privind gestionarea deșeurilor la care Republica Moldova este parte conform procedurilor de raportare și comunicare stabilite ; acolo;

m) este deținătorul Sistemului Informațional Automatizat „Gestionarea Deșeurilor” (denumit în continuare - SIA MD), menționat la articolul 33 și asigură condițiile legale, organizaționale și financiare pentru crearea acestuia.

Deciziile luate, în limitele competenței sale, de autoritatea centrală responsabilă cu gestionarea resurselor naturale și protecția mediului în domeniul gestionării deșeurilor sunt executorii pentru toți operatorii economici și pot fi contestate în instanta de contencios administrativ competenta.

Un număr de autorități din cadrul autorității centrale de mediu sunt încredințate cu competență în domeniul gestionării deșeurilor, cum ar fi:

Agenția de Mediu, cu următoarele atribuții:

a) participă la promovarea politicii de stat în domeniul managementului deşeurilor;

b) asigură implementarea Sistemului integrat de management al deşeurilor

c) participă la elaborarea și implementarea strategiilor de gestionare a deșeurilor și a programelor speciale pentru prevenirea și prevenirea formării deșeurilor și pentru controlul și eliminarea focarelor de stocuri de deșeuri periculoase;

d) participă la elaborarea și avizarea proiectelor de acte legislative privind gestionarea deșeurilor;

e) participă la punerea în aplicare a tratatelor și acordurilor internaționale privind gestionarea deșeurilor și transportul transfrontalier al acestora;

f) cooperează, în limita competențelor lor, în probleme de management al deșeurilor, cu autoritățile administrației publice centrale și locale, cu Academia de Științe a Moldovei, cu instituții de cercetare științifică, instituții de învățământ și asociații de profil public, cu alte persoane juridice; guvernate de drept public sau privat, precum și cu persoane fizice;

g) organizează, în limita competențelor sale, seminarii, conferințe la nivel național și regional, instruire a personalului, agenților economici și informarea publicului asupra problemelor legate de gestionarea deșeurilor;

h) examinează documentația de evaluare a impactului asupra mediului și emite acordul de mediu pentru proiecte publice și private, inclusiv activitățile planificate de gestionare a deșeurilor;

i) efectuează expertiza de stat de mediu a proiectelor de documente de politică, a regulamentelor de gestionare a deșeurilor și a documentației de proiect și planificare pentru construcția sau reconstrucția întreprinderilor și a altor obiecte generatoare de deșeuri, precum și pentru obiectele legate de infrastructura de gestionare a deșeurilor;

j) asigură eliberarea, suspendarea, prelungirea sau retragerea, potrivit articolului 25, a autorizației de mediu pentru gestionarea deșeurilor, inclusiv pentru dotarea și disponibilitatea permanentă a instalațiilor portuare;

k) emite acte de notificare pentru transportul transfrontalier al deșeurilor, conform actelor normative aprobate de Guvern;

l) asigură stabilirea obiectivelor de colectare separată și reciclare a deșeurilor produse care fac obiectul reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorului, în conformitate cu prezenta lege și cu regulamentele aprobate de Guvern;

m) este proprietarul SIA MD și asigură întreținerea acesteia.

Inspectoratul pentru Protectia Mediului, cu urmatoarele atributii:

a) exercită controlul de stat și supravegherea gestiunii deșeurilor, inclusiv a producției de deșeuri supuse reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorului, exercită controlul în domeniile activității economice asupra respectării prevederilor prezentei legi și reglementărilor de către instituții, organizații, agenți economici, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, precum și de persoane, inclusiv străini;

b) exercită controlul de stat asupra conformării de către instituții, organizații și operatori economici a limitelor de depozitare a deșeurilor, a obiectivelor de colectare separată și reciclare pentru diverse fluxuri de deșeuri și produse de deșeuri supuse reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorului;

c) ține evidențe și inventariere cu agenții economici, instituțiile și organizațiile privind formarea, valorificarea și eliminarea deșeurilor, precum și a stocurilor de deșeuri depozitate;

d) suspendă, total sau parțial, conform procedurii prevăzute de Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, activitatea agenților economici în cazul constatării unor încălcări foarte grave ale reglementărilor privind gestionarea deșeurilor, dacă acestea pot conduce la poluarea mediului;

e) constată și examinează contravențiile și aplică sancțiuni conform Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008 și depune acțiuni pentru recuperarea prejudiciului cauzat mediului ca urmare a încălcării prevederilor actelor legislative și normative din cadrul activității.

De asemenea, prin noua lege a deșeurilor, autorităților administrației publice locale li se atribuie și responsabilități clare.

Prin urmare, în vederea implementării legislației în domeniul gospodăririi deșeurilor, autoritățile administrației publice locale, în limita resurselor financiare aprobate în acest scop de consiliul local pentru anul bugetar respectiv, desfășoară următoarele activități:

a) crearea unui Sistem eficient de colectare, asigurarea etapizată a condițiilor de colectare separată și transportare a deșeurilor și stabilirea funcționării acestuia, în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale altor acte normative;

b) alocarea terenurilor necesare colectarii separate a deseurilor, inclusiv colectarea deseurilor produse supuse reglementarilor de raspundere extinsa a producatorului, dotarea acestora cu containere specifice tipurilor de deseuri, precum si functionalitatea acestora;

c) amenajarea de spatii speciale pentru depozitarea deseurilor colectate separat, dimensionate corespunzator, in scopul asigurarii protectiei mediului si a sanatatii populatiei;

d) Depozitarea deșeurilor municipale numai în locuri special amenajate în conformitate cu documentația de urbanism;

e) evidența datelor și informațiilor privind deșeurile și colectarea deșeurilor municipale colectate de la populație, de la unitățile și instituțiile comerciale, pe bază de contract, raportând anual aceste date, prin operatorii de management al deșeurilor municipale, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului cu metodologia de ţinere a evidenţei şi

transmiterea de informații, aprobată de Guvern.

De asemenea, autoritățile administrației publice locale contribuie, în limitele competențelor stabilite prin prezenta lege, la înființarea unui Sistem integrat de management al deșeurilor la nivel regional și asigură cooperarea regională în vederea înființării asociațiilor regionale de management al deșeurilor.

După cum am menționat la început, o noutate în domeniul reglementării deșeurilor este instituția responsabilității extinse a producătorului bazată pe conceptul european de economie circulară, unde producătorul are obligația de a urma întregul ciclu de viață al produsului, deoarece - să-și returneze produsul ca deșeu.

În acest sens, potrivit articolului 12 din Legea nr. 209/2016 pentru consolidarea reutilizării și prevenirii, reciclării și a altor tipuri de valorificare a deșeurilor, persoane fizice sau juridice (producător de produse) care, la nivel profesional, proiectează, produc, prelucrează, tratează, vând și/sau importă producția. la care se face referire la paragraful . (14) sunt supuse regimului de răspundere extinsă a producătorului.

Răspunderea extinsă a producătorului este totalitatea obligațiilor impuse producătorilor, fie individual, fie colectiv, pentru recuperarea sau reciclarea produselor scoase din uz. Activitățile de aplicare a răspunderii extinse a producătorului vor include măsuri de acceptare a

produselor returnate și a deșeurilor rămase după utilizarea acestor produse, precum și gestionarea ulterioară a deșeurilor și asigurarea financiară pentru aceste activități.

Activitățile de aplicare a responsabilității extinse a producătorului trebuie să fie însoțite de măsurile necesare pentru a încuraja atât proiectarea și producția de bunuri din punct de vedere ecologic, cât și utilizarea componentelor și materialelor care au un impact redus asupra mediului și care generează o cantitate redusă de deșeuri în timpul producției. și utilizarea ulterioară, precum și pentru a se asigura că recuperarea și eliminarea

Produsele devenite deșeuri se efectuează în conformitate cu prevederile articolelor 3 și 4. Prezența substanțelor periculoase în produsele menționate la alin. (14), care sunt supuse în primul rând reglementărilor de răspundere extinsă, cum ar fi mercurul, cadmiul, plumbul, Cromul hexavalent, bifenilii polibromurați, difenileteri polibromurați și substanțele care diminuează stratul de ozon, inclusiv hidroclorofluorocarburile, sunt reglementate de prezentul act și acte normative privind gestionarea acestor produse, aprobate de Guvern. Măsurile respective ar trebui să încurajeze dezvoltarea, producția și comercializarea produselor cu utilizare multiplă care sunt durabile din punct de vedere tehnic și care, odată ce au devenit deșeuri, pot fi recuperate în siguranță și eliminate într-un mod ecologic.

De asemenea, o noutate pentru reglementarea regimului deșeurilor este Sistemul informatic automatizat „Gestionarea deșeurilor”. Astfel, în temeiul Legii nr. 209/2016, articolul 33, unitățile și întreprinderile implicate în activități de gestionare a deșeurilor, inclusiv producătorii de deșeuri, participă la procesul de raportare a datelor și informațiilor privind deșeurile și gestionarea acestora conform cerințelor legii și prevederilor Sistemului Informațional Automatizat”. Managementul deșeurilor” (SIA MD), aprobat de Guvern. SIA MD reprezintă toate producțiile de software și echipamentele tehnice pentru colectarea, stocarea și prelucrarea informațiilor, formând resursa informațională Registrul „Gestionarea deșeurilor”, care va cuprinde evenimente legate de circuitul economic al acestora, documentele care însoțesc acest circuit, inclusiv exportul și importul deșeurilor. , producătorii de deșeuri și agenții economici autorizați să lucreze în acest domeniu, precum și automatizarea proceselor de afaceri ale subiecților circuitului deșeurilor și furnizarea de informații privind circuitul deșeurilor autorităților publice, persoanelor fizice și juridice prin portalul departamentai.

Informațiile privind implementarea măsurilor legate de aplicarea

indicarea responsabilității extinse a producătorului pentru producția menționată la articolul 12 și datele privind cantitatea de produse puse la dispoziție pe piață, specificate în tone și număr de unități, precum

și informații privind cantitatea, numărul și categoriile a deșeurilor colectate și tratate fac parte din SIA MD.

Concluzii

Din analiza conținutului noii legi a deșeurilor, constatăm că aceasta este în concordanță cu prevederile legislației noastre cu cele ale Uniunii Europene pe segmentul de gestionare a deșeurilor, bazată pe conceptul de economie circulară care a arătat cu mult timp în urmă eficiența sa la nivel internațional. Cu toate acestea, avem încă multe rezervări cu privire la implementarea, dar și dezvoltarea legislației legate de gestionarea deșeurilor, precum și a legislației de mediu în ansamblu, care ar încerca să reducă cantitatea de deșeuri, iar deșeurile existente să fie procesate și reutilizate ca cât mai curând posibil, pe cât posibil fără efecte adverse

efecte asupra mediului și, în consecință, asupra sănătății umane și a calității vieții.

Referințe bibliografice

1. ConstitutiaRepubliciiMoldovadin29.07.1994. în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 12.08.1994, nr. 1.

2. Legea privind protecția mediului înconj urător Nr. 1515dm 16.06.1993. în: Monitorul Parlamentului Nr. 10 din 01.10.1993.

3. Legea privind deșeurile, nr. 209 din 29-07-2016. în: Monitorul Oficial Nr. 459-471 din 23.12.2016.

4. Legea nr. 1347 din 09.10.1997 privind deșeurile de producție și menajere. în: Monitorul Oficial nr. 16-17 din 05.03.1998. Abrogată.

5. Strategia națională de gestionare a deșeurilor în RM, 2013-2027, Chișinău 2013.

6. Minea Elena-Maria. Protecția mediului. Cluj-Napoca 2010.

7. Suciu G., PridaT. F. Todor. Strategia de gestionare integrată a deșeurilor urbane solide la nivelul județului Cluj. Revista ''’GeTraDe'’ nr. 1/2006. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2006.

8. Trofimov L, Ardelean G., Crețu A. Dreptul mediului. Ed. Bons Offices Chișinău, 2015.

CZU 349.6:351.77

DOI https://doi.org/10.52388/2345-1971.2021.el.09

THE LEGALITY OF THE „SHARE” IN THE BILLING OF THE PUBLIC WATER SUPPLYAND SEWAGE SERVICE

Liliana BELECCIU

Doctor of Law, Associate Professor, Academy „Ștefan cel Mare” of the Ministry of Internai Affair, Chisinau, Republic of Moldova email : lilianabelecciu@yahoo. coт https://orcid.org/0000-0003-4134-6983

Serviciul public de alimentare cu apă și canalizare cuprinde totalitatea activităților de utilitate publică și de interes economic și social general desfășurate în scopul colectării, epurării, transportului, depozitării și distribuției apei potabile pe teritoriul unității administrativ-teritoriale, precum şi în scopul colectării şi epurării apelor uzate. Acest serviciu este reglementat, în special, de Legea serviciului public de alimentare cu apă și canalizare nr. 303/2013. Obiectul legii îl reprezintă crearea cadrului legal pentru înființarea, organizarea, funcționarea, reglementarea și monitorizarea serviciului public de alimentare cu apă potabilă și de canalizare în condițiile de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate, transparență. , respectând calitatea, siguranța și protecția mediului. Tot ceea ce depășește aceste activități nu este supus reglementării Legii nr. 303/2013. Iar aplicarea „cotei” este o activitate ilegală care se pedepsește conform legislației în vigoare.

Keywords: public service, water, sewerage, share, environmentalprotection.

LEGALITATEA «COTEI-PĂRȚI» ÎN FACTURAREA SERVICIULUI PUBLIC DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI DE CANALIZARE

Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare este un serviciu vital pentru populație (atât pentru persoanele fizice, cât și cele juridice). Acesta cuprinde totalitatea activităților de utilitate publică și de interes economic și social general efectuate în scopul captării, tratării, transportului, înmagazinării și distribuirii apei potabile pe teritoriul unității administrativ-teritoriale, precum și în scopul colectării și epurării apelor uzate. Serviciul este reglementat, în special, de Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303/2013. Obiectul legii reprezintă crearea cadrului legal pentru înființarea, organizarea, funcționarea, reglementarea și monitorizarea serviciului public de alimentare cu apă potabilă și de canalizare în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate, transparență, cu respectarea normelor de calitate, de securitate și de protecție a mediului. Tot ce excede acestor activități, nu face obiectul de reglementare a Legii nr. 303/2013. Iar aplicarea “cotei părți ” este o activitate ilegală care se pedepsește în conformitate cu legislația în vigoare.

Cuvinte-cheie: serviciu public, apă, canalizare, cotă-parte, protecția mediului.

LA LÉGALITÉ DE LA «QUOTE-PART» DANS LA FACTURATION DU SERVICE PUBLIC D'EAU ET D'ASSAINISSEMENT

Serviciul public de alimentare cu apă și salubrizare cuprinde toate activitățile de utilitate publică și de interes economic și social general desfășurate în scopul colectării, epurării, transportului,

depozitării și distribuției apei potabile pe teritoriul unității administrativ-teritoriale, precum și în scopul colectării și epurării apelor uzate. Acest serviciu este reglementat, în special, de Legea serviciului public de alimentare cu apă și canalizare nr.303/2013. Scopul Legii este crearea cadrului legal pentru înființarea, organizarea, funcționarea, reglementarea și supravegherea serviciului public de alimentare cu apă potabilă și canalizare.

în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate, transparență, respectând standardele de calitate, siguranță și protecție a mediului. Orice lucru dincolo de aceste activități nu este supus reglementării Legii nr. 303/2013. Iar aplicarea „cotei" este o activitate ilegală care se pedepsește în conformitate cu legislația în vigoare.

Cuvinte cheie: serviciu public, apă, salubritate, cotă, protecția mediului.

ЗАКОННОСТЬ «ДОЛИ» В СЧЕТАХ ОБЩЕСТВЕННОЙ УСЛУГИ ВОЛУГИ ВОДАБСИНЯЕЕСТВЕННОЙ АЛИЗАЦИИ

Serviciul public de alimentare cu apă și canalizare cuprinde toate tipurile de activități municipale de importanță economică și socială generală desfășurate în scopul colectării, prelucrării, transportului, depozitării și distribuirii apei potabile pe teritoriul unei unități administrativ-teritoriale, precum și pentru colectarea si tratarea apelor uzate. Acest serviciu este reglementat, în special. Legea nr. 303/2013 privind alimentarea cu apă și canalizare publică. Scopul legii este de a crea o bază legală pentru formarea, organizarea, funcționarea, reglementarea și monitorizarea serviciilor publice de alimentare cu apă potabilă și de canalizare în condiții de accesibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate, transparență, respectarea calității, siguranței și mediului. protecţie. Tot ceea ce depășește sfera activităților enumerate nu este reglementat de Legea nr. 303/2013. Iar folosirea unui „share" este o activitate ilegală, urmărită în conformitate cu legislația în vigoare.

Ключевые слова: коммунальная служба, вода, канализация, доля, охрана окружающей среды.

Introducere

Ultima modificare a Legii serviciului public de alimentare cu apă și canalizare nr. 303/2013 a reprezentat o revizuire și completare pe cât de inovatoare pe atât de necesară a cadrului legal care reglementează acest sector. Astfel, aspecte privind politica națională de regionalizare a serviciului de alimentare cu apă și canalizare au fost reflectate în lege; regimul juridic al Sistemelor publice de alimentare cu apă și canalizare; redevența plătită pentru transferul dreptului de

folosință a bunurilor din domeniul public/privat al unității administrativ-teritoriale; tariful pentru producerea și/sau transportul apei în vederea redistribuirii; Fondul de dezvoltare etc.

Prin aceeași lege a fost modificat, inclusiv articolul 29 alin. (2) din Legea 303/2013, care reglementează facturarea serviciului public de alimentare cu apă și canalizare în blocurile de locuit unde se încheie contractele de furnizare/servicii de către operator cu administratorul blocului de locuit.

Reglementările privind repartizarea diferenței dintre volumul înregistrat de contor de la racordul la

bloc de locuințe și suma tuturor contoarelor instalate în apartamente, așa-numita „cota” a fost abrogată. Repartizarea pe apartamente a volumului de apă înregistrat de contorul de la racordul blocului de locuințe se va face în baza Regulamentului privind prestarea serviciilor comunale și necomunitare, utilizarea, exploatarea și administrarea locuințelor, care va fi aprobat de Guvern.

La baza acestei modificări se află obiectul reglementării Legii nr. 303/2013, respectiv activitatea de furnizare/prestare a serviciului public de alimentare cu apă și canalizare, prin Sistemele publice de alimentare cu apă și canalizare construite pe domeniul public al unității administrativ-teritoriale, până la limita proprietății. Astfel, rapoartele privind prestarea/prestarea serviciului pe proprietate privată depășesc cadrul legal al Legii nr. 303/2013.

În detrimentul acestor modificări, întreprinderile municipale de administrare a fondului locativ au continuat să calculeze și să încaseze „cota” pentru facturarea apei.

serviciu de alimentare si canalizare in blocurile de locuinte1.

Acest lucru poate fi dedus din numărul de petiții depuse la Agenția pentru Protecția Consumatorului și Supravegherea Pieței. Autoritatea ne-a informat că dintre nemulțumirile consumatorilor cu privire la furnizarea/prestarea serviciului de alimentare cu apă și canalizare, cea mai frecvent raportată se referă la „cota”. Consumatorii își exprimă nemulțumirea față de plata acestuia, în contextul deținerii apometrelor verificate metrologic.

Metodologia de cercetare științifică utilizată. În procesul de elaborare a acestui studiu am folosit mai multe metode de cercetare științifică precum: generală (sau comună) și specială. Trebuie remarcat faptul că majoritatea problemelor speciale ale științelor naturii și chiar unele etape ale cercetării necesită utilizarea unor metode

speciale de rezolvare. Din metodele generale de cercetare științifică am folosit:

1) metode de cercetare empirică (observare, comparare,);

2) metode utilizate atât în cercetarea empirică, cât și în cea teoretică (abstracție, analiză și sinteză, inducție și deducție, modelare);

3) metode de cercetare teoretică (ascensiunea de la abstract la concret).

Particularități ale serviciului public de alimentare cu apă și canalizare

Coincidență sau nu, în toamna anului 2020, un grup de deputați a înregistrat un proiect de lege pentru modificarea Legii serviciului public de alimentare cu apă și canalizare nr. 303/2013 (inițiativa legislativă nr. 462 din 24 noiembrie 2020). Potrivit notei de informare, proiectul de lege a fost elaborat pentru a îmbunătăți reglementarea relațiilor dintre operatorul și consumatorul serviciului public de alimentare cu apă și canalizare. Fundamentarea arată că în prezent,

1 Vezi: https://anre.md/cota-parte-la-apa-este-ilegala-gestionarii-risca-sa-fie-sanctionati-pentru-exces-de-putere-sau-depasirea-atributiilor-de -serviciu-3-77

operatorii serviciului public de alimentare cu apă și canalizare practică încheierea contractului de furnizare/prestare a serviciului public cu administratorii blocurilor de locuit, iar facturarea are loc pe baza indicilor contorului comun instalat la racordul blocului. Toate acestea în condițiile în care consumatorii finali au instalat contoare individuale, verificate metrologic conform cerințelor prevăzute de Legea metrologiei nr. 19/2016.

Deși în partea finală a notei informative se precizează că modificările propuse vor asigura respectarea drepturilor consumatorilor individuali și vor reduce abuzurile care pot veni din partea administratorilor blocurilor de locuințe, autorii proiectului de lege nu observă că acestea sunt relații de drept privat, reglementate de alte acte normative, nicidecum prin Legea nr. 303/2013.

Pentru o mai bună înțelegere a organizării și funcționării serviciului public de alimentare cu apă și canalizare, a dreptului și obligației operatorului de a furniza/presta acest serviciu vital, în continuare vă vom prezenta cele mai importante reglementări legale stabilite în Legea cu privire la serviciul de apă publică. alimentare si canalizare nr. 303/2013.

Potrivit articolului 3 alin. (1) din Legea nr. 303/2013, serviciul public de alimentare cu apă și canalizare include toate activitățile de utilitate publică și de interes economic general și social desfășurate în scopul captării, tratării, transportului, depozitării și distribuirii apei potabile sau tehnologice către toți consumatorii de

pe teritoriul unuia. sau mai multe localități, precum și în scopul colectării, transportului, epurării și eliminării apelor uzate.

Menționăm că serviciul public de alimentare cu apă și canalizare se înscrie în sfera serviciilor publice comunale organizate la nivelul unităților administrativ-teritoriale, care are ca scop asigurarea alimentării cu apă, canalizare și epurare a apelor uzate pentru toți consumatorii din localitate.

Acest serviciu public are 2 componente:

a) serviciul public de alimentare cu apă, reprezentând toate activitățile necesare pentru: captarea apei brute din surse de suprafață sau subterane; tratarea apei brute; transportul apei potabile si/sau tehnologice; lac de acumulare; distribuția apei potabile și/sau tehnologice;

b) serviciul public de canalizare, reprezentând toate activitățile necesare pentru: colectarea, transportul și evacuarea apelor uzate de la consumatori la stațiile de epurare; tratarea apelor uzate și evacuarea apei tratate în emisar.

În Republica Moldova aceste 2 componente ale serviciului public de alimentare cu apă și canalizare sunt asigurate de un singur operator (este cazul a peste 80% dintre operatorii de apă-canal). Totuși, este posibilă și separarea acestora, deoarece există operatori care vor asigura doar serviciul public de alimentare cu apă (de exemplu: Întreprinderea Municipală „Apa-canal Băiți"; operatori din comune și sate în care este organizat doar serviciul de alimentare cu apă). nizați), operatori care vor presta doar serviciul public de canalizare (de exemplu, SRL «GLORIN Engeneering» Baiti), operatori care vor presta doar anumite activități în cadrul acestor servicii (de exemplu, Întreprinderea de Stat «Acva-Nord» care asigură doar captarea apei brute, tratarea apei potabile și transportul).

Potrivit principiilor constituționale2 -autonomie locală și descentralizare a serviciilor publice - competența privind înființarea serviciului public de alimentare cu apă și canalizare revine autorităților publice locale. Astfel, autoritățile deliberative (consiliile locale/consiliile orășenești) ale unităților administrativ-teritoriale au competența exclusivă în ceea ce privește înființarea, organizarea, coordonarea, monitorizarea și controlul operațiunilor.

2 Constituția Republicii Moldova adoptată la 29.07.1994, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 1 din 12.08.1994.

realizarea serviciilor publice de alimentare cu apă și canalizare, precum și crearea, administrarea și exploatarea proprietății publice din infrastructura tehnico-ediliară a unităților administrativ-teritoriale aferente acestui serviciu.3

În cazul constatării unor nevoi urgente în furnizarea acestui serviciu vital la nivelul unității administrativ-teritoriale, autoritatea publică locală va demara procedura de înființare a acestuia. În organizarea, funcționarea și dezvoltarea serviciului public de alimentare cu apă și canalizare, interesul general al localităților și al cetățenilor este prioritar.

Serviciul public de alimentare cu apă și canalizare este furnizat/prestat prin crearea și exploatarea unei infrastructuri tehnico-edilitare specifice, denumită Sistem public de alimentare cu apă și canalizare. Numai în cazul existenței/începerii activităților privind construcția acestor Sisteme, autoritatea publică locală poate înființa serviciul de alimentare cu apă și canalizare.

3 Principalele competențe ale autorităților publice locale, stabilite la articolul 8 alin. (1) din Legea nr. 303 din 13.12.2013 sunt:

• aprobarea elaborarii si implementarii planurilor proprii de dezvoltare si exploatare, pe termen scurt, mediu si lung, a serviciului public de alimentare cu apa si canalizare anvelope in conformitate cu planurile urbanistice generale, cu programele de dezvoltare socio-economica ale administrativului de anvelope. -unitatea teritorială, precum și în conformitate cu obligațiile internaționale în domeniul anvelopelor de protecție a mediului;

• înființarea, organizarea, coordonarea, monitorizarea și controlul funcționării anvelopelor a serviciului public de alimentare cu apă și canalizare pentru anvelope;

• aprobarea tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă și canalizare și pentru serviciile auxiliare prestate de operatori consumatorilor, calculate în conformitate cu metodologiile anvelopelor elaborate și aprobate de Agenția de anvelope;

• administrarea Sistemului public de alimentare cu apă şi canalizare ca parte a infrastructurii tehnico-edilitare a unităţilor administrativ-teritoriale respective;

• delegarea gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și canalizare și a bunurilor publice aferente anvelopelor conform legislației în vigoare privind anvelopele;

• contractarea sau garantarea, în condițiile legii, de împrumuturi pentru finanțarea programelor de investiții în vederea dezvoltării Sistemului public de alimentare cu apă și canalizare a localităților de anvelope, pentru realizarea de noi Lucrări sau extinderi, pentru dezvoltarea capacităților, inclusiv pentru reabilitare, modemizare; și reechiparea sistemelor existente;

• asigură alimentarea cu apă, precum și serviciul de canalizare anvelope în situații excepționale; și așa mai departe.

REVISTA ȘTIINȚIFICATĂ INTERNAȚIONALĂ „SUPREMAȚIA DREPTULUI”

Sistemele publice de alimentare cu apă și canalizare, prevede art. 131 alin. (1) din Legea nr. 303/2013, fac parte din infrastructura tehnico-edilitara a unitatilor administrativ-teritoriale, sunt bunuri de interes si uz public si apartin, prin natura lor sau potrivit legii, domeniului public al unitatilor administrativ-teritoriale. Aceste active au un regim juridic distinct - fiind inalienabile, neprescriptive și imperceptibile, nu pot fi depuse ca aport la capitalul companiilor (inclusiv cele constituite de autoritățile administrației publice locale și centrale) și nu pot constitui garanții pentru creditele bancare contractate . de către autorităţile administraţiei publice locale sau operatori.

Sistemele de alimentare cu apă și de canalizare sunt construite pe terenul public al localității, respectiv aparțin domeniului lor public, competența de administrare aparține autorităților deliberative (consilii locale/consilii orășenești). În cazul finanțării către persoane fizice sau juridice de drept privat, alte entități, Sistemele de alimentare cu apă și canalizare vor fi trecute în proprietatea unităților administrativ-teritoriale în 2 moduri: fie gratuit, fie contra cost, într-un mod de transmitere in proprietate, reglementata de legislatia in vigoare* * * 4 * * * * *.

4 Potrivit articolului 19 alin. (4) din Legea nr. 303 din 13.12.2013, la finalizarea lucrărilor de construcții, instalațiile și rețelele publice de alimentare cu apă și canalizare, amplasate pe teren public, construite de persoane fizice și/sau juridice, indiferent de sursa de finanțare, se depun la administrație. autorităţii autorităţilor locale sau direct operatorului în conformitate cu hotărârea consiliului local.

Potrivit acestei prevederi, toate bunurile finanțate sau construite de cetățeni, agenți economici pe teren public, sunt trecute în proprietatea autorității administrației publice locale sau direct operatorului.

În primul rând, dorim să vă atragem atenția asupra unei probleme care ar putea duce la încălcări serioase ale legii privind regimul juridic al proprietății publice. Potrivit art. 131 din Legea nr. 303 din 13.12.2013, infrastructura de alimentare cu apă și de canalizare până la punctul de delimitare aparține domeniului public al unității administrativ-teritoriale. Prin urmare, bunurile aferente serviciului de alimentare cu apă și canalizare construite pe domeniul public trebuie trecute în proprietatea unității administrativ-teritoriale. Ulterior, autoritatea publică locală va transfera aceste active în gestiune către operatori.

În acest context, se recomandă ca transmiterea bunurilor construite pe teren public de către persoane fizice și/sau juridice să se facă în proprietatea autorităților publice locale, nu în proprietatea operatorilor.

Prin urmare, aceste bunuri sunt și rămân în proprietatea unității administrativ-teritoriale, nu pot fi vândute sau privatizate, nu pot fi sechestrate pentru datoriile operatorului sau ale unității administrativ-teritoriale etc.

Dacă înființarea și organizarea serviciului de alimentare cu apă și canalizare aparține exclusiv autorităților publice locale, atunci gestiunea poate fi organizată în două moduri: management direct și management delegat.

Modul de management se stabilește prin hotărâri ale autorităților deliberative ale unităților administrativ-teritoriale, în funcție de: natura și starea serviciului; necesitatea asigurarii celui mai bun raport pret/calitate; interesele actuale și viitoare ale unităților administrativ-teritoriale; dimensiunea și complexitatea sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare.

În gestiunea directă, autoritățile administrației publice locale își asumă în mod direct toate sarcinile și responsabilitățile privind organizarea și funcționarea serviciului public de alimentare cu apă și canalizare. Managementul direct se realizează prin structuri ale autorităților administrației publice locale, care pot fi:

Mai menționăm că, inițial, acest articol prevedea și modalitatea de transmitere, și anume gratuită, fără nicio recompensă din partea administrației publice sau a operatorului. Cu toate acestea, prin Decizia Curții Constituționale nr. 30 din 01.11.2016 a fost declarată neconstituțională pirata „free lo balance”.

În prezent, în Parlamentul Republicii Moldova, a apărut proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 256 din 25.07.2017, prin care se vor clarifica anumite aspecte privind transferul de anvelope a dreptului de proprietate către autoritățile publice locale asupra bunurilor construite de cetățeni, agenți economici etc.

Astfel, articolul 19 alin. (4) se propune a fi modificat și completat cu alin. (41) după cum urmează:

(4) ''Bunurile finanțate și/sau construite prin naturale și/sau

persoanele juridice aflate pe teren public, reprezentând Sistemele publice de alimentare cu apă și canalizare, sunt trecute în proprietatea

unitatea administrativ-teritorială, în baza unui act juridic reglementar

prevazute de legislatia in vigoare. ”

(41) „Bunurile pot fi transferate gratuit sau cu titlu oneros, în funcție de metoda de transmitere convenită.

intre parti. În cazul transmiterii spre examinare,

recompensa se va face la valoarea reală a bunurilor, dovedită prin documente justificative, fiind stabilită prin acordul părților sau prin hotărârea instanței de judecată. Până la trecerea bunurilor în proprietatea unității administrativ-teritoriale sau declanșarea acestor proceduri prin semnarea actelor juridice corespunzătoare, operatorul nu este în drept să presteze/presteze serviciul public de alimentare cu apă și canalizare prin aceste bunuri.

a) compartimente de specialitate, fără personalitate juridică, organizate în cadrul propriului ap-paratus al consiliului local al unității de administrație ve-teritorială;

b) entitati specializate, cu personalitate juridica, organizate in subordinea consiliului local al unitatii administrativ-teritoriale, cu patrimoniu propriu, gestiune economica proprie si autonomie financiara si functionala.

În ceea ce privește gestiunea delegată, este modalitatea de gestiune prin care o unitate administrativ-teritorială atribuie unuia sau mai multor operatori dreptul de a furniza/presta serviciul sau o componentă a acestuia, în baza unui contract de delegare a gestiunii5. Delegarea gestiunii serviciului presupune exploatarea efectivă a serviciului, concesionarea Sistemului public aferent serviciului delegat, precum și dreptul și obligația operatorului de a administra și exploata acel Sistem.

Potrivit articolului 13 alin. (2) din Legea nr. 303 din 13.12.2013, procedurile de atribuire a contractelor de delegare a managementului sunt licitația publică și negocierea directă, organizate în baza Procedurii-cadru privind organizarea, desfășurarea și atribuirea contractelor de gestionare a publicului.

5 Contractul de delegare a gestiunii serviciilor este documentul, incheiat in scris, prin care unitatile administrativ-teritoriale atribuie, pe o perioada determinata, unui operator/operatori sonie, actionand pe propriul risc si raspundere, dreptul si obligatia. de a presta/pres viere serviciul, Sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare, integral sau, după caz, numai anumite activități specifice acestuia, inclusiv dreptul și obligația de a administra și exploata redevențele de infrastructură tehnică și municipală pentru anvelope. Din momentul intrării în vigoare, contractul de delegare a gestiunii serviciului devine obligatoriu pentru părțile semnatare.

Obiectul contractului de delegare a gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și canalizare este: dreptul exclusiv de a furniza/presta servicii publice de alimentare cu apă și de canalizare în aria de competență teritorială a autorității publice; dreptul exclusiv de a opera, întreține și gestiona activele delegate, precum și investițiile în reabilitarea și dezvoltarea acestora.

Astfel, contractul de delegare de gestiune este principalul document între părțile semnatare, care enumeră drepturile și obligațiile autorității publice locale, pe de o parte, și ale operatorului, pe de altă parte, privind organizarea și funcționarea publicului. alimentare cu apă și canalizare.

serviciu de alimentare cu apă și canalizare, aprobat de Guvern.

În conformitate cu articolul 13 alineatul (2) din Legea nr. 303 din 13.12.2013, procedurile de atribuire a contractelor de delegare a conducerii sunt licitație publică și negociere directă, organizate în cadrul procedurii-cadru de organizare, desfășurare și atribuire a contractelor pentru delegația conducerii serviciului public de alimentare cu apă și canalizare, aprobată de Guvern.

Indiferent de modalitatea de management aleasă, autoritățile publice locale prin decizia de dare în administrare (gestiune directă)/hotărâre de atribuire și încheiere a contractelor de delegare a gestiunii serviciului (gestionare delegată) împuternicește operatorul să furnizeze/ asigură alimentarea cu apă și canalizarea publică pe teritoriul unității administrativ-teritoriale. Astfel, operatorul are dreptul și obligația de a presta serviciul prin Sisteme publice de alimentare cu apă și de canalizare în competența autorității publice locale, adică în limita proprietății publice/private.

Autoritatea publică locală nu are competențe în ceea ce privește furnizarea/prestarea serviciului public de alimentare cu apă și canalizare pe proprietatea privată a consumatorilor.

Această limită se stabilește prin punctul de delimitare, reprezentând locul în care Sistemul de apă și/sau canalizare interior consumă se racordează la sistemul public de alimentare cu apă și/sau canalizare. În cazul locuințelor individuale, punctul de delimitare se stabilește la ieșirea contorului instalat în camera de legătură, situată în limitele teritoriului de consum. Pentru blocurile de locuit, punctul de delimitare se stabileste la iesirea din contorul instalat la subsolul blocului de locuinte. Pentru rețelele de canalizare, punctul de delimitare este racordarea la rețeaua publică pe direcția de scurgere a apelor uzate.

Conform punctului de delimitare, consumatorul este responsabil de intretinerea retelelor interne de apa/canal, respectiv.

pentru calitatea serviciului dat. Deoarece aceasta este proprietatea privată a consumatorilor, aceste aspecte sunt reglementate de normele dreptului proprietății private.

Dacă în cazul caselor totul este clar, atunci există o mulțime de întrebări cu privire la furnizarea serviciului de alimentare cu apă și canalizare în clădirile rezidențiale. În clădirile sau apartamentele cu mai multe etaje, pe lângă spațiul de locuit, există anumite părți ale clădirii, care pot fi utilizate numai în comun, reprezentând proprietatea comună a tuturor chiriașilor. Cu excepția cazului în care prin lege sau prin act juridic se prevede altfel, astfel de părți comune sunt terenul pe care se află clădirea, acoperișul, terasele, scările și casa scărilor, holurile, subsolul, liftul, apa și canalizarea. instalatii electrice, telecomunicatii, auditive si gaze, alte asemenea piese si alte bunuri care, potrivit legii sau vointei partilor, sunt de uz comun.

Caracteristic proprietății comune este faptul că părțile comune aparțin simultan și concomitent tuturor proprietarilor, fiecare dintre aceștia având doar o cotă ideală și abstractă, fără ca bunurile să fie efectiv divizate.

În temeiul acestui drept, coproprietarii au obligația de a suporta costurile de întreținere, utilizare, reparații, conservare a părților comune ale blocului de locuințe proporțional cu cota de drept care le revine fiecăruia.

Relațiile care se stabilesc între coproprietari cu privire la proprietatea comună pe acțiuni, întreținerea și exploatarea părților comune precum și furnizarea/prestarea de servicii publice în interiorul condominiului fac obiectul reglementării Legii condominiului în locuințe . fond nr. 913/2000.

Revenirea la serviciul de alimentare cu apă și canalizare, conform articolului 4 alin. (3) din Legea nr. 913/2000, punctele de delimitare ale instalatiilor interne din condominiu si ale retelelor publice sunt:

a) la rețelele de alimentare cu apă - ieșirea din contorul instalat la subsolul blocului de locuit conform avizului de racordare emis de operatorul serviciului;

b) la reţelele de canalizare - unitatea de racordare la reţeaua publică în sensul drenării apelor uzate.

Prin urmare, rapoartele privind furnizarea/prestarea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare în cadrul blocului de locuințe după punctul de demarcație trebuie menționate în Legea nr. 913/2000 și realizate într-un Regulament aprobat prin Hotărâre a Guvernului.

Concluzii

Serviciul public de alimentare cu apă și canalizare cuprinde toate activitățile de utilitate publică și de interes economic și social general desfășurate în scopul captării, epurării, transportului, depozitării și distribuirii apei potabile pe teritoriul unității

administrativ-teritoriale, precum și cât pentru colectarea și epurarea apelor uzate. Acest serviciu este reglementat, în special, de Legea serviciului public de alimentare cu apă și canalizare nr. 303/2013. Obiectul legii este crearea cadrului legal pentru înființarea, organizarea, funcționarea, reglementarea și monitorizarea serviciului public de alimentare cu apă potabilă și canalizare în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate, transparență, respectând calitate, securitate și protecția mediului. Tot ceea ce depășește aceste activități nu este supus reglementării Legii nr. 303/2013. Iar aplicarea „cotei” este o activitate ilegală care poate fi pedepsită în conformitate cu legea aplicabilă.

Bibliography

1. Constituția Republicii Moldova adoptată la 29.07.1994, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 1 din 12.08.1994.

2. Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303/2013, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 60-65 art. 123 din 14-03-2014

3. https://anre.md/cota-parte-la-apa-este-ile-gala-gestionarii-risca-sa-fie-sanctionati-pentru-exces-de-putere-sau-depasirea-atributiilor-de-serviciu-3-77.

CZU 349.23:364.3

DOI https://doi.org/10.52388/2345-1971.2021.el.10

ANALYSIS OF THE LAW OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

ON THE GRANTING OF COMPENSATION IN THE EVENT OF THE DEATH OF ONE OF THE SPOUSES

Tudor CAPSA

Doctor în drept, conferențiar, Centrul de Cercetare în Relații de Muncă, Chișinău, Republica Moldova e-mail : tudor. capsafffigmail. accesați https://orcid.org/0000-0001-6333-1016

Articolul analizează în detaliu și comentează articol cu articol principalele aspecte juridice ale Legii Republicii Moldova privind acordarea de prestații în cazul decesului unuia dintre soți nr. 156/2019 prin prisma normelor și prescripțiilor. a legislației naționale privind asigurările sociale și securitatea socială, precum și aplicarea lor practică și corectă, cu formularea în procesul de prezentare a materialului de concluzii și recomandări fundamentate pe tema multifațetă și de actualitate luată în considerare.

Totodată, comentariile cuprinse în acest articol sunt menite să asiste profesorii, doctoranzii, studenții și studenții facultăților/facultăților de drept și cercetătorilor științifici ai organizațiilor/centrelor din domeniul științei și inovării în

asimilarea sistemică a Norme de asigurări și asigurări sociale. , prin care se reglementează procedura de înregistrare și plată a prestațiilor ca urmare a decesului unuia dintre soți.

În plus, aceste comentarii vizează înțelegerea și aplicarea corectă/exactă a prevederilor legilor și reglementărilor actuale privind asigurările sociale și asigurările sociale de către angajații asigurărilor sociale și autorităților de asistență/protecție socială de la toate nivelurile, avocați, inspectori de sănătate. servicii de resurse, reprezentanți ai partenerilor sociali și ai organizațiilor neguvernamentale. , antreprenori, judecători, procurori, avocați, mediatori, sindicaliști și activiști, angajați interesați și funcționari guvernamentali.

Cuvinte cheie: legislație, asigurări sociale, asigurări sociale, soț decedat, pensie, prestație.

ANALIZA LEGII REPUBLICII MOLDOVA CU PRIVIRE LA ACORDAREA INDEMNIZAȚIEI ÎN CAZUL DECESULUI UNUIA DINTRE SOȚI

Prezentul articol analizează în detaliu și oferă comentarii, articol cu articol, referitoare la principalele aspecte juridice ale Legii Republicii Moldova nr. 156/2019 Cu privire la acordarea indemnizației în cazul decesului unuia dintre soți prin prisma normelor și prescripțiilor legislației naționale privind asigurările sociale și securitatea socială, precum și aplicarea lor practică și corectă, cu formularea în procesul de expunere a materialului a concluziilor și recomandărilor fundamentate pe marginea temei multifacetice și actuale cercetate.

Totodată, comentariile cuprinse în acest articol sunt destinate să acorde asistență corpului profesoral- didactic, doctoranzilor, masteranzilor, studenților instituțiilor superioare de învățământ/facultăților de drept și cercetătorilor științifici ai organizațiilor/centrelor din domeniul științei și inovațiilor în asimilarea sistemică a normelor asigurărilor sociale și de asistență socială, ce reglementează modul de solicitare și plată a indemnizației în urma decesului unuia dintre soți.

In plus, aceste comentarii sunt orientate spre înțelegerea și aplicarea corectă/exactă a prevederilor actelor legislative și normative în vigoare privind asigurările sociale și securitatea socială de către angajații organelor de asigurări sociale și organelor de asistență/protecție socială la toate nivelurile, juriști, inspectorii serviciilor resurse umane, reprezentanții partenerilor sociali și ai organizațiilor ne

guvernamentale, antreprenori, judecători, procurori, avocati, mediatori, lucrători și activiști sindicali, salariati și funcționari publici interesați.

Cuvinte-cheie: legislație, asigurări sociale, asistență socială, deces, pensie, despăgubiri.

ANALIZA LEGII REPUBLICII MOLDOVA PRIVIND ACORDAREA DE PRESTAȚII ÎN CAZUL DECESULUI UNUI DINTRE SOȚI

Articolul analizează în detaliu și comentează articol cu articol principalele aspecte juridice ale Legii Republicii Moldova privind acordarea de prestații în cazul decesului unuia dintre soți nr. 156/2019 prin prisma standardelor și reglementarile legislatiei nationale privind asigurarile sociale si securitatea sociala, precum si aplicarea lor practica si corecta, cu formularea in curs de prezentare a materialului de concluzii si recomandari fundamentate cu privire la subiectul polivalent si de actualitate al studiului.

Totodată, comentariile cuprinse în acest articol au scopul de a ajuta profesorii, doctoranzii, studenții și studenții facultăților de drept/facultăților și cercetătorilor științifici ai organizațiilor/centrelor din domeniul științei și tehnologiei.inovarea în asimilarea sistemică a standardele de asigurări și asigurări sociale., care reglementează procedura de înregistrare și plată a prestațiilor în cazul decesului unuia dintre soți.

De asemenea, aceste comentarii vizează înțelegerea corectă/preciza și aplicarea prevederilor legilor și reglementărilor actuale privind asigurările sociale și asigurările sociale de către angajații autorităților de asigurări sociale și de asistență/protecție socială la toate nivelurile, avocați, inspectori ai serviciilor de resurse, reprezentanți ai partenerilor sociali și ai organizațiilor neguvernamentale, antreprenori, judecători, procurori, avocați, mediatori, sindicaliști și activiști, angajați interesați și funcționari publici.

Cuvinte cheie: legislație, asigurări sociale, asigurări sociale, soț decedat, pensie, prestație.

АНАЛИЗ ЗАКОНА РЕСППУБЛИКИ МОЛДОВА О ПРЕДОСТАВЛЕСППУБЛИКИ МОЛДОВА О ПРЕДОСТАВЛЕСППУБЛИКИ МОЛДОВА О ПРЕДОСТАВЛЕСППУБЛИКИ АЕ СМЕРТИ ОДНОГО ИЗ СУПРУГОВ

Articolul analizează și comentează pe larg, articol cu articol, principalele aspecte juridice ale Legii Republicii Moldova nr. 156/2019 privind acordarea de prestații în cazul decesului unuia dintre soți prin prisma normele și reglementările legislației naționale în materie de asigurări sociale și asigurări sociale, precum și aplicarea lor practică și corectă, cu formularea în procesul de prezentare a materialului, a concluziilor fundamentate și a recomandărilor pe tema multifațetă și relevantă luată în considerare.

Alături de aceasta, comentariile cuprinse în acest articol au scopul de a ajuta cadrele didactice, doctoranzii, licențiații și studenții la drept ai instituțiilor/facultăților de învățământ superior și cercetătorilor științifici ai organizațiilor/centrelor din domeniul științei și inovării în asimilarea sistematică a standardele de asigurări și asigurări sociale care reglementează procedura de

înregistrare și plată a prestațiilor ca urmare a decesului unuia dintre soți.

În plus, aceste comentarii vizează înțelegerea și aplicarea corectă/exactă a prevederilor actelor legislative și de reglementare în vigoare privind asigurările sociale și asigurările sociale de către angajații autorităților de asigurări sociale și de asistență/protecție socială de la toate nivelurile, avocați, inspectori de personal, reprezentanți ai partenerilor sociali și ai organizațiilor neguvernamentale, antreprenori, judecători, procurori, avocați, mediatori, sindicaliști și activiști, angajații interesați și oficiali guvernamentali.

Cuvinte cheie: legislație, asigurări sociale, asigurări sociale, soț decedat, pensie, prestație.

de introducere   în cazul decesului unuia dintre

Legea organică nr. 156/2019 adoptată de soți [1] (în continuare - Legea nr. 156/2019) Parlamentul Republicii Moldova privind asigurarea > nter| date la garantare de către Republica Moldova

Tudor CAPSA

ANALIZA LEGII REPUBLICII MOLDOVA PRIVIND ACORDAREA DESPĂGUBIȚII ÎN CAZUL DECESULUI UNUI DINTRE SOȚI

Moldova (RM) pentru o anumită perioadă de timp soțului supraviețuitor dreptul la o indemnizație lunară în cuantum de a пенсии по возрасту (ПВ) „pensie pentru vârsta (PA)” pe care a primit-o soțul decedat, în funcție de durata primirii acestuia.

Principalele idei ale cercetării

De menționat că Sistemul de asigurări sociale de stat (SSIS) este organizat și funcționează în baza principiilor stabilite la articolul 3 din Legea nr. 489/1999 privind sistemul de asigurări sociale de stat [2], dintre care unul este principiul participării, conform căruia realizarea dreptului la asigurări sociale în țara noastră depinde de plata contribuțiilor de asigurări sociale.

În plus, în SSIS, prestațiile asiguraților sunt acordate în numerar, în funcție de plata contribuțiilor de asigurări sociale. Astfel, pensia este o sumă de bani care se plătește unui asigurat care are dreptul la aceasta în baza plății obligatorii a contribuțiilor de asigurări sociale de stat din perioada lucrată de persoana respectivă. În consecință, statul este obligat să plătească o pensie în perioada pasivă a vieții, al cărei cuantum este determinat de principiul participării sale.

În acest context, Legea nr. 156/2019, comentată mai jos, pornește de la principiul participării, care stă la baza organizării și funcționării SSIS. Acesta urmărește să ofere resurse financiare suplimentare soțului supraviețuitor, prin compensarea veniturilor pierdute ca urmare a

decesului soțului, precum și consolidarea încrederii plătitorilor în sistemul intern de pensii.

Să luăm în considerare prezenta lege organică articol cu articol.

Articolul 1. Acordarea dreptului la prestații în cazul decesului unuia dintre soți

1) În cazul decesului unuia dintre soți care a primit o pensie de vârstă mai mică de cinci ani de la constituirea

dreptul la pensie conform Legii privind sistemul de pensii de stat nr. 156/1998, soţului supravieţuitor i se acordă o indemnizaţie lunară.

2) Cuantumul prestației se stabilește în cuantumul pensiei pentru limită de vârstă plătită în ziua decesului beneficiarului pensiei, dar nu poate depăși suma a cinci salarii medii lunare proiectate pe economie pentru anul în care a avut loc moartea persoanei.

3) Prestația se plătește lunar pe o perioadă calculată după formula:

T = 5-p, unde:

T este perioada în care soțul supraviețuitor are dreptul să primească prestații;

p este perioada pentru care soțul decedat a primit pensie pentru limită de vârstă.

4) Prestația se plătește dacă, în ziua decesului beneficiarului pensiei, soțul supraviețuitor este căsătorit cu acesta de cel puțin 15 ani. Prestația se acordă indiferent dacă soțul supraviețuitor este beneficiar al unei pensii în sistemul de pensii de stat, dacă pensia plătită soțului supraviețuitor sau venitul lunar asigurat realizat de acesta în luna decesului soțul/soția nu depășește de 1,5 ori minimul de existență al pensionarilor conform datelor de care dispune Biroul Național de Statistică la momentul solicitării ajutorului.

[Artă. 1 alin. (4) modificat prin Salariul 37 din 28/02/20, MO 84/03/14/20 art. 86; valabil din 14.03.20]

5) Dreptul la prestații poate fi revendicat de soțul supraviețuitor în termen de trei ani de la decesul soțului.

1. Din cuprinsul normei juridice, alin. (1) din articolul 1 comentat din Legea nr. 156/2019, rezultă că în cazul decesului unuia dintre soți (soț sau soție) care a beneficiat de PV (această pensie nu include alte tipuri de pensii, pt. de exemplu, o pensie de invaliditate; pensie de urmaș; pensie specială; penit pentru bătrânețe timpurie

, etc.) mai puțin de cinci ani (de exemplu, care a primit PV timp de 4 ani și 10 luni) de la stabilirea dreptului la o astfel de pensie în conformitate cu Legea privind sistemul pensiilor de stat nr. 156/1998 [3] (denumită în continuare Legea cu privire la SBS), soțului supraviețuitor i se acordă o indemnizație lunară în legătură cu decesul soțului său (MPSS).

Stabilirea dreptului la PA, prevăzut la alin. (1) articolul 1 din Legea nr. 156/2019, se realizează în conformitate cu cerințele de bază ale articolelor 14-17, 30-32 și 41 din Legea privind asigurările de pensii de stat. În special, în baza cerințelor art. 14, 15 și 41 din Legea privind asigurările de pensii de stat, dreptul la PA ia naștere atunci când sunt îndeplinite condițiile de vârstă de pensionare și perioada de asigurare prevăzute de prezenta lege. PA poate fi numit la împlinirea vârstei standard de pensionare prevăzută la articolul 41 din Legea privind asigurările de pensii de stat (plafonul pentru care pentru bărbați a fost atins la 1 iulie 2019 și este de 63 de ani, iar pentru femei de la 1 iulie 2021). până la 31 decembrie 2021 - 59 de ani și 6 luni), sub rezerva unei perioade minime de asigurare de 15 ani. Persoana asigurată care, la împlinirea vârstei standard de pensionare, nu are perioada minimă de asigurare menționată mai sus (15 ani), are dreptul să solicite prestații sociale în conformitate cu Legea cu privire la prestațiile sociale de stat pentru anumite categorii de cetățeni nr. 499/1999 [4]. În cazul în care asiguratul, la împlinirea vârstei standard de pensionare, nu și-a exercitat dreptul la PA în timp util (dintr-un motiv sau altul), numirea ulterioară a PA ține cont de experiența în asigurări dobândită înainte de ziua depunerii cererii (mai mult mai exact, înainte de data înregistrării unei cereri scrise de numire a PA).

În continuare, sunt îndeplinite cerințele legale ale art. 30-32 din Legea privind asigurările de pensii de stat (la care se face referire la alin. (1) art. 1 din

Legea nr. 156/2019) prevede că pensia (inclusiv PA) este atribuită și plătită de către autoritatea de asigurări sociale (mai precis, oficiul teritorial de asigurări sociale - TSIO), care are dreptul de a exercita controlul asupra fiabilității documentelor. confirmarea vechimii în muncă și a veniturilor asigurate emise de autoritățile competente. PA este desemnat la cererea persoanei îndreptățite, tutorele (custodele) acestuia. O cerere de numire a unui AP și documentele necesare se depun la TSIO de la locul de reședință permanentă a persoanei asigurate, unde sunt obligatoriu înregistrate. Decizia de a numi un AP sau de a refuza numirea acestuia se ia de TSIO și se semnează de șeful acestui organism în termen de 30 de zile de la data depunerii cererii cu toate documentele necesare. Decizia de a refuza numirea unui AP cu indicarea motivelor refuzului se transmite solicitantului în termen de cinci zile de la data emiterii acestuia. AP sunt numiți pe viață. PA este atribuit de la data apariției dreptului la pensie conform Legii privind asigurările de pensii de stat, dacă cererea și toate documentele necesare au fost depuse în cel mult 30 de zile de la această dată. Dacă termenul limită de 30 de zile a expirat, PA este atribuit de la data depunerii ultimului document solicitat.

De asemenea, trebuie avut în vedere faptul că din moment ce prevederea alin. (1) al articolului 1 din Legea nr. 156/2019 leagă plata EPS S de primirea PA de către soțul decedat în conformitate cu Legea funcției publice de stat, atunci în astfel de împrejurări, prevederile legii comentate nu se aplică în cazul decesului soțului/soției, care a beneficiat de unul sau altul tip de pensie în temeiul Legii pensiilor pentru militarii și persoanele aflate în comanda și gradul intern. organelor de afaceri și Inspectoratul General al Carabinieri Nr. 1544/1993 [5].

Trebuie subliniat că, în conformitate cu paragraful 11 din Regulamentul privind acordarea și plata unei prestații de deces către un soț, aprobat prin Regulamentul Guvernului 712/2019 [6] (denumit în continuare Regulamentul), suma PA plătită la data decesului beneficiarului, se confirmă pe baza informațiilor cuprinse în Sistemul Informațional „Asistență Socială” al Fondului Național de Asigurări Sociale (CNAS).

2. În continuare, pe baza conținutului Regulamentului Guvernului 923/2020 [7], salariul mediu lunar pe economie proiectat pentru anul 2021 este de 8.716 MDL.

În consecință, dacă decesul soțului a survenit în anul 2021 (după intrarea în vigoare a Legii 156/2019), soțului supraviețuitor i se acordă Sistemul unificat de asigurări de pensie, care nu poate depăși plafonul celor cinci salarii medii lunare proiectate de economie pentru anul respectiv, care este prin urmare suma maximă de 43.680 (8.716 x 5) MDL (este clar că motivele pentru a nu depăși un plafon atât de important în 2021 vor apărea rar în practică).

În același timp, trebuie menționat că, în conformitate cu clauza 14 din Regulamente, EPSS numit (Sistemul Unificat de Asigurare de Pensii) nu este revizuit și nu este indexat (în viitor), inclusiv dacă Guvernul prevede o medie lunară mai mare . salariul în economie în anii următori, de exemplu, pentru următorul an 2022 și așa mai departe.

3. Din esența alin. (3) al articolului 1 comentat din Legea nr. 156/2019 și alin.12 din Regulament, rezultă că EPSS se plătește lunar soțului supraviețuitor în perioada calculată, conform următoarei formule legale:

T = 5 - p, în timp ce:

T este perioada în care soțul supraviețuitor are dreptul să primească EPSS (a cărei durată nu poate depăși cinci ani);

p este perioada pentru care soțul decedat a primit PA (de exemplu, 4 ani).

Cu alte cuvinte, EPSS este plătită soțului supraviețuitor lunar pentru o perioadă egală cu interimatul/intervalul în care soțul decedat a primit PA (de exemplu, în trei sau patru ani), dar a cărui durată, în orice caz, nu trebuie să depășească maximum cinci ani.

Este important de avut în vedere că, în temeiul prevederilor clauzei 13 din Regulament, în cazul în care soțului supraviețuitor i se atribuie un EPSS, pe perioada plății acestuia (a cărui durată nu poate depăși cinci ani), nu are dreptul de a solicita simultan numirea și plata unei pensii de urmaș (PSP) în conformitate cu articolele 24 - 27 din Legea asigurărilor de pensii de stat.

Cu toate acestea, după expirarea perioadei în care soțul supraviețuitor a primit EPSS (de exemplu, după expirarea acestei perioade în 2024), acesta va avea ulterior dreptul de a solicita primirea PSP, care se datorează acesta/ea în mod general, ținând cont de cerințele articolelor 24 - 27 din Legea cu privire la Legea privind asigurarea de pensii de stat.

4. Norma alin. (4) al articolului 1 comentat din Legea nr. 156/2019 și prescripțiile sub. b) clauza 3 din Regulament stabilește că EPSS se plătește/se acordă soțului supraviețuitor dacă în ziua decesului beneficiarului de PA, soțul supraviețuitor, indiferent de vârstă (înainte de pensionare sau după pensionare), a fost căsătorit cu soțul decedat timp de cel puțin 15 ani. În același timp, EPSS este oferit indiferent dacă soțul supraviețuitor este beneficiar al unei anumite pensii în sistemul de pensii de stat, dar cu o condiție importantă". cuantumul pensiei plătite soțului supraviețuitor, sau venitul lunar asigurat realizat de acesta în luna decesului soțului (salariu etc.). .) nu trebuie să ex-

ceda de 1,5 ori minimul de existență pentru pensionari, conform datelor de care dispune Biroul Național de Statistică (BNS) la momentul solicitării indemnizației. De menționat că minimul de existență pentru pensionari (și pentru alte categorii de cetățeni) este determinat de BNS (Biroul Național de Statistică), ținând cont de cerințele Legii nr. 152/2012 privind minimul de existență [8] și Regulamentul privind procedura de calcul a minimului de existență, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 902/2000 [9].

Cu alte cuvinte, dreptul de a primi EPSS apare numai dacă, în ziua decesului beneficiarului PA (de exemplu, 25 mai 2027), soțul supraviețuitor, indiferent de vârsta acestuia, era căsătorit legal. soțului decedat timp de cel puțin 15 ani (pe baza datei înregistrării căsătoriei indicate în certificatul de căsătorie al acestor soți și a datei înregistrării decesului soțului/soției indicate în certificatul de deces).

În același timp, legiuitorul nu prevede clar și fără echivoc că soțul supraviețuitor trebuie să fie într-o singură căsătorie cu soțul decedat

timp de 15 sau mai mulți ani la rând în ziua decesului beneficiarului PA (cum ar fi un mod în care soții sunt în relații maritale de 15 sau mai mult ani logic/teoretic posibil/admis nu numai într-o singură căsătorie cu soțul decedat, ci în total și pe baza a două sau chiar mai multe căsătorii încheiate legal între ei, dacă ei, în urma unui divorț/divorțuri anterior între ei, nu au fost căsătoriți/căsătoriți cu alții/terți).

O astfel de concluzie (privind șederea soților de 15 ani sau mai mult în total în relațiile conjugale) rezultă, la rândul său, din prevederile Convențiilor de la Haga privind familia și căsătoria (1950-1980). Și, de asemenea, în special, din sensul/logica articolului 11

din Convenția privind recunoașterea divorțurilor și a hotărârilor de separare a soților din 1 iunie 1970 [10] (la care Republica Moldova a aderat în baza Legii nr. 106/2011 [11]), potrivit căreia statul care este obligat a recunoaște un divorț (în Republica Moldova încetarea căsătoriei prin divorțul soților este recunoscută în conformitate cu articolele 33-39 din Codul familiei al Republicii Moldova [12]), nu poate împiedica o nouă căsătorie a vreunuia dintre soți. soții (neexcluzând încheierea unei noi căsătorii între foștii soți). Avand in vedere, insa, ca in virtutea Part. (1) Art. 8 din Constituția Republicii Moldova [13], țara noastră s-a angajat să respecte tratatele/convențiile internaționale, una dintre părțile cărora este, să-și construiască relațiile cu alte state pe principiile și normele universal recunoscute. de drept international.

Pentru a evita interpretările inutile și contradictorii în practică cu privire la problema căsătoriei de 15 ani sau mai mult, este în continuare recomandabil să se efectueze o interpretare oficială a acestor dispoziții legale, ținând cont de cerințele articolelor 71 și 72. din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017 [14].

În plus, legiuitorul stabilește că soțul supraviețuitor, EPSS, poate fi numit indiferent dacă a primit o formă de pensie de stat (de exemplu: PA; Pensie de invaliditate; Pensie de urmaș; Pensie specială; Pensie de pensionare anticipată; Re -Pensie de oboseală, etc.) sau neprimirea oricărui tip de Pensie de stat (din lipsa temeiului legal pentru numirea acesteia etc.).

În contextul legislației explicate, alin. 3 din Regulament adaugă că EPSS se acordă soțului supraviețuitor dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

> la data decesului, soțul decedat beneficiază de un PA de mai puțin de cinci ani de la stabilirea dreptului la o astfel de pensie (pentru examen-

plăcintă, în termen de trei ani de la numirea AP);

> soțul supraviețuitor, indiferent de vârstă, este căsătorit cu soțul decedat de cel puțin 15 ani (de exemplu, din 2003 până în 2021);

> EPSS a fost solicitat de soțul supraviețuitor în termen de trei ani de la decesul soțului (de exemplu, 10 mai 2022, dacă soțul a decedat după 1 ianuarie 2020).

5. Art. 1 din Legea 156/2019 și sub-regulamente, astfel cum se explică la art. 1(5). c) Regula 3. Dreptul la EPSS poate fi solicitat de către soțul supraviețuitor în termen de trei ani de la data decesului soțului.

Astfel, de exemplu, dacă un soț a primit un PA în termen de patru ani de la acordarea pensiei în 2017 și a decedat în anul curent (de exemplu, 30 aprilie 2021), în astfel de circumstanțe, soția sa supraviețuitoare (văduvă), indiferent dacă are sau nu statutul de pensionar, va avea dreptul de a primi EPSS (prin cerere scrisă la CCSS conform procedurii stabilite) în orice moment în perioada (cel mai târziu) de trei ani consecutivi, calculată de la data decesului soțului său (30 aprilie 2021) înscrisă în certificatul său de deces și înainte de data calculată a expirării perioadei de trei ani.

Totodată, este important de subliniat că perioada de trei ani menționată trebuie calculată ținând cont de cerințele art. 387 din Codul civil al Republicii Moldova [15] (CC), potrivit cărora un an este considerat egal cu trei sute șaizeci și cinci de zile.

Articolul 2. Solicitarea unei indemnizații

(1) Cererea de acordare a unei prestații se depune personal de către soțul supraviețuitor la organul teritorial de asigurări sociale de la locul de reședință, prezentând documentele care confirmă dreptul la prestație.

(2) Procedura de solicitare a beneficiilor este stabilită de Guvern.

1. Norma părții (1) a articolului 2 comentat din Legea nr. 156/2019 prevede că cererea de numire a EPSS se depune personal de către soțul supraviețuitor la TSIO de la locul de reședință cu prezentarea documentelor care confirmă dreptul la o astfel de indemnizație.

În baza prevederilor articolului 38 din Codul civil, locul de reședință al unei persoane fizice (inclusiv al soțului supraviețuitor) este locul de reședință uzuală. Se consideră că o persoană are acest domiciliu până când a dobândit altul. Locul de reședință obișnuită se bazează pe legătura strânsă și stabilă a persoanei fizice cu locul respectiv. La determinarea locului de reședință obișnuită, se iau în considerare toate elementele de fapt relevante, în special durata și regularitatea prezenței persoanei în locul respectiv, precum și condițiile și motivele acestei prezențe.

La rândul său, articolul 39 din Codul civil stabilește că, până la proba contrarie, locul de reședință sau locul de ședere temporară a unei persoane fizice (soțul supraviețuitor) se presupune a fi în locul indicat ca atare în cartea de identitate sau, după cum urmează. cazul

poate fi, într-un alt act de identitate prevăzut de lege, sau mai degrabă, într-un anumit document prevăzut la art. 1 din Legea cu privire la actele de identitate ale Sistemului național de pașapoarte nr. 273/1994 [16] (care includ: toate tipuri de pașapoarte, cărți de identitate, tipuri de documente de ședere și de călătorie ale apatrizilor, refugiaților și beneficiarilor de protecție umanitară).

Astfel, cererea de numire a EPSS (la care trebuie anexate documentele care confirmă dreptul la o astfel de indemnizație) se depune personal de către soțul supraviețuitor la TSIO la locul de reședință al acestuia (de exemplu, în municipiul Băiți), deter- minat prin luarea în considerare a prevederilor articolelor 38 și 39 din Codul civil (descrise în detaliu mai sus).

2.   După cum reiese din cuprinsul alin.

(2) al articolului 2 comentat din Legea nr. 156/2019, procedura specifica de aplicare a unui EPSS este stabilita de Guvern.

Principala normă guvernamentală care reglementează procedura specifică de aplicare pentru un EPSS include în prezent Regulamentul menționat mai sus. În special, clauza 5 din regulament prevede că o cerere de numire a unui EPSS în cazul decesului unuia dintre soți este depusă personal de către soțul supraviețuitor, cu prezentarea documentelor justificative, la TSIO la locul reședința soțului supraviețuitor și este înregistrată fără greșeală. Cererea se depune conform modelului stabilit de CNAS.

Articolul 3. Numirea și plata prestațiilor

(1)   Indemnizația se atribuie din luna cererii. În cazul în care cererea este depusă în luna decesului soțului/soției, alocația se atribuie din luna următoare.

(2)   Plata indemnizației se face lunar pentru luna în curs de către prestatorul de servicii de plată de pe teritoriul Republicii Moldova desemnat ca beneficiar al indemnizației în modul stabilit de Guvern.

(3)   În cazul în care soțul supraviețuitor solicită indemnizația prevăzută de prezenta lege, în perioada plății acesteia, acesta nu are dreptul la numirea și plata unei pensii de urmaș în conformitate cu Legea privind sistemul pensiilor de stat nr. 156. /1998.

(4)   În cazul în care beneficiarul decedează, suma nerevendicată nu va fi plătită celeilalte persoane.

(5)   Reducerile din indemnizația lunară se efectuează în conformitate cu prevederile art. 38 din Legea privind sistemul de pensii de stat nr. 156/1998.

1.   Prevederile alin. (1) din articolul 3 comentat din Legea nr. 156/2019 precizează că EPSS este numit din

luna de la depunerea cererii. Dacă cererea se depune în luna decesului soțului/soției, alocația se atribuie din luna următoare.

Cu alte cuvinte, EPSS trebuie desemnat de TSIO din luna în care a fost depusă cererea (mai precis, din luna în care cererea a fost înregistrată în modul prescris la TCSS), dacă a fost depusă nu în luna decesului. al soțului (de exemplu, în februarie 2021), dar mai târziu (de exemplu, în martie-mai 2021).

În cazul în care cererea de numire a EPSS a fost depusă (prompt) în luna decesului soțului (să zicem, în aprilie 2021) - acest beneficiu va fi atribuit nu din luna cererii (aprilie 2021), dar din luna următoare (adică din mai 2021).

În contextul celor de mai sus, clauza 8 din Regulament prevede că acordarea dreptului la EPSS sau respingerea cererii se efectuează pe baza unei decizii luate de TSIO și semnată de conducătorul acestuia, în termen de 30 de zile. de la data depunerii cererii cu toate actele necesare (mai precis, de la data înregistrării acestor declarații cu acte juridice anexate în TSIO).

Alături de aceasta, clauza 9 din Regulament înseamnă că decizia TSIO de respingere a cererii de numire a EPSS, indicând motivele specifice ale refuzului, trebuie transmisă aplicației în termen de 5 zile de la data emiterii acesteia. .

2.   Din esența alin. (2) al articolului 3 comentat din Legea nr. 156/2019 rezultă că plata EPSS se face lunar pentru luna în curs de către prestatorul de servicii de plată de pe teritoriul Republicii Moldova, desemnată drept beneficiar al acestui beneficiu în modul stabilit de Guvern.

În acest sens, prevederile clauzelor 17-19 din Regulament precizează că EPSS este

plătit folosind metoda de plată, aleasă de destinatar și disponibilă în serviciul de plată electronică al guvernului (MPay). Sumele EPSS stabilite și neprimite de destinatar timp de 12 luni consecutive sunt suspendate. Plata EPSS este reluată pe baza unei cereri a beneficiarului sau a unui reprezentant autorizat prin procură și cardul de identitate al solicitantului, depuse la TSIO, și se plătesc retroactiv de la data suspendării. Persoanele în vârstă sau din motive de sănătate, care nu pot obține în mod independent un EPSS de la un furnizor de servicii de plată, acesta va fi livrat la domiciliu pe baza unei cereri depuse și acceptate de furnizorul de servicii de plată.

3. Norma alin. (3) al articolului 3 comentat din Legea nr. 156/2019 și prescripția alin. 13 din Regulament prevăd că, în cazul în care soțul supraviețuitor solicită numirea unui EPSS, pe perioada în perioada plății acesteia, acesta nu are dreptul la numirea și plata unei pensii cu ocazia pierderii urmașului Pensia de urmaș în conformitate cu Legea privind sistemul de pensii de stat.

Prin urmare, în situația în care soțului supraviețuitor i se atribuie un EPSS, pe perioada plății acestuia (a cărui durată nu poate depăși o perioadă de cinci ani), acesta nu are dreptul la numirea și plata în paralel cu pensia de urmaș în în conformitate cu articolele 24 - 27 din Legea privind sistemul de pensii de stat.

Cu toate acestea, după expirarea perioadei în care soțul supraviețuitor avea dreptul să primească EPSS (de exemplu, în 2024), acesta va avea ulterior dreptul de a solicita primirea pensiei de urmaș, care se bazează pe o bază generală, ținând cont țin cont de cerințele articolelor 24 - 27 din Legea privind sistemul de pensii de stat.

În special, cerințele articolului 24 din Legea privind sistemul de pensii de stat au stabilit că pensia de urmaș este ap.

a subliniat dacă defunctul a fost destinatarul PA. Pensia de urmaș se numește indiferent de durata Perioadei de Asigurare în cazul în care decesul susținătorului s-a produs ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale.

4. Din prevederile alin.(4) al articolului 3 comentat din Legea nr.156/2019 și alin.26 din Regulament, rezultă că în cazul decesului beneficiarului EPSS, nerevendicat (rămâne neprimit).) suma nu este plătită altei persoane în viitor.

În contextul dispozițiilor legale menționate mai sus, alineatele 23 și 25 din Regulament precizează suplimentar și mai larg că plata EPSS în cazul decesului unuia dintre soți, cesionată, dar nereclamată în termen de 12 luni de către soțul supraviețuitor , este terminat. Plata EPSS se reînnoiește retroactiv din luna în care destinatarul depune cererea și documentele care dovedesc identitatea sa la TSIO, de la data suspendării. EPSS cesionat și neplătit în timp util soțului supraviețuitor nu poate fi plătit unei alte persoane.

5. Regula consacrata la alin.(5) al articolului 3 comentat din Legea nr. 156/2019 prevede că deducerile din EPSS se fac în conformitate cu prevederile art. 38 din Legea privind sistemul asigurărilor de stat.

În special, luarea în considerare a regulii citate prin prisma cerințelor părții (1) art. 38 din Legea privind sistemul asigurărilor de stat și clauza 27 din regulament ne permite să afirmăm că deducerile din EPSS în cazul decesului unuia dintre soți se fac pe baza:

•S acte executive, conform Codului Executiv al Republicii Moldova [17] (EC);

'C decizii luate de CNAS sau TSIO în vederea recuperării sumelor necuvenite beneficiarului, plătite acestuia sub formă de EPSS.

REVISTA ȘTIINȚIFICATĂ INTERNAȚIONALĂ „SUPREMAȚIA DREPTULUI”

Odată cu aceasta, clauza 27 din Regulament stabilește că sumele sub formă de EPSS plătite nejustificat din vina beneficiarului sunt reținute lunar într-o sumă care nu depășește 20% din suma EPSS, dar pe baza cererii beneficiarului, procentul de retenție poate fi crescut la 100%. În cazul decesului beneficiarului, EPSS plătit în mod nejustificat nu va fi recuperat.

Articolul 4. Sursa de plată a prestaţiilor

Prestațiile atribuite potrivit prezentei legi se plătesc din bugetul asigurărilor sociale de stat.

Prevederile comentate ale articolului 4 din Legea nr. 156/2019 prevăd că EPSS se plătește din bugetul asigurărilor sociale de stat (SSIB).

În acest sens, trebuie menționat că, potrivit părții (1) al articolului 131 din Constituția Republicii Moldova, SSIB este parte integrantă a bugetului public național (împreună cu bugetul de stat și cu bugetele raioanelor). , orașe și sate).

Pe de altă parte, normele Part. (2) Art. 31 și art. 33 din Legea finanțelor publice și a răspunderii fiscale nr. 181/2014 [18] prevede ca SSIB să fie administrat (gestionat) de către CNAS. Relația dintre bugetul de stat și SSIB se realizează prin:

- transferuri cu destinație specială destinate acordării de prestații sociale (inclusiv EPSS) și alte cheltuieli care, conform legislației în vigoare, sunt suportate de la bugetul de stat prin Fondul de asigurări sociale de stat (volumul acestor transferuri se stabilește în conformitate cu prevederile legislația în domeniul protecției sociale, inclusiv Legea nr. 156/2019);

- transferuri de la bugetul de stat pentru acoperirea insuficienței veniturilor SSIB în cazul în care resursele SSIB nu acoperă cheltuielile acesteia.

2. De asemenea, trebuie menționat că articolul 4 din

Legea nr. 156/2019 își găsește dezvoltarea definitivă în prescripțiile alineatelor 31 și 32 din Regulamente, potrivit cărora, lunar, CNAS transferă în contul curent cu titlu de fonduri temporare în uzul instituțiilor penitenciare, resurse destinate plății indemnizațiilor, iar administrația instituției penitenciare distribuie sumele primite pe acest cont în conturile personale ale condamnaților. Până la data de 4 a lunii următoare perioadei de raportare, instituțiile penitenciare depun la CNAS rapoarte privind sumele primite și repartizate în conturile personale ale persoanelor condamnate.

Articolul 5. Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Prevederile prezentei legi se aplică în caz de deces după data de 1 ianuarie 2020.

(2) Guvernul, în termen de trei luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, adoptă actele normative necesare punerii în aplicare a acesteia.

1. Din cuprinsul alin. (1) al articolului 5 comentat din Legea nr. 156/2019, este necesar ca normele legale ale legii menționate să poată fi aplicate în mod legal numai în cazurile de deces după 1 ianuarie 2020.

În cazurile de deces survenit înainte de ora 24:00 la data de 31 decembrie 2019 inclusiv, prevederile legale ale Legii nr. 156/2019 nu se aplică.

De menționat că textul părții (1) al articolului 5 din Legea nr. 156/2019 pornește din cerințele art. 76 din Constituția țării, potrivit cărora legea intră în vigoare la data publicării ei în Monitorul Oficial al Republicii Moldova (OM RM) sau în termenul prevăzut de lege însăși, care, potrivit cu paragraful. b) alin. 1 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 32/1998 privind interpretarea art. 76 din Constituția Republicii Moldova „Intrarea în vigoare a legii” [19] nu poate precede data publicării oficiale.

Totodată, articolul 5 alin. (1) din Legea nr. 156/2019 aflată în considerare este pe deplin compatibilă cu prevederile art. 73 alin. actul este valabil numai în perioada de vigoare și, de regulă, nu poate avea efect retroactiv. Numai actele normative care atenuează răspunderea au efect retroactiv.

În baza prevederilor părții (2) din articolul 5 comentat din Legea nr. 156/2019, Parlamentul a însărcinat Guvernului să adopte actele de reglementare necesare punerii în aplicare a acestuia în termen de trei luni de la data publicării prezentei legi în OM. RM.

După cum știți, textul Legii nr. 156/2019 a fost publicată integral în OM RM la 13 decembrie 2019. Prin urmare, Guvernul a trebuit să elaboreze, să aprobe, să adopte și să publice în OM RM în termen de trei luni (13 decembrie 2019 - 12 martie 2020) reglementări necesare pentru aplicarea corectă a prevederilor Legii nr. 156/2019 și punerea în aplicare clară a acestora în întregime.

În acest sens, trebuie subliniat că principalul act normativ (Regulamentul sus-menționat), ale cărui dispoziții au fost utilizate integral în procesul de argumentare/prezentare a acestor comentarii, a fost aprobat de urgență de Guvern și publicat în integral în OM RM din

31 decembrie 2019, care a permis CNAS și TSIO să demareze o executare/aplicare clară și competentă a prevederilor Legii nr. 156/2019, începând fără întârziere de la 1 ianuarie 2020 și să continue mai departe.

Alături de aceasta, este posibil ca pentru aplicarea corectă a unor norme/contestate ale Legii nr. 156/2019, va fi necesară elaborarea suplimentară și adoptarea ulterioară de către Guvern a altor acte normative în aceste scopuri, în condițiile prevăzute de alin. (2) al art. 5 din Legea nr. 156/2019.

Concluzii

Considerăm că comentariile la Legea nr. 156/2019 expuse în acest articol o fac poz

capabil să acorde, în general, asistența necesară și solicitată în asimilarea sistematică a principalelor aspecte juridice teoretice și practice ale legislației naționale privind asigurările sociale și asigurările sociale, reglementând condițiile și procedura de acordare a prestațiilor în cazul decesul unuia dintre soti.

În același timp, aceste comentarii sunt menite să contribuie la îmbunătățirea procesului de formare juridică continuă a adulților în domeniul relațiilor sociale și de muncă, ca parte integrantă a învățării pe tot parcursul vieții, oferind acces continuu al cetățenilor la știința juridică. , informare juridică, cultură juridică pentru a se adapta flexibil și competent la noile condiții socio-economice și evolutive dinamice necesare activităților profesionale și sociale ale personalității moderne.

Bibliografie

1. Legea privind acordarea de prestații în cazul decesului unuia dintre soți Nr. 156/2019 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, Nr. 367-377, art. 242.

2. Legea privind sistemul de pensii de stat nr. 156/1998 - republicare: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 42-44, art. 247.

3. Legea privind sistemul asigurărilor sociale de stat nr. 489/1999 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 1-4, art. 2.

4. Legea privind prestaţiile sociale de stat pentru anumite categorii de cetăţeni nr. 499/1999 - republicare: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 87-91, art. 214.

5. Legea cu privire la pensiile cadrelor militare și ale personalului de comandă și de rang al organelor afacerilor interne și al Inspectoratului General al Carabinieri nr. 1544/1993 - republicare: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 247-251, art. 752.

6. Reglementări privind numirea și plata prestațiilor în cazul decesului unuia dintre soți,

aprobat prin HG nr. 712/2019 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr. 400-406, art. 1049.

7. Hotărârea Guvernului nr. 923/2020 „Cu privire la aprobarea salariului mediu lunar pe economie proiectat pentru anul 2021” - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr. 359, art. 923.

8. Legea nr. 152/2012 privind nivelul de subzistență - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 165, art. 555.

9. Regulamentul privind procedura de calcul al costului vieții, aprobat prin HG nr. 902/2000 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 104-108, art. 344.

10. Convenția privind recunoașterea divorțurilor și a hotărârilor privind separarea soților din 1 iunie 1970 - https://docs.cntd.ru.

11. Legea nr. 106/2011 privind aderarea Republicii Moldova la Convenția privind recunoașterea divorțurilor și a hotărârilor privind separarea soților - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 103-106, art. 268.

12. Codul Familiei al Republicii Moldova Nr. 1316/2000 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, Nr. 47-48, art. 210.

13. Constituția Republicii Moldova - republicare: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, Nr. 78, art. 140.

14. Legea actelor normative Nr. 100/2017 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, Nr. 7-17, art. 34.

15. Cod civil al Republicii Moldova Nr. 1107/2002 - republicare: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, Nr. 66-75, art. 132.

16. Legea cu privire la actele de identitate ale sistemului naţional de paşapoarte nr. 273/1994 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 9, art. 89.

17. Codul Executiv al Republicii Moldova Nr. 443/2004 - republicare: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, Nr. 214-220, art. 704.

18. Legea finanțelor publice și a răspunderii fiscale Nr. 181/2014 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, Nr. 223-230, Art. 519.

19. Rezoluţia Curţii Constituţionale a Republicii Moldova nr. 32/1998 „Cu privire la interpretarea art. 76 din Constituția Republicii Moldova „Intrarea în vigoare a legii” - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, Nr. 100, Art. 42.

Nr. 1, 2021

CZU 343.133

DOI https://doi.org/10.52388/2345-1971.2021.el.ll

ASPECTE SEPARATE ALE PREGĂTIREA PROCURORULUI PENTRU PREZENTAREA ACUZĂRILOR DE STAT ÎN CURTE

Gheorghe SULT Doctor în Drept, Conf. univ., Universitatea de Stat Comrat, Comrat, Republica Moldova e-mail: sultggfifimail.ru https://orcid.org/0000-0002-3636-2359

Articolul examinează aspecte de pregătire pentru prezentarea procurorilor de urmărire publică în instanţele penale din Republica Moldova. Analiza preliminar}! se dă pregătirea pentru prezentarea parchetului în instanţe. Studiul materialelor cauzei penale, autoritate de reglementare}! acte juridice, elaborarea unui preliminar}! poziţia asupra unui dosar penal, elaborarea unui plan de participare la proces, elementele pregătirii procurorului pentru susţinerea efectivă a parchetului. Analiza de către procuror a materialelor cauzei penale ca bază pentru sprijinirea de înaltă calitate a procuraturii de stat.

Prognoza situațiilor posibile în stadiul pregătirii prejudiciului, utilizarea anumitor tehnici tactice pentru studierea materialelor cauzei; studiul materialelor normative și practicii judiciare în raport cu o anumită categorie de cauze; generalizarea si analiza materialelor cauzei penale; prognozarea diverselor situații care pot apărea în timpul ședinței de judecată; un set de tactici folosite pentru a le rezolva; construirea versiunilor de urmărire penală; planificarea cuprinzătoare a activităților pentru menținerea urmăririi publice. Pentru a percepe adecvat ce se întâmplă în proces, să competenți}! și să răspundă în timp util la comportamentul participanților la proces, să investigheze și să colecteze probe care incriminează inculpatul în comiterea unei infracțiuni.

Cuvinte cheie: dosar penal, acuzații publice de politică judiciară, proces judiciar, procuror.

UNELE ASPECTE ALE PREGĂTIRII PROCURORULUI PENTRU PREZENTAREA ACUZAȚIILOR PUBLICE ÎN INSTANȚA DE JUDECATĂ

Articolul examinează unele aspecte ale pregătirii procurorului pentru prezentarea acuzațiilor în instanțele de judecată din Republica Moldova. Este prezentată analiza pregătirii preliminare pentru prezentarea acuzațiilor, procesul de studiere a materialelor dosarului penal, a actelor juridice de reglementare, elaborarea unei poziții preliminare cu privire la dosarul penal, elaborarea unui plan de participare la proces, elemente de pregătire procurorului pentru susținerea acuzațiilor. Un loc aparte îl ocupă analiza de către procuror a materialelor dosarului penal drept bază pentru susținerea în instanță a acuzațiilor de stat.

Autorul acordă o deosebită atenție prognozării unoreventuale situații care pot apărea la etapa de pregătire către proces, utilizării anumitor

tehnicitactice pentru studierea materialelor dosarului; studierii materialelor, actelor normative și a practicii judiciare în raport cu o anumită categorie de dosare; generalizării și analizei materialelor dosarului penal; prognozării diferitelor situații care pot apărea în timpul ședinței judecătorești; elaborării unui set de tactici folosite pentru soluționarea acestor situații; creării de versiuni ale urmăririi penale; planificării cuprinzătoare a activităților pentru menținerea acuzațiilor ș.a.

Cuvinte-cheie: dosar penal, politică judiciară, acuzații de stat, proces judiciar, procuror.

CERTAINS ASPECTS DE LA PRÉPARATION DU PROCUREUR À LA PRÉSENTATION DES ACCUSATIONS PUBLIQUES DEVANT LE TRIBUNAL

Articolul examinează câteva aspecte ale pregătirii procurorului pentru prezentarea acuzațiilor în instanțele din Republica Moldova. Analiza pregătirii preliminare pentru

prezentarea acuzațiilor, procesul de studiere a materialelor cauzei penale, acte normative de reglementare, elaborarea unei poziții preliminare asupra cauzei penale, elaborarea unui plan de participare la proces, elemente de pregătire a procurorului pentru urmărire penală. a acuzațiilor este prezentată. Un loc aparte îl ocupă analiza de către procuror a materialelor cauzei penale ca bază pentru susținerea acuzațiilor de stat în instanță. Autorul acordă o atenție deosebită prognozării eventualelor situații care pot apărea în stadiul de pregătire a procesului, utilizării anumitor tehnici tactice pentru studierea materialelor cauzei penale; studiul materialelor, actelor normative și practicii judiciare în raport cu o anumită categorie de cauze; generalizarea si analiza materialelor cauzei penale; anticiparea diferitelor situații care pot apărea în timpul ședinței de judecată; dezvoltarea unui set de tactici folosite pentru rezolvarea acestor situatii; crearea de versiuni de proces penal; planificarea cuprinzătoare a activităților de menținere a taxelor etc.

Mots-clés: affaire penale, politique judiciaire, accusations publiques, processus judiciaire, procureur.

ASPECTE SELECTATE DE PREGĂTIREA PROCURORULUI PENTRU PREZENTAREA ACUZĂRII DE STAT ÎN INSTANȚĂ

În articol sunt discutate aspecte de pregătire pentru prezentarea de către procuror a acuzațiilor de stat în cauzele penale în instanțele din Republica Moldova. Este oferită o analiză a pregătirii prealabile pentru prezentarea acuzațiilor statului în instanțe. O atenție deosebită se acordă studierii materialelor cauzei penale, reglementărilor și actelor juridice, elaborării unei poziții preliminare asupra cauzei penale, elaborării unui plan de participare la proces, precum și elementelor de pregătire a procurorului pentru

sprijinul efectiv al procuraturii de stat. Analiza procurorului asupra materialelor cauzei penale este, de asemenea, prezentată ca bază pentru sprijinirea de înaltă calitate a procuraturii de stat. De asemenea, sunt avute în vedere aspecte precum prognozarea unor situații posibile în stadiul pregătirii înaintea procesului, utilizarea anumitor tehnici tactice pentru studierea materialelor de caz; studierea materialelor de reglementare și a practicii judiciare în raport cu o anumită categorie de cauze; generalizarea și analiza materialelor cauzei penale; prognozarea diferitelor situații care pot apărea în timpul unei ședințe de judecată; un set de tehnici tactice folosite pentru a le rezolva; construirea versiunilor de urmărire penală; planificarea cuprinzătoare a activităților de sprijinire a urmăririi publice.

Ключевые слова: уголовное дело, судебная политика, государственное обвинение, судебнение, судебная политика.

Introducere

Declarația problemei constă în faptul că drepturile și interesele protejate din punct de vedere juridic ale cetățenilor și persoanelor juridice care au fost încălcate sunt protejate prin examinarea și soluționarea cauzelor penale în instanță în vederea aducerii în fața justiției pe autorii infracțiunii. În contextul modernității și ținând cont de vremuri, funcțiile în domeniul drepturilor omului ale tuturor organelor statului, inclusiv ale parchetului, ar trebui utilizate pe deplin.

Importanța practică a articolului constă în faptul că ideile și concluziile

formulate în acesta pot fi utilizate cu interpretarea corectă a drepturilor și obligațiilor instituției de participare a procurorului la procesul penal și analiza înțelegerii juridice a cercetării judecătorești în literatura științifică de specialitate etc.

Metodologia de abordare. Pentru atingerea scopului și obiectivelor stabilite, metoda de cercetare a subiectului articolului prin legislația Republicii Moldova, analiza opiniilor științifice, publicații pe pagini web sau pe hârtie sub formă de manuais, articole, note explicative va fi folosit.

Gheorghe SULT

ASPECTE SEPARATE ALE PREGĂTIREA PROCURORULUI PENTRU PREZENTAREA ACUZĂRILOR DE STAT ÎN CURTE

Principalele idei ale cercetării

Partea 1 a art. 124 din Constituția Republicii Moldova [1] stabilește că Parchetul reprezintă interesele generale ale societății și protejează statul de drept, precum și drepturile și libertățile

cetățenilor, gestionează și efectuează urmărirea penală. , și prezintă acuzații în instanțe în conformitate cu legea.

Într-o anchetă judecătorească, poziția procesuală a fiecăruia dintre subiecți conține trăsături caracteristice proprii. Desigur, instanța este considerată figura centrală, dar procurorul are, la propriu, oportunități largi în toate etapele procesului penal. Într-o anchetă judecătorească, scopul principal al activității procurorului este menținerea urmăririi publice.

Statutul procesual al procurorului în procesul penal, formele și metodele de activitate ale acestuia, sarcinile de rezolvat într-o etapă separată, precum și capacitățile și atribuțiile acestuia sunt definite în Codul de procedură penală al Republicii Moldova.

Astfel, potrivit articolului 51 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, „procurorul este persoana care, în limitele competenței sale, în numele statului, efectuează urmărire penală sau, în funcție de circumstanțe, o conduce, reprezintă acuzarea în instanță și îndeplinește alte atribuții prevăzute de prezentul cod. Un procuror care participă la procesul penal îndeplinește funcțiile de procuror.” Articolul 51, partea 3 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova „în exercitarea atribuțiilor sale în procesul penal, procurorul este independent și este supus numai legii. De asemenea, acesta trebuie să respecte instrucțiunile scrise ale procurorului superior pentru eliminarea încălcărilor legii și a omisiunilor comise în

desfășurarea urmăririi penale și/sau gestionarea acesteia” [3].

În baza normelor indicate, indicând statutul procurorului în rândul părților și al celorlalți participanți la procesul penal, legislația Republicii Moldova stabilește statutul acestuia în faza de judecată de parte la urmărire penală. Acest rol al procurorului este fixat direct în partea 4 a articolului 51 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova „în cursul procesului penal, procurorul sprijină urmărirea penală în numele statului și prezintă în ședința de judecată baza de probă strânsă. de către organul de urmărire penală”.

Practica arată că folosirea corectă a legislației penale și procesuale penale, cu menținerea urmăririi publice, în cursul unei cercetări judecătorești este legată intern de poziția procurorului și care poate fi atribuită proceselor emoționale. Ca urmare, procurorul, atunci când se prezintă în fața instanței, este obligat să se asigure că acuzația împotriva inculpatului este întemeiată și, în cursul cercetării judecătorești, nu numai că este obligat să reevalueze probele strânse, dar și să ajungă la alte concluzii în cauză, decât cele din rechizitoriul confirmat. Capacitatea de a revizui concluziile personale implică faptul că procurorul are autocontrol, dorința de a stabili trufii, inclusiv dacă este asociat cu recunoașterea unei greșeli personale, aceasta este o condiție prealabilă pentru îndeplinirea cu succes de către procuror a atribuțiilor sale.

Psihologia unui procuror include atât ansamblul de metode psihologice pe care acesta/ea are dreptul să le folosească în munca sa, cât și calificările, aptitudinile, experiența și calificările sale personale.

Toate acestea nu pot fi disociate de cultura procesuală judiciară și penală a procurorului.

De fapt, trebuie subliniat că, în cercetările judiciare, procurorul va urmări în fața instanței de judecată pe baza egalității de drepturi cu ceilalți participanți la proces (art. 5 din Legea cu privire la Parchetul RM [2], articolele 53, 320 din Codul de procedură penală) [3].

Funcția procurorului de a menține urmărirea publică în fața instanței se exercită pe toată durata procesului, indiferent de poziția adoptată. În această direcție, el/ea participă activ la examinarea probelor, dă instanței propriile opinii cu privire la aplicarea legii penale și sancționează măsurile împotriva inculpatului. Relațiile proprii ale procurorului cu instanța se bazează pe respectarea cât mai strictă a principiilor și temeiurilor contradictorialității și a egalității în drepturi a părților, a independenței judecătorilor și a subordonării acestora exclusiv legii.

Practica demonstrează clar că calitatea prezentării de către Procuror a acuzațiilor în instanțele din Republica Moldova depinde de o multitudine de astfel de cazuri. Pregătirea prudentă a procurorului pentru proces este considerată o problemă cheie.

Doar un procuror bine pregătit poate sprijini eficient acuzarea și poate răspunde la situațiile complexe care apar în cursul procesului. Necunoașterea sau slaba cunoaștere a cauzei penale este considerată o condiție prealabilă pentru rolul pasiv al procurorului în aducerea urmăririi publice în fața instanțelor, ceea ce, la rândul său, elimină influența reală asupra desfășurării și rezultatului procesului [4].

Ca și în cazul procurorului, în unele nuanțe, exercitarea funcțiilor de urmărire revine instanței într-un fel sau altul, deoarece instanța însăși, fără rolul procurorului, trebuie să examineze confirmarea.

mentiunea si examinarea probelor care incrimina inculpatul la savarsirea infractiunii. În cazul în care instanța însăși nu reușește să compenseze deficiențele parchetului, pot exista erori judiciare în pronunțare. Pe baza acestei hotărâri, pregătirea de înaltă calitate a procurorului pentru proces este incontestabilă.

Toate cazurile trec prin stadiul de pregătire pentru judecată, iar următoarele componente ale pregătirii trebuie luate în considerare: utilizarea unor metode tactice specifice pentru studierea materialelor de caz; studierea literaturii speciale, a materialelor normative și a practicii judiciare în raport cu o anumită categorie de cauze; generalizarea si analiza materialelor cauzei penale; prognozarea tuturor tipurilor de situații care pot apărea în timpul unei ședințe de judecată și un set de metode tactice folosite pentru a le rezolva;

construirea versiunilor de urmărire penală; planificarea cuprinzătoare a lucrărilor pentru menținerea urmăririi publice [5].

Un loc aparte în contextul prezentat îl ocupă deținerea de metode de studiere a materialelor unui dosar penal. În același timp, trebuie subliniat că problema cercetării corecte a metodelor nu a fost până acum practic abordată în publicațiile juridice, prin urmare angajații practicieni lucrează în această direcție instinctiv și nu întotdeauna cu eficiența necesară.

Este absolut incontestabil că, pentru pregătirea de înaltă calitate a unei ședințe de judecată, procurorul, în calitate de persoană care sprijină urmărirea penală, trebuie să studieze toate materialele cauzei penale, care, de fapt, nu se desfășoară întotdeauna în practică, dar, de regulă, se foloseşte individualismul, adică datorită proprietăţilor personale ale procurorului (memorie, capacitate de analiză, gândire logică, prognoză).

În ceea ce privește modalitățile de studiu a materialelor unui dosar penal, două dintre cele mai caracteristice

trebuie evidențiat: în primul rând, studiul materialelor cauzei începe cu o hotărâre de pornire a dosarului penal și durează în ordinea în care a fost sistematizat de către organul de urmărire penală sau de către procuror; al doilea - studiul începe cu rechizitoriul, iar apoi sunt examinate alte materiale.

În cursul studiului cazului, este important să se izoleze de întregul complex de documente disponibile în acesta, pe cele mai semnificative, pentru citire și înțelegere, cărora ar trebui să li se acorde mai mult timp. Dobândirea acestor abilități necesită nu numai o vastă experiență în menținerea urmăririi publice, ci și cunoștințe în domeniul metodelor de investigare a anumitor tipuri de infracțiuni și, în conformitate cu aceasta, caracteristicile menținerii urmăririi publice în diferite categorii de cauze penale.

Este necesar să se înțeleagă clar ce anume trebuie analizat atunci când se studiază materialele unui dosar penal.

Subiectul unei astfel de analize ar trebui să includă următoarele: subiectul și limitele probei într-o anumită cauză penală; dovezi care revelează o persoană în comiterea unei infracțiuni; probe care nu sunt în favoarea urmăririi penale; informații despre identitatea învinuitului; material normativ şi practica judiciară într-o anumită categorie de cauze.

Este extrem de important în activitatea procurorului în etapa pregătirii prejudiciului să prezică situațiile probabile care au toate șansele să apară în cursul procesului. Acesta permite procurorului să

influențeze în mod activ cursul procesului, să înțeleagă corect ce se întâmplă în acesta, să răspundă în mod competent și în timp util la comportamentul celorlalți participanți la proces.

Situațiile mai frecvente includ: schimbarea mărturiei celor interogați; neprezentarea la ședința de judecată a per

fii; invocarea de către pârât a unei versiuni a propriei apărări, care nu a făcut obiectul verificării în faza de urmărire penală; aplicarea petițiilor de către diverși participanți la proces [4]. Lista de situații specificată nu este exhaustivă, ci este considerată doar cea mai frecventă.

Planificarea activității procurorului în calitate de procuror este un proces complex, continuu și destul de lung, care începe din momentul studierii materialelor cauzei penale și se încheie la încheierea ședinței de judecată. Prin urmare, planificarea este considerată o mișcare individuală și creativă, care, într-o anumită măsură, depinde de calitățile proprii ale procurorului, precum și de categoria, volumul și complexitatea cauzei penale. Procurorul, fiind procuror, are dreptul să aibă mai multe planuri care să-l ajute să rezolve diverse probleme de menținere a urmăririi penale. Numărul planurilor și conținutul acestora depind de volumul dosarului penal, de numărul de persoane implicate în acesta, de tipul infracțiunii și de mulți alți factori.

Dintre tipurile de planuri, se remarcă: un plan general de participare a procurorului la examinarea judiciară a unui caz penal; un plan de participare a procurorului la o acțiune judiciară separată; un plan de urmărire penală pentru cazuri cu mai multe episoade și mai multe persoane; plan-schemă de legături criminale; plan-calcul de daune civile în procesul penal; un plan care determină ordinea studiului și cercetării dovezilor [4].

Planificarea menținerii urmăririi publice este un proces complex și în mai multe etape, a cărui urmărire sunt toate tipurile de planuri întocmite de procuror, în funcție de numărul și natura sarcinilor care i se confruntă. Planul este obligat să-și ajute compilatorul să navigheze liber în materialele criminalului

caz, iar pe viitor să devină baza pregătirii unui discurs în dezbaterea părților. Astfel, planul este în mod constant completat și ajustat în timpul procesului.

Planificarea activității procurorului în sprijinul urmăririi publice trebuie să se bazeze pe cerințele art. 344 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova. Și anume, partea 1 a articolului 344 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova „o cauză primită de instanță în cursul zilei se repartizează judecătorului sau, dacă este

cazul, componenței instanței în ordine aleatorie, cu ajutorul unui programul de informare a managementului cauzelor” și partea a 2-a a articolului 344 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova „la dosar se anexează un extras din programul informativ automatizat de gestionare a cauzelor privind repartizarea aleatorie a cauzei și stabilirea instanței de judecată. [3].

Adică, în termen de cel mult 3 zile de la distribuirea cauzei spre judecare, judecătorul sau, după împrejurări, componența instanței, după ce a studiat materialele cauzei, stabilește data ședinței pregătitoare, care intervine în cel mult 20 de zile de la data distribuirii cauzei, cu excepția infracțiunilor vădite. O ședință pregătitoare într-un dosar în care sunt acuzați inculpați minori sau persoane arestate se ține în mod urgent și prioritar până la expirarea termenului de arest stabilit anterior.

De asemenea, procurorul este chemat să ia măsuri pentru eliminarea faptelor de birocrație în examinarea cauzelor penale de către instanțe, adică să țină cont de normele părții 1 a articolului 20 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova. „urmărirea penală și judecarea cauzei se efectuează într-un termen rezonabil” [3].

Analizând aceste norme, putem concluziona că pregătirea procurorului este o cunoaștere ideală a materialelor cauzei. Succesul examinării judiciare a cauzei depinde în mare măsură de pregătirea procurorului de a participa la proces, de asertivitatea acestuia în stabilirea adevărului și de capacitatea profesională de a lua o poziție bazată pe lege și pornind de la materialele cauzei. O cunoaștere ideală a materialelor unui dosar penal este o cerere obligatorie adresată procurorului care sprijină urmărirea publică. Un studiu amănunțit de către procuror al materialelor cauzei penale oferă baza pentru sprijinirea de înaltă calitate a urmăririi publice.

Studiul materialelor cauzei penale trebuie organizat în așa fel încât procurorul să examineze nu numai principalele acte de procedură, așa cum se întâmplă adesea în practică, ci și să se familiarizeze cu toate materialele cauzei penale fără excepție, inclusiv cele care, la prima vedere, i se pot părea secundare. Având o prezentare concisă, și chiar extrase textuale din mărturia inculpatului, a victimei și a martorilor, procurorul are posibilitatea, în timpul audierii acestor persoane de către instanță și participanții la proces, să compare mărturia acestora cu cele care au dat în faza urmăririi penale sau a procesului desfășurat anterior. Procurorul este obligat să studieze cu grijă materialele cauzei penale, inclusiv în acele cazuri când a exercitat controlul asupra urmăririi sale sau a întocmit un rechizitoriu.

Dacă procurorul, intrând în proces, nu examinează cu atenție materialele cauzei, ci începe să se bazeze pe propria inventivitate, erudiție sau aptitudini practice, el nu va putea niciodată să susțină superb

urmărirea publică, inclusiv în cel mai simplu dosar penal. Necunoașterea materialelor cauzei îl va obliga întotdeauna pe procuror [5].

Ținând cont de faptul că într-o cercetare judecătorească poziția procesuală a procurorului într-o urmărire judecătorească este de susținere a urmăririi publice, aceasta înseamnă că procurorul, în toate cazurile și prin toate mijloacele, este obligat să susțină urmărirea penală. Sprijinind urmărirea penală, procurorul este ghidat de cerințele legii și de propria sa convingere interioară, bazată pe luarea în considerare a tuturor evenimentelor cauzei.

Eficacitatea supravegherii procurorilor în etapa cercetării judiciare depinde în mare măsură de determinarea corectă de către procuror însuși a propriei sale poziții procedurale în instanță. Această întrebare conține nu numai un sens abstract, ci și un sens mai practic.

Pe durata menținerii urmăririi publice, acesta nu este scutit de obligația de a monitoriza respectarea statului de drept atunci când examinează cauzele penale de către instanțele de judecată. Menținerea urmăririi publice și exercitarea supravegherii asupra executării exacte a legilor trebuie privite ca o manifestare a personalului în general. Procuratura de stat ocupă un loc de frunte printre alte tipuri de acuzații în procedurile judiciare. Poziția procesuală a procurorului în fazele judiciare se deosebește semnificativ de poziția sa în faza de urmărire penală. În proces, procurorul pierde „puterea-competențe administrative” și ia parte în altă calitate procesuală, și anume ca procuror - parte la proces [6].

Procurorul, în calitate de procuror public, acționează în numele statului și, ca responsabil față de acesta, sprijină urmărirea penală în strictă conformitate cu legea, în limitele

limitele legii și în măsura în care aceasta este confirmată de cercetarea judecătorească.

Unul dintre factorii de îmbunătățire a calității menținerii urmăririi publice este pregătirea procurorului pentru proces. Pregătirea pentru proces conține o cantitate mai mare de personal, datorită proprietăților personale ale acuzatorului, cum ar fi memoria, capacitatea de analiză, rațiune și predici. Un loc aparte îl ocupă aici metoda studierii materialelor unui dosar penal. Doar un procuror bine informat și instruit este capabil să rezolve o serie întreagă de probleme care apar în timpul procesului.

Pregătirea înaintea procesului este, de asemenea, importantă în activitățile procurorului. De regulă, în această etapă, se realizează prognoza situațiilor probabile care au toate șansele să apară în cursul procesului. Pregătirea înaintea procesului permite procurorului să influențeze în mod activ cursul procesului, să înțeleagă corect ce se întâmplă în acesta, cu competență și în timp util pentru a răspunde comportamentului celorlalți participanți la proces.

După analizarea unor norme general acceptate ale legislației de procedură penală, se poate concluziona că pregătirea preliminară a procurorului este o cunoaștere ideală a materialelor cauzei. Succesul examinării judiciare a cazului depinde în mare măsură de pregătirea procurorului de a participa la proces, de asertivitatea acestuia în stabilirea adevărului și de capacitatea profesională de a lua o poziție bazată pe lege și pornind de la materiale. a cazului.

Partea pregătitoare a procesului începe cu deschiderea ședinței de judecată și durează până la începerea pronunțării rechizitoriului. Rolul și participarea procurorului în această etapă este de mare importanță. Un factor necesar în

partea pregătitoare a ședinței de judecată este aplicarea și soluționarea moțiunilor.

În partea pregătitoare a ședinței de judecată, procurorul își dă un aviz asupra problemelor apărute, răspunde la petițiile depuse de participanții la proces, formulează el însuși diverse tipuri de petiții, își exprimă propria opinie cu privire la posibilitatea judecării cauzei în lipsa oricăreia dintre persoanele citate la ședința de judecată.

Doar cu condiția ca procurorul să înceapă să se pregătească cu minuțiozitate pentru participarea la proces, să verifice caracterul complet, cuprinzător și obiectiv al urmăririi penale, să dea concluzii motivate în baza legii și a materialelor cauzei, să facă propunerile necesare cu privire la aspectele legate de pregătire. pentru examinarea cazului în instanță, asistă instanța să emită un verdict legitim și rezonabil, hotărâre (decret) [5].

Urmărirea judecătorească este parte a procesului, în cadrul căruia instanța examinează, cu participarea părților, toate probele care sunt importante pentru justificarea verdictului. În această parte a procesului, se formează fundamentul verdictului viitor. De regulă, în cursul cercetării judecătorești este în mod clar aplicat principiul competitivității procesului penal, ceea ce necesită cunoștințe ample din partea procurorului. Ca urmare, legalitatea și validitatea verdictului depind în mare măsură atât de calitatea, exhaustivitatea și obiectivitatea cercetării judecătorești, cât și de corectitudinea studiului probelor. De corectitudinea procedurii de examinare a probelor propusă de procuror depinde succesul cercetării judecătorești în ansamblul cauzei și judecarea într-o anumită măsură. Această procedură trebuie să fie astfel încât, într-o secvență strictă și cel mai eficient,

în mod clar toate circumstanțele cauzei penale sunt clarificate. La finalizarea cercetării cauzei și a judecății în ansamblu, instanța

procedează la ascultarea dezbaterii judiciare, constând din discursurile acuzării și ale apărării, precum și din observațiile pe care participanții la proces. pot face schimb despre ceea ce s-a spus în discursuri. Dezbaterile judiciare au un impact concret asupra redactării condamnărilor judecătorilor, contribuie mai mult la asimilarea absolută a materialelor cauzei, atât prin componența judecătorilor, cât și a celor prezenți în sală. Discursul acuzator pune capăt muncii procurorului în urmărirea judecătorească. Totodată, discursul procurorului trebuie exprimat într-un limbaj simplu și clar, de înțeles de către persoane, justificat din punct de vedere legal, procurorul aduce în Sistem strict probele examinate în cursul cercetării judecătorești. Potrivit propriei sale esențe juridice și semnificații procesuale, discursul procurorului în calitate de acuzator este considerat un act juridic, cu ajutorul căruia procurorul își exercită propriile puteri în instanță.

Dezbaterea părților este acea etapă a cercetării judecătorești, în care vigoarea procurorului atinge punctul culminant. Este considerată rezultatul întregii sale activități în menținerea urmăririi publice. Numai în această etapă, procurorul are posibilitatea de a-și exprima clar și înțeles poziția cu privire la o anumită cauză penală, care în cursul judecății nu a putut fi manifestată decât indirect: prin ridicarea de întrebări, formularea și aprobarea petițiilor, și emiterea concluziilor [5].

Concluzii

Constatând rezultatele acestui studiu, este posibil să se formuleze o opinie

că rolul de planificare de către procuror a propriilor activități este extrem de important nu doar în etapa cercetării judecătorești, ci și în dezbatere. Acest lucru este mai evident atunci când se pregătește un discurs pe dosare penale cu mai multe volume sau mai multe episoade, când un număr semnificativ de persoane sunt aduse la răspundere penală. Respectarea de către procuror a regulilor legale și etice de desfășurare a controversei îi permite acestuia să rezolve problemele cu care se confruntă în etapa dezbaterii judiciare, precum și cu menținerea urmăririi publice în ansamblu.

Bibliografie

1. Конституция Республики Молдова от 29 июля 1994//МониторулОфичиал ал Р. Молдова № 1.

2. Legea cu privire la Parchetul Republicii Moldova din 25.02.2016//Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 69-77.

3. Cod procedură penală al Republicii Moldova nr. 122 din 14 martie 2003// Monitor-regula Oficial R. Moldova nr. 1 04-110.

4. Kiseev, N. Procesul penal. Chișinău, 2006, 1176 rub.

5. BORIKO, S. Proces penal. - Mn., 2000.-398 p.

6. IVANOVSKY, A. Noul Cod de procedură penală - sarcini și probleme ale urmăririi penale. // Justiția Belarusului. - 2000. - Nr. 4.

CZU 340.6

DOI https://doi.Org/10.52388/2345-1971.2021.l.15

BARIERA ÎNTRE IRRESPONSABILITATE ȘI RESPONSABILITATE.

CONSIDERAȚII PRIVIND EXPERȚIA PSIHIATRICĂ LEGALĂ DIN DREPT PENAL

Marcela SOMCU (BANU) Doctorand, Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Chișinău, Republica Moldova e-mail : marcela, banu@energie.gov.ro https//orcid.org/ 0000-0002-9675-8953

Iresponsabilitatea din punct de vedere medico-legal este susținută de următoarele criterii: neformarea discernământului critic; handicap psiho-senzorial sau mintal sever; alterarea nivelurilor conștiinței elementare și a logicii operaționale: motivația psihopatologică a momentului comiterii actului antisocial și a comportamentului deviant în general: există o legătură cauzală directă între trăsăturile patologice de personalitate și infracțiunea comisă: criminalistică debutul bolii mintale: incapacitatea mintală Analizând toate cele de mai sus și referindu-ne la tema studiată în acest document nu putem să nu ne referim la modul în care aceasta contribuie la îmbolnăvirea psihică a unei persoane care a săvârșit o infracțiune privind stabilirea stării sale de răspundere sau iresponsabilitate, deoarece această stare determină dacă persoana este sau nu aptă de răspundere penală și, respectiv, pedeapsa care urmează să fie aplicată. Pentru a stabili dacă o persoană a acționat cu discernământ, adică și-a dat seama de gradul de pericol social pe care îl reprezintă fapta comisă și a putut să distingă! intre ceea ce este permis si ceea ce nu este permis de lege este nevoie de concluziile unor specialisti.

Keywords: forensic expertise, psychiatrie expertise, responsibility, irresponsibility, mitigating cir-cumstance, psychopathological déviance, psychomoral deviance.

BARIERA ÎNTRE IRESPONSABILITATE ȘI RESPONSABILITATE. CONSIDERAȚII PRIVIND EXPERTIZA MEDICO-LEGALĂ PSIHIATRICĂ ÎN DREPTUL PENAL

Iresponsabilitatea din punct de vedere medico-legal este susținută de următoarele criterii: neformarea discernământului critic: psiho-senzorial grav sau handicapul mental: alterarea nivelelor de conștiință

elementară și operațional logică: motivația psihopatologică a momentului săvârșirii actului antisocial și a comportamentului déviant în general: existența unei legături directe de cauzalitate între trăsăturile patologice ale personalității și infracțiunea comisă: debutul medico-legal al bolii psihice: incapacitatea psihică. Analizând toate cele spuse mai sus și raportând la tema studiată în prezentul articol nu putem să nu facem referire la faptul cum contribuie afecțiunea psihică pe care o are o persoană care a săvârșit o infracțiune asupra determinării stării sale de responsabilitate sau iresponsabilitate, fiindcă anume această stare determină dacă persoana respectivă este pasibilă sau nu de răspundere penală și, respectiv, pedeapsa care îi va fi aplicată. Pentru a stabili dacă o persoană a acționat cu discernământ, adică și-a dat seama de gradul de pericol social pe care îl prezintă fapta săvârșită și a putut să facă deosebire între aceea ce este permis și ceea ce nu este permis de lege, sunt necesare concluziile unor medici specialiști.

Cuvinte-cheie: expertiză medico-legală, expertiză psihiatrică, responsabilitate, iresponsabilitate, circumstanță atenuantă, devianță psihopatologică, devianță psihomorală.

BARIERA ÎNTRE IRRESPONSABILITATE ȘI RESPONSABILITATE. CONSIDERAȚII PRIVIND EXPERȚIA MEDICO-LEGALĂ PSIHIATRICĂ ÎN DREPT PENAL

Iresponsabilitatea din punct de vedere medico-legal se bazează pe următoarele criterii: neantrenarea discernământului critic: handicap psiho-senzorial sau psihic grav: modificarea nivelurilor de conștiință

logica elementară și operațională: motivația psihopatologică a momentului comiterii actului antisocial și a comportamentului deviant în general: există o legătură de cauzalitate directă între trăsăturile patologice de personalitate și infracțiunea comisă: aspectul medico-legal al bolii psihice: incapacitatea psihică Analizând toate cele de mai sus și referindu-ne la subiectul studiat în acest articol, nu se poate să nu se facă referire la modul în care aceasta contribuie la îmbolnăvirea psihică a unei persoane care a săvârșit o infracțiune pentru a-i determina starea de responsabilitate sau iresponsabilitate, deoarece această stare determină dacă sau nu persoana este pasibila de raspundere penala si, respectiv, de pedeapsa care se aplica. Pentru a stabili dacă o persoană a acționat cu discernământ, adică și-a dat seama de gradul de pericol social pe care îl reprezintă fapta săvârșită și a putut să distingă ceea ce este permis și ce nu este permis prin lege, concluziile anumitor specialisti. sunt necesari medici.

Mots-clés: expertiză medico-legală, expertiză psihiatrică, responsabilitate, irresponsabilitate, circumstance atténuante, déviance psychopathologique, déviance psychomorale.

BARIERĂ ÎNTRE SANITATE ȘI NEBUNIȚIE. REFLECȚII PRIVIND EXAMENUL JURIDIC PSIHIATRIC ÎN DREPT PENAL

Nebunia din punctul de vedere al examinării medico-legale este confirmată de următoarele criterii: lipsa de perspectivă critică: retard psihosenzorial sau mintal sever: modificări ale nivelurilor de conștiință elementară și ale logicii operaționale: motivarea psihopatologică a momentului comiterii unui act antisocial și comportament deviant în general: prezența unei relații directe cauză-efect între caracteristicile patologice de personalitate și infracțiunea săvârșită: expertiza medico-legală a bolii psihice: incapacitatea psihică. Analizând toate cele de mai sus și revenind la tema studiată în acest articol, nu putem să nu ne referim la modul în care contribuie la afecțiunea psihică a persoanei care a comis infracțiunea să se determine starea sa de sănătate sau nebunie, deoarece această stare determină dacă un persoana răspunde sau nu răspunde penal și, respectiv, pedeapsă. Pentru a stabili dacă o persoană a procedat judicios, adică dacă a fost conștientă de gradul de pericol public pe care l-a efectuat acțiunea și a putut distinge între ceea ce este permis și ceea ce nu este permis de lege, sunt necesare concluziile unor medici specialiști.

Cuvinte cheie: examinare medico-legală, examinare psihiatrică, sănătate mentală, nebunie, circumstanțe atenuante, abatere psihopatologică, abatere psihomomorală.

Introducere

Probațiunea criminalistică psihiatrie în timpul evoluției societății umane a cunoscut mari oscilații fiind legată organic de structura socială a vremurilor și a statelor și implicit de evoluția conceptelor juridice, așa cum o demonstrează o serie de coduri și legi existente cu mult înaintea noastră. eră. Lex Cornelia menţionează atenuarea sau chiar inexistenţa răspunderii în cazurile de tulburări psihice, iar Lex Aquilla a cerut examinarea de către un medic în cazurile de boli simulate.

La noi, în paginile Manualului românesc din pravilele regale ale lui Vasile Lupu (Iași, 1646) și apoi în Îndreptare.

din Legea sau Marea Pravilă a lui Matei Basarab (Târgoviște, 1652), se fac referencés la starea psihică a celor examinați: nebunia putea fi constantă, intermitentă și simulată, iar beția dacă se dovedea a fi martor era o circumstanță atenuantă.

Astfel, responsabilitatea poate fi definită ca starea psihologică a persoanei care are capacitatea de a înțelege natura prejudiciabilă a faptei, precum și capacitatea de a-și manifesta voința și de a-și dirija acțiunile.

La articolul 2 din Codul penal (CP) răspunderea este prevăzută ca semn care caracterizează persoana fizică ca subiect al infracțiunii, iar la articolul 22 din Codul penal noțiunea de

REVISTA ȘTIINȚIFICATĂ INTERNAȚIONALĂ „SUPREMAȚIA DREPTULUI”

responsabilitatea este dată: „responsabilitatea este starea psihologică a persoanei care are capacitatea de a înțelege caracterul vătămător al faptei, precum și capacitatea de a-și manifesta voința și de a-și dirija acțiunile”.

Potrivit prevederilor art. 23 Cod penal, iresponsabilitatea este o cauză care înlătură caracterul penal al faptei și care prevede în: alin. (1) „Persoana care, în timpul săvârșirii unei fapte prejudiciabile, s-a aflat în stare de iresponsabilitate, adică nu a putut fi trasă la răspundere pentru acțiunile sau inacțiunile sale sau nu le-a putut dirija din cauza unei boli, nu este capabilă de răspundere penală, boală mintală cronică, o tulburare psihică temporară sau altă afecțiune patologică”. Astfel, infracțiunea nu va avea un infractor dacă are o minte înstrăinată de judecată (nebun mintal), ca urmare a intervenției unei boli psihice sau devianță.

Materiale utilizate și metode aplicate În redactarea prezentei lucrări, cadrul normativ internațional, regional și național care asigură protecția juridică a persoanelor cu devianță psihopatologică, deviantă psiho-morală și evaluarea corectă a barierei dintre iresponsabilitate și responsabilitate și cele de psihiatrie. expertiza criminalistica in domeniul dreptului penal. S-au folosit metodele: logica, comparativa, analiza si sinteza, sy sterni c.

Rezultate obținute și discuții

Printre obligațiile pe care organele judiciare le au în ceea ce privește cunoașterea persoanei infractorului se numără cele care se referă la deficiențele psihice ale persoanei cercetate, care includ atât deviația psihopatologică, cât și psiho-morală, justiția penală confruntându-se adesea cu necesitatea de a distinge între doi, fie în domeniul soluționării problemelor legate de răspunderea penală și stabilirea gradului de vinovăție, fie în domeniul luării măsurilor proiectative, chiar și împotriva persoanelor care nu se fac vinovate de săvârșirea de infracțiuni,

dar sunt periculoase din punct de vedere social din cauza bolilor mintale.

Unii autori susțin că, dacă o persoană comite o infracțiune iresponsabilă, problema tratamentului nu cade în sarcina criminologiei, ci doar a medicinei. Criminologia trebuie să se ocupe de indivizii responsabili din punct de vedere intelectual care comit crime. Răspunsul la întrebarea „de ce un nebun comite acte antisociale?” ar trebui să fie dat de psihiatrie, nu de criminologie.

Nu suntem de acord cu această afirmație, deoarece ili psihic, care din cauza bolilor grave de care suferă, au o totală lipsă de discernământ și din cauza stării lor psihice nu vor putea fi urmăriți penal și deci nu pot deveni criminais în infracțiunea. sensul termenului, oricât de

gravă ar fi fapta pe care au săvârșit-o, și faptele pe care le-au săvârșit, acestea au fost, încă de la primele etape ale criminologiei, o preocupare prioritară pentru specialiști, iar cercetarea în acest domeniu este mereu relevantă.

În noul Cod penal al Republicii Moldova a fost introdusă o nouă noțiune și anume cea de răspundere redusă. Astfel, art.231 Cod penal al Republicii Moldova (1) stipulează că: „persoana care a săvârșit o infracțiune ca urmare a unei tulburări psihice, constatată prin expertiză medicală efectuată în modul stabilit, precum și legalitatea acestuia. acțiunile ei sau el nu le-a putut direcționa pe deplin poate reduce răspunderea penală”. Prin urmare, art. 76 alin. (1) lit. d) prevede reducerea răspunderii ca circumstanță atenuantă în cazul săvârșirii unei infracțiuni.

Astfel, este nevoie de efectuarea expertizei de psihiatrie criminalistică, care este o activitate specifică instituției medico-legale, care constă în investigarea stării psihice, asigurarea justiției cu dovezi științifice în stabilirea răspunderii (cu alte cuvinte, răspunsul la întrebarea dacă persoana a acționat sau nu discret).

Pentru a înțelege mai clar această definiție, este necesar să se clarifice noțiunea de

discernământul (psychiatrie terni), care este capacitatea unei persoane de a realiza faptele comise și consecințele acestora, de a putea distinge între bine și rău, având reprezentarea consecințelor negative ale actelor antisociale. De fapt, discernământul este o sinteză a personalității și a conștiinței atunci când se realizează o acțiune. Astfel, discernământul devine criteriul medical al răspunderii persoanei și punctul principal al expertizei psihiatrico-juridice, de care depinde stabilirea cu certitudine a laturii subiective a infracțiunii săvârșite de aceasta.

Organele de urmărire penală, precum și instanțele de judecată sunt obligate, atunci când au îndoieli cu privire la discernământ, sănătatea psihică a persoanei care a săvârșit fapta penală, să o supună unei examinări în cadrul expertizei medico-legale psihiatrie. Dacă pentru majoritatea faptelor pedepsite de legea penală efectuarea expertizei medico-legale psihiatrice este lăsată la discreția procurorului sau a instanței de judecată, pentru unele infracțiuni grave, efectuarea acestei expertize este obligatorie. Astfel, potrivit prevederilor art. 143 CPP (Codul de procedură penală) al Republicii Moldova, expertiza este obligatorie pentru constatarea: alin. (3) starea psihică și fizică a suspectului, învinuitului, inculpatului - în cazurile în care există îndoieli cu privire la starea de răspundere a acestuia sau la capacitatea acestora de a-și apăra în mod independent drepturile și interesele legitime în procesul penal.

Astfel, expertiza de psihiatrie criminalistică își are utilitatea în mai multe ramuri de drept, realizându-se în următoarele situații: în cazul infracțiunii de omor deosebit de grav; atunci când organul de urmărire penală sau instanța are îndoieli cu privire la starea psihică a învinuitului/inculpatului; infractorul minor cu vârste cuprinse între 14 și 16 ani; în copilărie (examenul mamei); pentru stabilirea măsurilor de siguranță medicală; pentru ridicarea acestor măsuri de siguranță propuse printr-o expertiză medico-legală anterioară.

Obiectivele pentru care se recomandă examinarea medico-legală psihiatrie:

- Dacă persoana cu afecțiune are sau nu tulburări psihice și diagnosticul actual al acesteia;

- Excluderea simulării sau a ascunderii unei boli psihice;

- Capacitatea mentală actuală și dacă subiectul poate fi cercetat sau judecat;

- Capacitatea mintală la momentul faptei;

- Aprecierea discernământului față de fapta săvârșită;

- Recomandarea masurilor de siguranta medicala sau educative prevazute de Codul penal, in functie de prognosticul tulburarilor psihice constatate si de evaluarea gradului de pericol social al acestora.

Expertiza se efectuează după internarea făptuitorului într-o clinică de specialitate, unde este supus unor examinări clinice și de laborator, care asigură specialistului elementele necesare pentru a stabili prezența sau absența discernământului, la data când făptuitorul a săvârșit infracțiunea.

Pentru a înțelege mai bine care este expertiza psihiatriei criminalistice, trebuie să facem câteva precizări cu privire la modul în care se desfășoară.

O expertiză medico-legală psihiatrie nu se poate reduce la formularea sau enunțarea unui diagnostic, ci presupune un scop social-juridic, care îi conferă valoare probatorie, concluzia sa.

Pe baza prevederilor legislației actuale și a nevoilor practicii juridice și asistenței medico-legale, obiectivele expertizei în psihiatrie criminalistică sunt următoarele:

a) precizarea stării de sănătate mintală a unei persoane (normalitate);

b) caracterizarea complexă a personalităţii individului expert cu precizarea trăsăturilor sale atât în legătură cu diagnosticul psihiatric, cât şi din punct de vedere socio-psihologic;

REVISTA ȘTIINȚIFICATĂ INTERNAȚIONALĂ „SUPREMAȚIA DREPTULUI”

c) stabilirea legăturii de cauzalitate dintre trăsăturile acestei personalităţi şi elementele constitutive ale faptei infracţionale sau antisociale săvârşite.

Examenul neuropsihiatric care se efectuează în situația în care infractorul a fost descoperit imediat după săvârșirea infracțiunii, este prima etapă a examinării psihiatrice. Acest lucru este făcut de o comisie criminalistică și doi psihiatri.

Astfel, potrivit prevederilor Regulamentului de activitate al spitalului de psihiatrie, în art. 31 Afirmă că: „condiția obligatorie de internare a persoanelor în spitalul de psihiatrie pentru examinare și tratament este exprimarea liberului consimțământ sau cererea pacientului” (vezi anexa nr. 1). Spitalizarea în spitalul de psihiatrie (secția) se efectuează numai de către medicul psihiatru. In cazul in care persoana care urmeaza a fi internata nu a implinit varsta de 18 ani sau in functie de starea sa psihica nu isi poate exprima consimtamantul liber, admiterea pentru internare se poate primi de la reprezentantul legal, reprezentantul personal sau de la instanta judecatoreasca. după caz. În aceeași ordine de idei, putem aminti faptul că art. 30 stipulate: „Internalizarea în spitalul de psihiatrie a persoanelor supuse expertizei psihiatrie juridice staționare și pentru aplicarea măsurilor coercitive cu caracter medical se realizează numai prin hotărâre a instanțelor de judecată”.

Acest examen ar trebui să fie cât mai complet și complet posibil. Urmărirea unei astfel de examinări devine mai mult decât necesară, deoarece oferă organului de anchetă sau procurorului datele necesare pentru a-i permite acestuia să decidă dacă continuă cercetările împotriva învinuitului/inculpatului sau dacă este necesar ca acesta să fie internat mai întâi în spital. într-un spital de profil.

Raportul medico-legal de psihiatrie trebuie să aibă următoarele componente:

1. obiectivele expertizei într-un caz concret;

2. documente consultate (ordonanță, dosar, anchetă socială, fișă de spitalizare curentă sau examinări în ambulatoriu, fișă de internare);

3. fapta săvârşită (tipul faptei, motive, motiv, împrejurări în care a fost săvârşită, modul de săvârşire, comportament post-de facto); circumstanțe biologice, psihologice;

4. antecedente personale (scoala, profesie, statut militar), istoric patologic, istoric comportamental, antecedente penale;

5. mediul social;

6. expertiza criminalistică propriu-zisă (examen psihic, examen psihologic, investigații paraclinice speciale, privind fapta - recunoaște sau nu, vinovăție sentimentală, discutarea cauzei - în mod excepțional, concluziile).

Acest tip de expertiză se încadrează în categoria expertizei individuale, prevăzută la art. 154 din Legea cu privire la expertiza judiciară, constatările etnoștiințifice și medico-legale, care stipulează: „expertiza individuală este considerată cercetare asupra unui caz concret, care se efectuează de către un expert și se încheie cu întocmirea unui raport în care rezultă concluziile sunt stipulate expertul”.

Expertiza psihiatrică a criminalilor cu deficiențe mintale: oligofreni, idioți, imbéciles, crétins etc., nu ridică probleme deosebite dacă există documentație suficientă, acestea fiind depistate și diagnosticate precoce (grădinițe, școli, armată). O problemă mai specială o pun cei cu forme mult mai ușoare, în special cazurile borderline, dintre care unele sunt recuperabile și prin direcționarea către instituții specializate.

În funcție de rezultatul raportului de psihiatrie de expertiză medico-legală, măsurile de constrângere medicală, care potrivit articolului 99 pot fi fie să fie admise într-o instituție de psihiatrie cu supraveghere regulată, fie să fie internate într-o instituție medicală cu supraveghere riguroasă, va fi aplicat. În acest sens, articolul 13 alineatul (1) din

Legea asistenței psihiatrice din 16.12.1997 afirmă: „Persoana care suferă de menta! tulburărilor care au săvârșit acțiuni periculoase pentru societate li se aplică măsuri medicale coercitive pe baza hotărârii judecătorești, potrivit temeiurilor și în modul stabilite de Codul penal și de Codul de procedură penală”. Pentru ca hotărârea să fie completă în ceea ce privește aplicarea acestor măsuri de constrângere, judecătorul trebuie să țină seama de dispozițiile art. 22 din hotărârea Curții de Justiție a Republicii Moldova privind respectarea normelor penale. procedura la adoptarea hotărârii care prevede: „pentru adoptarea pedepsei cu privire la persoana care a săvârșit o faptă socială periculoasă în stare de iresponsabilitate sau care a avut tulburări psihice ulterior săvârșirii infracțiunii, care nu are posibilitatea de a realiza și controla; acțiunile ei, trebuie stabilit în mod clar la instanță că actul social periculos, prevăzut de partea specială a PC, a fost comis de persoana în cauză. Instanța trebuie să evalueze acest act social periculos, să verifice și să evalueze probele prezentate în investigarea întrebării cu privire la mențiunea! capacitatea acestei persoane, natura și gradul de mentalitate! tulburări la momentul săvârșirii infracțiunii și în timpul

examinării cauzei în instanță. In cazul in care instanta ajunge la concluzia ca aceasta persoana a savarsit actul social - prevazut de legea penala in stare de iresponsabilitate, va solutiona problema aplicarii unei masuri coercitive de natura medicala.

Aceste măsuri de siguranță se aplică persoanelor care au comis infracțiuni și care sunt mintale sau anormale:

a) obligația de a primi tratament medical se aplică persoanelor care au săvârșit infracțiuni sub imperiul unei boli sau a unei intoxicații cronice cu alcool sau stupefiante și care prezintă un pericol social de a comite noi infracțiuni. Obligatia de a primi medicamente

tratamentul durează până la recuperare, condamnatul este obligat să efectueze tratamentul, iar dacă se sustrage, această măsură este înlocuită cu internarea medicală, ceea ce înseamnă privare de libertate.

b) o măsură specială de siguranță este admiterea medicală, caz în care, în aceleași condiții (săvârșirea unei infracțiuni, pericol social), făptuitorul este o persoană dependentă mintal sau de substanțe, persoană care nu răspunde de urmărire penală și care este fiind internat intr-o institutie sanitara specializata, unde va sta pana la recuperarea acestora.

Concluzii

Din punct de vedere medico-legal, iresponsabilitatea este susținută de următoarele criterii: neformarea discernământului critic; handicap mintal sau psiho-senzorial sever; modificarea nivelurilor de conștiință de bază și operațională logică; motivația psihopatologică a momentului comiterii actului antisocial și a comportamentului déviant în general; există o legătură de cauzai directă între trăsăturile patologice de personalitate și infracțiunea comisă; apariția bolilor mintale în medicină legală; incapacitate mintală.

Although mental deficiencies are in the specific field of psychiatry, criminology is also of interest in their study, because these deficiencies revolve around the lawful or illicit criminal. We share this view, as it is already well known that mental deficiencies greatly influence the personality of the offender and even if he/she is irresponsible and not liable to criminal punishment, he/she is stili a danger to society.

Bibliography

1. BELIȘ, V., Medicină legală. Curs pentru facultățile de științe juridice, Casa editorială Odeon, București, 1999, p. 161.

2. BOGDAN, S., Criminologie, Sfera juridică, 2005, p.41.

3. Codul Penal al Republicii Moldova, din

18.04.2002, pulicat în Monitorul Oficial nr.72-74 al RM la 14.04.2009.

4. Codul Penal al RM, din 13.09.2002, cu modificări - Monitorul Oficial nr.72-74, din 14.04.2009.

5. Cod de Procedură Penală a RM, din 14.03.2003, publicat in Monitorul Oficial nr.104-110, la 07.06.2003, în vigoare din 12.06.2003.

6. CIOCLEI, V., Cercetarea criminologică, Editura AII Beck, Timișoara, 1998, p. 15.

7. DRUGESCU, N., Medicină legală, Curs pentru student, Editura Printech, 2001, p. 133.

8. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a RM cu privire la respectarea normelor de procedură penală la adoptarea sentinței nr.10 din 24.04.2000.

9. IACOBUȚĂ, I.A., Criminilogie, Editura Junimea, Iași, 2002, p 186.

10. Legea cu privire la asistența psihiatrică din 16.12.1997, publicată în MO 44-46 la 21.05.1998.

11. Legea cu privire la expertiza judiciară, constatările ethnico-științifice și medico-legale din 23.06.2000, publicată în Monitorul Oficial nr.144-145,1a 16.11.2000.

12. OANCEA, I., Probleme de criminologie, Editura all Educational, 1998, p. 195.

13. Regulamentul de activitate a spitalului de psihiatrie, Anexa nr.3 la Ordinul Ministerului Sănătății nr.591, din 20.08.2010.

14. ’TĂNĂSESCU, L, TĂNĂSESCU, G., TĂNĂSESCU. C., Tipologii criminogene, Editura C.H.Beck, 2007, p. 3.

15. UNGUREANU, A., Prelegeri de criminologie, Editura Cugetarea Iași, 1999, p. 202.

16. http://legearm.com/codul-penal-al-rm-par-tea-generala/articolul-22-responsabilitatea.html

17. http://ru.scribd.com/doc/23708012/Experti-za-Medico-legala-Psihiatrica

18. http://www.rasfoiesc.com/educatie/psiholo-gie/Scopul-expertizei-medicolegale79.php

19. http ://www.umfiasi .ro/Rezidenti/suporturide-curs/Facultatea%20de%20Medicina/Medicina%20 Legala%20-%20modul%20Medicina%20Legala/Expertiza%20medico-legala%20psihiatrica.pdf

20. http://www.referat.ro/referate/Expertiza_me-dico-legala_psihiatrica_c3538 .html

21. http://www.referat.ro/referate/Expertiza_me-dico-legala_psihiatrica_c3538 .html

CZU 343.81(477) DOI https://doi.org/10.52388/2345-1971.2021.el.12

FORMAREA SISTEMULUI PENITENCIAR AL UCRAINEI SOVIETICE (PRIMA JUMATĂTATE A SECOLULUI XX)

Irina LESI

Doctor în drept, profesor asociat, Universitatea Națională de Aviație, Kiev, Ucraina

e-mail: iryna. les@npp. паи. edu. pe https://orcid.org.//0000-0003-0596-3 749

Procesul de organizare și devenire a unui Sistem de executare a pedepselor penale în Ucraina sovietică a fost investigat încă de la Educația RSS Ucraineană până în 1930 - începutul anilor 1950.; a marcat principalele etape ale dezvoltării statului; Sunt analizate principalele acte normative ale activităților structurale și organizatorice ale sistemului penitenciar. În anii 1920. Sistemul penitenciar sovietic era considerat un sistem punitiv compus al statului și un mijloc eficient de combatere a „inamicului de clasă”. În același timp, sistemul instituțiilor corecționale din Ucraina nu a fost încă considerat un mijloc de pedeapsă severă în condițiile izolării de societate și a fost interpretat și ca parte integrantă a sistemului de condamnare a condamnaților în deșeuri sociale. Sistemul de executare a pedepselor penale la care erau determinate lagărele de muncă corecțională și locurile generale de detenție. Au fost considerate subsisteme independente instituții penitenciare (închisorile ordinare și de investigație), precum și colonii de muncă pentru minori și colonii de educație pentru copii. S-a stabilit că, în condițiile stalinismului, o rețea extinsă a sistemului executiv penal a fost un fel de temelie a regimului totalitar, a fost într-o relație organică cu sistemul de comandă administrativă. Administrația de stat a instituțiilor penale și executive în anii postbelici a desfășurat și în baza principiilor controlului strict al diferitelor departamente ale NKVD, NKGB, MJ, Ministerul Afacerilor Interne s.

Keywords: criminal enforcement system, prison, camp, Gulag, Soviet Ukraine.

FORMAREA SISTEMULUI PENITENCIAR AL UCRAINEI SOVIETICE (PRIMA JUMĂTATE A SECOLULUI XX)

Prezentul articol examinează procesul de organizare și formare a sistemului de executare a pedepselor penale în Ucraina sovietică de la momentul formării RSS Ucrainene până în 1930 - începutul anilor 1950.

Sunt conturate principalele etape ale dezvoltării statului. Autorul a analizat principalele acte juridice normative ale activităților structurale și organizatorice ale sistemului penal. In anii 1920 sistemiti penitenciar sovietic a fost considerat ca o parte integrantă a sistemului punitiv al statului și un mijloc eficient de luptă contra „inamicului de clasă”. In același timp, sistemul instituțiilor de muncă corecționale din Ucraina nu a fost încă considerat ca un mijloc de pedeapsă severă în condiții de izolare de societate, dar a fost interpretat, cel mai probabil, ca o parte integrantă a sistemului de reeducare a condamnaților în condiții de muncă social utilă. Este determinat sistemul de organisme pentru executarea pedepselor penale, care a inclus lagărele de muncă corective și locurile generale de detenție. Instituțiile de tip penitenciar (închisorile ordinare și preventive), precum și coloniile de muncă pentru minori și coloniile educaționale pentru copii au fost considerate subsisteme independente. S-a stabilit că, în condițiile stalinismului, rețeaua ramificată a sistemului penitenciar era un fel de fundament al regimului totalitar, se afla într-o relație organică cu sistemul administrativ de comandă. De asemenea, se ia în considerare gestionarea de către stat a instituțiilor penale în anii postbelici, efectuată și bazată pe principiile controlului strict de către diferite departamente - NKVD, NKGB, Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne.

Cuvinte-cheie: sistemul de executare penală, închisoare, lagăr, Gulag, Ucraina Sovietică.

№ 1, 2021

REVISTA ȘTIINȚIFICĂ INTERNAȚIONALĂ „SUPREMAȚIA DREPTULUI"

INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL „SUPREMACY OF LAW"

FORMATION DU SYSTÈME PÉNITENTIAIRE DE L'UKRAINE SOVIÉTIQUE (PREMIÈRE MOITIÉ DU 20e SIÈCLE)

Procesul de organizare și de a deveni un sistem de executare a sancțiunilor penale în Ucraina sovietică a fost studiat de la formarea RSS Ucrainei până în 1930 - începutul anilor 1950.; a marcat principalele etape ale dezvoltării statului; Sunt analizate principalele acte normative ale activităților structurale și organizatorice ale sistemului penitenciar. În anii 1920. Sistemul penitenciar sovietic era considerat un sistem punitiv compus al statului și un mijloc eficient de combatere a inamicului clasei. În același timp, sistemul instituțiilor corecționale din Ucraina nu a fost încă considerat un mijloc de pedeapsă severă în condițiile izolării de societate și a fost interpretat și ca parte integrantă a sistemului de condamnare a condamnaților în deșeuri sociale. Sistemul de executare a sancțiunilor penale la care au fost stabilite lagărele de muncă corecțională și locurile generale de detenție. Au fost considerate subsisteme independente instituții penale (închisorile ordinare și de investigație), precum și colonii de muncă pentru minori și colonii de educație pentru copii. S-a stabilit că, în condițiile stalinismului, o vastă rețea a sistemului de conducere criminală era un fel de fundament al regimului totalitar, se afla într-o relație organică cu sistemul de comandă administrativă. Administrația de stat a instituțiilor penale și executive în anii postbelici desfășurată și bazată pe principiile

controlului strict al diferitelor departamente ale NKVD, NKGB, MJ, Ministerul Afacerilor Interne.

Mots-clés: système exécutive criminelle, închisoare, lagăr, Gulag, Ukraine Soviétique.

FORMAREA SISTEMULUI PRINCIPAL PRINCIPAL AL UCRAINEI SOVIETICĂ (PRIMA JUMATĂTATE A SECOLULUI XX)

Acest articol examinează procesul de organizare și stabilire a unui sistem de executare a pedepselor penale în Ucraina sovietică din momentul formării RSS Ucrainene până în 1930 - începutul anilor 1950. Sunt indicate principalele etape de dezvoltare a statului; sunt analizate principalele acte juridice de reglementare ale activităților structurale și organizatorice ale sistemului penal. În anii 1920 Sistemul penitenciar sovietic era privit ca o parte integrantă a sistemului punitiv al statului și un mijloc eficient de combatere a „inamicului de clasă”. În același timp, sistemul instituțiilor de muncă corecționale din Ucraina nu a fost încă considerat un mijloc de pedeapsă severă în condiții de izolare de societate, dar cel mai probabil a fost interpretat ca parte integrantă a sistemului de reeducare a condamnaților din condiţiile muncii utilă social. A fost stabilit un sistem de organe de executare a pedepselor penale, care includea lagăre de muncă forțată și locuri generale de detenție. Instituțiile de tip penitenciar (închisorile obișnuite și preventive), precum și coloniile de muncă pentru minori și coloniile de educație pentru copii, au fost considerate subsisteme independente. S-a stabilit că sub stalinism, reţeaua extinsă a sistemului penal era un fel de fundament al regimului totalitar şi era în relaţie organică cu sistemul de comandă administrativă. Se are în vedere și conducerea de stat a instituțiilor penale în anii postbelici, efectuată și bazată pe principiile controlului strict de către diverse departamente - NKVD, NKGB, Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne.

Ключевые слова: уголовно-исполнительная система, тюрьма, лагерь, ГУЛАГ, Советсрая .

Introducere

Pentru dezvoltarea Ucrainei ca stat democratic și juridic, „europenizarea” sistemului penitenciar intern este de

mare importanță. Prin urmare, pentru a implementa eficient reformele planificate în sistemul de executare a pedepselor penale și a le aduce în conformitate cu standardele internaționale.

Irina LESI

FORMAREA SISTEMULUI PENITENCIAR AL UCRAINEI SOVIETICE (PRIMA JUMATĂTATE A SECOLULUI XX)

standardelor legale, este important să se studieze evoluția istorică, inclusiv sistemul penitenciar sovietic, specificul și cadrul legislativ al acestuia.

Experiența istorică a executării pedepselor penale și implementarea lor practică prezintă un interes științific din punctul de vedere al dezvoltării și îmbunătățirii ulterioare a normelor care reglementează executarea și executarea pedepselor.

Scopul articolului este, în primul rând, de a explora procesul de organizare a sistemului sovietic de executare a pedepselor penale în Ucraina de la formarea RSS Ucrainei-RSS Ucraineană până în 1930 - începutul anilor 1950.

Starea problemei cercetate. Funcţionarea Sistemului organelor care executa pedepse sub formă de privare de libertate, sub aspect istoric şi juridic, a fost studiată în literatura legai prerevoluţionară, sovietică şi post-sovietică. Această problemă a fost tratată pe deplin în lucrările autorilor pre-revoluționari SV Poznysheva, MS Tagantseva, I.Ya. Foinitsky.

În perioada sovietică, cercetătorii dreptului corectiv al muncii nu au studiat problemele organizaționale și juridice ale gestionării locurilor de privare de libertate, acordând atenție procesului de executare a pedepsei. Această perioadă este asociată cu numele unor cercetători precum MM Gernet, AT. Zubkov, VD Syso-ev, precum și oameni de știință ucraineni individuali (Yu. Frolov), care au studiat istoria dezvoltării și reformei sistemului penitenciar.

Perioada post-sovietică a trezit un mare interes pentru problemele sistemului sovietic punitiv-represiv atât în rândul cercetătorilor străini (E. Eppbom), cât și în rândul cercetătorilor autohtoni. În special, literatura științifică ucraineană post-sovietică a acestor probleme este reprezentată în primul rând de lucrările istoricilor „puri” (I. Bilas, TD Demyanchuk, I. Derevyanny, VM Nikolsky, AP Sushchuk etc.), mai puțin de-

zece - prin lucrările istoricilor dreptului - IV Ivankova, OB Ptashinsky, VV Rossikhina, DV Yagunov. Cu toate acestea, nevoia de cunoaștere istorică și juridică a trecutului nostru necessitâte necessitâte de continuare a cercetării științifice în domeniul istoriei sistemului penitenciar intern.

Declarația principalelor prevederi

Ajunși la putere în 1917, Boishe-viks au abandonat sistemul penitenciar anterior, ruso-imperial, iar dezvoltarea unui nou sistem sovietic de executare a pedepselor penale, adică sistemul penitenciar, a început în mod fundamental. o nouă bază în conformitate cu nevoile guvernului proletar.

Cercetătorii împart procesul de dezvoltare a sistemului penitenciar sovietic în mai multe perioade [1, pp. 12-13]. Prima a început în octombrie 1917. În această etapă, locurile de detenție erau sub jurisdicția Comisariatului Poporului de Justiție (denumit în continuare NKJ). Doar unele funcții au fost concentrate în NKVD. La 12 decembrie

1917, în cadrul NKJ a fost creat un departament de administrare a închisorii, iar la 6 ianuarie 1918, un colegiu penitenciar.

Instrucțiunea temporară a NKJ „Cu privire la privarea de libertate ca măsură de pedeapsă și cu privire la procedura de executare a acesteia” (23 iulie 1918) a împărțit toate locurile de privare de libertate în bărbați și femei și, în funcție de scopul lor - în: a) locurile generale de detenție (închisorile); b) reformatorii și coloniile funciare ca instituții punitive și de învățământ (pentru tinerii criminali); c) instituții de probă pentru persoanele în privința cărora există motive de slăbire a regimului sau eliberare anticipată; d) institutii medicale punitive; e) spitale închisorii.

Reforma sistemului penitenciar a fost asociată și cu înființarea Departamentului Central Punitiv din cadrul NKJ. The

îi erau subordonate departamentele provinciale relevante. Acesta din urmă a creat așa-numitul. comisii de repartizare, care nu numai că au repartizat condamnații pe categorii, ci au asigurat și punerea în aplicare a principiului gestionării colective a locurilor de privare de libertate. Din momentul în care funcțiile penitenciare ale NKJ au fost efectiv preluate complet de către NKVD (6 decembrie 1922), sistemul penitenciar a devenit parte integrantă a sistemului punitiv al statului și un mijloc de combatere a „inamicului de clasă”. Această din urmă împrejurare (după A. Ptashinsky) a marcat începutul celei de-a doua perioade în formarea sistemului penitenciar [1, p. 13]. Apoi, ca parte a NKVD, a fost creată Direcția Principală a Locurilor de Detenție. Conducerea instituțiilor de corecție locale a fost încredințată departamentelor provinciale, care acționau ca subdiviziuni ale comitetelor executive provinciale.

Temeiul juridic al dezvoltării sistemului penitenciar sovietic din a doua jumătate a anilor 1920. a devenit codul corecțional VUTsIK (Comitetul Executiv Central Ucrainean All-Russian) aprobat al RSS Ucrainei (27 octombrie 1925). A consolidat principiile de bază ale dreptului corectiv al muncii: respingerea locurilor de detenție de tip închisoare (închisoarea ca formă de pedeapsă a fost abolită încă din 1920); dezvoltarea unei rețele de colonii; munca obligatorie a condamnaţilor; organizarea regimului de executare a pedepselor pe principii umane; aplicarea unui sistem progresiv de pedeapsă (adică o relaxare graduală a regimului pentru cei care sunt corectați); izolarea strictă a celor mai periculoase infractori. Ele erau conduse de NKVD al RSS Ucrainei, care includea Departamentul Instituțiilor Corecționale.

În anul 1927, Direcţia era formată din următoarele inspecţii: administrative şi penitenciare; producție; financiar si eco

nomic; cultural și educațional; paznici escori [2, p. 8-9]. Printre locurile de detenție prevăzute de cod au prevalat instituțiile în care condamnații erau ținuți fără izolare strictă de societate. Munca a fost proclamată principiul conducător al reeducației în astfel de instituții. Acestea au inclus: case de detenție preventivă (pentru cei care erau cercetați), case de muncă forțată (DOPRe, - din casa rusă a muncii forțate publice), colonii de muncă agricolă, așa-numitul reformator pentru delincvenți juvenili [3] , p. 111].

Alături de reformatoare (după A. Oleinik), în Ucraina funcţionează din 1924 comunele de muncă ale OGPU şi Comisariatul Poporului pentru Educaţie al RSS Ucrainene [2, p. 9]. Acestea erau internate. Copii cu vârste cuprinse între 10 și 18 ani, reținuți pentru cerșetorie, copii străzii și delincvenți, au fost trimiși în comune. Activitatea unor astfel de comune este asociată cu numele AS Makarenko. Și un singur tip de instituții de executare a pedepselor - centrele de detenție cu destinație specială - prevedea privarea de libertate în condiții de izolare strictă a persoanelor condamnate pentru cele mai grave infracțiuni, inclusiv pentru toate infracțiunile săvârșite de elemente ostile de clasă [3, p. 112]. O trăsătură caracteristică a definiției regimului de executare a unei pedepse a fost dominația principiului clasei.

Schimbările organizaționale și structurale din sistemul penitenciar din perioada stalinismului depindeau direct de conținutul sarcinilor naționale. Sub influența „marelui punct de cotitură”, la sfârșitul anilor 1920 - începutul anilor 1930, principalele priorități ale politicii corective de muncă în URSS au început să se schimbe: principiile de corectare și reeducare a condamnaților în condiții de utilizare socială- munca completă au fost înlocuite de principiile aplicării pedepselor severe pentru săvârșirea unei infracțiuni izolat de societate. Acest pro-

a fost însoțită de reorganizarea sistemului organelor de executare a pedepselor penale în direcția înăspririi condițiilor de detenție a condamnaților, pe de o parte, și de transformarea acestui sistem într-un mijloc de îndeplinire a sarcinilor economice naționale. , pe de altă parte.

În locul împărțirii, acceptate anterior, a privării de libertate și a executării pedepselor în izolare severă și fără aceasta, începând cu anul 1930, s-a stabilit că pedeapsa penală sub formă de privare de libertate ar putea avea loc în lagărele de muncă forțată (create în zone îndepărtate din URSS în conformitate cu decretul Comitetului Executiv Central al Rusiei și al Consiliului Comisarilor Poporului din RSS Ucraineană din 15 martie 1930) sau în locurile generale de detenție. Centrele de detenție cu destinație specială și casele de muncă forțată (DO-PRe) au fost supuse lichidării.

Deoarece nu existau lagăre de concentrare pe teritoriul Ucrainei la acea vreme, singurul tip de locuri de privare de libertate din republică au rămas coloniile de muncă corectivă. Au executat pedepse condamnate până la trei ani (la începutul anilor 1930 în lagăre, de la trei la maximum - zece ani). Subsistemele independente erau instituții de tip închisoare (penitenciare cu durată determinată și închisori preventive), precum și colonii de muncă pentru minori și colonii educaționale pentru copii.

În anii 1930 în URSS, principiile formale ale politicii penitenciare au fost încălcate grav. A. Ptashinsky atrage atenția asupra faptului că în 1935 s-a desființat împărțirea prizonierilor în funcție de gradul de pericol social: aceștia se deosebeau numai după gen și erau împărțiți în cei care aderă sau nu respectă regimul instituit în locurile de detenție. 1, p. 16].

Printr-un decret al Comitetului Executiv Central al URSS din 2 octombrie 1937, limita maximă a pedepsei sub formă de închisoare a fost mărită la douăzeci și

cinci ani. Libertatea condiționată a fost desființată, comisiile de supraveghere care controlau locurile de privare de libertate au încetat să mai funcționeze, supravegherea procurorului asupra acestor instituții a fost slăbită.

Lagărele de muncă corectivă au devenit principalul loc de detenție pentru crimele contrarevoluționare. Fiind sub jurisdicția OGPU-NKVD a întregii Uniri, aceștia au acționat numai pe baza reglementărilor departamentale. În special, regimul de detenție în ele a fost reglementat de Reglementările privind lagărele de muncă corective aprobate de Consiliul Comisarilor Poporului din URSS (7 aprilie 1930).

Conducerea din 25 aprilie 1930 a fost îndeplinită de către Direcția lagărelor OGPU a URSS (din octombrie 1930 - Direcția principală a lagărelor), iar din 1934 - Direcția principală a lagărelor a NKVD a URSS (rusă - GULAG). Instituțiile de tip închisoare (închisorile obișnuite și de investigație) au fost create și lichidate numai prin ordin al comisarului poporului al NKVD al URSS. Acestea erau în principal administrate de Direcția Principală a Închisorilor (GTU) creată ca parte a NKVD a URSS la începutul anului 1939. Spre deosebire de Direcția Principală a Lagărelor (GULAG), GTU gestiona doar acele zone ale închisorilor care asigurau securitate, izolare. , un regim de păstrare a prizonierilor și de formare a gardienilor penitenciarilor [4, p. 739].

Regimul de detenție în închisorile ordinare și preventive a fost reglementat de Regulamentul privind închisorile NKVD pentru cei cercetați și închisoarea Direcției Principale a Securității Statului (GUGB) pentru condamnați (ambele din 1939). Acesta din urmă a împărțit toate închisorile în cinci categorii.

Principala și cea mai comună categorie de închisori din URSS au fost închisorile generale pentru deținerea deținuților nejudecați. În aceste instituții, persoanele cercetate și inculpații au fost ținute prin hotărâre a organului de anchetă sau a instanței de judecată ca măsură preventivă, reținere.

REVISTA ȘTIINȚIFICATĂ INTERNAȚIONALĂ „SUPREMAȚIA DREPTULUI”

O altă categorie de închisori pentru deținerea deținuților nejudecați au fost închisorile interne ale NKVD-ului republicilor și UNKVD-ului regiunilor. Ele erau organizate de obicei numai în clădirile NKVD și UNKVD ale republicilor și regiunilor, precum și în clădirile departamentelor mari ale orașelor NKVD. Prin excepție, a fost permisă organizarea de secții ale închisorilor interne în afara clădirilor NKVS-UNKVD în cazurile în care dimensiunea clădirilor nu permitea creșterea capacității închisorii interne până la limita necesară a deținuților. În penitenciarele interne și filialele acestora au fost ținuți doar deținuții cercetați și inculpați, care erau acuzați de infracțiuni contrarevoluționare, a căror cercetare a fost efectuată de agențiile de securitate a statului.

A treia categorie sunt închisorile centrale ale GUGB pentru reținerea persoanelor cercetate. Aceste închisori erau subordonate direct Direcției Generale a Penitenciarelor.

A patra categorie o reprezintă închisorile GUGB pentru detenția condamnaților de stat, în special periculoși. De asemenea, aceștia raportau direct la Direcția Generală a Penitenciarelor.

A cincea categorie este închisorile speciale ale NKVD al URSS și UNKVD pentru detenția deținuților condamnați utilizați în scopuri speciale.

Amplasarea închisorilor era condiționată de amplasarea întreprinderilor industriale respective și a institutelor de cercetare în care lucrau deținuții (specialiști și oameni de știință) [4, p. 740]. Ele au fost utilizate activ în URSS în anii 1920 și 30, deși tratamentul forțat și izolarea „rebelilor” în spitalele de psihiatrie nu au primit o mare publicitate.

Până în 1945, funcțiile închisorilor, inclusiv pentru deținuții politici ucraineni, erau îndeplinite de secții separate ale spitalelor de psihiatrie obișnuite ale Poporului.

Comisariatul de Sănătate. În legătură cu formarea, la 3 februarie 1941, a două departamente - NKVD al URSS și NKGB al URSS - o parte din închisorile care aveau statut de politică, cum ar fi, să spunem, internai, Lefortovskaya, Sukha- novskaya și alții, conform ordinului NKVD / NKGB nr. 03/0115 din 4 iunie 1941, au revenit din nou în jurisdicția NKVD, unde au fost administrați de al 2-lea departament de contabilitate și arhivare al NKGB [5, p. . 483].

Ordinul nr. 00212 din 26 februarie 1941, Direcția Principală a Închisorilor NKVD a URSS a fost reorganizată în Direcția Penitenciare cu filiale în structura UNKVD regională. Și prin ordinul din 3 decembrie 1941, NKVD și NKGB al RSS Ucrainene, toate închisorile de tip general NKVD au fost transferate în subordinea NKVD a RSS Ucrainei. Închisorile de investigație au rămas în structura NKVD a RSS Ucrainei,

inclusiv toate închisorile de pe teritoriul regiunilor de vest [5, p. 483].

Un act juridic important în contextul activităților structurale și organizaționale ale sistemului penitenciar antebelic a fost ordinul Comisarului Poporului pentru Afaceri Interne al URSS din 28 mai 1941, nr. 00204 „Cu privire la introducerea unei înregistrări unificate. sistem pentru infractorii din închisorile interne și celulele interne ale NKGB-UNKGB” [6, pp. 179-189]. Potrivit acestui ordin, a fost prevăzută reînregistrarea tuturor deținuților care se aflau în închisorile NKVD, lagărele și coloniile de muncă forțată, închisorile interne (IP) și celulele închisorii interne (IPC) ale NKVD-UNKGB. Ordinul prevedea Instrucțiunea privind reînregistrarea deținuților. Din ziua reînregistrării, a fost planificată introducerea unei forme unice de înregistrare și contabilizare a infractorilor arestați. A fost necesar să se adauge: un dosar personal, un chestionar, un card de cont pentru înregistrarea centralizată.

mentiunea penală (formularul nr. 1), un card de amprentă, o fotografie semnal. Controlul asupra conducerii straturilor de re-regire se baza pe Departamentul I special al NKVD-UNKVD. Potrivit noilor reguli de înregistrare, fiecare nouă persoană arestată și condamnată luată sub arest în sala de judecată, cel târziu la ora 12:00 din momentul plasării în închisoare, trebuia să fie înregistrată, amprenta și fotografiată. La finalul reînregistrării s-a întocmit act de finalizare a reînregistrării, unde s-a notat numărul deţinuţilor, care a fost transmis în rapoartele zilnice privind circulaţia deţinuţilor. Un astfel de act în fiecare închisoare a fost întocmit în trei exemplare: primul exemplar, împreună cu cărțile de înregistrare ale formularului nr. 1, a fost trimis la Departamentul Special I al NKVD - UNKGB, al doilea - Departamentul 2 al NKVD - UNKGB, iar al treilea a rămas în dosarul închisorii.

Odată cu începutul confruntării germano-sovietice, toate locurile de privare de libertate au fost evacuate de pe teritoriul Ucrainei și din alte regiuni vestice ale URSS din cauza posibilei ocupații. O anumită parte a persoanelor condamnate pentru infracțiuni minore au fost eliberate din locurile de privare de libertate și trimise pe front.

După încheierea războiului, Ucraina a trebuit să-și revină. A fost necesară și refacerea sistemului penitenciar. Structura sa la acea vreme includea: 1. colonii de muncă corecţională pentru întreţinerea adulţilor condamnaţi la închisoare pe perioade scurte; 2. Lagăre separate pentru întreținerea adulților condamnați la închisoare pe o perioadă de trei ani sau mai mult;

3. colonii de muncă pentru minorii condamnaţi la pedeapsa privativă de libertate; 4. închisori pentru cei condamnaţi la închisoare; 5. puncte de tranzit.

În primii ani postbelici, spitalele speciale de psihiatrie din sistemul Ministerului Afacerilor Interne al URSS și-au lansat activitățile „pe baza unor instituții medicale adecvate” [7, p. 440]. Până în 1948,

existau și unități penale (mai târziu instituirea unui regim strict), care conțineau încălcatori răuvoitori ai ordinii de executare a pedepselor. În plus, pe teritoriul Ucrainei în primii ani postbelici au existat mai multe tabere direct subordonate NKVD-ului URSS. Pentru a-și controla activitățile în Ministerul Afacerilor Interne al RSS Ucrainei, a fost creat un departament de lagăr (acesta controla problemele de protecție și regimul de detenție a condamnaților). După finalizarea lucrărilor de restaurare la minele și fabricile din regiunile Donețk și Lugansk și construcția autostrăzii Moscova-Simferopol, aceste lagăre au fost desființate, iar departamentul de lagăre a încetat să mai existe.

În primii ani postbelici, în toate lagărele de muncă forțată s-au instituit două tipuri de regimuri: general și intensificat. Condamnați pentru infracțiuni contrarevoluționare, banditism, jaf, evadare din locurile de detenție, precum și recidivă, au fost ținute într-un regim consolidat.

În 1944, în instituţiile de muncă corecţionale a fost creat un serviciu special de monitorizare a comportamentului condamnaţilor. Crearea sa a contribuit la menținerea ordinii în instituții, la întărirea disciplinei și a organizării în rândul condamnaților.

În perioada postbelică, statutul juridic al prizonierilor a fost reglementat prin Instrucțiunea din regimul de menținere a prizonierilor în lagărele și coloniile de muncă forțată a Ministerului Afacerilor Interne al URSS, anunțată prin ordin al Ministerului Afacerilor Interne din 24 martie, 1947. [6, p. 179]. Instrucțiunea a stabilit sarcina de a asigura regimul și reeducarea deținuților pe baza implicării acestora în muncă utilă.

Alte acte normative importante ale perioadei postbelice au fost Regulamentul „Cu privire la coloniile de muncă pentru minori” și Instrucțiunea „Cu privire la regimul de menținere a prizonierilor în închisori cu durată determinată”. Începutul finalizării

această etapă a dezvoltării sistemului sovietic de executare a pedepselor penale a fost o rezoluție comună a Comitetului Central al PCUS, a Consiliului de Miniștri al URSS și al Forțelor Armate ale URSS, prin care s-a aprobat măsuri pentru implementarea statului și a partidului. conducerea in tara.

La 28 aprilie 1953, a fost adoptată o rezoluție a Consiliului de Miniștri al URSS „Cu privire la transferul Ministerului Afacerilor Interne al URSS către Ministerul Justiției al URSS a lagărelor de muncă și a coloniilor”. Sub jurisdicția Ministerului Afacerilor Interne

existau închisori speciale pentru detenția infractorilor de stat deosebit de periculoși. Deci, la 22 aprilie 1953, ministrul justiției K. Gorshenin și ministrul adjunct al Afacerilor Interne S. Kruglov au semnat actul de acceptare și transfer al GULAG. Potrivit Decretului Consiliului de Miniștri al URSS nr. 109-65ss „Cu privire la transferul de către Ministerul Justiției al URSS a coloniilor și lagărelor de muncă corecționale în jurisdicția Ministerului Afacerilor Interne al URSS”, instituțiile penitenciare care existau la acea vreme erau din nou complet subordonate Ministerului Afacerilor Interne al URSS.

Concluzii

Studiul organizării sistemului sovietic de executare a pedepselor penale în Ucraina de la formarea SSR ucraineană-RSS ucraineană până în 1930 - începutul anilor 1950 vă permite să confirmați generalul și să formulați concluzii specifice:

1. În anii 1920, sistemul penitenciar sovietic era văzut ca o parte integrantă a sistemului punitiv al statului și un mijloc eficient de combatere a „inamicului de clasă”. În același timp, sistemul instituțiilor de muncă corecționale din Ucraina nu a fost încă considerat un mijloc de pedeapsă severă în condiții de izolare de societate, ci mai degrabă a fost interpretat ca parte integrantă a sistemului.

de reeducare a condamnaţilor în condiţii de muncă utilă social.

2. Reorganizarea sistemului organelor de executare a pedepselor penale la sfârșitul anilor 1920 - începutul anilor 1930 a avut ca scop înrăutățirea condițiilor de detenție a condamnaților, pe de o parte, și transformarea acestui sistem într-un mijloc de îndeplinire a economiei naționale. sarcini, pe de altă parte. Acest proces s-a caracterizat printr-o abatere de la principiile reeducarii condamnaţilor în condiţii de muncă utilă social şi o schimbare a priorităţilor politicii penitenciare către aplicarea pedepsei severe pentru săvârşirea unei infracţiuni în condiţii de izolare de societate.

Sistemul organelor de executare a pedepselor penale cuprindea lagăre de muncă corectoare și locuri generale de detenție. Instituțiile de tip penitenciar (închisorile obișnuite și închisorii preventive), precum și coloniile de muncă pentru minori și coloniile educaționale pentru copii au fost considerate subsisteme independente. În condiţiile stalinismului, reţeaua extinsă a sistemului penitenciar era un fel de fundament al regimului totalitar, se afla într-o relaţie organică cu sistemul administrativ-comandant.

3. Administrarea de stat a instituţiilor penitenciare în anii postbelici a fost realizată pe baza principiilor controlului strict al diferitelor departamente ale NKVD, NK GB, Ministerul Justiţiei şi Ministerul Afacerilor Interne. Cadrul juridic al institutului de executare a pedepselor penale a fost îmbunătățit treptat: au fost emise ordine, ordine, directive care coordonau activitatea instituțiilor penitenciare. Documentele arhivai mărturisesc că comenzile pentru personal, comenzile, instrucțiunile, chiar și planurile de lucru pentru anul și rapoartele trimestriale erau secrete.

Bibliografie

1. ПТАШИНСЬКИЙ, О Б. Пенітенціарна система Украі'ни / О.Б. Пташинський. - К.:

Irina LESI

FORMAREA SISTEMULUI PENITENCIAR AL UCRAINEI SOVIETICE (PRIMA JUMATĂTATE A SECOLULUI XX)

Institutul de Stat și Drept numit după V.M. Academia Națională de Științe Koretsky din Ucraina, 2004. - 204 p.

2. OLIYNYK, O.I. Comisariatul Poporului pentru Afaceri Interne al Ucrainei (1917-1941): structura, functii, activitate: autoref. teza pentru însuşirea ştiinţelor, gradul de candidat. lege Științe: specialist 12.00.01 „Teoria și istoria statului și a dreptului; istoria învăţăturilor politice şi juridice” / O.I. Lac de ulei. - X., 2000. - 19 p.

3. TERLYUK, EYA. „Revoluția comunistă de sus” în Ucraina: din istoria formării și consolidării statalității și drepturilor sovietice în Ucraina (1917-1920) / EYA. Terliuk - Lviv: Kamenyar, 2010. - 150 p.

4. TERLYUK, I.Ya. Istoria statului și a dreptului Ucrainei: educație. manual / I.Ya. Terliuk - K.: Atika, 2011. - 944 p.

5. DEMYANCHUK, T.D. Formarea organizatorică și juridică și activitatea sistemului de executare penală în regiunile de vest ale Ucrainei în anii 1939-1941 / T.D. Demyanchuk // Afaceri vamale. - 2011. - Nr. 5 (77). - Ch. 2.-S. 483.

6. GDA SBU F. 9 (Ordinele organelor de securitate de stat ale URSS). Spr. 16. - Arca. 179-189.

7. BAZHAN, O.H. Procesul de destalinizare și schimbări în activitatea organelor penal-represive din Ucraina (anii 50-60 ai secolului XX) / O.H. Bazhan // Probleme de istorie a Ucrainei. Fapte, judecăți, percheziții: col. interdepartamentală. științe, lucrări - Vol. 8. - K.: Institutul de Istorie al Academiei Naționale de Științe a Ucrainei, 2003. -S. 435-443.

CZU 34:004[(470+571)+478)]

DOI https://doi.org/10.52388/2345-1971.2021.el. 13

TEHNOLOGII DIGITALE: STATUL ȘI PERSPECTELE REGLEMENTĂRII JURIDICE ÎN FEDERAȚIA RUSĂ ȘI REPUBLICA MOLDOVA

(PRESENTARE GENERALĂ A MESA ROTUNDĂ INTERNAȚIONALĂ)

Gheorghe AVORNIC

Doctor habilitat în Drept, Profesor universitar, Universitatea de Studii Economice și Politice Europene „Constantin Stere”, Chișinău, Republica Moldova

e-mail: avornic(ajycthoo.fr https://orcid.org/0000-0002-2673-433

Serghei CHUCHA

Doctor în Drept, Profesor universitar, Institutul de Stat și Drept, Academia Rusă de Științe, Moscova, Federația Rusă e-mail : chuchaigpanffgtnail. coт https://orcid. org/0000-0001-5771-6323

Prezentarea generală conține tezele prezentărilor participanților la masa rotundă internațională „Tehnologii digitale: starea și perspectivele reglementării legale în Federația Rusă și Republica Moldova”, susținută la 12 aprilie 2021 de parteneri din Republica Moldova. ca Uniunea Internațională a Avocaților, Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”, Uniunea Avocaților din Republica Moldova și Centrul Interdisciplinar de Cercetări Juridice în domeniul Dreptului Muncii și Dreptului Securității Sociale al Institutului de Stat și Drept. al Academiei Ruse de Științe. La discuție au participat angajați ai Centrului interdisciplinar, reprezentanți ai diferitelor domenii ale științei din Rusia și Moldova (avocați, sociologi, istorici, filozofi, psihologi) și diferite ramuri ale dreptului precum teoria și istoria statului și dreptului, filosofia dreptului, constituțional. drept, dreptul muncii si dreptul securitatii sociale, drept civil si procedura civila, dreptul familiei etc. Participantii la masa rotunda s-au concentrat pe conditiile, premisele si perspectivele reglementarii juridice a tehnologiilor digitale in contextul schimbarii modelului economic al societate. Problemele discutate se află de obicei la intersecția diferitelor ramuri ale dreptului, economiei, psihologiei și sociologiei și sunt de natură intersectorială și interdisciplinară. Doar o abordare integrală a soluției acestora ne permite să obținem rezultate recti practice în optimizarea reglementării relațiilor respective.

Keywords: digital economy, pandemie, Covid-19, distance éducation, e-justice, artificial intelligence.

TEHNOLOGII DIGITALE: STAREA ȘI PERSPECTIVELE REGLEMENTĂRII JURIDICE ÎN FEDERAȚIA RUSĂ ȘI REPUBLICA MOLDOVA

(PREZENTARE GENERALĂ A MESEI ROTUNDE INTERNAȚIONALE)

Materialul ce urmează conține teze ale prezentărilorparticipanților la masa rotundă internațională «Tehnologii Digitale: starea și perspectivele de reglementare juridică în Federația Rusă și Republica Moldova», organizată la 12 aprilie 2021 de către un șir de parteneri din Republica Moldova - Uniunea Internațională a Avocaților, Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „ Constantin Stere ”, Uniunea Avocaților din Republica Moldova, precum și de Centrul Interdisciplinar de Cercetări Juridice în domeniul Dreptului Muncii și Dreptului Securității Sociale al Institutului de Stat și Drept al

Academiei de Științe din Rusia. La discuții au participat colaboratorii Centrului interdisciplinar,

Gheorghe AVORNIC, Serghei CHUCHA

TEHNOLOGII DIGITALE: STATUL ȘI PERSPECTELE REGLEMENTĂRII JURIDICE ÎN FEDERAȚIA RUSĂ ȘI REPUBLICA MOLDOVA (PRESENTARE GENERALĂ A MESA ROTUNDĂ INTERNAȚIONALĂ)

reprezentanți ai difender domenii de știință din Rusia și Moldova (juriști, sociologi, istorici, filosofi, psihologi) și diferite ramuri ale dreptului, cum sunt teoria și istoria statului și dreptului, filosofici dreptului, dreptul constituțional, dreptul muncii și dreptul securității sociale, dreptul civil și procesual civil, dreptul familiei, etc. Participanții la masa rotundă s-au axat pe condițiile, premisele și perspectivele de reglementare juridică a tehnologiilor digitale în contextul schimbării modelului economic al societății. Problemele discutate, de regulă, se află la intersecția diferitor ramuri ale dreptului, economiei, psihologiei și sociologiei și sunt de natură intersectorială și interdisciplinară. Doar o abordare compexă în soluționarea lor permite obținerea unor rezultate practice reale în optimizarea reglementării relațiilor respective.

Cuvinte-cheie: economie digitală, pandemie, COVID-19, învățământ la distanță, e-justiție, inteligență artificială.

TECHNOLOGIES NUMÉRIQUES: ÉTAT ET PERSPECTIVES DE LA RÉGLEMENTATION JURIDIQUE EN FÉDÉRATION DE RUSSIE ET EN RÉPUBLIQUE DE MOLDOVA (APERÇU DE LA TABLE RONDE INTERNATIONALE)

Prezentare generală conține rezumatele intervențiilor participanților la masa rotundă internațională „Digital: starea și perspectivele reglementării legale în Federația Rusă și Republica Moldova”, organizată la 12 aprilie 2021 de partenerii Republicii Moldova. - Uniunea Internațională a Avocaților, Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”, Uniunea Avocaților din Republica Moldova, dar și Centrul Interdisciplinar de Studii Juridice în domeniul dreptului muncii și al asigurărilor sociale al Institutul de Stat și Drept al Academiei Ruse de Științe. La discuții au participat angajați ai Centrului Interdisciplinar, reprezentanți ai diferitelor ramuri ale științei Rusiei și Moldovei (avocați, sociologi, istorici, filosofi, psihologi) și diferite ramuri ale dreptului precum teoria și istoria statului și dreptului, filosofia dreptului. , dreptul constituțional, dreptul muncii și dreptul asigurărilor sociale, dreptul civil și proces civil, dreptul familiei etc. Participanții la masa rotundă au analizat condițiile, premisele și perspectivele reglementării legale a tehnologiilor digitale în contextul evoluției modelului economic al societății. Întrebările examinate se află în general la joncțiunea diferitelor ramuri ale dreptului, economiei, psihologiei și sociologiei și sunt intersectoriale și interdisciplinare. Doar o abordare integrată a soluției lor permite obținerea de rezultate concrete în optimizarea reglementării relațiilor respective.

Mots-clés·, économie numérique, pandémie, Covid-19, éducation à distance, e-justice, intelligence artificielle.

TEHNOLOGII DIGITALE: STATUL ȘI PERSPECTELE REGLEMENTĂRII JURIDICE ÎN FEDERAȚIA RUSĂ ȘI REPUBLICA MOLDOVA (REVISTA MESA ROTUNDĂ INTERNAȚIONALĂ)

Revista conține rezumate ale discursului participanților la masa rotundă internațională „Tehnologii digitale: starea și perspectivele reglementării legale în Federația Rusă și Republica Moldova”, susținută la 12 aprilie 2021 de parteneri din Republica Moldova. - Uniunea Internațională a Avocaților. Universitatea de Studii Politice și Economice Europene denumită după Constantin Stere, Uniunea Avocaților din Republica Moldova, precum și Centrul interdisciplinar de Cercetări Juridice în Domeniul Dreptului Muncii și Dreptului Securității Sociale al Institutului de Stat și Drept al Academia Rusă de Științe. La discuție au participat angajați ai Centrului interdisciplinar, reprezentanți ai diferitelor domenii ale științei din Rusia și Moldova (avocați, sociologi, istorici, filosofi, psihologi) și diverse ramuri ale dreptului, precum teoria și istoria statului și dreptului, filozofia. de drept, drept constituțional, dreptul muncii și dreptul securității sociale, drept civil și proces, dreptul familiei etc. Accentul participanților la masa rotundă a fost condițiile, premisele și perspectivele reglementării legale a tehnologiilor digitale în contextul unei schimbări. în modelul economic al societăţii. Discuta

Problemele date, de regulă, se află la intersecția diferitelor ramuri ale dreptului, economiei, psihologiei și sociologiei și sunt de natură interdisciplinară și interdisciplinară. Doar o abordare integrată a soluționării acestora permite obținerea de rezultate practice reale în optimizarea reglementării problemelor relevante.

Cuvinte cheie: economie digitală, pandemie, C0VID-19, educație la distanță, e-justiție, inteligență artificială.

La 12 aprilie 2021, Uniunea Internațională a Avocaților, Universitatea de Studii Politice și Economice Europene Constantine Stere (Republica Moldova), Uniunea Avocaților din Republica Moldova și Centrul Interdisciplinar de Cercetare Legai în Dreptul Muncii și Securitatea Socială Legea Institutului de Stat și Drept al Academiei Ruse de Științe a organizat o masă rotundă internațională „Tehnologii digitale: starea și perspectivele reglementării legale în Federația Rusă și Republica Moldova”, ai cărei participanți au fost în mai multe orașe din Federația Rusă și Republica Moldova.

Membrii comitetului de organizare a mesei rotunde s-au adresat participanților la eveniment cu un discurs de bun venit Director al Institutului de Stat și Drept al Academiei Ruse de Științe, Membru corespondent al Academiei Ruse de Științe, Avocat onorat al Federației Ruse, Doctor în drept, profesor Alexander Niko-layevich Savenkov,

rectorul Universității de Studii Europene de Politică și Economie Constantin Stere, vicepreședinte al Uniunii Internaționale a Avocaților, președinte al Uniunii Avocaților din Republica Moldova, doctor în drept, profesor universitar Georgiy Konstantinovich Avornic și președintele Uniunii Internaționale a Avocaților, avocat onorat al Federației Ruse Andrei Adamovich Trebkov, care a remarcat că dezvoltarea progresivă a tehnologiilor digitale este o tendință la începutul celui de-al treilea mileniu al istoriei omenirii. Anul trecut, în mijlocul

răspândirea globală a Coronavirusului Covid-19, a existat o creștere explozivă a utilizării tehnologiei informației în aproape toate domeniile existenței umane - de la toate nivelurile de educație până la litigiile. Milioane de oameni din întreaga lume au fost forțați simultan să înlocuiască contactele umane în direct cu comunicarea și munca online. Masa rotundă este dedicată discutării practicii utilizării tehnologiilor digitale în Rusia și Moldova, problemele care apar în acest caz și perspectivele reglementării legale în țările noastre și lumea globală. Problemele digitalizării, care devine din ce în ce mai răspândită în cadrul structurii economiei moderate și mai ales în perioada pandemiei, merită cea mai mare atenție a statului și a comunității științifice. În discursul lor de întâmpinare, vorbitorii au subliniat relevanța mesei rotunde desfășurate în ziua împlinirii a 60 de ani de la primul zbor cu echipaj în spațiu și însoțită de restricția utilizării serviciilor ZOOM în Rusia, care subliniază fragilitatea sistemul moderat de telecomunicații și digitalizare.

Masa rotundă a fost moderată de șeful Centrului Interdisciplinar de Cercetare Legai în Domeniul Dreptului Muncii și Dreptului Securității Sociale, Cercetător șef al Sectorului Drept civil, Procedură civilă și arbitrală al Institutului de Stat și Drept al Academiei Ruse de științe, doctor în drept, profesorul Serghei Yuryevich Chucha și șef adjunct al Centrului de Studii Tehnice și Tehnice al Institutului de

Politica de Stat a Academiei Ruse de Științe, RAS, director adjunct al Institutului de Stat și Drept al Academiei Ruse de Științe pentru Cercetare, doctor în drept Nata-lya V. Letova. La discuție au participat oameni de știință și profesori ai universităților din Rusia și Moldova, angajați ai centrului interdisciplinar, reprezentanți ai diverselor domenii ale științei - avocați, sociologi, istorici, filozofi, psihologi și jurisprudență - teoria și istoria statului și dreptului, filosofia dreptului, dreptul constituțional, dreptul muncii și dreptul securității sociale, dreptul și procedura civilă, dreptul familiei, dreptul și procedura penală etc.

Discuția a fost deschisă de raportul „Reglementarea juridică și practica tehnologiilor digitale în Republica Moldova” al rectorului Universității de Studii Europene Politice și Economice, numit după Constantin Stere, președintele Uniunii Avocaților din Republica Moldova GK. Avornic. El a menționat că dezvoltarea tehnologiilor digitale este legată nu numai și nu atât de mult de pandemia de Covid-19. Există un proces sistematic de trecere la cea de-a șasea ordine economică, condiția necesară pentru care este digitalizarea tuturor aspectelor vieții societății. Pandemia a accelerat doar dramatic acest proces și nu se știe cum o astfel de accelerare va afecta în cele din urmă dezvoltarea progresivă determinată obiectiv a organismului social pe calea digitalizării. Astăzi, cei mai buni studenți sunt cei care au cea mai mare experiență de viață. Prin urmare, Facultatea de Drept a Universității Stere combină specialitățile „informatică aplicată” și „jurisprudență” - această combinație este cea mai solicitată de afacerile moderne și agențiile de aplicare a legii.

GK Avornic a subliniat digitalizarea

sarcini cu care se confruntă în prezent în domeniul educației în Moldova, care, într-o combinație sau alta, sunt relevante și pentru alte regiuni și țări. Astfel, o atenție deosebită trebuie acordată dezvoltării infrastructurii materiale de informare și comunicații. Introducerea programelor digitale, dezvoltarea educației online și îmbunătățirea abilităților profesorilor în domeniul tehnologiilor digitale sunt, de asemenea, importante. Toate acestea pot fi testate prin crearea unei instituții de învățământ model, cu distribuția ulterioară a dezvoltărilor către toate universitățile specializate.

În dezvoltarea unei economii de rețea modem și a infrastructurii digitale, Rusia este liderul incontestabil și reper pentru multe țări ale lumii. Cu toate acestea, practica de funcționare a economiei naționale a Republicii Moldova, probabil, a arătat o răspândire mai puțin eficientă a tehnologiilor digitale în comparație cu Federația Rusă, totuși, utilizarea lor destul de eficientă, ținând cont de dimensiunea teritoriului. al republicii, permițând atingerea tuturor obiectivelor de management și activitate științifică, educație, servicii etc., declarate în perioada pandemiei de Coronavirus.

Discuția a fost continuată de Nina Ivanovna Solovyanenko, cercetător principal, Departamentul de Afaceri și Drept Corporativ al Institutului de Stat și Drept al Academiei Ruse de Științe, Candidat la Drept. În raportul său pe tema „Tehnologii cloud în știință”, ea a dezvăluit conceptul termenului „știință deschisă”, care este utilizat în prezent pentru a se referi la accesul universal la cercetarea științifică și la date, extinderea cooperării științifice, posibilitatea de a crea și diseminarea cunoștințelor științifice pentru actorii sociali care nu fac parte din comunitatea științifică instituțională.

REVISTA ȘTIINȚIFICATĂ INTERNAȚIONALĂ „SUPREMAȚIA DREPTULUI”

despre prezența unei agende digitale în Uniunea Europeană și în Rusia, constând în sprijinul legislativ pentru inovare, crearea unor condiții mai bune pentru inovare, inclusiv digitalizarea. Subliniind importanța tehnologiilor cloud în general, ea a acordat o atenție deosebită inițiativei UE care vizează încurajarea creării unui „nor științific”.

Prorectorul pentru Dezvoltare și Relații Internaționale al Universității de Sud (ШBiP, Rostov-pe-Don), Candidatul la științe psihologice Vera Mikhailovna Gol-ubov în mesajul „Aspecte psihologice ale digitalizării” a susținut concluziile vorbitorului principal și vorbitori anteriori despre accelerarea dramatică a introducerii tehnologiilor digitale în educație și știință la nivel mondial, inclusiv în Federația Rusă. În prezentarea sa, VM Gol-ubova a abordat principalele amenințări și riscuri ale digitalizării în educație pentru utilizatorii educaționali și profesori. Procedând astfel, ea a detaliat problemele psihologice cu care se confruntă elevii și profesorii, atât în trecerea la învățământul la distanță, cât și în revenirea la metodele convenționale de predare cu frecvență, precum și în refuzul de a comunica direct în timpul învățământului la distanță. Ea a remarcat necesitatea de a continua cercetările aprofundate asupra acestor probleme pentru a evita utilizarea în continuare a tehnologiilor digitale de la distanță în procesul de predare în universități și școli, precum și în activitățile științifice și de conferințe în întreaga zonă post-sovietică și la nivel global.

Cercetător la Centrul Interdisciplinar de Cercetări Juridice în Domeniul Dreptului Muncii și Dreptului Securității Sociale al Institutului de Stat de Procedură Civilă al Academiei Ruse de Științe, cercetător principal al Sectorului Drept Civil, Procedură Civilă și Arbitraj al Institutului de Stat si Legea lui

Academia Rusă de Științe, doctorul în drept Ekaterina Vladimirovna Mikhailova, în raportul Utilizarea tehnologiilor digitale în procedurile judiciare și organizarea activităților judiciare în Federația Rusă”, s-a oprit asupra diferitelor aspecte ale justiției electronice în Rusia și impactul asupra acesteia. imbunatatirea distantarii sociale in contextul pandemiei de coronavirus Justitia electronica in sensul cel mai general - activitatile instantelor de judecata de solutionare a litigiilor si de examinare a altor cazuri de competenta lor, folosind tehnologii si sisteme informatice si comunicationale, inclusiv cele care furnizeaza documente electronice. gestionarea, formarea de fișiere electronice și arhive electronice, precum și accesul deschis la rețeaua „Internet” la informații cu privire la cursul și rezultatele examinării cauzelor judiciare.Deja în perioada pre-covid, sistemul a fost înființat și funcționat eficient în toate instanțele din Federația Rusă.Include plasarea în AIS «Procedura Legai» și în Dosarul actelor Curții de Arbitraj în toate cazurile; înregistrarea audio a tuturor ședințelor de judecată; plasarea informațiilor privind deplasarea unei cauze în acces liber la AIS «Procedura Legai» și în Dosarul Cauzelor de Arbitraj; Notificarea automată a unui caz prin e-mail sau mesaj text prin sistemul „Electronic Sentinel” de către toate persoanele înregistrate în sistem; sistem de videoconferință de egalizare a entităților economice situate în diferite regiuni; și, de fapt, unul dintre factorii unificatori ai Federației Ruse; sistemul electronic de înregistrare al curților de

arbitraj din Federația Rusă. Funcționarea eficientă de-a lungul anilor a ultimelor două elemente ale justiției electronice în sistemul judiciar de arbitraj a făcut posibil, ca răspuns la răspândirea infecției cu Coronavirus, să intensifice eforturile pentru a crește și mai mult participarea la distanță la procedurile judiciare folosind

dispozitive de video-streaming cu strate pre-înregistrare pe site-ul instanței.

Secretarul științific interimar al Institutului de Stat și Drept al RAS, candidatul de științe juridice Igor Iosifovich Butrim în Raportul „Regulamentul juridic al utilizării tehnologiilor digitale în aplicarea legii informații detaliate despre diferite aspecte ale utilizării tehnologiei informației în menținerea ordinii publice: prevenirea, suprimarea și depistarea infracțiunilor, făptuitorii fiind aduși în fața justiției. Deși recunoaște impactul pozitiv al furnizării de tehnologii electronice moderne agențiilor de aplicare a legii în combaterea infracțiunilor, raportoarea a remarcat utilizarea tot mai mare a acestor tehnologii de către infractori, acest lucru îi obligă pe agenții de aplicare a legii să-și îmbunătățească în mod continuu competențele, inclusiv în ceea ce privește utilizarea tehnologiilor moderne pentru combaterea criminalității și a altor încălcări ale legii.

Director adjunct al Institutului de Stat și Drept al Academiei Ruse de Științe pentru Cercetare NV Letova, care a atras atenția în raportul său „Reglementarea juridică și practica utilizării tehnologiilor digitale în știință în Federația Rusă” asupra programului în curs de dezvoltare în cadrul UNESCO pentru tranziția statelor la știința deschisă „Știința deschisă”, a remarcat că schimbările fundamentale în curs în economia globală atribuie un rol important științei și tehnologiei ca elemente fundamentale în rezolvarea problemelor naționale și globale. În acest sens, munca oamenilor de știință în stadiul actual este de mare importanță pentru dezvoltarea țării. Autorul a subliniat că natura creativă a muncii științifice și, în consecință, funcția de muncă a lucrătorilor științifici necesită cerințe sporite pentru calificarea acestora, precum și stabilirea unor reguli speciale pentru admiterea, concedierea acestora.

și alte caracteristici ale reglementării condițiilor de muncă.

Șeful Departamentului Științific și Organizațional al Institutului de Stat și Drept al Academiei Ruse de Științe și-a dedicat discursurile impactului digitalizării asupra relațiilor sociale și de muncă „Aplicarea tehnologiilor digitale în reglementarea juridică a relațiilor de muncă în Federația Rusă (cărți electronice de lucru) ” și

secretar al Centrului interdisciplinar de cercetare juridică privind dreptul muncii și dreptul securității sociale, IGP RAS, candidată la științe juridice Anna Vasilyevna Dzubak și „Aplicarea tehnologiilor digitale în reglementarea juridică a Relații de muncă în Federația Rusă" Cercetător asociat în sectorul drept civil, proces civil și arbitraj al Institutului de Stat și Drept al RAS, Tatyana Vladimirovna Sokolov, ofițer de cercetare la Centrul de cercetare juridică în domeniul dreptului muncii și social Legea Securității a IPP RAS, care, pe baza unei analize a legislației actuale de ultimă generație și a aplicării acesteia, Lucrările teoretice au distins conceptele de telemuncă de telemuncă, a remarcat particularitățile încheierii și încetării contractul de muncă pentru telemuncă, a examinat particularitățile protecției muncii a lucrătorilor la distanță. Pandemia de coronavirus (COVID-19) a avut un impact profund asupra tuturor aspectelor vieții umane, inclusiv asupra muncii. Pentru a limita răspândirea virusului, în diverse țări au fost luate măsuri precum separarea fizică, închiderea majorității întreprinderilor și organizațiilor etc. Pentru a limita răspândirea virusului, în Rusia au fost luate măsuri pentru a asigura sănătatea și bunăstarea epidemiologică a populației, inclusiv telecommutingul, care era obligatoriu și extins la majoritatea.

organizatii. Telecommuting părea a fi cel mai acceptabil mod de a face față pandemiei, făcând-o mai receptivă la interesele părților din relația de muncă, spre deosebire de munca la domiciliu și la distanță, recomandată și de Ministerul Muncii. Cu toate acestea, reglementările care reglementează reglementarea muncii lucrătorilor la distanță, care sunt prevăzute la capitolul 49.1 din Codul muncii, nu au fost suficient de flexibile și au restrâns utilizarea tehnologiilor informației și comunicațiilor în relațiile de muncă, absența unui transferul documentat la un loc de muncă la distanță, reglementarea detaliată a muncii lucrătorilor la distanță, stabilirea timpurilor de lucru și de odihnă pentru aceștia, modul în care lucrătorul interacționează cu angajatorul și alți factori au condus la o serie de dispute. Legislația muncii nu sa dovedit pregătită pentru eliminarea în masă. Prin urmare, a devenit necesară modificarea legislației muncii în ceea ce privește reglementarea muncii lucrătorilor care efectuează funcții de muncă de la distanță. De exemplu, Legea federală din 8 decembrie 2020, 407-F3 „Cu privire la introducerea modificărilor la Codul muncii al Federației Ruse în reglementarea muncii la distanță (la distanță) și a transferului temporar al unui angajat la munca la distanță (la distanță) privind inițiativa angajatorului în cazuri excepționale» Au fost aduse modificări la capitolul 49.1 din TC al Federației Ruse. Au fost aduse modificări conceptului de telecommuting, caracteristicilor de primire și concediere a telecommutatorilor și posibilităților de utilizare a tehnologiilor și rețelelor informaționale și comunicaționale pentru îndeplinirea sarcinilor de serviciu. A devenit posibilă angajarea lucrătorilor în muncă temporară la distanță pe o perioadă care nu depășește șase luni sau periodic, cu condiția ca perioadele de muncă să fie alternate între

perioadele de muncă efectuate de la distanță și perioadele de muncă efectuate într-un loc fix de muncă, precum și transferarea temporară a lucrătorilor la telemuncă în cazurile excepționale stabilite de articolul 312.9 din Codul muncii.

Pentru a încheia discuția cu raportul

Aplicarea elementelor de inteligență artificială în reglementarea juridică a relațiilor publice în Federația Rusă: experiment și perspectivă''' SY Chucha, șef al Centrului interdisciplinar de studii juridice în dreptul muncii și al asigurărilor sociale, IPP RAS. El a menționat că Rusia se afla în al doilea an al unui experiment pentru a crea condițiile necesare pentru dezvoltarea și introducerea tehnologiilor de inteligență artificială. Elaboratori ai Legii federale din 24 aprilie 2020, 123-FZ, privind experimentul de stabilire a unor reglementări speciale pentru a crea condițiile necesare pentru dezvoltarea și introducerea tehnologiilor de inteligență artificială în entitățile constitutive ale Federației Ruse: Orașul de importanță federală a Moscovei și modificarea articolelor 6 și 10 din Legea federală „Cu privire la datele cu caracter personal” (art. 2) consideră inteligența artificială ca un set de soluții tehnologice care permit simularea funcțiilor cognitive umane (inclusiv auto-învățarea și găsirea de soluții). fără un algoritm prestabilit) și să obțină, cel puțin, rezultate comparabile pentru sarcini specifice, cu rezultatele activității intelectuale umane. Setul de soluții tehnologice include infrastructura informațională și de comunicații (inclusiv sisteme informaționale, rețele de informații și telecomunicații, alte echipamente de procesare a informațiilor), software (inclusiv în cazul în care sunt utilizate metode de învățare automată), procese și servicii pentru prelucrarea datelor și găsirea de soluții”. Spre deosebire de GOST R 43.0.5-2009, care definește ar-

inteligența artificială ca „activitate intelectuală simulată (reprodusabilă artificial) a gândirii umane”, Legea Federai menționată vorbește despre imitație, și nu modelare (reproducere) a activității intelectuale (cognitive) umane și această formulare mai precisă. Este posibil să imitați funcțiile cognitive ale unei persoane, să le imitați atunci când creați un sistem artificial adecvat, dar este imposibil să reproduceți (simulați - GOST folosește acești termeni ca sinonime) cu nivelul actual de dezvoltare tehnologică. O altă diferență între cele două definiții legale este aceea că inteligența artificială ar trebui să imite (reproduce-simuleze). În GOST, aceasta este „activitatea intelectuală a gândirii umane”, iar în Legea Federai, „funcțiile cognitive umane (inclusiv auto-învățare și căutarea de soluții fără un algoritm predeterminat)”. Ambii termeni sunt multi-industrie și multi-

valori, este dificil de determinat exact ce semnificație au dat autorii reglementărilor în ei. Poate că utilizarea cuvântului „cognitiv” în lege este legată de dorința de a evita pur și simplu repetarea și definirea conceptului de inteligență prin inteligență, adică ca sinonim mai potrivit în conformitate cu regulile limbii ruse. Poate că conceptul de „funcții cognitive” este aplicat ca unul mai larg, incluzând activitatea intelectuală. Având în vedere că Legea Federai analizată este de natură cadru și vizează desfășurarea unui experiment socio-legal și tehnic complex și lung (cinci ani), al cărui rezultat nu este cunoscut, dezvoltatorii au folosit un termen ambiguu pentru pentru a nu limita scopul real al acestui experiment. Dacă simulați funcții cognitive, puteți imita orice. Și ce funcții cognitive ale unei persoane va putea „imite” în dezvoltarea inteligenței artificiale - vor arăta datele empirice finale care înainte de rezultatele

experiment legiuitorul nu este capabil să predici în mod fiabil. În ansamblu, conceptul de inteligență artificială, precum și aparatul conceptual al Legii Federai aflate în studiu, a fost dezvoltat la un nivel foarte înalt și, mai ales, face posibilă întocmirea unui set de acte normative ale constitutivului. entități ale Federației și să desfășoare experimente în mod creativ.

Tendința reglementării legale în contextul unei pandemii este extinderea utilizării muncii la distanță în special și a serviciilor electronice pentru obținerea de servicii publice în general. Manifestarea sa cea mai frapantă a fost adoptarea Legii federale din 8 iunie 2020 nr. 168-FZ „Cu privire la registrul unificat de informații federal care conține informații despre populația Federației Ruse”. Cu toate acestea, nu trebuie să uităm că digitalizarea este una dintre tendințele dezvoltării sociale alături de robotizare. În ceea ce privește digitalizarea în ceea ce privește infrastructura, Rusia este în fruntea lumii. În același timp, baza microelectronică a componentei interne nu ne permite să fim în frunte, iar starea robotizării industriale (raportul dintre utilizarea roboților și munca umană) nu ne permite să includem Rusia nici măcar în al treilea zece. ţări. Poate că acest lucru ne va permite să respingem rezultatul evident al robotizării profunde a economiei - distrugerea pieței muncii cu care suntem obișnuiți și transformarea majorității persoanelor apte de muncă în șomeri care primesc un venit de bază.

Rezumând discuția, NV Letova, director adjunct al Institutului de Stat și Drept al Academiei Ruse de Științe pentru Cercetare, a remarcat că statul din Rusia și Moldova arată o atenție deosebită și o atenție deosebită dezvoltării și diseminării tehnologiilor digitale ca un important conditie pentru

trecerea la a șasea ordine economică. În practică, există multe probleme care trebuie abordate. Aceste probleme, de regulă, se află la intersecția dreptului civil, procesual, al muncii, al familiei și al

altor ramuri ale dreptului, economiei, educației, științei, psihologiei.

și sociologie și sunt de natură intersectorială și interdisciplinară. Doar o abordare integrată a soluției acestora va face posibilă obținerea de rezultate practice reale în optimizarea reglementării relațiilor relevante.

Nr. 1, 2021

Jurnalul științific internațional

„SUPREMAȚIA LEGII”

REVISTĂ ȘTIINȚIFICĂ INTERNAȚIONALĂ

„SUPREMAȚIA DREPTULUI”

REVISTA INTERNAȚIONALĂ DE ȘTIINȚĂ

"REGULA LEGII"

JOURNAL SCIENTIFIC INTERNATIONAL

„SUPREMATIE DE DROIT”

Jurnalul științific internațional

"REGULA LEGII"

Nr. 1, anul 6 (2021)

Bun de tipar 29.07.2021. Formatul 60x80 Vg. Coli de tipar 19,5. Coli editoriale 15,9. Tirajul 200 ex.

Centrul Editorial-Poligrafic al USM str. Al. Mateevici, 60, Chișinău, MD 2009